SILVESTRU D. VOINESCU

O VIAȚĂ PRINTRE CĂRȚI

vol. III

PARALELA 45

31.08.
21.04.2001
10 v
25 mai
1 oct
15 febr. 2006

Silvestru D. Voinescu

O viață printre cărți
vol. III

Această carte a apărut cu sprijinul financiar al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" Argeș.

Director general: Călin Vlasie

Redactor: Roxana Din
Tehnoredactare: Carmen Rădulescu
Corectură: Cornelia Constantinescu
Copertă și prepress: Viorel Mihart

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VOINESCU, SILVESTRU D.
O viață printre cărți / Silvestru Voinescu. - Pitești : Paralela 45, 2004
Bibliogr.
ISBN 973-697-045-0

821.135.1-94

© Copyright Editura Paralela 45, 2004

SILVESTRU D. VOINESCU

O viață printre cărți

vol. III

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ 1 ARGEȘ

PARALELA 45 EDITURA

D
V84

BJA
4 8 3 7 0 8

483 708

Colegilor mei de ieri şi de azi,
împreună cu care am realizat
această bibliotecă

Prefață

Cu acest al treilea volum din lucrarea mea O viață printre cărți *închei un ciclu de studii şi articole având ca temă generală aspecte din cultura de ieri şi de azi a zonei Argeş-Muscel. De asemenea, se găsesc aici şi o serie de articole privind construcţia noului local al bibliotecii, care a constituit principalul obiectiv al activităţii mele din ultimii şapte-opt ani.*

Volumul de faţă este structurat în aceeaşi manieră ca şi primele două, cu excepţia capitolului al VI-lea, „Palatul cărţii", dedicat în întregime evenimentului inaugurării oficiale, care a avut loc la data de 8 martie 2003.

Am fost foarte zgârcit la selecţie, rămânându-mi pe dinafară zeci de articole care nu se vor mai vedea niciodată publicate într-un volum, pentru simplul motiv că timpul nu mai are răbdare.

Peste puţin timp, în 2004, voi împlini 50 de ani de profesie şi 40 de când sunt director la această bibliotecă. Trebuie să recunosc însă că Dumnezeu a fost milostiv cu mine şi m-a ajutat să văd împlinit acest vis al iubitorilor de carte din Piteşti – noul local spaţios şi luminos, în care să aibă loc pe rafturi toate cărţile şi periodicele pe care le are biblioteca, iar numărul locurilor în sălile de lectură să fie de aproape 300.

În momentul de faţă, „Palatul cărţii" din Piteşti, aşa cum a început să i se spună, se numără printre cele mai frumoase sedii de bibliotecă din ţară. Fără îndoială, principalul merit este al arhitecţilor Maria şi Alexandru Mulţescu, care, după ce şi-au făcut documentaţia necesară, au dat frâu liber imaginaţiei şi au realizat cea mai frumoasă clădire din Piteşti. Creaţia lor a fost pusă în valoare şi de artistul plastic piteştean Emanuel Zoe, specializat în arta sticlei la Veneţia şi Murano, autorul frumosului vitraliu de 112 mp şi al celor două lampadare din holul central.

*
* *

Volumul începe cu o listă completă a cărţilor româneşti vechi (apărute până la 1830), existente în biblioteca noastră, cărora, din motive practice, le-am trecut şi cota de format, pentru ca cei interesaţi să nu mai irosească timp la fişiere. Mai semnalez aici 25 de cărţi apărute în perioada 1830-1859, perioadă din care noi deţinem un adevărat tezaur: peste 300 de titluri.

Capitolul doi îl are în centrul atenţiei pe Voievodul Neagoe Basarab, al cărui spirit continuă să domnească aici, de aproape 500 de ani.

Capitolul trei cuprinde portretele a 23 de personalităţi care s-au născut în Argeş sau Muscel şi au ocupat fotolii în Academia Română. La

începutul acestui capitol se află cuvântul academicianului Constantin Bălăceanu-Stolnici, care m-a onorat în 1995, scriindu-mi prefața la cartea pe care am intitulat-o Argeşeni şi musceleni în Academia Română.

Capitolul patru conține cinci interviuri apărute în periodice locale sau centrale, toate având ca temă activitatea mea de bibliotecar.

În capitolul cinci, intitulat „Varia", sunt articole diverse care se înscriu în tematica generală a cărții. Semnalez de aici „notele de drum" din călătoria făcută în Basarabia cu un grup de oameni de cultură din care a făcut parte şi P.S. Calinic, episcopul Argeşului şi Muscelului, precum şi momentul în care autorul acestui volum a fost făcut „cetățean de onoare al comunei Călinești".

În ultimul capitol au fost transcrise integral articolele apărute în presa locală, imediat după inaugurarea noului sediu al bibliotecii din 8 martie 2003, care de la această dată poartă numele boierului cărturar şi patriot Dinicu Golescu, autorul însemnărilor de călătorie făcute în anii 1824, 1825 şi 1826 în Europa.

Cu ocazia inaugurării s-a dezvelit şi bustul lui Dinicu Golescu, opera distinsului sculptor Vasile Rizeanu – directorul Şcolii de Arte. Bustul a fost turnat în bronz la Combinatul Fondului Plastic din Bucureşti şi montat cu sprijinul inginerului Gheorghe Stan – proprietarul Fabricii de marmură din Piteşti.

În sfârşit, cartea se încheie cu fotocopiile câtorva diplome, din cele foarte multe pe care eu le-am primit.

Nu pot încheia aceste rânduri fără să subliniez contribuția Consiliului Județean Argeş la realizarea superbei construcții cu care se poate mândri orice piteştean. Ea a fost inițiată de ing. Florea Costache – președintele Consiliului Județean Argeş până în 1996 – şi preluată de conf. dr. ec. Ion Mihăilescu – actualul președinte, care a făcut toate eforturile necesare pentru a fi terminată.

Construcția a fost realizată de S.C. SOCOMAR S.A., condusă după anul 2000 de Gheorghe Axinte.

Autorul

Capitolul I

CĂRȚI VECHI, CĂRȚI NOI... CĂRȚI

Carte veche românească (până în anul 1830) existentă în fondul de patrimoniu al Bibliotecii Județene Argeş

Titlul cărții, locul de apariție, anul, nr. inv., cota de format

1. *Evanghelie învățătoare*, Govora Dealu, 1642-1644, 212747, IV 2646
2. *Îndreptarea legii*, Târgovişte, 1652, 158688, IV 2630
3. *Cheia înțelesului*, Bucureşti, 1678, 207221, IV 2627
4. *Evanghelia*, Bucureşti, 1682, 165653, III 20192
5. *Apostol*, Bucureşti, 1683, 212748, III 20191
6. *Sfântul Ioan Gură de Aur. Mărgăritare*, Bucureşti, 1691, 207222, IV 2628
7. *Alcătuirea aurită a lui Samuel Ravi*, Buzău, 1701, 181854, II 52098
8. *Liturghii*, Buzău, 1702, 207952, II 55984
9. *Psaltirea*, Buzău, 1703, 181851, II 55985
10. *Evhologhion adecă Molitvenic*, Râmnic, 1706, 158734, II 55986
11. *Ceaslov*, Bucureşti, 1715, 241588, II 55987
12. *Triod*, Bucureşti, 1726, 231013, II 55990
13. *Triod*, Râmnic, 1731, 232351, IV 2629
14. *Penticostarion*, Bucureşti, 1743, 134364, V 1188
15. *Evanghelie*, Râmnic, 1746, 134358, V 1197
16. *Psaltire*, Râmnic, 1746, 207219, II 55992
17. *Evhologhion adecă Molitvenic*, Buzău, 1747, 405837, II 53360

18. *Apostol*, Râmnic, 1747, 241590, II 55991
19. *Psaltire*, Râmnic, 1751, 207219, II 55992
20. *Straşnic*, Blaj, 1753, 231016, V 1192
21. *Evanghelie*, Blaj, 1765, 231011, V 1195
22. *Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului*, Bucureşti, 1765, 439452, V 1190
23. *Antologhion*, Râmnic, 1766, 202839, V 1187
24. *Penticostarion*, Râmnic, 1767, 208983, IV 2647
25. *Penticostar*, Blaj, 1768, 231012, IV 2636
26. *Sfintele şi dumnezeieştile liturghii*, Iaşi, 1768, 405838, II 53359
27. *Sfintele şi dumnezeieştile liturghii*, Iaşi, 1769, 412211, II 53475
28. *Apostol*, Bucureşti, 1774, 236033, III 20190
29. *Octoih*, Bucureşti, 1774, 324607, IV 2626
30. *Mineiul pe luna octombrie*, Râmnic, 1776, 251936, IV 2633
31. *Mineiul pe luna octombrie*, Râmnic, 1776, 208993, IV 2633
32. *Antologhion*, Bucureşti, 1777, 261294, IV 2624
33. *Antologhion*, Bucureşti, 1777, 246014, IV 2624
34. *Mineiul pe luna noiembrie*, Râmnic, 1778, 261294, IV 2634
35. *Mineiul pe luna noiembrie*, Râmnic, 1778, 208994, IV 2634
36. *Mineiul pe luna ianuarie*, Râmnic, 1779, 208986, IV 2631
37. *Mineiul pe luna februarie*, Râmnic, 1779, 324593, IV 2625
38. *Mineiul pe luna februarie*, Râmnic, 1779, 208985, IV 2625
39. *Mineiul pe luna februarie*, Râmnic, 1779, 208987, IV 2625
40. *Mineiul pe luna martie*, Râmnic, 1779, 208988, IV 2642
41. *Psaltire*, Râmnic, 1779, 443015, II 56197
42. *Psaltire*, Râmnic, 1779, 251937, II 56197
43. *Mineiul pe luna aprilie*, Râmnic, 1780, 208989, IV 2643
44. *Mineiul pe luna iunie*, Râmnic, 1780, 208991, IV 2641
45. *Mineiul pe luna iulie*, Râmnic, 1780, 208992, IV 2640
46. *Mineiul pe luna august*, Râmnic, 1780, 158704, IV 2639
47. *Penticostar*, Bucureşti, 1782, 324614, IV 2637
48. *Apostol*, Bucureşti, 1784, 158761, III 20181
49. *Cuvintele... lui Teodor Studitul*, Râmnic, 1784, 151680, IV 2645
50. *Cazanii*, Râmnic, 1792, 261305, III 20180
51. *Cazanii*, Râmnic, 1792, 171793, III 20180
52. *Adunarea cazaniilor*, Viena, 1793, 344040, V 1278

53. *Molitvenic*, Râmnic, 1793, 348913, II 56199
54. *Apostol*, Râmnic, 1794, 403745, IV 2635
55. *Apostol*, Râmnic, 1794, 146017, IV 2635
56. *Evanghelie*, Râmnic, 1794, 151678, V 1196
57. *Deobşte geografie pe limba moldovenească*, Iaşi, 1795, 392973, II 56196
58. *Teologia moralicească*, Blaj, 1796, 172719, II 56212
59. *Psaltirea*, Blaj, 1797, 231014, I 15299
60. *Retorika, adecă învăţătura şi întocmirea frumoasei cuvântări*, Buda, 1798, 433431, II 57725
61. *Carte folositoare de suflet*, Bucureşti, 1800, 240609, II 53373
62. *Penticostar*, Bucureşti, 1800, 324615, IV 2638
63. *Penticostar*, Bucureşti, 1800, 324601, IV 2638
64. *Penticostar*, Bucureşti, 1800, 232352, IV 2638
65. *Înfruntarea Jidovilor*, Iaşi, 1803, 181853, II 56219
66. *Mineiul pe luna mai*, Buda, 1804, 208990, V 1177
67. *Mineiul pe luna ianuarie*, Pesta, 1805, 324618, V 1184
68. *Mineiul pe luna martie*, Pesta, 1805, 324613, V 1180
69. *Mineiul pe luna iulie*, Pesta, 1805, 392797, V 1182
70. *Mineiul pe luna august*, Pesta, 1805, 324617, V 1183
71. *Mineiul pe luna octombrie*, Pesta, 1805, 324609, V 1185
72. *Povăţuirea pentru economia de câmp*, Buda, 1806, 263034, II 56200
73. *Povăţuirea pentru economia de câmp*, Buda,1806, 181855, II 56200
74. *Ioan Damaschin – Descoperire a pravoslavnicii credinţe*, Iaşi, 1806, 158762, II 56210
75. *Ceaslov*, Braşov, 1806, 321296, II 56216
76. *Liturghie*, Blaj, 1807, 231015, II 52217
77. *Akatistul prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu*, Sibiu, 1810, 401243, I 14895
78. *Acelui întru Sfinţi părintelui nostru Andrei Episcopul Critului*, Bucureşti, 1810, 406832, V 1375
79. *Cele opt glasuri*, Braşov, 1810, 447371, I 15466
80. *Octoih*, Râmnic, 1811, 151682, V 1189
81. *Octoih*, Râmnic, 1811, 232353, V 1194

82. *Psaltire*, Sibiu, 1811, 95291, II 56213
83. *Toma de la câmp*, Blaj, 1812, 171795, I1 5302
84. *Liturghii*, Râmnic, 1813, 165648, II 56203
85. *Apostol*, Blaj, 1814, 324611, V 1193
86. *Polieleu*, Buda, 1814, 171796, II 56202
87. *Ceaslov*, Sibiu, 1816, 242739, II 53392
88. *Triodion (coligat cu Strajnic)*, Pesta, 1816, 324610, V 1178
89. *Strajnic*, Buda, 1816, 324610, V 1178
90. *Molitvenic*, Bucureşti, 1817, 392792, II 55999
91. *Liturghii*, Râmnic, 1817, 151671, II 56204
92. *Fotino, Dionisie – Istoria the palai Dakias (Istoria generală a Daciei)*, Viena, 1818, 144593, II 55989
93. *Legiuirea lui Caragea*, Bucureşti, 1818, 158703, IV 2644
94. *Octoih*, Buda, 1818, 316218, V 1175
95. *Apologhia adecă cuvânt sau răspuns împotriva socotelii celor fără de Dumnezeu*, Neamţ, 1819, 458431, II 57743
96. *Acatist*, Iaşi, 1819, 207787, II 15303
97. *Adoleshia Filotheus*, Iaşi, 1819, 207252, II 56206
98. *Biblia*, St. Petersburg, 1819, 151670, II 56207
99. Florian, Jean Pierre, *Istoria lui Numa Pompilie*, Iaşi, 1820, 208969, II 56205
100. *Dicţionariu românesc-latinesc şi unguresc* (tom, 2 M-Z), Cluj, 1823, 403945, III 19286
101. *Teoreticonul sau privire cuprinzătoare a meşteşugului musikiei bisericeşti*, Viena, 1823, 367940, II 20176
102. *Anastasimatar bisericesc*, Viena, 1823, 158760, II 56209
103. *Istoria Noului Testament*, Iaşi, 1824, 207961, II 56208
104. *Din cuvintele lui Dion Filosoful*, f.l.,1825, 165647, II 56211
105. *Antologhion*, Buda, 1825, 324026, V 1174
106. *Lesicon romano-latino-ungaro-german*, Buda, 1825, 321274, III 20177
107. *Cuvintele lui Vasile cel Mare şi Grigore Bogoslovul*, Bucureşti, 1826, 252072, V 1198
108. *Cuvintele lui Vasile cel Mare şi Grigore Bogoslovul*, Bucureşti, 1826, 406702, V 1198
109. *Logica*, Bucureşti, 1826, 63836, I 14896

110. Golescu, Dinicu, *Adunare de tractaturi ce s-au urmat întru preaputernica împărăţie a Rusiei şi 'Nalta Poartă... pe seama Prinţipaturilor Valahii şi Moldovii 1774-1826*, Buda, 1826, 171839, I 14891
111. *Cuvinte puţine*, Bucureşti, 1827, 406702, V 1198
112. *Cuvinte puţine*, Bucureşti, 1827, 252072, V 1198
113. Macarie Ieromonahul, *Tom al II-lea al Antologhiei*, Bucureşti, 1827, 221447, III 19834
114. Vamva, Neofit, *Elementuri de filosofie morală*, Bucureşti, 1827, 329800, II 55995
115. Vamva, Neofit, *Elementuri de filosofie morală*, Bucureşti, 1827, 95980, II 55995
116. Piscupescu, Ştefan, *Oglinda sănătăţii*, Bucureşti, 1829, 395074, I 14886
117. Piscupescu, Ştefan, *Oglinda sănătăţii*, Bucureşti, 1829, 207253, I 14886
118. *Mineiul lunii ianuarie*, Neamţ, 1830, 208976, V 1181
119. Vasici-Ungurian, Pavel, *Antropologia sau scurtă cunoştinţă despre om...*, Buda, 1830, 367939, II 54744
120. *Biblia adecă dumnezeiasca scriptură a Vechiului şi Noului Testament*, tipărită întâia oară la 1688 în timpul lui Şerban Vodă Cantacuzino, Domnul Ţării Româneşti. Retipărită după 300 de ani în facsimil şi transcriere cu aprobarea Sfântului Sinod şi cu binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române), Bucureşti, 362299, V 1387.

25 de tipărituri cu literă de tranziție, apărute între 1831 și 1859, existente în colecțiile noastre

Dintre tipăriturile apărute în această perioadă, în colecțiile noastre se găsesc peste 300 de titluri. Multe dintre ele sunt deosebit de valoroase și în totalitatea lor vorbesc despre dezvoltarea culturii și încercările de modernizare a societății românești din Principate. Este evidentă laicizarea producției noastre editoriale, cu toate că mai apar multe cărți cu conținut bisericesc. Cele 25 de titluri selectate mai jos fac cu prisosință dovada valorii acestor tipărituri integrate în secțiunea Colecții speciale (CS):

(Titlul cărții, locul de apariție, anul, cota de format)

1. *Regulamentul organic*, București, 1832, III 19663
2. Cantemir, D., *Hronicul vechimii a Romano-Moldo-Vlahilor...*, tom 1 și tom 2, Iași, 1835, II 53390
3. *Curier de ambe sexe-jurnal literar*, București, 1836-1847
4. *Foae pentru minte, inimă și literatură*, Brașov, 1838, III 19279
5. Aaron Florian, *Manual de istorie a Principatului României*, București, 1839, II 52096
6. Iordache Golescu, *Băgări de seamă asupra canoanelor gramaticești*, București, 1840, III 18324
7. Petrache Poenaru, Florian Aaron și Gh. Hill, *Vocabularul francezo-românesc*, București, 1840, II 54842
8. Kogălniceanu, M., *Album istoric și literar*, Iași, 1844, II 54675
9. Martin Aimé, *Educația numelor de familie sau civilizația neamului omenesc prin femei*, București, 1844, II 53483 (Tradusă slobod de I.D. Negulici)
10. *Legiuirea Principatelor Țării Românești întocmită sub fostul domn Ioan Gheorghe Caragea...*, București, 1845, II 54671
11. *Magazin istoric pentru Dacia.* Sub redacția lui August Treboniu Laurian și Nicolae Bălcescu, București, vol. 1, 1845 – vol. 4, 1848

12. Aaron Florian, *Elemente de istoria lumii*, București, 1847, II 52057
13. Negulici, I.D., *Vocabularul românu... de toate vorbele străbune...*, București, 1848, I 15301
14. Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, Ed. II, Iași, 1851, II 52199
15. Barasch Iulius, *Minunile naturii*, București, 1852, II 52144
16. Pann, Anton, *Culegere de proverburi sau Povestea vorbei...*, București, 1852, II 54856
17. Kogălniceanu, M., *Letopisețul Țării Moldovei*, Iași, 1852, III 18356
18. Aricescu, C.D., *Istoria Câmpulungului prima rezidență a României*, București, vol. 1, 1855, vol. 2, 1856, II 52054
19. Regnault Elias, *Istoria politică și socială a Principatelor Dunărene*, Iași, 1856, II 54905
20. Brătianu, I.C., *Memoire sur la situation de la Moldo-Valachia depuis le Traité de Paris*, 1857, II 52167
21. Pelimon, A., *Bukur. Istoria fundării Bucureștilor*, București, 1858, II 54878
22. Hill, G., *Gramatica limbii române*, București, 1858, III 18390
23. Kinezu, Emanoil, *Revoluțiunea din anul 1848 a românilor sau misterele politicii în Principate*, București, 1859, II 54660
24. Fotino, Dionisie, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Țării Muntenești și a Moldovei*, București, 1859, III 8310
25. Polizu, G.A., *Mica chirurgie cu note practice*, București, Anul Unirii, 1859, III 19732

Patru cărți tipărite la Câmpulung-Muscel în prima jumătate a sec. al XVII-lea

În 1635 este adusă o tiparniță de la Kiev cu ajutorul Mitropolitului Petru Movilă „care dădu în același timp și doi maeștri în ale tiparului". Este vorba de Timotei Alexandrovici și de Ioan Glebcovici.

Atât tiparnița cât și meșterii săi au fost așezați în mănăstirea Negru Vodă din Câmpulung, care chiar în această perioadă se restaura din porunca și cu cheltuiala strălucitului voievod Matei Basarab, care-și avea scaunul la Târgoviște, capitala Țării Românești.

Chiar în același an, 1635, iese de sub tipar prima carte, *Molitvenicul slavonesc*. Titlul complet al acestei cărți este următorul: *Trebnic, adică Molitvenic cuprinzând în sine rânduielile bisericii cele ce se cuvine preoților. S-au tipărit mai întâi în Tipografia milostivirii sale Domnului Io Matei Basarab voievod în Câmpulung, anii de la zidirea lumii 7143, iar de la întruparea Mântuitorului Hristos, 1635, 226 foi cu câte 21 rânduri.*

În predoslovie, Ioan Glebcovici are cuvinte de laudă pentru voievodul Țării Românești, despre al cărui bun nume se dusese vestea până departe peste hotarele țării.

După șapte ani, în septembrie 1642, iese de sub tipar *Învățături preste toate zilele alese pre scurt din multe dumnezeiești cărți de folosință tuturor creștinilor prepuse de la limba grecească... cu multă îngrijire și cu cheltuiala ieromonahului Melhisedec, egumenul Sfintei Mănăstiri Câmpulung.*

În predoslovia cărții, ieromonahul Melhisedec mărturisește: „... am nevoit de le-am scos pre limba rumânească, ca să fie de treabă și de folos, nu numai celor ce știu, ci și celora... ce nu știu grecește".

De remarcat că în încheierea predosloviei Melhisedec ieromonahul precizează că era: „egumenul sfintei lavre" din Câmpulung la numai șapte ani de la înființarea mănăstirii. Cartea are 55 de foi numerotate, cu câte 21 de rânduri pe pagină.

Peste un an, în 1643, apare la Câmpulung cea de a treia carte numită *Antologhionul slavonesc*. Titlul cărții este *Antologhion, care va să zică Civetoslov sau Trifologhion, urmările dumnezeieștilor sărbători domnești ale nașterii Maicii Domnului... în hramul adormirii prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu, ctitor fiind prea luminatul principe Io Matei Basarab Voievod, cu binecuvântarea preasfințitului Kir Teofil... Mitropolitul... Ungro-Vlahiei. În Câmpulung, în anul 7152, de la nașterea lui Cristos, 1643.*

Tomul are 494 de foi numerotate, cu multe greșeli, tipărit cu roșu și negru și cu 34 de rânduri pe pagină.

Cartea are două prefețe scrise în numele lui Melhisedec de Orest Năsturel din Fierăști. Aflăm din cele două prefețe cât este de căutată cartea atât în țară, cât și în țările vecine, precum și despre existența morii de hârtie de unde se luase cantitatea trebuitoare cărții. Exemplarul din *Antologhionul slavonesc* pe care îl avea Biblioteca Academiei Române în anul 1940 a fost găsit la biserica din comuna Micești, din fostul județ Muscel. „Numeroasele picături de ceară de pe el arată cât de mult a fost întrebuințat" (I. Răuțescu, *Istoria Câmpulungului*, p. 82).

Cea de a patra carte tipărită la Câmpulung, în anul 1650, este *Psaltirea slavonească*. „S-a tipărit această carte numită Psaltire în timpul domniei marelui Io Matei Basarab și a preasfințitului chir Ștefan, cu mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei și a întregii țări a Ungrovlahiei, în tipografia prea cuviosului părinte chir Melhisedec ieromonahul, întâiul egumen al mănăstirii Câmpulungului, în anul de la Zidirea lumii 7158 (1650) luna martie, 9 zile".

Aflăm în continuare că cel mai mic din tipografie era Preda Stancovici din Câmpulung.

După anul 1650 nu se mai tipărește nimic la Câmpulung până în sec. al XIX-lea.

Voi încheia rândurile mele cu concluzia regretatului nostru magistru, Dan Simonescu, din volumul *Viața literară și culturală a mănăstirii Câmpulung (Muscel) în trecut*, publicat la Câmpulung în anul 1925: „În 15 ani vedem că au ieșit din teascurile tipografiei de pe lângă mănăstirea Câmpulung patru cărți: trei slavonești și una românească. Cele slavonești sunt cărți de ritual, folositoare practicii liturghice; cea românească este dogmatico-morală și urmărea sădirea unor sentimente morale și creștinești în sufletele credincioșilor. Cele slavonești nu se adresau exclusiv țării, nevoilor interne, ci tindeau să aducă un serviciu și altor țări creștine, în care se simțea lipsa cărților liturghice. Sufletul acestui curent de activitate tipografică în mănăstirea Câmpulung a fost Melhisedec, egumenul. Îndrumările însă veneau de sus, de la voievodul Matei Basarab și de la Udriște Năsturel, cumnatul voievodului, amândoi râvnitori pentru progresarea culturii și literaturii românești în veacul al XVII-lea".

O carte rară: *Istoria generală a Daciei*, de Dionisie Fotino

Din cele aproximativ 6000 de volume care constituie fondul de colecţii speciale al Bibliotecii Judeţene Argeş, un număr de 120 sunt cărţi româneşti vechi, tipărite până în 1830. Printre acestea se află, cu o valoare de excepţie care măreşte nebănuit de mult importanţa patrimoniului nostru cultural (ca să semnalăm doar câteva lucrări din secolul al XVII-lea), următoarele:

- *Îndreptarea legii*, Târgovişte, 1652
- *Cheia înţelesului*, Bucureşti, 1678
- *Evanghelia*, Bucureşti, 1682
- *Apostol*, Bucureşti, 1683
- *Biblia*, Bucureşti, 1688
- *Sfântul Ioan Gură de Aur. Mărgăritare*, Bucureşti, 1691.

Din literatura veche străină (1450-1800) vom aminti aici doar câteva cărţi deosebit de rare:

- *Epistolae familiares*, de Cicero, 1545
- *Sacrorum Faftorum*, de Anbrosii Novidi Fracci, 1559
- *Historia della Transilvania*, de Ciro Spontoni, Veneţia, 1683
- Colecţia de 12 „elzeviruri" de la jumătatea secolului al XVII-lea, majoritatea tipărite la Amsterdam, şi altele.

Mi-am propus să prezint acum o carte ajunsă de mult o raritate, *Istoria Daciei*, scrisă de Dionisie Fotino şi tipărită la Viena în anul 1818.

Cu această carte s-a făcut multă vreme greşeala de a fi socotită de unii specialişti drept o carte grecească, pentru că autorul ei a fost la origine grec şi s-a tipărit în limba greacă.

Este adevărat că Dionisie Fotino s-a născut în Peloponez, dar la vârsta de 35 de ani a venit în Muntenia (în 1804) şi din 1812, o dată cu venirea pe tron a lui Ion Caragea v.v., a fost unul dintre secretarii acestuia. În această calitate a lucrat, sub conducerea logofătului Atanasie Hristopol şi a clucerului Nestor, la alcătuirea *Legiuirii lui Caragea*, care s-a tipărit la Viena în 1818, tot în limba greacă. Bănuit

că scrie anonime împotriva domnitorului, Fotino şi-a dat seama că-şi poate pierde capul şi a stat timp de patru ani ascuns în casele boierului Iordache Filipescu, viitorul candidat la tronul ţării.

În acest timp, cu ajutorul marelui boier care-l ţinea ascuns, Fotino a scris *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Ţării Munteneşti şi a Moldovei*. Boierul Iordache Filipescu i-a adunat tot materialul documentar de care avea nevoie. Autorul mărturiseşte că a folosit „izvoare istorice diferite şi dovedite adevărate, greceşti, latineşti, bizantine, ungureşti, ruseşti, sârbeşti şi cronicile valaho-moldoveneşti ce s-au păstrat". Fără îndoială, vor fi fost folosite, în primul rând, documentele găsite în biblioteca marelui boier muntean.

Când cartea a fost gata, tot cu ajutorul lui Iordache Filipescu a fost tipărită, la Viena, în anul 1818. În acelaşi an, Fotino şi-a recâştigat deplina libertate, pentru că, în 1818, Ion Caragea a părăsit tronul Ţării Româneşti. Naturalizându-se, se stabileşte definitiv în Muntenia, unde a avut o serie întreagă de urmaşi care au trecut şi în secolul XX. Sunt de semnalat: general doctor Androcle Fotino, istoricul şi publicistul Ilie Fotino, compozitorul George Fotino şi alţi „Fotino", muzicieni, istorici, artişti etc.

Dionisie Fotino s-a stins din viaţă la 10 octombrie 1821, în Bucureşti, unde a şi fost înmormântat.

Faptul că *Istoria Daciei* a fost scrisă în limba greacă – limbă de salon în Muntenia acelei vremi, care se vorbea în casa boierului Iordache Filipescu – nu înseamnă nici pe departe că a fost o carte grecească, tot aşa cum nu putem spune despre *Legiuirea lui Caragea* că a fost grecească.

Cartea lui Dionisie Fotino s-a tradus şi s-a tipărit de către George Sion în anul 1859 şi este dedicată de către traducător celor care au contribuit la Unirea Ţărilor Române şi Domnitorului Alexandru Ioan I.

Voi cita din prefaţa lui George Sion câteva fraze pe care le socotesc semnificative: „Cartea lui Fotino se vede publicată la anul 1818, tipărită la Viena... Judecând după dată, se vede că Fotino a fost contemporan cu nemuritorul Lazăr... acest bărbat era prea virtuos pentru epoca în care a trăit. Sub Domnii Fanarioţi, consângenii lui, în

loc de a se ocupa de poziţiunea sa personală, se ocupa de istoria patriei sale adoptive..."

Dacă privim pagina de titlu a cărţii lui Dionisie Fotino ne va atrage imediat atenţia ilustraţia din stânga, de pe foaia de gardă, unde sunt reprezentate cele trei steme ale Ţărilor Româneşti, Transilvania, Muntenia şi Moldova, iluminate de razele emanate de Tatăl Ceresc, ce priveşte cele trei steme cu braţele deschise.

Exemplarul nostru are pe pagina de titlu o mică parafă cu *ex-librisul* Principelui Constantin Karadja. Posesorul acestei cărţi a lucrat în diplomaţie şi a fost un mare colecţionar de incunabule şi în general de cărţi rare. În anul 1946 a fost ales membru de onoare al Academiei Române. S-a stins din viaţă în anul 1950, la Bucureşti. *Catalogul colecţiei de incunabule din Biblioteca Naţională a României*, apărut în 1996 sub semnătura doamnei Ana-Maria Schatz, a fost dedicat „memoriei marelui colecţionar şi bibliolog român Constantin Caradja".

Cred că am reuşit, măcar în parte, să demonstrez că volumul prezentat este unul rar şi valoros, cu care biblioteca noastră se poate mândri.

O carte care ar onora orice bibliotecă mare din Europa

Printre raritățile din secţia de colecţii speciale a bibliotecii noastre există un volum deosebit de valoros atât prin conţinutul său, cât şi prin însemnările manuscrise pe care le are.

Este vorba de *Nouveau vocabulaire français*, apărut la Paris în 1834, de Alfred de Wailly – Cavaler al Legiunii de Onoare. Sub numele autorului, pe pagina de titlu se precizează că lucrarea a fost „adoptată de Universitatea Franţei pentru colegiile şi şcolile publice...". Tot din pagina de titlu aflăm că este vorba de „dix-neuvième edition". Această a 19-a ediţie are 968 de pagini.

La subsolul primei pagini din *Avertisment* se face precizarea că prima ediţie a apărut la finele anului 1801 într-un tiraj de 5000 de exemplare, ediţia a doua a ieşit în 8000 de exemplare şi că, în sfârşit, ultimele ediţii au cunoscut 15 şi respectiv 16 mii de exemplare.

Alfred de Wailly a trăit între 1800 şi 1869 şi a fost reţinut prin contribuţiile sale în domeniul lexicografiei. El a făcut parte dintr-o familie care a dat culturii franceze din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea câţiva bărbaţi de autentică valoare şi despre care socot că nu este lipsit de interes să scriu câteva rânduri.

Bunicul lui Alfred de Wailly, François de Wailly, care a trăit între 1724 şi 1801, a fost un apreciat gramatician şi lexicograf din a doua jumătate a secolului său, căruia în anul 1801, când a încetat din viaţă, i-a apărut *Nouveau vocabulaire français*, care este prima ediţie a cărţii de care ne ocupăm. Etienne Wailly (1770-1821), fiul lui François, scriitor, a fost un apreciat traducător din clasicii latini. Bunăoară, în anul 1807 a scos de sub tipar în traducere franceză *Odele* lui Horaţiu. În casa lui a fost cultivată cultura latină. Aşa se face că Gustav de Wailly (1804-1878), fratele mai mic al lui Alfred, pe lângă preocupările lui de autor dramatic, a tradus din opera lui Virgiliu.

Din aceeaşi familie mai semnalăm pe arhitectul Charles de Wailly (1729-1798), cel care a proiectat şi construit Teatrul Odeon din Paris şi, în sfârşit, Natalis de Wailly (1805-1886), om de mare cultură, care din anul 1854 a fost conservatorul secţiei de manuscrise din Biblioteca Naţională a Franţei.

Revenind la cartea noastră, putem aprecia că a fost vocabularul francez care a cunoscut cea mai mare circulaţie până la apariţia monumentalului *Dictionnaire de la langue française* – apărut în patru volume de format mare plus un supliment, care număra peste 5100 de pagini, opera cunoscutului lexicograf Emile Littre (1801-1881), membru al Academiei Franceze. Este posibil ca în ţara noastră să mai existe câteva exemplare, pentru că el circula în Franţa când unii dintre tinerii noştri din generaţia de la 1848 se aflau acolo la studii. Exemplarul nostru rămâne însă unic şi despre acest fapt vom vorbi în continuare.

Pe spatele paginii de titlu, Alfred de Wailly şi-a pus semnătura cu o peniţă care a zgâriat puţin hârtia, pentru că cerneala a ieşit şi pe

partea cealaltă. Această semnătură trebuie datată 1834, anul când volumul s-a tipărit, până să intre în librării.

Peste doi ani, la 29 martie 1836, pe spatele primei coperți își pune semnătura Benjamin Jaures (1823-1889) – viceamiral și diplomat francez –, fost ambasador la Madrid și Petersburg, frate cu tatăl cunoscutului orator și om politic Jean Jaures, întemeietorul Partidului Socialist Francez.

În anul 1838, vocabularul se afla în proprietatea lui Dumitru Brătianu (1818-1892), care la vârsta de 20 de ani se afla la studii la Paris. În același an donează vocabularul lui Ion Ghica (1816-1897), aflat și el la Paris din 1835.

Înflăcărați de aceleași idealuri, Dumitru Brătianu și Ion Ghica se vor afla de multe ori alături în anii lor de maturitate, dar mai ales în cele două evenimente fundamentale ale veacului al XIX-lea, Revoluția de la 1848 și Unirea Principatelor din 1859.

Împrietenindu-se la Paris, Dumitru Brătianu donează *Vocabularul* lui Alfred de Wailly lui Ion Ghica, cu o dedicație scrisă tot pe spatele primei coperți, sub semnătura lui Benjamin Juares, cu următorul text:

„Ghika, place mon souvenir dans la pensée de notre chère patrie. Je serai sur alors, que la patrie t'etant toujours présente, mon souvenir se représentera toujours à toi.

Salut et fraternité.
Le 3 juillet 1838"

(Ghica, așază amintirea mea în gândurile patriei noastre scumpe; eu voi fi atunci sigur că patria, fiind întotdeauna alături de noi, amintirea mea se va răsfrânge către tine.

Salut și frație tate.
3 iulie 1838" D. Brătianu)

Atât Dumitru Brătianu cât și Ion Ghica vor juca roluri importante în viața socială și respectiv în cultura timpului lor, intrând în istoria României prin ceea ce au înfăptuit.

Acest volum, care a aparținut câtorva celebrități până să ajungă în colecțiile noastre, poartă cu o serioasă motivație statutul de „raritate bibliofilă".

Destine literare de Grigore Constantinescu

Autorul acestei cărți este un om cu care soarta a fost nedreaptă. În egoismul nostru, al celor din instituțiile de cultură, ne-am bucurat să-l avem printre noi pe Grigore Constantinescu. Dar locul lui ar fi trebuit să fie undeva, la o catedră universitară. E tobă de carte, cum zice românul, vorbește frumos, știe să se facă ascultat, nu pune niciodată creionul pe hârtie până nu are documentația necesară făcută, scrie cu ușurință și are o frază aleasă, care nu este la îndemâna oricui.

Volumul de 225 de pagini, *Destine literare*, apărut în anul 1999 la Editura Cultura, este suficient să dovedească celui care nu îl cunoaște că rândurile de mai sus nu sunt scrise de florile mărului, ci ele sunt o recunoaștere târzie a unei vechi cunoștințe care se află la sfârșitul unei cariere de 50 de ani. Regretul meu este că, deși îl știu pe Grigore Constantinescu de peste 30 de ani, l-am cunoscut cu adevărat după ce i-am citit această carte.

Volumul se ocupă de 11 personalități, argeșene prin naștere sau printr-o mulțime de alte legături, cum au fost Liviu Rebreanu, Ion Pillat sau George Topârceanu. Îi cunosc pe toți în profunzime și despre cei mai mulți dintre ei am și scris. Sunt surprins însă să-i redescopăr în cartea lui Grigore Constantinescu. Fără să treacă peste unele elemente de bază din biografia fiecăruia, fraza lui parfumată reușește să creeze portrete de excepție, dintre care se detașează Ion Pillat și Tudor Mușatescu.

Pentru Ion Pillat, unul din vârfurile poeziei românești, Florica, leagănul Brătienilor din a căror stirpe se trage după mamă, a însemnat un binemeritat izvor de inspirație, prin natura bogată a împrejurimilor, prin semnificațiile istorice legate de Brătieni și Golești, prin priveliștea unică ce se deschide de pe terasa casei de pe deal spre zăvoaiele Argeșului și spre Pitești. Volumul *Pe Argeș în sus*, publicat în 1923, este un dar Dumnezeiesc pe care poetul Ion Pillat l-a făcut Piteștilor și mai ales, împrejurimilor sale muscelene.

Poet cu o aleasă cultură, despre care critica literară cea mai avizată a avut multe aprecieri de făcut, în afara numeroaselor volume de

poezie care îmbogăţesc literatura noastră, a scris teatru, a avut o remarcabilă activitate editorială, a tradus, a fost un avizat conferenţiar, a desfăşurat o fecundă activitate în cadrul Conferinţei de Pace de la Paris, după primul război mondial etc. Ei bine, despre toate aceste aspecte ale prezenţei sale în spiritualitatea românească, autorul volumului *Destine literare*, Grigore Constantinescu, vorbeşte cu pasiune şi talent.

Despre fraţii Iordache şi Dinicu Golescu şi despre strănepoţii lor, Alexandru Davila şi Elena Davila Petricari, vorbeşte, de asemenea, deosebit de frumos, aducând în prim-plan informaţii mai puţin cunoscute.

Alexandru Kiriţescu, unul dintre marii noştri dramaturgi, prezent în repertoriile teatrelor noastre cu *Gaiţele* lui, a avut surpriza – după succesul premierei la Teatrul Regina Maria, în stagiunea '29-'30 –, să primească observaţia lui Camil Petrescu, pe cât de pertinentă, pe atât de nostimă (piesa se numise iniţial *Cuibul de viespi*): „Păi bine, Domnule Kiriţescu, noi românii nu zicem cuib de viespi, zicem viespar". Cu următorul spectacol, piesa s-a numit *Gaiţele* şi *Gaiţele* a rămas până azi.

Lui Tudor Teodorescu-Branişte i-am citit cea mai mare parte din operă, inclusiv *Gambeta* şi *Clemanceau*, dar surpriza cea mai mare mi-a făcut-o romanul *Prinţul*, în care marele prozator şi-a dat întreaga măsură a talentului său. Cu câţiva ani în urmă, am fost solicitat de redacţia unei reviste şcolare să scriu un articol intitulat „Strada Crinului – strada marilor noştri scriitori". În afară de Alexandru Kiriţescu şi Tudor Teodorescu-Branişte, am scris şi despre Ion Trivale, care s-a născut şi a trăit o parte din tinereţe pe... Crinului.

Liviu Rebreanu, care a trăit la Valea Mare una din cele mai prolifice perioade din viaţa lui de scriitor, nu putea fi tratat mai prejos decât ceilalţi subiecţi ai cărţii. Şi cum Liviu Rebreanu este cel mai bine cunoscut, foarte inspirat, autorul a adus în prim-plan două elemente despre care încă nu se ştie tot, şi anume *Jurnalul de la vie* şi discursul de recepţie de la intrarea în Academia Română – *Laudă ţăranului român*. Cu amândouă aceste scrieri, Rebreanu îşi dovedeşte geniul. Aproape unic în felul lui, *Jurnalul de la vie*, un autentic roman autobiografic, este împănat cu evenimente din viaţa sa, uneori

mărunte, alteori de mai mare importanţă, şi pe lângă bucuria lecturii îţi oferă o mulţime de informaţii despre viaţa scriitorului pe care nu le-ai fi putut găsi în altă sursă. Discursul de recepţie la intrarea în Academia Română, *Laudă ţăranului român*, a fost o mare surpriză pentru cei de faţă, de la Constantin Rădulescu-Motru, preşedintele Academiei, şi până la cel mai proaspăt membru corespondent primit. Pentru Liviu Rebreanu, Valea Mare nu a fost un refugiu, cum şi l-a dorit iniţial, ci o lume în cadrul căreia a întreţinut multiple şi strânse relaţii, aşa făcându-se că Valea Mare a ajuns atât de strâns legată de numele scriitorului.

Pentru evocarea lui George Topârceanu, autorul recurge la o stratagemă care-i reuşeşte de minune. O discuţie îndelungată şi inteligent dirijată cu sora cea mai mică a poetului, Alexandra Topârceanu, de la care a aflat o mulţime de informaţii cu totul inedite. Personal, l-am cunoscut pe profesorul Gică Topârceanu, fiul poetului, violonist de clasă, figură patriarhală a Câmpulungului prin anii '50-'70. Îşi diviniza tatăl, dar nu la fel vorbea despre Otilia Cazimir.

Topârceanu a fost un poet cu un scris unic în poezia noastră, inconfundabil, având uneori frumuseţi deosebite:

„Gâze, flori întârziate,
Muza mea satirică
V-a-nchinat cu drag la toate
Câte-o strofă lirică.
Dar când ştiu c-o să vă-ngheţe
Iarna mizerabilă
Mă cuprinde o tristeţe
Iremediabilă."

(*Rapsodii de toamnă*)

Fără să aibă o viaţă ieşită din comun, George Topârceanu a fost prizonier de război în Bulgaria, a avut o colecţie fără egal de arme de vânătoare şi, mai ales, a fost unul dintre oamenii de bază ai *Vieţii Româneşti*. A obţinut premiul naţional de poezie pe anul 1926. Membru corespondent al Academiei Române. Dacă rândurile mele sunt rigide, textul lui Grigore Constantinescu are în schimb parfumul obişnuit al autorului.

Vladimir Streinu, un subiect foarte greu de abordat (dar cunoscut în profunzime de George Muntean şi Emil Vasilescu), este tratat în nota volumului. Ea se citeşte cu plăcere şi cine o să vrea să scrie un doctorat despre Vladimir Streinu va apela, desigur, şi la alte surse, fapt care nu-l va supăra pe bonomul Grigore Constantinescu.

În ciuda prolificităţii lui, Tudor Muşatescu rămâne totuşi un scriitor puţin cunoscut. Motivele sunt multiple, dar la un moment dat vor trebui analizate. Fără să-mi îngădui să fac judecăţi de valoare, eu nu văd un alt dramaturg pe care să-l aşezăm imediat după Caragiale. Cu toate acestea, Muşatescu n-a fost studiat niciodată în învăţământul preuniversitar – nici măcar la Câmpulung. El a avut întotdeauna un „dinte" împotriva criticilor literari. Dintele de care am vorbit nu putea fi lipsit de umor. În următoarele rânduri mă voi folosi de exemplificările lui Grigore Constantinescu: „N-am provocat la duel pe nici unul din critici, fiindcă nu puteam încrucişa spada cu frigarea". Despre unii critici care se socotesc mai în temă decât autorii operelor despre care scriu, Tudor Muşatescu spune: „Criticul literar: – Hai tată să-ţi arăt pe unde m-a făcut mama!..."

Putem vorbi şi de o reţinere a regimului comunist faţă de Tudor Muşatescu, care înfiera prostia, minciuna, agramatismul, parvenitismul, cu care am fost pricopsiţi între 1944 şi 1970 (anul încetării din viaţă a scriitorului). Cred că nu întâmplător, în *Micul dicţionar enciclopedic* din 1972 despre Tudor Muşatescu se vorbeşte cât despre Teodor Neculuţă.

Încercând să închei în tonul lui Tudor Muşatescu voi reproduce un duel epigramistic pe care îl foloseşte Grigore Constantinescu şi care este specific umorului inteligent al marelui nostru scriitor. O anonimă vâlceană îi adresează următorul catren:

„Te fac cu ou şi cu oţet
şi te străpung precis c-o rimă,
aşa că las-o mai încet,
că mă constrângi să fac o crimă."

La această epigramă – trebuie să recunoaştem, destul de reuşită – Tudor Muşatescu răspunde pe măsură, admonestându-şi elegant adversarul:

„Vrei în lumea asta strânsă
să câştigi, mata, duelul,
tot ce e posibil, însă
nu cu rima, cu... rimelul!"

Destine literare e o carte de excepţie, a unui scriitor de excepţie. Grigore Constantinescu nu e membru al Uniunii Scriitorilor. Acest fapt nu trebuie să surprindă pe nimeni. Nici Patriarhul Iustin Moisescu, una dintre cele mai proeminente figuri ale Bisericii creştine din secolul al XX-lea, nu e membru al Academiei Române. Păstrând distanţele impuse de poziţii, amândoi rămân valori de excepţie, care au dreptul la stima noastră.

Frumuseţea lumii văzute, de Calinic Argatu, episcop al Argeşului şi Muscelului

„Lumea văzută e un dar divin pe care adepţii falselor teorii «progresiste» şi ai «transformării naturii» au căutat să-l schilodească, mutând, chipurile, munţii din loc. În felul acesta omul s-a mutilat pe sine şi astăzi a apărut reversul medaliei, ecologismul care caută să panseze aceste răni ale Firii. Pentru că omul nu poate «corecta», aşa cum crezuse, Creaţia divină."

Cu vreo 10 ani în urmă am citit *Bucuria lecturii* şi de-atunci mi-am dat seama că Prea Sfinţitul Calinic are harul scrisului, care îl apropie pe cititor şi-l îndeamnă la lectură până la terminarea cărţii. Şi mă gândeam atunci că a avut Episcopia Argeşului parte de un şir de ierarhi cu dragoste pentru treburile eparhiei, dar şi pentru scris, aşa cum au fost Iosif, primul episcop al Argeşului (1793-1820), Iosif Naniescu, marele mitropolit al Moldovei, care între 1873 şi 1875 a păstorit la Argeş, Gherasim Timuş, episcop aici între 1893 şi 1911, dintre ale cărui lucrări două se impun a fi semnalate: *Note şi meditaţiuni asupra psalmilor*, Bucureşti, 1896, trei volume care

totalizează peste 2100 de pagini, şi *Dicţionar aghiografic, cuprinzând pe scurt vieţile sfinţilor*, Bucureşti, 1898, de 880 de pagini.

În sfârşit, Grigore Leu (1936-1940), care a publicat mai mult la Chişinău şi la Bucureşti. În 1937 a tipărit însă la Craiova un volumaş – frumos îngrijit şi ilustrat – intitulat *Comorile Argeşului*.

De la *Bucuria lecturii* şi până la *Frumuseţea lumii văzute*, Prea Sfinţitul Calinic a mai publicat o mulţime de articole, atât în revistele care apar în Argeş cu binecuvântarea P.S.S., *Lumină lină* şi *Argeşul ortodox*, precum şi în alte reviste şi publicaţii argeşene sau din afara judeţului. Le-am citit pe cele mai multe dintre ele. I-am descoperit cu uşurinţă pe marii favoriţi ai Prea Sfinţitului Calinic: Nicolae Iorga, Constantin Brâncuşi, Vasile Pârvan şi alţii, dar din eşaloane secundare. Am constatat surprins că despre fiecare dintre cei trei corifei ai spiritului românesc Sfinţia Sa are opinii cu totul personale, pornind de la premise pe care eu, ca laic ce sunt, nu le-am putut întrezări.

Cel mai tare m-a prins în mrejele lui, Brâncuşi. În afara frumuseţii cu totul remarcabile a eseului *Pace şi bucurie cu Brâncuşi*, acest personaj s-a apropiat de sufletul meu pe două căi subiective, dar destul de interesante în contextul care ne preocupă. Autorul eseului face dese trimiteri la Petre Pandrea – cumnatul lui Lucreţiu Pătrăşcanu şi tatăl lui Andrei Pandrea, care prin anii '60 a scris o carte de succes, *Medic la Boişoara (Din Ţara Loviştei)*. Cu aproximativ 40 de ani în urmă, am făcut o pasiune pentru Petre Pandrea – sociolog oltean, care îl cunoscuse personal pe Brâncuşi. Mi-a căzut în mână şi am citit pe nerăsuflate un volum de vreo 400 de pagini, *Portrete şi controverse*, în care se află un amplu capitol, *Imperialismul oltean*, pe care l-am recitit pentru frumuseţea lui şi care, cum spune românul, mi-a rămas la suflet.

O altă apropiere (la fel de subiectivă) de Brâncuşi, care la începutul secolului XX cântase în corul bisericii Mavrogheni din Bucureşti, este aceea că aici, la Mavrogheni, biserică cu hramul „Izvorul Tămăduirii", a slujit preotul Ion Voinescu, fratele tatălui meu, între anii 1935 şi 1976, când a răposat în vârstă de 90 de ani. În sfârşit, dacă la ieşirea din biserica Mavrogheni dai cu ochii de mormântul lui I. Heliade-Rădulescu, pe care e dăltuită locuţiunea *Non omnis moriar*, acum nu poţi să nu vezi alături mormântul lui Horia Bernea, cel de-

spre care P.S. Calinic scrie în cartea sa şi care în ultimii zece ani din viaţă a oficiat alături, la Muzeul Ţăranului Român, pe care l-a „sfinţit cu ştiinţa şi talentul său".

Revenind la ale noastre, trebuie să spun din capul locului că *Frumuseţea lumii văzute* (Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2002) este o carte de mare succes: literar, documentar, istoric etc. Ea trebuie neapărat citită, aşa cum am făcut cu *Rotonda plopilor aprinşi* a Părintelui Valeriu Anania, astăzi înaltul chiriarh Bartolomeu al Clujului, Vadului şi Feleacului. Am găsit în cartea asta nişte pagini de o frumuseţe cu totul aparte. Aş vrea să precizez – asumându-mi eventualele riscuri – că până la apariţia volumului *Frumuseţea lumii văzute* n-a scris nimeni atât de frumos despre Marele Patriarh Iustin (pp. 39-40): „Se vorbeşte şi se scrie azi, cu timp şi fără timp, de europenizarea noastră şi de... integrarea noastră în Europa. Din această perspectivă, Iustin Moisescu a fost cel mai european ierarh al Bisericii noastre şi unul dintre cei mai europeni români ai tuturor timpurilor. Doctor al Universităţii din Atena, profesor la Strasbourg şi Varşovia, cunoscător neîntrecut al limbii lui Platon (însuşire pe care i-o admira însuşi Constantin Noica), intelectual desăvârşit..."

P.S. Calinic scrie foarte frumos despre Iorga, despre Brâncuşi şi despre Pârvan. Dar noi, laicii, avem suficiente posibilităţi să găsim pagini interesante şi frumos scrise despre ei. Despre Patriarhul Iustin unde să găsim însă astfel de pagini, când s-a scris atât de puţin despre el? Dar despre arhiepiscopul Antim şi despre mitropolitul Gurie Grosu şi despre P.S. Justinian, episcopul Maramureşului şi Sătmarului, de unde să aflăm şi noi câte ceva?

Sunt fericit să constat că P.S. Calinic, împreună cu care am făcut o călătorie până dincolo de malurile Nistrului, scrie cu atâta har. Şi, deşi „n-am fost vrednic nici măcar de o diaconie", îl rog să-mi îngăduie să-l sfătuiesc să mai mărească sarcinile vicarilor şi consilierilor şi celor pe care îi mai are Sfinţia Sa prin preajmă-i şi să întârzie mai des la masa de lucru pentru a da tiparului pagini de care cultura românească de azi are atâta nevoie.

Cartea anului 2001

Se obişnuieşte de câtva timp ca una dintre cele mai valoroase tipărituri apărute în volum în anul precedent să fie socotită „Cartea anului" respectiv. La acordarea acestui titlu onorific se au în vedere mai multe criterii. Fără îndoială, primul dintre acestea este valoarea ştiinţifică a conţinutului cărţii. Acest element este definitoriu, dar nu este singurul care trebuie luat în consideraţie. Mai sunt şi elementele care ţin de editură şi care au o mare importanţă în susţinerea conţinutului cărţii, oricât ar fi el de valoros. Aici intră în general prezentarea cărţii: valoarea ilustraţiilor, valoarea hârtiei, încadrarea în pagină, alegerea literei etc.

În sfârşit, la toate acestea se adaugă şi talentul scriitoricesc al autorului.

Ţinând cont numai de considerentele enumerate mai sus (pentru că mai sunt şi altele) socotim cartea anului 2001 pe cea scrisă de istoricul Narcis Dorin Ion, intitulată *Castele, palate şi conace din România*. Volumul de 400 de pagini a fost tipărit la Editura Fundaţiei Culturale Române în condiţii cu totul deosebite. Cartea aceasta acoperă un gol pe care de o jumătate de secol mulţi dintre noi l-am simţit şi aduce în acelaşi timp o cantitate apreciabilă de informaţii pe care nu le-am fi putut obţine pe alte căi, oricâte eforturi am fi făcut.

Autorul, deşi foarte tânăr (născut în 1974), terminând în mod strălucit Facultatea de Istorie a Universităţii din Bucureşti, a început să colaboreze la unele reviste de specialitate – sunt remarcabile colaborările sale la *Magazin istoric* – şi a făcut parte din colectivul care a editat cele cinci volume din *Jurnalul regelui Carol al II-lea*. Pasionat cercetător al genealogiilor marilor familii princiare şi boiereşti şi în aceeaşi măsură al arhitecturii rezidenţiale de pe teritoriul patriei noastre, după ce a făcut un amplu inventar al castelelor, palatelor şi conacelor a selecţionat tot ce mai merita a fi semnalat şi, după o muncă de câţiva ani, a dat la iveală primul volum, pe care îl putem avea astăzi în mână.

Din acest volum aflăm informaţii, în mare parte necunoscute nouă, despre Castelul Peleş, Castelul Pelişor, Castelul Bran, Palatul

regal din Bucureşti, Palatul regal din Mamaia, Palatul regal din Curtea de Argeş, Palatul Kiseleff din Bucureşti, Palatul regal din Balcic, Castelul regal din Săvârşin, precum şi despre Castelul Sturdza din Miclăuşeni, Castelul Callimachi din Stânceşti, Castelul Rosetti-Roznovanu din Stânca, Castelul Filipescu-Kretzulescu din Drajnea, Castelul familiei Mocioni din Banat, Palatul Ştirbei din Buftea, Palatul Cantacuzino din Floreşti, Palatul Dinu Mihail din Craiova, Palatul Brâncoveanu-Bibescu din Mogoşoaia, Conacul Mavros-Cantacuzino din Călineşti (judeţul Prahova), Conacul Istrate Micescu din Miceşti, Conacul Grădişteanu-Ghica din Sihlea, Conacul Brătianu de la Florica, Conacul Catargi-Zarifopol din Cârligi, Conacul Miclescu din Călineşti (judeţul Botoşani), Conacul Văcărescu-Callimachi din Măneşti.

Trebuie să recunoaştem că despre o parte din aceste reşedinţe nici n-am auzit sau, dacă am auzit, n-am ştiut mare lucru despre ele. Cu o acribie de invidiat, autorul a cercetat documente din arhivele statului, documente păstrate încă de unele familii, inventare, însemnări zilnice sau pagini de memorialistică cum sunt cele ale reginei Maria, ale regelui Carol al II-lea, ale prinţesei Martha Bibescu, ale lui Constantin Argetoianu sau I.G. Duca, arbori genealogici, cronologii, amintiri etc. A cules, de asemenea, cu răbdare şi metodă amintiri şi informaţii de la descendenţi care mai sunt în viaţă şi au rămas ori s-au întors în ţară. Este de observat şi de reţinut că acest prim volum a fost închinat „Domnului Radu Alexandru Miclescu, în semn de preţuire şi infinită recunoştinţă". Este fără îndoială vorba despre un descendent în viaţă al importantei familii boiereşti Miclescu din Călineştii Botoşanilor, care construia pe la 1711, într-o primă formă, conacul existent şi astăzi.

De altfel, în introducere, autorul regretă că abia în 1999 a început seria de interviuri ale descendenţilor boierimii noastre care se mai află în viaţă şi în ţară şi pe care îi nominalizează cu condescendenţă, după care adaugă: „Pentru amabilitatea şi generozitatea cu care ne-au primit în casele Domniilor lor, oferindu-mi documente preţioase, informaţii şi fotografii de familie, pentru istoria conacelor boiereşti, relatate de fiecare dată, cu mult farmec, pentru şansa de a-i fi putut cunoaşte îndeaproape, fiind în preajma Domniilor lor în nenumărate

483.708

rânduri, ascultând evocările atât de calde ale unei lumi normale, de mult dispărute, le exprim – o dată în plus – recunoştinţa şi preţuirea mea, însoţite de cele mai sincere mulţumiri. Rezultatul acestor îndelungate discuţii este, în parte, acest op, care nu a putut cuprinde – în primul său volum – istoriile tuturor conacelor boiereşti aflate de la descendenţii aristocraţiei române pe care am avut bucuria să-i cunosc."

Textul, scris cu eleganţă, am putea spune chiar cu un talent desăvârşit, este susţinut de o bogată ilustraţie alb-negru şi color, excelent realizată.

Cele 300 de fotografii, unele realizate de autor, sunt din punct de vedere editorial, mai ales cele color, adevărate opere de artă...

Editura Fundaţiei Culturale Române, care poate fi comparată cu oricare dintre editurile celebre din Europa, a colaborat la realizarea acestui volum cu tipografia „Monitorul Oficial". Ambele instituţii merită toată lauda şi recunoştinţa noastră.

În urma celor înfăţişate mai sus, autorul acestui articol, care trăieşte printre cărţi de mai bine de 50 de ani, are suficiente motive – o parte dintre ele au fost prezentate aici – să socotească lucrarea *Castele, palate şi conace din România* drept „Cartea anului 2001".

O viaţă dăruită muzicii

Acesta este titlul unei cărţi-document scrisă de maestrul Emanoil Popescu, carte care a ieşit de sub tipar în anul 2001 la tipografia Editurii Paralela 45 din Piteşti.

Venit în Piteşti în anul 1955 de la Combinatul Siderurgic din Hunedoara, unde şi-a început cariera de dirijor, a dirijat aici până în anul 1999, când a trebuit să se retragă datorită, mai ales, unor probleme de sănătate. Dar dacă la cei 44 de ani cât timp a dirijat în Piteşti vom adăuga stagiul de la Hunedoara, anii de Conservator şi cu cei 8 ani de seminar, vom constata că profesorul Emanoil Popescu a dăruit muzicii aproape 60 de ani din viaţa sa.

Culmea cea mai înaltă a carierei sale dirijorale a atins-o cu Corala bărbătească D.G. Kiriac, cu care a dat sute de concerte în ţară şi în străinătate şi cu care a cucerit un număr important de concursuri naţionale. I s-a recunoscut de către mari personalităţi muzicale priceperea alegerii repertoriilor şi în acelaşi timp valorificarea unor creaţii corale autohtone care au emoţionat până la lacrimi publicul nostru în anumite momente ale istoriei sale din sec. al XIX-lea şi al XX-lea.

Mari compozitori ai vremii au scris pentru corala D.G. Kiriac şi pentru dirijorul ei cu convingerea că piesa respectivă va primi cea mai fericită interpretare. E destul să amintim nume ca Ion Chirescu, Dumitru Botez, Ion Dumitrescu, Gheorghe Dumitrescu, Nicolae Lungu, Gheorghe Bazavan, Mircea Neagu, Constantin Romaşcanu şi alţii.

Maestrul Emanoil Popescu a făcut în cariera sa o risipă formidabilă de energie, de care nu mulţi dirijori erau capabili. N-a lucrat niciodată cu corepetitori sau cu instrumente. La concerte dădea tonul de la pian, deşi tot diapazonul rămânea de bază. Am fost de faţă când, după concerte, nici un spectator nu părăsea sala, iar compozitori şi dirijori îl felicitau uimiţi de reuşita interpretării, aşa cum s-a întâmplat după concertul de la Academia de Muzică din Budapesta, după concertul dat la Conservatorul de la Riga, la Kosice şi la Tatra Mare în Cehoslovacia, la Varna în Bulgaria, la Torun în Polonia, la Nancy în Franţa şi prin alte părţi. Au fost situaţii când dirijorul Emanoil Popescu a refuzat turnee în străinătate pentru că formaţia nu era suficient de bine pregătită, la nivelul pretenţiilor sale.

În ţară a concertat la Ateneul Român, în sala de concerte Radio, în sala Rapsodia de pe Lipscani, la Casa de Cultură din Suceava, în sala Teatrului Naţional din Târgu-Mureş, în sala Palatului Cultural din Arad, în sala de concerte a Liceului de Muzică din Timişoara, la Casa de Cultură din Hunedoara şi în multe alte oraşe (Lugoj, Sibiu, Braşov, Târgovişte, Ploieşti, Slatina, Craiova, Rm. Vâlcea).

În cartea sa, care este un adevărat document, aşa cum am afirmat mai sus, este redat tot zbuciumul în care a trăit permanent de-a lungul celor peste 40 de ani cât a dirijat în Piteşti, dar mai ales cât a dirijat Corala D.G. Kiriac, cu care uneori a atins perfecţiunea.

Volumul începe cu câteva confesiuni biografice. S-a născut în Vrăneştii Muscelului la 10-12 km de Piteşti, în casa notarului Alexandru

Popescu. Tatăl său a trăit o viaţă neliniştită, pentru că nu era uşor să creşti cinci copii în anii războiului sau în cei care au urmat. În Conservator s-a remarcat ca un student talentat, bine pregătit şi total dăruit muzicii.

În cartea sa, autorul face trimiteri la o mulţime de documente, scrisori, dedicaţii pe partituri, programe de concert, afişe etc. ce se găsesc în arhiva personală, documente care au fost păstrate cu sfinţenie. Bogat ilustrată şi scrisă cu talent, cartea *O viaţă dăruită muzicii* se citeşte cu pasiune şi interes, ea reprezentând o pledoarie cu totul aparte pentru viaţa muzicală a Piteştilor din cei peste 40 de ani de care am pomenit.

Am fost martorul frământărilor profesorului Emanoil Popescu din anii 2000 şi 2001, când nu ştia la cine să mai apeleze ca să-şi tipărească volumul. Trebuie să mărturisesc sincer că m-a durut absenţa totală a reacţiei unei instituţii specializate care este condusă de un rafinat om de cultură. Pe firma acesteia scrie printre altele: „creaţie populară".

Dar formaţiile corale ale lui Emanoil Popescu nu au interpretat zeci de prelucrări de folclor? De această vinovată atitudine nu se pot disculpa nici alţii. Dar acum faptul este consumat. E consumat dureros însă.

La istoria culturii argeşene s-a mai adăugat un corpus de documente: cartea *O viaţă dăruită muzicii*, scrisă de profesorul-dirijor Emanoil Popescu.

Vă felicit din suflet, Maestre Emanoil Popescu, şi Dumnezeu să vă răsplătească cu o bătrâneţe lipsită de griji!

Două cărţi valoroase ale prof. dr. Ion M. Dinu: *Figuri de dascăli argeşeni*, vol. 2 şi *Restituiri: popas de cultură şi lumină*

În anul 2001, prof. dr. Ion M. Dinu a avut bucuria să-şi vadă apărute de sub tipar două valoroase cărţi care incorporează o mare cantitate de muncă.

Astfel, volumul 2 al cărţii *Figuri de dascăli argeşeni* (Ed. Paralela 45, Piteşti) s-a tipărit la 10 ani de la apariţia, în 1991, a primului

volum, punându-ne în felul acesta la dispoziţie alte 145 de portrete ale unor adevărate personalităţi aparţinând învăţământului românesc, care s-au născut, au învăţat sau numai au lucrat în această zonă a ţării.

Actualul volum aduce în prim-plan 75 de cadre didactice universitare, unele promovate până la cel mai înalt nivel – Academia Română sau o serie de academii de ştiinţă din ţară ori din străinătate.

Vom întâlni, prin urmare, nouă membri ai Academiei Române, personalităţi cunoscute în mediile ştiinţifice internaţionale ca: I. Constantin Parhon, George Oprescu, Florian Ştefănescu-Goangă, Şerban Cioculescu, Valerian Popescu, Constantin Bălăceanu-Stolnici, Eugen Proca, Marius Iosifescu, Gheorghe Păun. (Alţi cel puţin 15-20 de universitari îşi aşteaptă intrarea în academie. Câţi vor intra, nu avem de unde şti.)

Portretele universitarilor, ca şi cele ale celorlaltor categorii de dascăli abundă în informaţii valoroase, ceea ce ne convinge că autorul s-a documentat temeinic.

Profesorul I.M. Dinu a fost toată viaţa un om foarte harnic. Învăţător la origine, şi-a dat diferenţele necesare pentru liceul teoretic spre a putea urma cursurile universitare.

Pe lângă muncile de răspundere pe care le-a avut – inspector şcolar, primul inspector general al învăţământului din Argeş, director de şcoală mulţi ani, cu vocaţia construirii de şcoli –, a scris mult şi a publicat tot atât de mult. Pe lângă numărul mare de articole, apărute în diferite reviste, a publicat şi opt volume care au fost bine primite de cititori.

Are meritul de a fi făcut cunoscute viaţa şi activitatea lui N.I. Apostolescu, despre care o lungă perioadă de timp nu s-a mai vorbit nimic.

În anul 1976 şi-a susţinut doctoratul cu Zoe Dumitrescu-Buşulenga, având-u în comisie pe Dan Simonescu, Ion Coteanu, Augustin Z.N. Pop şi Dumitru Păcurariu, cu un subiect intitulat *Comparatismul în literatura română. N.I. Apostolescu, primul nostru comparatist.*

Astăzi octogenar, profesorul I.M. Dinu este la fel de vivace ca acum 40 de ani când l-am cunoscut eu.

Cel de-al doilea volum publicat în anul 2001, *Restituiri...*(Ed. Universității din Pitești), conține o selecție riguroasă a articolelor publicate în ultimii 40 de ani. Parcurgând volumul se poate constata cu ușurință că autorul are predilecție pentru portret, volumul conținând în jur de 30 de portrete ale unor mari personalități din cultura română, cele mai multe publicate în ziarul local *Secera și ciocanul*, în revista *Argeș* și în câteva reviste școlare.

Dacă în volumul *Figuri de dascăli argeșeni* subiecții sunt legați necondiționat de Argeș, în *Restituiri...* vom întâlni nume de rezonanță ale culturii românești care nu au avut nici o legătură cu Argeșul, dar pe care noi, argeșenii, le venerăm pentru contribuția lor la triumful spiritului românesc. Așa sunt: Petre Dulfu, Ion Agârbiceanu, Ovid Densusianu, Ion Popovici-Bănățeanu, Ion C. Visarion, Otilia Cazimir, Damian Stănoiu și George Călinescu.

Fără îndoială, nu se putea ca în acest volum să nu întâlnim și numele unor argeșeni care s-au înscris în cultura românească prin realizările lor. Mi s-a părut cu totul de excepție portretul lui Rudolf Schweitzer-Cumpăna, care a donat Piteștiului – orașul său natal –, 150 de tablouri. (Păcat că piteștenii îl cunosc atât de puțin sau chiar deloc pe acest mare pictor!)

Volumul se încheie cu notele de călătorie realizate cu prilejul unei croaziere făcute de profesorul I.M. Dinu pe Marea Mediterană la sfârșitul lui decembrie 1980 și începutul lui ianuarie 1981. Plecând din portul Constanța cu vasul rusesc de croazieră Aivazovsky, într-o excursie organizată de O.N.T., a ajuns până la Palermo, oprindu-se în Rodos, Egipt, Malta, Marsilia și Napoli; iar la întoarcere – la Pireu, Atena și Istanbul.

Citind aceste note de călătorie, constați că profesorul Dinu nu numai că este un om foarte instruit, dar este și un talent viguros. Sunt pagini de o frumusețe nebănuită, care te fac să meditezi îndelung asupra celor citite.

Îl felicit și eu pe autorul celor două cărți, pe care le recomand cu căldură iubitorilor de istorie românească, în general, și argeșeană, în special.

Jean Dumitrașcu: trei cărți și câteva mii de articole, în doi ani

Jean Dumitrașcu este unul dintre cei mai talentați gazetari pe care i-a avut Argeșul după 1990. Acestui bărbat tânăr, de 35 de ani, i-a lăsat Dumnezeu pe lângă talent și ambiție și o forță de muncă de-a dreptul de invidiat. Semnătura lui la sfârșitul unui articol sau la subsolul unei pagini este o garanție a calității și te poți convinge cu ușurință de acest adevăr.

Când directorul cotidianului *Argeșul* a luat inițiativa înființării suplimentului literar-artistic *Săgetătorul*, de la primul număr, Jean Dumitrașcu a fost numit redactor-responsabil. Tot așa cum, atunci când revista *Argeș* a început să reapară, în anul 2000, sub direcția cunoscutului scriitor și universitar Mihail Diaconescu, redactor-șef a fost numit tot Jean Dumitrașcu.

Din rândurile de mai sus rezultă că eroul nostru este un gazetar foarte angajat. Așa este. În anul 2000 însă el a publicat și două cărți, care se citesc nu numai cu plăcere, dar și cu un interes deosebit. Aceste cărți lipseau din peisajul informațional argeșean. După ce au apărut, toți cei care le-am avut în mână ne-am zis: „Cum de am putut sta fără cărțile astea până acum?"

Prima dintre ele se intitulează *Parlamentarii de Argeș – trecut și prezent*. (Editura Tiparg, Pitești, 2000). Când deschizi la prima pagină, ai o adevărată surpriză. Cuvântul înainte – *O carte necesară* – este semnat de actualul prim-ministru Adrian Năstase, care spune printre altele: „Iată că pe meleagurile argeșene, unde politica este la ea acasă, judecând după numărul oamenilor politici născuți aici, s-a realizat un dicționar al parlamentarilor din Argeș, la 10 ani de la renașterea democrației. Cartea este utilă tuturor celor interesați de fenomenul politic..."

Primul capitol este „Scurtă istorie a parlamentarilor de Argeș, începând cu 1831". De ce cu 1831? Pentru că atunci începe viața parlamentară la noi, imediat după aplicarea Regulamentului Organic în Țara Românească. Aflăm din acest capitol că primii deputați de Argeș, în 1831, au fost Iordache Golescu, Constantin (Dincă) Brătianu,

Ilarion, episcopul Argeşului şi Ştefan Bălăceanu. În paginile cărţii sunt trecuţi în revistă toţi parlamentarii Argeşului de la 1831 până în 1948, când se înfiinţează Marea Adunare Naţională.

Al doilea capitol şi cel mai interesant este „Dicţionarul parlamentarilor de Argeş – 1990-2000". Trecuţi în ordine alfabetică, fiecare parlamentar are o schiţă biografică ce măreşte interesul pentru lectură. Aşa se face că primul parlamentar din acest dicţionar este P.S. Calinic Argatu, episcopul Argeşului şi Muscelului, deputat F.S.N între anii 1990 şi 1992, iar ultimii doi sunt Nicolae Văcăroiu, senator P.D.S.R. în anii 1996-2000, şi Gheorghe Zgondea, deputat P.D.S.R. în anii 1992-1996. În sfârşit, din ultimul capitol, „Cum au votat argeşenii (1990-2000)" aflăm câte voturi a obţinut fiecare formaţiune politică şi câte procente au reprezentat ele. De unde puteam afla noi atâtea informaţii, dacă nu se găsea cineva să le strângă într-un tom?

Cea de a doua carte pe care Jean Dumitraşcu a publicat-o în anul 2000 este *Eminescu şi Argeşul*.

Piteştii nu se pot mândri – ca o serie de oraşe moldave sau transilvane – cu prezenţa lui Eminescu mai scurtă sau mai îndelungată, dar sunt câteva indicii că în drumurile sale cu trupele de teatru ale lui Mihai Pascaly sau Iorgu Caragiali s-ar fi oprit pentru câteva ore şi în oraşul nostru. Se ştie, de asemenea, că în 1878 a trecut cu trenul prin Piteşti. Autorul cărţii, un cercetător ambiţios al operei lui Eminescu, mai ales al celei gazetăreşti, descoperă şi notează multe dintre observaţiile poetului – gazetar la *Timpul*, oficiosul Partidului Conservator – fie despre Argeş, fie, mai ales, despre oameni din Argeş, scriitori şi politicieni etc. Cartea începe cu observaţiile autorului privind modul cum a fost şi cum este receptat astăzi în Argeş, Eminescu şi opera sa. Datorită împrejurărilor şi poate şi a convingerilor sale politice, marele poet şi gazetar este pus adesea în situaţia de a se război cu puternicul politician şi om de stat Ion C. Brătianu şi cu acoliţii săi.

Jean Dumitraşcu îşi încheie volumul cu un capitol (al cărui subiect este o preocupare mai veche a scriitorului), privitor la data naşterii lui Eminescu. Punctul său de vedere este că marele nostru poet s-a născut la 20 decembrie 1849. Am citit şi am recitit cu atenţie acest capitol. Argumentaţia este pertinentă şi are multe observaţii logice. Pe

mine nu m-a preocupat biografia lui Eminescu. Am scris de mai multe ori despre ediţiile Eminescu. Ne este mai comod însă să rămânem la punctul de vedere al lui George Călinescu şi cred că va fi foarte greu să se mai modifice această dată astăzi, când în toate enciclopediile lumii s-a înregistrat data de 15 ianuarie 1850. Faptul că insistă în a-şi susţine punctul de vedere ne demonstrează tenacitatea autorului, pentru care eu îl admir şi mai mult.

Cea de-a treia carte este: Mihai Eminescu, *Şi când gândesc la viaţa-mi...* (Editura Argeş Press, Piteşti, 2001). În subtitlu se precizează: „Confesiuni. Fragmente autobiografice. Jurnal. Prefaţă, tabel cronologic, ediţie îngrijită şi note de Jean Dumitraşcu"

Realizarea acestei cărţi n-ar fi fost posibilă fără cunoaşterea întregii opere a lui Eminescu, mai ales a poeziilor şi scrierilor gazetăreşti. Prefaţa este intitulată sugestiv *Eminescu Mărturisitorul*, iar în prima frază a acesteia se spune: „Tot ceea ce a lăsat scris Mihai Eminescu stă sub semnul autobiografiei, al confesiunii intime!" Iar câteva rânduri mai jos: „George Călinescu atenţiona cu temei că opera se confundă cu biografia, iar Perpessicius sublinia la rându-i valoarea autobiografică a postumelor eminesciene".

Până să se treacă la textul propriu-zis al cărţii, care conţine citate din opera poetului numerotate de la 1 la 259, vom întâlni imediat după prefaţa datată la 23 august 2001 (este interesant de precizat această dată, pentru că la 20 decembrie în acelaşi an, cartea se lansa la Centrul Cultural din Piteşti), vom întâlni deci „Tabelul cronologic". Se poate constata cu uşurinţă că tabelul respectiv este dens şi oferă numai informaţii interesante.

Celor 259 de citate le corespund tot atâtea „Note şi comentarii" care se găsesc la sfârşitul cărţii. Privindu-le atent, vom vedea că pentru realizarea acestei cărţi Jean Dumitraşcu a folosit *Integrala Eminescu*, cele 16 volume de format mare, a căror tipărire a început în 1939, sub îngrijirea lui Perpessicius (1891-1971) care, după o muncă de câţiva ani, a stabilit ce trebuie să conţină fiecare din aceste volume.

Personal, apreciez că această carte este rodul unei munci uriaşe, desfăşurată cu multă dragoste de Eminescu, muncă pe care nu mulţi oameni din ţara noastră ar fi putut să o facă.

Să-l felicităm pe Jean Dumitraşcu din tot sufletul şi să ne rugăm la Dumnezeu pentru sănătatea lui. Mă bucur nespus de mult că am reuşit să-i semnalez cărţile în acest volum şi îl asigur de întreaga mea preţuire.

Istoricului Florian Tucă i-a ieşit de sub tipar cea de a 60-a carte

La sfârşitul anului 2002, Editura Europa Nova din Bucureşti a scos de sub tipar volumul de 350 de pagini, *Români în Europa şi în lume. Mărturii pentru eternitate*. Apărută sub auspiciile Fundaţiei „General Ştefan Guşă", cartea poartă semnătura a doi cunoscuţi istorici militari: col. (r) dr. Cristache Gheorghe şi gen. (r) dr. Florian Tucă. Numele celor doi istorici constituie un gir pentru orice carte scoasă de ei, dar volumul de care ne ocupăm mai poartă un gir – şi încă unul de mare rezonanţă istorică – pe acela al regretatului academician Ştefan Pascu.

Această carte, aşa cum a fost gândită şi realizată, este un unicat în literatura noastră istorică şi umple în mod nesperat un gol ce nu putea fi acoperit în nici un fel. Au trecut câteva decenii până a fost posibilă apariţia sa, timp în care autorii, o dată cu scrierea altor cărţi, şi-au adunat materialul necesar pentru întocmirea acesteia. A trebuit cercetat un număr mare de ziare şi reviste de specialitate, cărţi, arhive militare, acte de stare civilă şi multe alte surse pe care autorii probabil şi le-au fişat de-a lungul anilor. Nu este, cred, lipsit de interes să mai spun şi aici că istoricul Florian Tucă a creat în istoriografia românească o adevărată literatură a momentelor militare şi a însemnelor memoriale, domeniu în care a scris mult, singur sau în colaborare.

În sfârşit, pentru documentarea acestei cărţi, autorii au călătorit în ţările vecine sau chiar mai îndepărtate, unde se află monumente ridicate în memoria ostaşilor români care şi-au jertfit viaţa – sau chiar cimitire româneşti în care se află un număr impresionant de eroi. Faptul acesta ne îndreptăţeşte să credem că au fost nevoiţi să poarte o

corespondenţă susţinută cu ambasadele noastre sau cu servicii specializate din unele ministere ale apărării naţionale.

Cartea este sugestiv ilustrată, deşi este evident faptul că în cele mai multe cazuri fotografii au fost autorii înşişi.

După ce în primul capitol autorii se ocupă de peste 125 de monumente şi însemne memoriale, în capitolul doi vor fi prezentate „Cimitire ale eroilor români de pe teritoriile altor ţări". E un capitol cutremurător. Autorii au strâns în evidenţele lor aproape 95 000 de eroi români care odihnesc prin ţări străine, la care trebuie să mai adăugăm câteva zeci de mii pentru care s-au ridicat monumente, unii dintre ei aflându-se în gropi comune.

În sfârşit, aşa cum o spun şi autorii, în cunoştinţă de cauză, câte mii de eroi români nu vor mai fi zăcând neştiuţi de nimeni?! Şi dacă la toate acestea vom adăuga jertfele oştilor lui Mircea, Iancu de Hunedoara, Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul, care au oprit cu piepturile lor puhoiul turcesc ce voia să înghită Europa, atunci poţi să nu te întrebi unde e obrazul acestei Europe care ne pune azi să aşteptăm la rând şi ne trimite cohorte de târgoveţi civilizatori?!

Cartea se încheie cu un al treilea capitol, intitulat „Cimitire, monumente şi alte însemne memoriale aparţinând altor state, aflate pe teritoriul României".

Cimitirele cu cei mai mulţi eroi străini aflaţi pe teritoriul ţării noastre sunt cele germane şi ruseşti, pentru că mulţi ostaşi ai acestor ţări au căzut pe pământul nostru. Aici îşi dorm somnul de veci şi câteva sute de ostaşi francezi care au luptat alături de ostaşii noştri în primul război mondial, când trupele germane şi austro-ungare ne ocupaseră cea mai mare parte din ţară. Cimitirele acestor eroi sunt bine îngrijite şi se bucură de tot respectul pe care îl merită.

Personal, am citit această carte cu un mare interes şi, aşa cum spuneam la început, am aflat o mare cantitate de informaţii pe care numai aici le-am putut găsi.

Voi încheia acest articol cu afirmaţia din titlu. Este pentru a 60-a oară când istoricul Florian Tucă – doctor în istorie şi general în rezervă, laureat al Academiei Române – îşi pune semnătura pe o carte. A scris multe cărţi singur şi tot atât de multe în colaborare. Sunt mii de pagini tipărite care se citesc cu interes şi foarte adesea cu emoţie.

Dându-i cezarului ce este al cezarului, trebuie să recunoaştem, cu mândrie chiar, că Argeşul zilelor noastre dă spiritului românesc încă un mare scriitor, de data aceasta un scriitor militar care ne lipsea din palmares şi căruia trebuie să-i adresăm întreaga noastră gratitudine.

Să trăiţi, Domnule General !

O nouă monografie sătească apărută recent în judeţul nostru

Judeţul Argeş are o veche şi interesantă tradiţie în domeniul monografiilor de localităţi şi de instituţii. Afirmaţia aceasta se bazează atât pe numărul mare al unor astfel de lucrări, cât şi pe vechimea unora dintre ele.

La ora actuală sunt tipărite peste 50 de monografii de localităţi, pe primul loc aflându-se *Istoria Câmpulungului...*, apărută în două volume în anii 1855 şi 1856, opera lui Constantin Aricescu. Este în acelaşi timp şi prima monografie a unui oraş din România (Ţ.R.). Nu putem să nu semnalăm aici că trei din cele patru monografii întocmite de preotul Ioan Răuţescu: pentru Dragoslavele în 1937, pentru Topoloveni în 1939 şi pentru Câmpulung în 1943, au fost premiate de Academia Română. Răspunzând unui apel făcut de ministrul de Interne Vasile Lascăr, pentru întocmirea de monografii săteşti, în judeţul Argeş au apărut în 1904 două monografii: cea a comunei Priboieni, întocmită de Rădulescu-Codin, şi cea a comunei Mozăceni, întocmită de preotul Ioan Musicescu.

Cunoscând aceste două monografii care au apărut în 1904 şi care răspundeau unui chestionar întocmit de numitul minister, ne vom putea da seama cât de mult au evoluat cunoştinţele întocmirii unei monografii, mai ales după anul 1930, după ce apar îndrumările în materie ale unor cărturari cum au fost Dimitrie Gusti, H.H. Stahl, care publică în 1934 *Tehnica monografiei sociologice* şi N.A. Constantinescu, care la rândul lui publică în 1935 *Planul unei monografii de istorie locală*. În anul 1937, H.H. Stahl a publicat lucrarea *Monografia unui sat. Cum se*

alcătuieşte, spre folosul Căminului Cultural. Prefaţa acestei lucrări a fost scrisă de Dimitrie Gusti. Ne explicăm acum cu uşurinţă cum a reuşit preotul Ioan Răuţescu să realizeze trei monografii de o asemenea valoare. Trebuie să mai precizăm că a fost un istoric pasionat şi un paleograf de excepţie. La monografia istorică a Topolovenilor, prefaţa a fost scrisă de Ion Mihalache, renumitul politician, care se vede că era la curent cu opiniile autorizate privind monografia unei localităţi. „Cunoaşterea trecutului, spunea el, înseamnă cunoaşterea de sine: cine eşti, ce reprezinţi, ce poţi, ce nevoi ai, ce năzuinţi, ce posibilităţi. Nu poţi păşi spre viitor cu toată siguranţa dacă nu ştii de unde vii, pe unde ai mers, ce bagaje porţi cu tine, ce puteri îţi stau la îndemână".

Monografiile preotului Răuţescu au însemnat un adevărat ghid pentru mulţi dintre cei care s-au încumetat să realizeze astfel de lucrări pentru localităţile lor. Printre acestea, multe sunt deosebit de valoroase şi-mi face plăcere să semnalez câteva:

- *Comuna Corbi şi locuitorii săi...*, de Constantin Rădulescu-Codin în 1922 (de precizat că această comună va mai avea două monografii);
- *Muşăteşti...*, de învăţător emerit N. Gh. Teodorescu;
- *Rucăr*, de prof. dr. Gh. Pârnuţă;
- *Colibaşi*, de col. farm. Gh. C. Săvulescu;
- *Berevoieşti*, de prof. univ. Bucur Hera;
- *Davideşti*, de prof. Ion Băcanu;
- *Boţeşti*, de prof. Constantin şi Niculina Dinu, împreună cu fiica lor, prof. Elena Stănescu;
- *Bascov*, ediţia a 2-a, de înv. Sevastiţa Găiseanu şi Sever Moiceanu;
- *Teiu*, de prof. Vasile Fălcescu.

La data de 7 septembrie 2002 a fost lansată la Căminul Cultural *Monografia satului Bădeşti*, sat aparţinând comunei Pietroşani, cu prilejul împlinirii a 650 de ani, din 1352, când este pentru prima dată atestat documentar satul Bădeşti. Autorul monografiei, prof. ing. Eugeniu Drăguşanu, a făcut cercetări de profunzime a îndelungatei istorii a satului muscelean, încărcat de evenimente şi tradiţii, iar în ultimele două secole, de oameni de ispravă şi instituţii.

Istoria satului este legată de istoria Mănăstirii Negru-Vodă din Câmpulung, care îi şi facilitează apariţia atât de timpurie în documentele scrise. A fost iniţial sat domnesc, cu care Nicolae Alexandru

Basarab Voievod a dăruit ctitoria sa şi a părintelui său, făcând ca Bădeştii să rămână sat mănăstiresc de-a lungul întregului ev mediu românesc. Autorul monografiei urmăreşte evoluţia aşezării muscelene de-a lungul celor 650 de ani, cu suişurile şi coborâşurile sale, dar având întotdeauna în faţă documentul pe care şi-a bazat cercetarea.

Monografia domnului Drăguşanu oferă în cea mai mare parte a sa o lectură pasionantă. Personal, am citit cartea cu mare plăcere. Am constatat şi câteva scăpări de corectură. Bunăoară, la pag. 30 se spune despre Grigore Tocilescu: „A fost istoric şi arheolog, **epigramist** şi folclorist român". La aceeaşi pagină însă, se face precizarea că Tocilescu este „considerat întemeietorul **epigrafiei** româneşti". Alte câteva scăpări de corectură de felul celei de mai sus nu pot ştirbi însă cu nimic valoarea lucrării ale cărei merite sunt evidente.

Monografia satului Bădeşti are totuşi un capitol care trebuia să lipsească: „Glosar". Ar fi fost nevoie de acest capitol dacă el ar fi explicat nişte cuvinte locale, necunoscute în afara zonei. Dar noi găsim în acest glosar: „Alba-Iulia", „Antonescu Ion", „Austro-Ungaria", „Ion I.C. Brătianu", „Călinescu Armand", „Decebal", „Etiopia", „Iorga Nicolae"... până şi „Manciuria". Toate aceste denumiri de localităţi, oameni sau ţări, trebuie căutate în dicţionarele de specialitate sau enciclopedice, nu în glosarul unei monografii săteşti.

Eliminându-se „Glosarul", monografia satului Bădeşti este o lucrare meritorie, pentru care autorul ei, prof. ing. Eugeniu Drăguşanu trebuie să primească toată lauda. Intelectualii şi tineretul din Pietroşani pot fi mândri că unul din satele comunei lor are o astfel de monografie.

Capitolul II

DIN ISTORIA ARGEŞULUI ŞI MUSCELULUI

La 475 de ani de la sfinţirea ctitoriei lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeş. Trei momente de referinţă din istoria acestui monument

Despre ctitoria domnitorului Neagoe Basarab de la Curtea de Argeş s-a scris mult, poate mai mult decât despre oricare monument de artă feudală din ţara noastră. Vestea despre frumuseţea acestei construcţii a ajuns departe, dincolo de hotarele ţării noastre, încă din secolul al XVI-lea. Imediat după sfinţire, conducătorul comunităţii călugăreşti de la Muntele Athos aprecia că: „nu este aşa mare şi sobornică ca Sionul, care îl făcu Solomon, nici ca Sfânta Sofia care o au făcut marele împărat Iustinian, iară cu frumuseţea este mai pre deasupra acelora..."

Pe la jumătatea secolului al XVII-lea, Paul de Alep, călător prin ţara noastră, aflându-se la Târgovişte, consemna în jurnalul său de călătorie: „Auzisem de la mai mulţi oameni că în acest ţinut al Ţării Româneşti se află o mare mănăstire domnească, care după spusa lor nu mai are o egală în ceea ce priveşte frumuseţea arhitectonică. Mai auzisem de la nişte neguţători greci ce făceau comerţ în Ţara Francilor şi la Veneţia că acolo nu este nimic asemenea ei. Se numeşte Mănăstirea Argeş..." În secolele al XIX-lea şi al XX-lea, când Europa şi-a catalogat marile valori arhitecturale, biserica lui Neagoe de la Curtea de Argeş şi-a menţinut tot timpul statutul de capodoperă.

În rândurile ce urmează vom consemna, foarte pe scurt, trei momente de referinţă din istoria acestui monument, în semn de oma-

giu la cea de-a 475-a aniversare a sa (august 1992) adus ctitorilor şi tuturor acelora care i-au asigurat existenţa şi strălucirea.

Primul moment la care ne vom referi îl constituie festivitatea sfinţirii bisericii, care a avut loc pe 15 august 1517, în ziua Sfintei Marii al cărui hram îl poartă.

Gavril Protul, care a fost invitat de domn la sfinţire împreună cu toţi egumenii şi arhimandriţii de la mănăstirile din muntele Athos, ne lasă în cartea sa *Viaţa şi traiul sfinţiei sale părintele nostru Nifon, patriarhul Ţarigradului...* o descriere amănunţită a acestei impresionante festivităţi. În afară de Domnul Neagoe, Doamna Despina şi copiii lor, de curtenii şi boierii ţării, la sfinţire a fost prezent mitropolitul Macarie, cu „tot clirusul" (clerul) din Ţara Românească şi o impresionantă mulţime de oameni veniţi din toate colţurile ţării.

Au participat, de asemenea, Teolip patriarhul Ţarigradului, împreună cu patru mitropoliţi, precum şi „ighimonul Panoniei". Dionisie Fotino, în *Istoria generală a Daciei*, apreciază că numărul feţelor bisericeşti care au slujit aici s-a ridicat la 1000. Şi tot el ne informează, având ca sursă pe acelaşi Gavril Protul: „După ce s-a terminat ceremonia sfinţirii, care s-a prelungit trei zile şi trei nopţi, la 17 al lui August, Domnul a făcut o mulţime de daruri la mănăstirile din ţară şi la cele de la Sfântul Munte, la arhierei şi clerici; a împărţit milă la sărmani, văduve şi orfani..."

Se pare că manifestarea de la Curtea de Argeş din acel mijloc de august al lui 1517 a fost cea mai grandioasă din tot evul mediu românesc. Cât despre mărinimia lui Neagoe Basarab, nu este lipsit de semnificaţie faptul că el se găseşte printre ctitori la aproape toate cele 20 de mănăstiri de la Muntele Athos, aşa cum a constatat şi universitarul sibian Teodor Bodogae.

La acest prim moment de referinţă am mai avea de adăugat că cea mai veche şi completă versiune a cărţii lui Gavril Protul, cunoscută până acum, a fost copiată la 1682 de egumenul Ioan de la Schitul Trivale din Piteşti, al cărui manuscris a fost publicat de B.P. Hasdeu în 1865 şi de Tit Simedrea în 1937.

Un al doilea moment pe care îl semnalăm îl constituie cea de a doua sfinţire care s-a făcut bisericii lui Neagoe Basarab, la 12 octombrie 1886.

În anul 1875, Principele Carol, bine consiliat de ministrul său de Culte, Titu Maiorescu, şi mai ales de Alexandru Odobescu, a adus din Franţa pe arhitectul Émile André Lecomte du Noüy, căruia i-a încredinţat restaurarea monumentului de la Curtea de Argeş, aflat într-un stadiu avansat de ruinare. Restaurarea a durat 11 ani. Arhitectul francez a înlăturat întregul ansamblu mănăstiresc şi a lăsat doar biserica, „scoţând-o la lumină" ca pe o floare rară, aşa cum se poate vedea şi astăzi.

Biserica a trebuit resfinţită, şi Carol I, devenit între timp rege al României, şi-a propus să o facă cu fastul pe care îl făcuse la prima sfinţire Neagoe Basarab, primul ctitor.

Despre cea de-a doua sfinţire a Bisericii Episcopale de la Curtea de Argeş – căci de la 18 octombrie 1793 se crease Episcopia Argeşului – s-a scris mult în presa vremii, dar de referinţă rămân două lucrări şi anume: *Biserica episcopală de la Curtea de Argeş* a lui Grigore Tocilescu, apărută în 1887, şi *Episcopia Curtea de Argeş*, în volumul *Mănăstirile şi bisericile din România...*, al lui Constantin Bilciurescu, apărut în 1890.

„Această serbare religioasă a pus în mişcare mii de oameni, care se grăbiră a veni din toate unghiurile ţării, ca să vadă pe iubiţii lor Suverani deschizând iarăşi drept credincioşilor locaşul Dumnezeiesc al lui Neagoe Voievod", ne spune Constantin Bilciurescu în cartea sa.

Regele Carol I şi Regina Elisabeta au venit la Curtea de Argeş însoţiţi „de toţi miniştrii ţării, de corpul diplomatic" şi de alţi demnitari. Din aceeaşi sursă, aflăm că „Serviciul sfinţirii se oficiă de P.S.S. Episcopul Ghenadie (viitorul mitropolit primat al României, n.n.) cu patru Arhierei, cu 4 Arhimandriţi şi cu 12 diaconi, în asistenţa tuturor preoţilor din eparhia Argeşului şi a unui număr însemnat de preoţi veniţi de prin alte eparhii..." Răspunsurile au fost date de corul Bisericii Domniţa Bălaşa din Bucureşti.

În afara suveranilor şi a demnitarilor români şi străini, au mai fost de faţă Mitropolitul Moldovei şi Sucevei – Iosif Nanicescu, fost episcop de Argeş între 1873 şi 1875, arhitectul restaurator Émile André Lecomte du Noüy, veneratul poet Vasile Alecsandri şi o uriaşă mulţime de oameni, care umplea până la refuz parcul din jurul bisericii.

A doua zi, pe 13 octombrie 1886, Regele şi Regina, împreună cu Mitropolitul Moldovei, cu Ghenadie, episcopul Argeşului, cu

ceilalți episcopi și cu ministrul Cultelor, Titu Maiorescu, au pus piatra fundamentală a palatului episcopal, care se va construi după planurile aceluiași arhitect.

În sfârșit, cel de-al treilea moment de referință din istoria bisericii ctitorite de Neagoe Basarab, se referă la sărbătorirea care s-a făcut în anul 1967, la 15 august, cu prilejul împlinirii a 450 de ani de la sfințire și care a fost prevăzută și în planul UNESCO.

Acestui eveniment îi este dedicat aproape integral numărul pe iulie-august 1967 al revistei *Biserica Ortodoxă Română* – 132 pagini cu o bogată ilustrație –, precum și ample spații în alte reviste. În *Mitropolia Olteniei*, 127 pag. și ilustrații, în revista *Argeș* nr. 8, din 1967, șase articole, în *România liberă* din 15 și 16 august 1967, trei articole, în *Scânteia* din 16 august, două articole, în *Contemporanul*, *Tribuna*, *Gazeta literară*, *Pentru apărarea păcii* câte un articol, în revista *Credință* din Detroit un articol.

De reținut că am semnalat numai aparițiile din luna august 1967.

Cu acest prilej au apărut trei cărți – două pe plan central, respectiv la Editura Meridiane și Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, și una la Pitești, *Mânăstirea Curtea de Argeș. Impresii*, semnată de Silvestru Voinescu. Aceasta din urmă a realizat și un record (cel puțin pentru autorul său): întregul tiraj de 4000 de exemplare s-a vândut la Curtea de Argeș în ziua sărbătoririi.

Vorbind despre manifestarea religioasă din ziua de 15 august, cronicarul revistei *Mitropolia Olteniei* consemnează: „Dis-de-dimineață, a început să curgă și să umple curtea mănăstirii o lume de basm cu preafrumoase costume argeșene, cu chipuri vii și zâmbitoare, de vârste diferite, de sub munte, din văi și din coline, de aproape și de departe. Părea că întregul neam românesc era de față...

În biserică, unde au luat parte toți invitații, s-a săvârșit slujba Sfintei liturghii împreună cu parastasul pentru ctitori... Slujba a fost săvârșită de Prea Fericitul Patriarh Iustinian împreună cu un sobor de 5 diaconi de la catedrala Sfintei Patriarhii, 4 preoți și 5 arhierei: Î.P.S. Mitropolit Hrisostom de Austria, Î.P.S. Arhiepiscop Alexei al Talinului, P.S. Episcop Vasile Costici de Peci, P.S. Nicolae al Macariopolei, rectorul Academiei teologice din Sofia".

De față se mai afla întregul Sfânt Sinod al Bisericii Ortodoxe Române cu peste 10 episcopi, un număr însemnat de reprezentanți de seamă ai bisericilor creștine din lume, toți conducătorii și reprezentanții Cultelor religioase din România. Conducerea statului român a fost reprezentată de profesorii Grigore Geamănu – secretarul Consiliului de Stat, Alexandru Balaci – vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, și Dumitru Dogaru – secretar general al Departamentului Cultelor. Au fost de asemenea de față și o serie de autorități locale. Afară, pe lângă mulțimea venită din toate părțile, se afla un mare număr de preoți din județul Argeș și din alte județe.

Subliniem în mod expres faptul că la această mare sărbătoare nu a luat parte nici un demnitar al Partidului Comunist Român, fapt pe care presa nu l-a comentat, dar pe care întreaga țară l-a observat.

În cuvântul rostit după slujbă, Patriarhul de atunci al Bisericii noastre a spus: „Poporul nostru a avut și are în această mândră și vestită mănăstire cea mai frumoasă biserică din câte a înălțat în cursul veacurilor și una dintre cele mai frumoase din lume".

Am ținut să aducem în prim-plan aceste trei momente din istoria ctitoriei lui Neagoe Basarab, pentru că anul acesta (1992), ea împlinește 475 de ani de existență.

Este o mare biruință a poporului român, care a câștigat multe bătălii în istorie, fie cu sabia, fie cu spiritul său ascuțit și rafinat.

Alături de atâtea alte monumente de pe teritoriul patriei noastre, biserica de la Curtea de Argeș vorbește lumii despre trecutul nostru și depune garanție trainică pentru un viitor plin de certitudini.

Neagoe Basarab, protector al Bisericii Ortodoxe

În 2001 s-au împlinit 480 de ani de când – la 15 septembrie 1521 – s-a stins din viață Voievodul Neagoe Basarab.

Domn al Țării Românești, între 1512 și 1521, Neagoe Basarab rămâne o personalitate emblematică pentru Argeș, pentru că aici pre-

zenţa lui se întâlneşte şi după aproape o jumătate de mileniu, prin urmele pe care le-a lăsat şi prin faptul că aici şi-a ales locul de odihnă veşnică pentru el şi familia sa.

Protector fervent al Bisericii Ortodoxe, îşi extindea binefacerile până departe, în Asia Mică, în capitala Imperiului Otoman, în Muntele Athos, în Transilvania şi în alte părţi. În afara daniilor făcute, a reparat şi construit biserici care fac şi azi dovada eforturilor sale, pentru păstrarea şi întărirea credinţei ortodoxe. La Muntele Athos a construit biserica Sf. Nifon, a contribuit substanţial la terminarea Mănăstirii Cutlumuz şi a ajutat cu diverse ofrande toate aşezămintele monahale de aici. A construit Biserica Sf. Nicolae din Şcheii Braşovului, care a lăsat, de-a lungul existenţei sale, o dâră luminoasă atât în lumea creştină, cât şi în existenţa poporului român.

În ţară a reparat o mulţime de aşezăminte bisericeşti, printre care mănăstirile Tismana, Cozia şi Snagov, a construit biserica mitropoliei Ţării Româneşti din Târgovişte şi biserica de la Curtea de Argeş.

Neagoe Basarab se trage din boierii Craioveşti, este fiul marelui vornic Pârvu Craiovescu şi al Neagăi, care l-au ajutat să obţină scaunul voievodal. (Era nepotul lui Basarab al III-lea, „cel tânăr".) La venirea sa pe tron ţara era dezbinată din cauza neînţelegerilor dintre grupările marilor boieri. Cu un admirabil tact, noul domn potoleşte ambiţiile celor din jur şi se impune prin înţelepciune spre folosul ţării, crescându-i prestigiul în rândul vecinilor. Merge la Istanbul şi îi prezintă omagii sultanului, dar în acelaşi timp, întreţine bune relaţii cu toate ţările creştine din jur. În toate iniţiativele a avut sprijinul Doamnei Sale, Despina-Miliţa, fiica despotului sârb Ioan Brancovici.

Construirea bisericii de la Curtea de Argeş a însemnat un mare efort, pentru că la numai cinci ani de la urcarea pe tron, la 15 septembrie 1517, ctitoria sa era sfinţită cu un fast care nu mai avusese niciodată loc pe pământul ţării. Soborul a fost condus de Patriarhul Teolip al Constantinopolului, însoţit de Macarie, mitropolitul ţării, şi de alţi patru mitropoliţi din ţările vecine, precum şi de stareţi ai mănăstirilor din muntele Athos, în frunte cu Gavril Protul (primul dintre aceştia), şi de la noi. După slujba de sfinţire, Domnul Neagoe i-a ospătat şi a oferit daruri tuturor – invitaţi şi norod – după rang şi după cuviinţă.

Sfârşindu-se din viaţă, după zece ani de bogată şi blagoslovită domnie, Neagoe Basarab a fost înmormântat în ctitoria de la Curtea de Argeş, cea mai dragă sufletului său. Doamna Despina, după intrarea în cinul monahal, devenită monahia Platonida, i-a supravieţuit multă vreme, stingându-se din viaţă la Sibiu, în ianuarie 1554. După doi ani, a fost adusă şi înmormântată lângă soţul său.

Alături de Domnul Neagoe şi de Doamna Despina se află mormintele a patru dintre copiii lor: Petru, Ioan, Anghelina şi Stana.

În afara acestui monument strălucit care este Biserica Episcopală de la Curtea de Argeş, Domnul Neagoe ne-a mai lăsat un monument, care este cea mai importantă scriere a literaturii noastre vechi: *Învăţăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie*.

Lucrarea voievodului nostru este de o gândire profundă şi de o logică surprinzătoare privind atât teoria, cât şi tehnica instituţiei monarhiei autoritare, singura credibilă în evul mediu european de a organiza şi conduce statele. Scrierea lui Neagoe Basarab este contemporană cu *Principele* lui Machiavelli, fără ca autorii lor să fi ştiut unul de celălalt.

Referindu-se la scrierea voievodului nostru, Bogdan Petriceicu-Hasdeu o caracterizează astfel:

„Neagoe Basarab, acest Marc Aureliu al Ţării Româneşti, principe artist şi filozof, care ne face a privi cu uimire, ca o epocă excepţională de pace şi de cultură, în mijlocul unei întunecoase furtune de mai mulţi secoli, scurtul interval dintre anii 1512 şi 1521".

Lucrarea este o strălucită realizare în istoria vremurilor zbuciumate când expansiunea otomană spre Europa ameninţa în repetate rânduri să înghită ţările române. Timp de 47 de ani, Ştefan cel Mare al Moldovei a alergat de la un hotar la altul cu mica dar viteaza lui oaste, reuşind să păstreze fiinţa ţării sale. (În scurta lui domnie, Radu de la Afumaţi a stat tot timpul cu buzduganul în mână, purtând 20 de lupte care sunt înşiruite pe lespedea de marmură ce-i acoperă mormântul în biserica lui Neagoe din Curtea de Argeş.

În acelaşi timp ungurii sunt bătuţi la Mohács în 1526, când ţara e transformată în paşalâc turcesc, cum a fost transformată şi Serbia, în 1459.)

Învăţăturile lui Neagoe Basarab..., un adevărat monument de înţelepciune, de filozofie şi diplomaţie, se adaugă zestrei pe care Domnul de la Argeş o lasă urmaşilor săi.

Avem deci suficiente motive să-l sărbătorim şi să-l comemorăm cu veneraţie pe Voievod, aşezându-l pentru eternitate în panteonul valorilor autentice pe care poporul nostru le-a dat spiritualităţii universale.

O aniversare de prestigiu: 150 de ani de la înfiinţarea Şcolii naţionale din Piteşti

Mărturii documentare atestă că preocupările pentru învăţătura de carte în Argeş sunt îndepărtate. Începând din secolul al XIV-lea, vom întâlni o serie de grămătici, scriitori pe lângă cancelariile domneşti sau conţopişti, unii chiar din diferite sate ale judeţului.

În secolul al XVII-lea ia fiinţă şcoala de la Câmpulung, iar în secolul al XVIII-lea şcolile de pe lângă schitul Buliga şi biserica Sf. Gheorghe din Piteşti.

În primele decenii ale secolului al XIX-lea se deschid în Piteşti câteva şcoli particulare în care vor avea acces mai ales fiii oamenilor avuţi.

La începutul anului 1833, Adunarea Obştească a votat *Regulamentul şcoalelor publice din Principatul Ţării Româneşti*. Aşa se face că, la 8 februarie 1833, în Piteşti a luat fiinţă prima şcoală cu învăţătură în limba română, la care puteau avea acces fără plată copii de orice stare. Festivitatea de deschidere a avut loc în prezenţa ocârmuitorului judeţului, a sfatului orăşenesc şi a altor participanţi, după cum raportează magistratul oraşului.

Primul dascăl al acestei şcoli a fost câmpulungeanul Nicolae Simonide, un distins elev al şcolii lui Gheorghe Lazăr de la Sf. Sava. Deschizându-şi cursurile în casele episcopiei – mai târziu va avea un local propriu – şcoala va avea o structură bine definită pentru trei ani de studiu în clasele amenajate cu material didactic şi mobilier corespunzător metodei lancasteriene, fiind pusă sub îndrumarea şi supravegherea Eforiei şcoalelor, ca autoritate centrală şi a Comitetului de inspecţie ca organ local, format din ocârmuitorul judeţului şi doi

membri, oameni de vază ai oraşului (în primul comitet, Dincă Brătianu şi Ioan Socolescu).

În prima zi de şcoală s-au prezentat 50 de copii, pentru ca apoi în câteva luni numărul lor să crească la 167 (72 în clasa I, 50 în clasa a II-a şi 45 în clasa a III-a). Vestea despre şcoala cea nouă s-a răspândit repede, iar părinţii şi-au retras copiii de la şcolile particulare înscriindu-i la Şcoala naţională.

Prin organizarea „cu solemnitate" a examenelor, Simonide i-a atras şi mai mult pe orăşeni către şcoala sa, oferind în acelaşi timp elevilor prilejul ca silinţa lor la învăţătură să se facă cunoscută. La examenul din anul 1834 printre băieţi se afla şi Ion C. Brătianu, viitorul revoluţionar şi om politic, care va rămâne până la sfârşitul vieţii cu nestărmurite sentimente de afecţiune pentru dascălul său, Nicolae Simonide, căruia i-a evocat figura chiar într-o şedinţă a Parlamentului.

Un rol important i-a revenit Şcolii naţionale din Piteşti şi dascălului ei în organizarea învăţământului sătesc din judeţul Argeş.

Începând din anul 1838, în cadrul ei, numindu-se din acest an Şcoală Normală, s-au pregătit seriile de învăţători care urmau să organizeze şi să conducă şcolile în satele lor. În toamna aceluiaşi an 1838, un număr de 100 de candidaţi pregătiţi de Simonide au mers în satele judeţului Argeş pentru a pune bazele învăţământului sătesc.

În martie 1839 în judeţul Argeş funcţionau la sate 135 de şcoli, iar în noiembrie 1845 la şcolile săteşti funcţionau 179 de cadre didactice, dintre care 95 de învăţători şi 84 de candidaţi, toţi pregătiţi la şcoala lui Simonide din Piteşti.

O altă realizare de seamă a Şcolii naţionale din Piteşti a fost, începând din luna iulie 1840, organizarea unei biblioteci şcolare, care a avut însă şi funcţie de bibliotecă publică.

Format la şcoala lui Gheorghe Lazăr, Nicolae Simonide fusese educat în spiritul muncii fără preget pentru luminarea poporului. Singur preda lecţiile la toate cele trei clase, dar în acelaşi timp, după ore, se ocupa de alegerea candidaţilor de învăţători, pe care în timpul vacanţei de vară îi pregătea intensiv pentru a-i trimite dascăli în satele lor.

Lui Nicolae Simonide i-au urmat la Şcoala naţională din Piteşti Toma Serghiescu, I. Rădulescu şi Andrei Pretorian, iar după anul 1848

o serie de alte devotate nume s-au înscris prin activitatea lor în istoria învățământului argeșean.

La Școala națională din Pitești, care va purta multă vreme numele primului său dascăl, „Nicolae Simonide", au învățat carte o serie întreagă de piteșteni care au ajuns nume de rezonanță în viața socială a României.

Dacă municipiul Pitești se poate mândri astăzi cu un sistem de învățământ puternic și bine organizat, el are în același timp dreptul să se mândrească și cu vechimea de un secol și jumătate a primei școli organizate de stat.

Două figuri temerare ale Războiului de Independență: Titus Dunca și Nicolae Codreanu

Titus Dunca și Nicolae Codreanu sunt două figuri despre care se vorbește astăzi destul de puțin. În rândurile care urmează îmi propun să-i readuc în memoria noastră pe acești doi oameni, temerare existențe din a doua jumătate a secolului al XIX-lea românesc, care și-au legat aidoma numele pentru totdeauna de pământul Argeșului.

Lupta pentru libertate a fost crezul vieții lor și fiecare a închinat acestei generoase idei energia și priceperea lui, Nicolae Codreanu chiar și viața.

Dacă, în general, lupta pentru libertate a fost privită și abordată de fiecare dintre ei cu totul diferit, două elemente le-au rămas totuși comune: apropierea de ideile socialiste și participarea la Războiul pentru Independență.

• **Titus Dunca** s-a născut în 1845 la Iași, unde a făcut și o parte din studii. În anul 1859 părăsește Academia Mihăileană și se angajează voluntar în batalionul de geniu pe care-l conducea maiorul Donici. La vârsta de 15 ani era sergent major în armata Domnitorului Alexandru Ioan Cuza. În anul 1862, după desființarea batalionului, pleacă la Neapole, unde începe să studieze matematica. Italia acelor

ani era cuprinsă de o puternică mișcare revoluționară, în fruntea căreia se aflau Mazzini și Garibaldi, care-și propunea să înlăture dominația Austriei și să realizeze unitatea națională.

La sfârșitul anului 1862, Titus Dunca se înrolează în legiunea revoluționarilor maghiari care luptaseră până atunci alături de Garibaldi. Sublocotenentul – la numai 17 ani – va lua parte la luptele sângeroase din sudul Italiei în regiunea Calabria, unde se va remarca. Peste câteva luni, a fost prezentat lui Garibaldi, la îndemnul căruia pleacă în Galiția (ocupată de austrieci) și de aici, trecând în Polonia, se înrolează în ajutorul Revoluției Poloneze. Curajul său este uimitor. În octombrie 1863, când cade rănit în timpul unei lupte, era deja locotenent în armata guvernului național polonez. Avea numai 18 ani.

La începutul anului 1864, aflându-se din nou în Galiția, ia parte la o acțiune foarte periculoasă alături de un grup de revoluționari polonezi, împreună cu care îl ajută pe prințul Adam Sapieha – fruntaș al Revoluției poloneze – să evadeze din temnița palatului curții criminale din Lemberg, unde era ținut la cererea guvernului țarist. Prințul Sapieha a reușit să treacă în zilele următoare granița în România, unde, la București, l-a vizitat pe Domnitorul Cuza, ca și pe Sofia Dunca, căreia i-a adus mulțumiri pentru curajul fiului său. Titus Dunca a fost însă arestat de către austrieci, când voia să treacă granița, și dus înapoi la Cracovia, unde a fost închis. De aici va evada însă peste câteva zile, escaladând turnul unei biserici și aruncându-se în șanțul cu apă care înconjura fortăreața și unde era să piară înecat. Peste trei zile trecea și el granița în România, pe la Sirăuți.

În aprilie 1864, la insistențele guvernelor rus și austriac, este arestat împreună cu mai mulți revoluționari străini. În luna mai, Titus Dunca este dus la Giurgiu și trecut cu o barcă pe malul celălalt al Dunării, la Rusciuc. La vârsta de 20 de ani se afla în Egipt, unde lucra ca inginer la Canalul de Suez, după ce mai înainte lucrase la căile ferate turce, făcând măsurători de terenuri.

Folosindu-se de recomandările lui C.A. Rosetti, la începutul anului 1866 Titus Dunca se afla din nou în apusul Europei, în contact cu diverse cercuri revoluționare. La 15 aprilie 1866, împreună cu un mic grup de revoluționari, l-a vizitat pe marele poet francez Victor Hugo, care se autoexilase pe o insulă din Marea Mânecii, în semn de

protest împotriva domniei lui Napoleon al III-lea (Insula Guernsey din Marea Mânecii a fost şi locul de naştere al Mariei Grant, soţia lui C.A. Rosetti.)

Titus Dunca îşi va aminti toată viaţa cuvintele pe care i le-a adresat Hugo, când i-a fost prezentat: „Ei! Ei! Sunt la valahi şi revoluţionari aşa de tineri ca d-ta? În 1850 am cunoscut pe Rosetti, Bratiano, Golesco şi alţii".

În autograful pe care Hugo i-l oferea în aceeaşi zi, i-a scris: „Pentru D. Titus Dunca... Urmează drumul libertăţii. Libertatea este speranţa şi visul poporului – disperarea şi coşmarul tiranilor".

După un popas în ţară cu scopul de a recruta voluntari pentru alcătuirea unei armate ce ar fi trebuit să ia parte la o proiectată campanie împotriva Austriei (proiect italian), se întoarce în Italia şi la 12 iulie 1866 ia parte la marea bătălie de la Bezzecca, unde voluntarii lui Garibaldi îi înfrâng pe austrieci.

Luptând cu un curaj impresionant, deşi rănit din nou, după luptă este decorat de Garibaldi cu „Valoarea militară", îmbrăţişat şi avansat la gradul de căpitan. (Avea 21 de ani.) Continuând să rămână în Italia, după scurt timp s-a instalat la Caserta (oraş înfrăţit cu municipiul Piteşti din anul 1976), unde l-a cunoscut pe Alexandre Dumas-tatăl. Întors în ţară, până la 1870 va duce o viaţă mai liniştită. Aflându-se în apropierea lui C.A. Rosetti, a colaborat la ziarul *Românul*.

După dezastrul de la Sedan – 2 septembrie 1870 – când Napoleon al III-lea capitulează şi trupele prusace vor să înainteze spre Paris, Titus Dunca, cu sacrificii, reuşeşte să ajungă în Franţa şi se înrolează ca voluntar.

În campaniile care vor urma îşi va arăta atât curajul, cât şi cunoştinţele militare şi organizatorice, remarcându-se în repetate rânduri. La 2 octombrie 1870 i se va recunoaşte gradul de locotenent şi va lua parte la marile lupte de pe valea Loirei. Rănit, la 15 decembrie, după ce fusese avansat căpitan, este trimis pentru refacere la Marsilia, unde îl va cunoaşte pe Jules Verne.

La sfârşitul lui martie 1871 se va întoarce în ţară, unde îşi va relua preocupările de inginer hotarnic.

Stabilindu-se la Iaşi, se va apropia de liberalii radicali şi se va remarca printr-o serie de articole violente antimonarhice. La începutul

anului 1877, Titus Dunca se adresează în scris lui Garibaldi, cerându-i părerea în legătură cu evenimentele care se agitau în Balcani.

Răspunsul lui Garibaldi va fi publicat mai întâi în *Telegraful* şi apoi în *Românul* din 8 mai 1877:

„D-lui T. Dunka, vechi comandant de voluntari.

Iubitul meu Dunka,

Eram surprins în adevăr de a vedea pe români nepăsători pentru cauza liberării sclavilor din Orient, care combat oribila dominaţie a otomanilor. Astăzi glasul tău emancipator mi-a făcut un mare bine. Mă întrebi ce trebuie să faceţi. Ei bine, spune tinerimei române, că voi, ca şi bulgarii, grecii, macedonenii, tesalienii, albanezii, epiroţii şi celelalte popoare, ale Orientului, trebuie să combateţi supt drapelul libertăţii, până veţi goni semiluna dincolo de Bosfor.

Al tău, G. Garibaldi".

Titus Dunca se va oferi voluntar încă din primele zile ale războiului. La 10 martie 1877 căpitanul Titus Dunca era „şeful avanposturilor" Brigăzii I de infanterie din Divizia a II-a. Va lua parte activă la toate acţiunile armatei noastre în zona Calafatului până la trecerea Dunării.

După ce la 20 august a trecut Dunărea, la 21 august se afla la Muselim-Selo. La 30 august, divizia sa se afla la Verbiţa, lângă Griviţa, luând parte la operaţiunile de încercuire a Plevnei şi în continuare la luptele aprige ce s-au dat în această zonă. La 17 octombrie 1877, din insula Caprera, Garibaldi îi scria lui Dunca pe adresa: „La Plevna, reduta Griviţa":

„Iubite Dunka,

Noi suntem mândri de valoroşii noştri fraţi români şi sperăm în victoria lor deplină contra barbarilor. Un salut din inimă la toţi.

G. Garibaldi".

A luat parte la toată campania de cucerire a Plevnei şi a asistat la capitularea lui Osman Paşa, care s-a predat colonelului Cerchez. La 20 noiembrie 1877, colonelul Matei Vlădescu, şeful brigăzii al cărui

ofițer de armată era Titus Dunca, raporta că unitatea sa a luat prizonieri 5 batalioane turcești, în care se aflau 3 colonei.

Prin înaltul decret regal nr. 311 din 15 februarie 1878, căpitanul Titus Dunca era decorat cu „Virtutea Militară", pentru „fapte meritorii de curagiu și devotament săvârșite cu ocazia diferitelor lupte care s-au succedat".

După război a dus, în general, o viață pașnică, ocupându-se de gazetărie, inginerie, teatru etc.

În octombrie 1880 a scos gazeta *Înainte*, în al cărei subtitlu se scria: „Organ democratic socialist al proletariatului român". Fără a reuși să pătrundă esența lucrurilor, Dunca n-a mers prea departe pe linia ideilor socialiste. Gazeta *Înainte* și o serie de articole îl impun însă atenției.

Până la 1900 a trecut printr-o serie de încercări care, adăugate la uriașele eforturi făcute în tinerețe, i-au distrus sănătatea. În 1896 moare, într-un accident stupid, prima sa fiică Alma Leonia, ce fusese botezată de Gambeta, iar în 1899 moare cea de a doua soție a sa, în vârstă de numai 32 de ani.

Prin 1900, Titus Dunca, bolnav și aproape uitat, devenise econom al Spitalului județean din Pitești. În această funcție se afla la 14 octombrie 1903, când a încetat din viață în orașul nostru, într-o încăpere modestă dintr-un imobil de pe Strada Mare. A fost înmormântat de primărie în cimitirul din Pitești, unde îi sunt osemintele și astăzi. În urmă, rămâneau proiecte nerealizate, o serie de manuscrise încredințate prietenului său, Constantin Mille, și o fetiță orfană, Ada Ortansa Dunca, în vârstă de numai 8 ani, elevă la Azilul Elena Doamna.

• **Nicolae Codreanu** s-a născut în anul 1852 într-o veche familie de țărani moldoveni.

În anul 1870, absolvind seminarul, se înscrie la Facultatea de medicină din București, pe care o termină în anul 1876. În anii de facultate vine în contact cu ideile progresiste care pătrund din ce în ce mai mult și la noi în țară, ca o consecință firească a răspândirii tot mai intense a ideilor marxiste în Europa.

În anul 1875 l-a cunoscut pe C. Dobrogeanu-Gherea și în luna august a aceluiași an îi scria lui Nicolae Russel la Geneva. În București, cunoscuse de asemenea o serie de alte persoane, împreună cu care a participat la înființarea cercurilor socialiste din București și Iași.

Licențiat în medicină în anul 1876, Nicolae Codreanu va fi numit medic de plasă în localitatea Puiești, din fostul județ Tutova. Pentru activitatea sa socială, socotită periculoasă, își pierde postul de medic de la Puiești și reușește în același an să ocupe un post asemănător în județul Argeș.

De când se afla încă în Moldova făcuse demersuri pentru a intra în serviciul sanitar militar. Așa se face că în anul 1877 va lucra un timp ca medic militar la Stolnici, apoi la Spitalul Militar Pitești. Aici a depus eforturi uriașe pentru a putea face față cerințelor. O perioadă rămăsese singurul medic al spitalului și răniții soseau mereu. Strădaniile sale de zi și noapte i-au fost remarcate și medicul Nicolae Codreanu, care nu avea decât 25 de ani, a fost decorat cu înaltul ordin „Steaua României".

La sfârșitul lui decembrie 1877, Constantin Dobrogeanu-Gherea se afla la Pitești pentru ca împreună cu Nicolae Codreanu să meargă la Curtea de Argeș, unde era medic Nicolae Russel, cu care trebuia să discute proiectele și statutul „Societății social democratice române" pe care voiau să o înființeze.

În anul 1878, cei trei socialiști, împreună cu Zamfir Arbore și alți câțiva colaboratori, au desfășurat o activitate intensă pe multiple planuri. Nevoit să dispară din București, unde a stat câteva zile ascuns de doctorul Sergiu, a plecat la Curtea de Argeș, pe o vreme ploioasă și rece de noiembrie. Pe drum a răcit, contractând o dublă pneumonie, care-l va ține câteva săptămâni la pat, până la 31 decembrie 1878, când murea în brațele prietenului său Nicolae Russel, în Curtea de Argeș.

Printre cei câțiva oameni care îl urmau pe Nicolae Codreanu pe ultimul său drum în Curtea de Argeș, unde a fost înmormântat, se aflau doctorul Russel și arhitectul Émile André Lecomte du Noüy, căruia cu trei ani în urmă i se încredințase restaurarea ctitoriei lui Neagoe Basarab. Acestuia din urmă i se datorează (se crede) și portretul lui Nicolae Codreanu, pe patul de moarte.

S-a stins din viață la numai 26 de ani, după ce învățase să-i iubească pe oameni, după ce închinase cea mai mare parte din scurta lui carieră de medic îngrijirii soldaților ce veneau răniți de pe câmpurile Bulgariei, ducând cu el în mormânt atâtea şi atâtea gânduri frumoase.

Capitolul III

ARGEŞENI ŞI MUSCELENI ÎN SPIRITUALITATEA ROMÂNEASCĂ. ACADEMICIENII

Un cuvânt al academicianului **Constantin Bălăceanu-Stolnici**, Membru al Academiei Române, Preşedintele Societății Scriitorilor Români de ştiință, pedagogie şi memorialistică:

„Una din îndatoririle unui om de cultură este să nu uite trecutul şi să facă efortul de a reaminti tinerilor că nu sunt un produs al unei generații spontane şi că spiritualitatea lor se află pe o traiectorie ce-şi are obârşia cu veacuri în urmă.

De aceea orice regim politic totalitar – din afară sau dinlăuntru –, când vrea să-şi consolideze mâna de fier cu care încearcă să-şi depersonalizeze «supuşii», începe prin a şterge memoria celor îngenunchea ți, distrugând arhivele, literatura istorică şi memorialistică.

Inițiativa domnului Silvestru Voinescu mi se pare în acest sens extrem de lăudabilă, căci recunoaşterea poporului român nu este posibilă fără o corectă cunoaştere a istoriei sale. Este remarcabilă şi atitudinea revistei *Calende*, care şi-a oferit paginile pentru evocările biografice ale domnului Voinescu, reluând tradiția celui care a înființat revista, acel minunat om al condeiului românesc şi martir al prigoanei bolşevice, Vladimir Streinu, pe care am avut prilejul să-l am profesor la Liceul «I.C. Brătianu» din Piteşti.

Inițiativa domnului Voinescu nu mă miră, căci acest jurist argeşean, din 1955 până astăzi, şi-a petrecut viața printre cărți, începând modest ca bibliotecar la Topoloveni şi ajungând apoi, în 1964, director al Bibliotecii Județene Argeş, bibliotecă pe care a organizat-o atât de bine, încât din 1990 a fost trecută la gradul I.

De subliniat că nu s-a mulțumit numai cu rolul de «manager de cărți», ci a organizat diferite manifestări culturale remarcabile, ca

aceea din 1980, când biblioteca şi-a serbat centenarul, manifestare de care-mi aduc şi acum aminte cu plăcere. Autor a numeroase monografii, studii şi articole apreciate de numeroase personalităţi, domnul Voinescu ne oferă în această lucrare un «serial» de 18 capitole despre personalităţile argeşene şi muscelene care au jalonat istoria spirituală – culturală – a celor două judeţe tradiţionale, astăzi vremelnic reunite. Ele sunt urmate de două prezentări de ansamblu privind argeşenii şi muscelenii, care au ajuns în Academia Română, forul suprem de atestare a valorilor intelectuale din ţara noastră.

Am citit cu multă plăcere microbiografiile domnului Voinescu, care mi-au amintit de unele personalităţi pe care am avut bucuria să le cunosc, ca George Oprescu, Constantin Baraschi sau Dan Barbilian. Pe doi dintre ei, C.I. Parhon şi Valerian Popescu, i-am întâlnit în cariera mea medicală. Ceilalţi îmi erau familiari din lecturile mele. Aş menţiona în acest sens pe Dan Simonescu şi mai ales pe Gh. Ionescu-Gion, pe care în adolescenţa mea îl «reînvia» cu multă competenţă doamna Bobancu, una din figurile reprezentative ale Piteştiului cultural de odinioară.

Cred că această evocare, făcută cu atâta competenţă de domnul Voinescu, trebuie considerată drept o contribuţie însemnată la istoria culturală şi ştiinţifică nu numai a Argeşului şi Muscelului, dar şi a României. Cititorii – la sfârşitul lecturii lor – vor avea satisfacţia să constate că din sânul neamului nostru, oropsit de o istorie nemiloasă, s-au ridicat personalităţi de anvergură europeană, ceea ce este o indiscutabilă chezăşie pentru viitorul nostru."

Ion C. Brătianu

(Piteşti, 2 iunie 1821 – Florica, 4 mai 1891)
Membru de onoare al Academiei Române din 19 martie 1885

Cunoscut om de stat, I.C. Brătianu a fost fiul stolnicului Constantin (Dincă) Brătianu, fost ispravnic al judeţului Argeş şi reprezentant în Obştească adunare.

Şi-a început studiile în casa părintească din Piteşti, iar între anii 1833 şi 1835 a fost elevul lui Nicolae Simonide de la Şcoala Domnească. Atât lui Simonide cât şi şcolii sale le va păstra o vie amintire. Aşa cum consemnează Sabina Cantacuzino, fiica sa, la vârsta de 14 ani a fost „încorporat la iunkeri, la Bucureşti, şi pe urmă la Zimnicea, în regimentul fratelui său, Teodor".

În anul 1841 a fost trimis la Paris pentru continuarea studiilor militare, dar aici va studia şi istoria, pentru care avea o vădită pasiune. Atrage mai întâi atenţia şi apoi prietenia celebrilor profesori Jules Michelet şi Edgar Quinet, cunoscuţi filoromâni. Va rămâne la Paris până în anul 1848 când, întorcându-se în ţară, se va număra printre fruntaşii Revoluţiei.

A fost secretar al guvernului revoluţionar provizoriu alături de Nicolae Bălcescu, A.G. Golescu-Negru şi C.A. Rosetti. După înfrângerea revoluţiei, a plecat din nou la Paris, de data aceasta în exil, unde va rămâne până în anul 1857.

În timpul exilului a publicat o serie de articole şi a tipărit câteva broşuri în care sunt arătate drepturile şi aspiraţiile poporului român. Semnalăm: *Memoire sur l'Empire d'Autriche dans la question d'Orient* (1855) şi *Memoire sur la situation de Moldo-Valachie depuis le traité de Paris*.

Reîntors în ţară, a fost ales membru în Divanul ad-hoc şi va milita pentru Unire. Sunt demne de reţinut cuvintele pe care I.C. Brătianu le-a adresat domnitorului Alexandru Ioan Cuza în 1859, când a sosit la Bucureşti: „Măria Ta, cinci milioane de români te-au ridicat, prin puterea sufletelor lor, prin puterea credinţei lor naţionale, pe scaunele întrunite ale lui Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul; cinci milioane de români au simbolizat în Măria Ta independenţa naţională... Prin iubirea tuturor românilor, Măria Ta este unul din suveranii cei mai tari; fă ca actele Guvernului Măriei Tale să corespundă cu această putere, ca astfel generaţiile viitoare să se înşiruiască binecuvântând numele Măriei Tale".

Fără să fi făcut parte din apropiaţii domnitorului, I.C. Brătianu n-a fost împotriva reformelor realizate de acesta. La 11 februarie 1866 însă, împreună cu C.A. Rosetti, s-a aflat în fruntea celor care au impus abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza. În primăvara aceluiaşi an, a mers

la Düsseldorf şi a propus prinţului Carol de Hohenzollern-Sigmaringen să primească tronul României. La 8 mai 1866, prinţul străin a sosit în ţară însoţit de I.C. Brătianu. A făcut parte din primele ministere ale lui Carol I, a fost preşedinte al Partidului Naţional Liberal, iar între 1876 şi 1888 a fost prim-ministru (cu o întrerupere de câteva luni, în 1881).

Împreună cu Mihail Kogălniceanu, a avut un rol important în realizarea independenţei de stat a României.

Primirea lui I.C. Brătianu în Academia Română – în timpul preşedinţiei lui Ion Ghica – a fost un act de recunoaştere pentru meritele marelui patriot în crearea statului român modern.

Retrăgându-se din viaţa politică, s-a stabilit la proprietatea sa de la Florica (azi comuna Ştefăneşti), unde s-a stins din viaţă în vârstă de 70 de ani. Dispariţia sa a avut un larg ecou, presa din ţară şi din străinătate omagiind memoria marelui dispărut.

Mormântul lui I.C. Brătianu se află în necropola bisericii de la Florica, ridicată în 1898 după planurile arhitectului Émile André Lecomte de Noüy, alături de o parte dintre copiii şi nepoţii săi, printre care se numără patru membri ai Academiei Române.

Vom încheia acest medalion cu câteva ecouri, din zecile de articole care au apărut în presa europeană la aflarea morţii lui I.C. Brătianu.

Într-un amplu articol, apărut în periodicul englez *Daily Telegraph*, citim: „Moartea lui Ion Brătianu a răpit României pe cel mai capabil şi energic dintre patrioţii care au jucat un rol de şef de partid în romanul ultim de emancipare a statului de sub suzeranitatea turcească, plin de aventuri. Defunctul bărbat de stat era principalul fondator al celui mai tânăr regat european".

În *Deutsche Zeitung* din Viena, într-un articol în care Ion Brătianu era socotit drept „Bismarckul României", se spune: „Unul după altul se duc aceia care în istoria secolului al 19-lea au jucat un rol însemnat şi care au dat vieţii publice a ţărilor o direcţie, punându-i o ţintă. Da, Ion Brătianu, care astăzi a închis ochii pentru totdeauna, a fost unul dintre puţinii aleşi care au influenţat hotărât asupra sorţii continentului... Poziţia ce Brătianu a ocupat în patria sa nu se poate compara decât cu aceea pe care o avea Bismarck în calitate de cancelar al Germaniei...

Amintirea lui nu va viia numai în poporul său: numelui lui îi este asigurat un loc de onoare şi în istoria culturală şi universală a secolului nostru".

În presa franceză, în timpul zilelor de doliu ale poporului nostru, s-a scris: „Le Cavour de la Roumanie est mort". Ample articole dedicate morţii, dar mai ales personalităţii de excepţie a lui Ion Brătianu au apărut la Paris în *Le Temps* din 16 mai şi în *La République Française* din 17 mai 1891.

Gheorghe Ionescu-Gion

(Piteşti, 14 octombrie 1857 – Bucureşti, 29 iunie 1904)
Membru corespondent al Academiei Române din 1 aprilie 1889

Una din personalităţile marcante pe care Argeşul le-a dat spiritualităţii româneşti a fost Gheorghe Ionescu-Gion, publicist, istoric şi animator al vieţii culturale bucureştene din ultimele două decenii ale secolului trecut, astăzi, pe nedrept, destul de puţin cunoscut.

Gheorghe Ionescu-Gion a fost fiul lui Ivancea Pârvanovici, negustor înstărit, cu case şi magazin pe fosta stradă Teiuleanu. Acesta se număra printre ctitorii din secolul al XIX-lea al Bisericii Domneşti de la Curtea de Argeş. Aşa cum ne mărturiseşte Virgil Drăghiceanu, „Ivancea Pârvanovici, tatăl lui Gion ferecă uşile cu fier în 1858".

După terminarea şcolii primare în oraşul natal, fiul negustorului piteştean va urma Gimnaziul „Gheorghe Lazăr" şi apoi Liceul „Sf. Sava".

La Facultatea de Litere din Bucureşti va avea printre profesori nume de prestigiu ca: A. Treboniu Laurian, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, Alexandru Odobescu, V.A. Urechia şi alţii. După terminarea Universităţii din Bucureşti, va merge la Paris, unde îşi pregăteşte doctoratul pe care îl va susţine la Bruxelles.

Întors în ţară, va fi profesor de istorie la Şcoala Normală de institutori din Bucureşti, apoi la Liceul „Gheorghe Lazăr" şi, în sfârşit, din 1890, profesor de limba franceză la Liceul „Matei Basarab".

Debutează în ziaristică la *Telegraful*, în 1876, dată la care printre redactorii gazetei se număra şi piteşteanul I.C. Fundescu. Între 1877 şi 1889 a colaborat la *România liberă*, ziar de autoritate, în care a semnat alături de I.L. Caragiale, Barbu Delavrancea, Duiliu Zamfirescu, Alexandru Vlahuţă, Alexandru Macedonski, B.P.-Hasdeu, V.A. Urechia, Olănescu-Ascanio.

Între anii 1884 şi 1891, Ionescu-Gion a fost redactor la ziarul *Românul*, periodic de mare prestigiu, condus atunci de Vintilă C.A. Rosetti, în care a arătat întreaga măsură a posibilităţilor sale gazetăreşti. Din coloanele acestui ziar putem constata că a fost cel mai de seamă cronicar dramatic al Bucureştilor şi un apărător al intereselor scenei româneşti.

În sfârşit, în domeniul gazetăriei, între 1887 şi 1895, a fost redactor la *Revista nouă* a lui B.P. Hasdeu, alături de Ştefănescu-Delavrancea, Vlahuţă, Victor Bilciurescu, D.D. Racoviţă şi Th. Speranţia. Dacă la *Românul* Ionescu-Gion a publicat cronici înscrise într-o largă tematică, la *Revista nouă* s-a remarcat prin articole cu conţinut istoric. Aici a publicat cele zece *Portrete istorice* care vor apare în volum cu acest titlu în anul 1894. Printre subiecţi se numără doctorul Constantin Caracaş, Constantin Năsturel Herăscu, Ion Maiorescu, Dora d'Istria, Iulia Hasdeu, Ion Brezoianu.

Un alt capitol important din viaţa lui Ionescu-Gion îl constituie activitatea desfăşurată în cadrul Ateneului Român. La 8 mai 1885 este ales membru, iar din anul 1890 şi până la încetarea din viaţă, în 1904, a fost vicepreşedinte al acestei strălucite instituţii de spiritualitate românească.

Om de cultură activ, cu multiple preocupări intelectuale, Ionescu-Gion a avut o mare predilecţie pentru istorie, domeniu în care a dat mai mult, atât cantitativ, cât şi valoric.

Îşi începe seria scrierilor istorice cu volumul *Ludovic XIV şi Constantin Brâncoveanu*, apărut în 1884. Urmează o serie de alte volume, dintre care vom semnala numai unul singur, care este capodopera vieţii sale, şi anume *Istoria Bucureştilor*, apărută la Socec în anul 1899. Această carte, „bogată mină de informaţii", cum o numeşte Georgescu-Tisu, a atras asupra ei o adevărată campanie de atacuri şi aprecieri încă de la apariţie. Interesant însă că o serie de figuri, cum au fost I. Bogdan şi N. Iorga, s-au situat şi pe o poziţie şi pe cealaltă.

O foarte judicioasă apreciere asupra monumentalei lucrări a făcut-o C.C. Giurescu în lucrarea sa *Istoria Bucureştilor*, apărută în 1966: „*Istoria Bucureştilor* a lui Gh. Ionescu-Gion, e contribuţia cea mai preţioasă din tot ce au dat predecesorii noştri asupra istoriei capitalei".

În anul 1889 Gheorghe Ionescu-Gion a fost ales membru corespondent al Academiei Române, al cărui preşedinte era în anul acela Mihail Kogălniceanu. Poate nu este lipsit de semnificaţie să arătăm că în aceeaşi şedinţă a Academiei au mai fost aleşi tot membri corespondenţi: Dimitrie Onciul, A.D. Xenopol, Constantin Istrati, Victor Babeş şi N. Culianu.

Gheorghe Ionescu-Gion s-a stins din viaţă la mai puţin de 47 de ani (în 1904), în plină putere de muncă, întrerupând subit o carieră în care se puseseră mari speranţe. A fost înmormântat la cimitirul Belu, în apropierea mormântului lui Petre Ispirescu, despre care scrisese elogios în paginile ziarului *Românul*.

A lăsat prin testament valoroasa sa bibliotecă de peste 1000 de volume oraşului său natal.

În semn de omagiu, piteştenii au comandat sculptorului Frederik Storck un bust, care a fost dezvelit în anul 1911 şi care se află în grădina din faţa Colegiului „I.C. Brătianu".

O stradă din Bucureşti îi poartă numele şi poate nu peste mult timp, şi în Piteşti o stradă se va numi *Gheorghe Ionescu-Gion* (1857-1904).

Constantin Gogu

(Câmpulung, 30 mai 1854 – Craiova, 30 ianuarie 1897)
Membru corespondent al Academiei Române din 3 aprilie 1889

Matematician de notorietate europeană, ale cărui lucrări, mai ales din domeniul mecanicii cereşti, au cunoscut o intensă circulaţie în ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea.

Încă din clasele primare pe care le-a urmat la Câmpulung, Constantin Gogu a dovedit înclinaţii deosebite pentru matematică. Fără

îndoială, aceste înclinaţii le-a moştenit de la mama sa care, din două căsătorii, a avut patru copii, toţi matematicieni.

Profesorii de la Liceul „Matei Basarab", unde a fost în toţi anii premiant, între 1866 şi 1873, i-au stimulat interesul pentru matematică şi următorii trei ani a urmat cursurile Facultăţii de Ştiinţe din Bucureşti, pe care le va continua la Paris. În iulie 1878 a obţinut diploma de licenţă în matematici, la Sorbona. Următorii trei ani a frecventat cursurile Şcolii de Astronomie ce funcţionau în cadrul Observatorului din Paris.

Remarcat de Felix Tisserand, directorul Observatorului astronomic din Paris, în perioada cât a stat aici după licenţă, şi-a pregătit cu perseverenţă teza de doctorat pe care a susţinut-o la Universitatea Sorbona în ziua de 7 februarie 1882. Teza sa, *Sur une inégalité lunaire à longue période due à l'attraction perturbance de Mars...*, a făcut senzaţie în lumea ştiinţifică, cu atât mai mult cu cât ea corecta calculele şi teoriile unor astronomi contemporani de reputaţie, cum erau englezul Nelson şi americanul Stockwell. În acelaşi an, 1882, teza lui Constantin Gogu a fost publicată în *Annales de l'Observatoire de Paris*, iar în anii următori citată în cele mai importante lucrări de mecanică celestă, printre care un loc de frunte îl ocupă cursul lui Felix Tisserand apărut în 1894 (vol. III).

Practic, lucrarea matematicianului român corectează erorile făcute de înaintaşii lui privind perturbările pe care le produce planeta Marte asupra orbitei pe care o descrie Luna.

În lucrări ulterioare, care s-au bucurat de asemenea de aprecieri, s-a ocupat de efectele pe care le produce Soarele asupra orbitei Lunii.

Fiind vorba de doctoratul în sine, Constantin Gogu este al treilea dintre matematicienii români, după Spiru Haret şi David Emanuel, care a obţinut în mod prestigios acest titlu la Sorbona. (Îi va urma Nicolae Coculescu.)

Reîntors în ţară, din anul 1882 a fost profesor de geometrie analitică la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii Bucureşti. Printre studenţii străluciţi pe care i-a avut, pe primul loc s-a situat Gheorghe Ţiţeica, cel care a şi urmat la această catedră după moartea prematură a lui Constantin Gogu (la numai 42 de ani). În memoriile sale, Gheorghe Ţiţeica vorbeşte în mod strălucit despre profesorul său.

În afară de Universitate, Constantin Gogu a mai predat la Şcoala de Poduri şi Şosele (1887-1890), precum şi la Şcoala de ofiţeri de artilerie şi geniu şi la Şcoala de Arhitectură. Am putea bănui că din motive sentimentale a predat matematica şi la Seminarul Nifon din Bucureşti, deoarece mama sa, născută Rusescu, era nepoata Mitropolitului Nifon, ctitorul acestui seminar şi mare personalitate a Bisericii Ortodoxe Române din secolul al XIX-lea.

Dintre iniţiativele lui Constantin Gogu semnalăm: întemeierea Societăţii „Amicii ştiinţelor matematice" (1894), a „Societăţii Române de Ştiinţe", al cărei prim preşedinte a fost (1897), şi faptul că se numără printre susţinătorii revistei „Gazeta Matematică", al cărei prim număr apare în septembrie 1895.

Fără să aibă o operă de întindere, în scurta sa viaţă Constantin Gogu a contribuit la prestigiul gândirii matematice româneşti, a rezolvat o problemă de mecanică cerească de o mare importanţă şi a fost un strălucit profesor universitar.

Dacă luăm în calcul numai aceste trei laturi ale activităţii sale, ne vom da seama că a meritat cu prisosinţă primirea în Academia Română în anul 1889, când această ilustră instituţie avea în fruntea sa pe marele istoric şi om de stat Mihail Kogălniceanu.

Constantin I. Brătianu

(Piteşti, 17 noiembrie 1844 – Bucureşti, 6 ianuarie 1910)
Membru corespondent al Academiei Române din 10 aprilie 1889

Generalul Constantin I. Brătianu, unul din cei mai mari specialişti în domeniul geodeziei şi topografiei pe care i-am avut în secolul al XIX-lea, a fost fiul lui Ioniţă Brătianu din Şuici, fratele mai mic al lui Dincă, tatăl lui Ion C. Brătianu.

Deci generalul a fost văr primar cu celebrul prim-ministru din timpul domniei lui Carol I, făcând astfel parte din marea familie a

Brătienilor, care a dat în secolele al XIX-lea şi al XX-lea atâtea valori societăţii româneşti.

La 18 ani, în 1862, Constantin I. Brătianu era elev la Şcoala militară din Bucureşti, pe care a terminat-o în 1864, când, la 10 iulie, a primit gradul de sublocotenent. Aici l-a avut coleg pe Constantin Căpităneanu (născut la Curtea de Argeş şi mort la Piteşti, unde i se află şi mormântul), iar printre profesori pe Constantin Barotzi, personalităţi cu care va colabora adesea în cariera sa.

În anul 1868, cu gradul de locotenent, a plecat la Paris pentru continuarea studiilor, unde va desfăşura o activitate intensă, lucrând la serviciul de cadastru al Franţei, la Observatorul astronomic şi la statul major al serviciului geografic al armatei franceze.

În anul 1870 se afla în Parisul asediat, unde, ca şi Constantin Căpităneanu, a luptat alături de francezi împotriva armatei prusace.

Reîntors în ţară, în ianuarie 1871, a fost avansat la gradul de căpitan, după care mai face un stagiu de specializare în Belgia şi, sfătuit de Barotzi, la Institutul Geografic al armatei din Viena.

Avansat maior în 1874, se va număra printre ofiţerii de elită ai armatei noastre, desfăşurând o intensă activitate în domeniul geodeziei şi al topografiei. A făcut parte dintre membrii fondatori ai Societăţii Române de Geografie (înfiinţată la 15 iunie 1875), devenind colaborator constant al „Buletinului" acesteia.

În Războiul pentru Independenţă s-a remarcat ca ofiţer de stat major prin energia şi pregătirea sa profesională. Prin înaltul Decret nr. 952 din 27 aprilie 1877, care stabileşte noua organizare a armatei române, va fi repartizat împreună cu maiorul Constantin Căpităneanu la Secţia topografică de pe lângă Marele Stat Major, comandată de colonelul Nicolae Dona.

Prin înaltul Ordin de zi nr. 174 din 5 decembrie 1877, care organizează altfel armata noastră, maiorul Constantin Brătianu a fost numit şeful acestei secţii. (Prin acelaşi ordin de zi, argeşeanul Constantin Căpităneanu a fost numit director al cancelariei Marelui Cartier General al Armatei.)

După război, a fost avansat locotenent-colonel în 1880, colonel în 1883 şi general în anul 1896. În aceşti ani a avut o serie de înalte responsabilităţi, dintre care subliniem în mod deosebit pe aceea de

subşef al statului major general şi pe cea de director al Institutului Geografic al armatei.

Pe linie ştiinţifică, activitatea sa este relevantă mai ales pe două laturi. În primul rând, pe linia realizării hărţii României, alături de Constantin Barotzi şi Constantin Căpităneanu.

Într-o lucrare din 1982 care se ocupa de contribuţia militarilor în ştiinţa şi cultura românească, fiind vorba despre această hartă, este citată remarca savantului Ştefan Hepites, care o numeşte *Harta celor trei Constantini*. Contribuţia acestei hărţi pentru cunoaşterea patriei noastre, pentru stabilirea coordonatelor care o fixează în Europa, pentru cunoaşterea resurselor sale naturale a fost hotărâtoare din multe puncte de vedere, pornind de la apărarea hotarelor şi până la dezvoltarea economiei naţionale.

În al doilea rând, împreună cu George Ioan Lahovari, secretarul general al Societăţii Geografice Române şi cunoscutul istoric şi arheolog Grigore Tocilescu, a realizat *Marele dicţionar geografic al României*, care a văzut lumina tiparului între 1898 şi 1902, rod al unei munci de peste 15 ani.

Această operă monumentală (cinci volume de format mare, totalizând aproape 4000 de pagini), unică în Europa, a fost elaborată pe baza dicţionarelor geografice parţiale ale celor 32 de judeţe, câte avea România în ultimul pătrar al secolului trecut.

A colaborat cu articole şi studii de specialitate la o serie de reviste cum au fost: *România militară*, *Revista armatei*, *Revista infanteriei*, *Revista nouă* a lui B.P. Hasdeu, *Revista pentru istorie, arheologie şi filologie* a lui Grigore Tocilescu, din al cărui comitet de redacţie a făcut parte alături de N.I. Apostolescu, Nicolae Densusianu, Gh. Ionescu-Gion şi alţii, precum şi la *Analele Academiei Române*, după primirea sa ca membru corespondent al acestei înalte instituţii ştiinţifice, în anul 1889.

Pentru activitatea sa desfăşurată în campania din 1877-1878, precum şi în timp de pace, a primit înalte ordine şi medalii, dintre care semnalăm: *Steaua României*, *Coroana României*, *Virtutea militară*.

Ion I.C. Brătianu

(Florica, 20 august 1864 – Florica, 24 noiembrie 1927)
Membru de onoare al Academiei Române
din 7 iunie 1927

Important om de stat, cel de al treilea dintre cei opt copii ai marelui Ion C. Brătianu. Şi-a făcut studiile primare şi primele două clase de gimnaziu în casa părintească de la Florica, iar din toamna anului 1877 a continuat cu clasa a III-a la Liceul „Sf. Sava" din Bucureşti, pe care l-a terminat în anul 1882.

În vara anului 1883 a plecat la Paris. În drum spre capitala Franţei a fost însoţit de tatăl său, care mergea în staţiunea termală franceză Aix les Bains. La Gastein, în apropierea Salzburgului, tatăl său l-a întâlnit pe prinţul Bismark, potrivit unei înţelegeri prealabile. După terminarea discuţiilor dintre primul-ministru al României şi cancelarul Imperiului German, cei doi Brătianu – tată şi fiu – au fost invitaţii prinţesei şi prinţului Bismark la un prânz luat în intimitate. Cunoştinţa „Cancelarului de fier" a produs tânărului român o puternică impresie.

La Aix, Ionel Brătianu i-a cunoscut îndeaproape pe doi distinşi prieteni ai tatălui său: Vasile Alecsandri şi Ion Ghica.

În anul 1889 s-a întors în ţară cu diploma de inginer, absolvent al Şcolii de Poduri şi Şosele. După ce a lucrat până în 1895 în serviciul tehnic al căilor ferate, a renunţat la activitatea inginerească şi s-a dedicat politicii liberale pe care a slujit-o, ca şi tatăl său, cu devoţiune, până la sfârşitul vieţii.

În ianuarie 1898 s-a născut la Ruginoasa singurul său copil, viitorul istoric şi academician Gheorghe I. Brătianu, făcut cu principesa Maria Moruzi Cuza, cu care a fost căsătorit în anul 1897. (Din a doua căsătorie, cu prinţesa Eliza Ştirbei, nu a avut copii.)

După ce a fost de mai multe ori ministru, între 1908 şi 1910 a fost ales pentru prima dată prim-ministru.

La congresul liberal din 1909 a fost ales preşedinte al Partidului Naţional Liberal, demnitate pe care o va deţine până la încetarea din viaţă.

În anii cât s-a aflat în fruntea partidului liberal, a fost de mai multe ori prim-ministru şi sfetnicul cel mai apropiat al regelui Ferdinand I.

În primul război mondial, după o neutralitate de doi ani, ţara noastră a intrat în luptă împotriva Germaniei şi Austro-Ungariei, alături de Franţa, Anglia şi Rusia, văzându-şi în 1918 realizat visul de veacuri, unirea într-un singur stat. Contribuţia lui I.I.C. Brătianu la realizarea acestui mare deziderat românesc a fost uriaşă, atât în timpul campaniei sângeroase care s-a desfăşurat pe pământul patriei noastre, cât şi la Conferinţa de la Paris.

După război, marele om de stat a fost iniţiatorul unor reforme democratice, printre care se numără şi Constituţia din 1923, apreciată la vremea ei în întreaga Europă şi cu care ne putem mândri şi azi pentru democratismul profund al instituţiilor pe care le-a creat.

Între ianuarie 1922 şi martie 1926, ca şi din iunie 1927, a fost din nou prim-ministru, timp în care a pus în prim-plan evaluarea şi valorificarea resurselor proprii ale economiei şi spiritualităţii româneşti.

S-a stins din viaţă în vârstă de 63 de ani, la numai 4 luni după regele Ferdinand I.

A fost înmormântat în biserica de la Florica, unde se află panteonul familiei. (Tot aici se află înmormântat Ion C. Brătianu – tatăl său, Vintilă şi Dinu Brătianu, fraţii săi, şi Gheorghe I. Brătianu – fiul său.)

Până în anii primului război mondial a restaurat casa părintească şi atenansele de la Florica după proiectul arhitectului Petre Antonescu, în forma în care arată şi azi. După planurile aceluiaşi arhitect s-a construit şi clădirea „Fundaţia Brătianu" din Bucureşti (Piaţa Amzei), în care se află azi colecţia de cărţi rare a Bibliotecii Naţionale.

La 1 ianuarie 1932, când s-a deschis biblioteca „Ion I.C. Brătianu" din Bucureşti în casele de care am pomenit, I.G. Duca spunea : „Colecţia aceasta, în unele privinţe mai bogată şi mai completă chiar decât colecţia Academiei Române, a fost începută de Ion Brătianu în marea lui dragoste de a cunoşte originea şi viaţa zbuciumată a ţărilor româneşti, şi continuată apoi de fiul său, întâi dintr-un sentiment de filială pietate şi pe urmă din interesul tot mai viu şi tot mai pasionant ce el însuşi purta istoriei noastre".

Fiind vorba de preocupările istorice ale lui I.I.C. Brătianu, tot de la I.G. Duca aflăm că: „Îl pasionau originile românismului, controversele în jurul închegării noastre ca stat, grija de a desluşi golul care precede secolului al XIV-lea, [...] geniul diplomatic al lui Ştefan cel Mare, [...] măreaţa înfăptuire a lui Mihai Viteazul, [...] domniile rodnice şi îmbelşugate ale unui Matei Basarab şi ale unui Constantin Brâncoveanu... Nu s-a putut niciodată mângâia că, ajuns în culmea puterii, n-a fost în stare nici măcar să restituie pământului strămoşesc cenuşa lui Nicolae Bălcescu. Iar cristalina viaţă a celor patru fraţi Goleşti, în preajma cărora fusese crescut, merita după el o evlavie pe care posteritatea nu le-o păstra îndeajuns". (În *Portrete şi amintiri*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1990)

Ion I.C. Brătianu a fost una dintre personalităţile marcante ale politicii europene din primul pătrar al secolului XX. Alegerea sa ca membru de onoare al Academiei Române (preşedinte Emil Racoviţă) a fost un gest de meritată recunoştinţă care le-a făcut cinste celor care ocupau fotoliile „nemuritorilor" în perioada respectivă.

Vintilă I.C. Brătianu

(Florica, 16 sept. 1867 – Mihăeşti, Vâlcea, 22 dec. 1930)
Membru de onoare al Academiei Române din 28 mai 1929

Cel mai mic dintre fii şi al cincilea copil dintre cei opt ai marelui om de stat Ion C. Brătianu.

Şi-a început studiile în casa părintească, împreună cu Sabina, Ionel şi Dinu, făcând limbile franceză şi germană cu o institutoare adusă din Elveţia, iar celelalte discipline cu dascăli din Piteşti.

După terminarea Şcolii Centrale din Bucureşti, ar fi dorit să urmeze arhitectura, dar, întrerupând studiile de belle-arte, va face ca şi fraţii săi inginerie la Paris. În anii de studii, fiind un mare iubitor de muzică, a ascultat o mare parte din repertoriul concertistic clasic ce s-a cântat la Bucureşti şi la Paris.

După terminarea studiilor, a trebuit să renunţe la această plăcere, aşa cum a renunţat la multe altele, cu atât mai mult cu cât şi-a început cariera lucrând la construcţia podului lui Anghel Saligny de la Cernavodă.

Fiind vorba de renunţările lui Vintilă Brătianu, pe care le subliniază toţi biografii săi – dintre care amintim doar pe I.G. Duca (*Portrete şi amintiri*) şi pe Sterie Diamandi (*Galeria oamenilor politici*) –, semnalăm şi noi două din trăsăturile caracterului său care l-au urmărit întreaga viaţă şi care stau la baza multor renunţări.

În primul rând, un sentiment al muncii asidue, tratată cu foarte multă seriozitate, pe care l-a moştenit de la tatăl său, şi în al doilea rând o timiditate pe care a căpătat-o în anii copilăriei. De aici şi marea sa modestie.

În viaţa de stat a urcat treaptă cu treaptă, până la demnitatea de prim-ministru.

Între anii 1897 şi 1899 a fost director al Regiei Monopolurilor Statului (podul de la Cernavodă se terminase în 1895); între 1901 şi 1907 secretar general la Ministerul de Finanţe, între 1907 şi 1910 primar general al Capitalei (avându-l ca ajutor pe doctorul Haralambie Botescu, piteştean de origine, ajuns celebru pentru severitatea sa în relaţiile cu cârciumarii), ministru de război între 1916 şi 1917, ministru de finanţe între 1922 şi 1926, 1927 şi 1928, iar din noiembrie 1927 până în noiembrie 1928, prim-ministru.

În toţi aceşti ani a avut importante munci de răspundere în conducerea Partidului Naţional Liberal, al cărui preşedinte a fost de la 24 noiembrie 1927, când a încetat din viaţă fratele său Ion I.C. Brătianu, şi până la încetarea sa din viaţă.

Cât timp a fost în fruntea partidului, datorită intransigenţei sale, i se poate reproşa că, neajutând „regenţa", a grăbit restauraţia şi, în sfârşit, că a contribuit la desprinderea de P.N.L. a nepotului său Gheorghe I. Brătianu, pentru că acesta a acceptat o invitaţie „la palat", după suirea lui Carol al II-lea pe tron.

Vintilă I.C. Brătianu, cel care a pus în practică doctrina liberală „prin noi înşine", a scris şi a publicat mult.

În afara cronicilor economice, apărute în *Viaţa românească*, a publicat peste 40 de cărţi şi broşuri, cele mai multe cu caracter eco-

nomico-financiar, rod al observaţiilor atente pe care autorul le făcea asupra evoluţiei societăţii româneşti din timpul său.

Prin întreaga sa activitate a dovedit un înalt patriotism, contribuind la realizarea marilor idealuri ale poporului român din primul pătrar al secolului al XX-lea, fiind cel mai credincios colaborator al fratelui său, I.I.C. Brătianu.

Vorbind cu un anumit prilej despre personalitatea lui Vintilă Brătianu, I.G. Duca spunea printre altele: „În genere, n-a fost idee de progres, în ultimele decenii, care să nu fi găsit un răsunet puternic în sufletul său de democrat sincer şi fără de ostentaţie.

În chestiunile naţionale, iubirea de ţară şi de neam mergeau la el până la fanatism; şi istoria întregirii neamului nu se poate scrie fără ca numele său să fie pomenit cu evlavie.

Cât priveşte chestiunile economice, Vintilă Brătianu a avut un mare ideal: acela de a crea şi întări economia naţională; acela de a da poporului român încredere în puterile lui creatoare, acela de a-l pune în putinţa să se organizeze, să se apere şi să propăşească".

Alegerea sa ca membru de onoare al Academiei Române în timpul preşedinţiei lui Ion Bianu este o cinste meritată din toate punctele de vedere.

Florian Ştefănescu-Goangă

(Curtea de Argeş, 5 aprilie 1881 – Bucureşti, 1958)
Membru corespondent al Academiei Române din 28 mai 1937

Oraşul domnesc Curtea de Argeş, în care s-au născut şi au urcat pe tronul Ţării Româneşti o parte din primii noştri Basarabi, oraşul în care la jumătatea secolului al XIV-lea s-a întemeiat prima mitropolie a ţării şi în care mai târziu Neagoe Basarab a construit acel giuvaier care de aproape 500 de ani cucereşte admiraţia fără rezerve a tuturor celor ce o vizitează, a avut parte să vadă pe unul din fiii săi, în acest secol zbuciumat, urcând pe cea mai înaltă treaptă a învăţământului universitar, aceea de rector, şi intrând chiar în Academia Română.

Casa în care s-a născut Florian Ştefănescu-Goangă există şi astăzi, în centrul oraşului vechi, cu cerdac de stejar şi învelită cu şiţă, numărându-se desigur printre cele mai vechi monumente de arhitectură populară din urbe. Aici a funcţionat, până în 1980, timp de aproape 30 de ani, biblioteca publică a oraşului.

Tatăl viitorului academician, Ion Ştefan, era om înstărit şi printre preocupările sale era şi aceea de apicultor, motiv pentru care concitadinii i-au zis „Goangă".

După ce face primele studii în oraşul natal, îşi va continua învăţătura la Bucureşti. Licenţiat în drept şi filozofie, la 1 septembrie 1906 a fost numit profesor la Liceul „V. Alecsandri" din Galaţi. Continuându-şi studiile, s-a specializat în psihologie la Leipzig, unde a lucrat în laboratorul celebrului savant german Wilhelm Wundt, părintele psihologiei experimentale (*Psihologia popoarelor*, 10 volume).

Aici şi-a pregătit şi şi-a susţinut, în 1911, teza de doctorat, de mare succes, care se ocupa de valoarea afectivă a culorilor.

În anul 1920 a fost numit profesor la Universitatea din Cluj. Aici Florian Ştefănescu-Goangă va da întreaga măsură a capacităţilor sale.

Elevul lui Wundt a devenit un savant pe măsura profesorului său. În anul 1921 va crea la Cluj al doilea laborator de psihologie din ţara noastră (primul fusese creat la Bucureşti de C. Rădulescu-Motru), iar în 1922 va crea primul Institut de psihologie experimentală comparată şi aplicată din ţara noastră, care, prin organizare şi dotare, se situa la nivel european.

Astfel, problemele de psihologie a muncii, psihologie a copilului, psihologie a deficienţelor şi altele, încep să fie tratate cu rigoare ştiinţifică. „Prin îndrumarea pe baze ştiinţifice a omului potrivit la locul potrivit, contribuim în mod simţitor şi eficace nu numai la ridicarea puterii de producţie a ţării, dar şi la ridicarea bunei stări materiale", preciza savantul.

Într-adevăr, o serie de lucrări elaborate în această perioadă au dus la fundamentarea unor idei a căror valoare rămâne de o actualitate permanentă. Dintre ele semnalăm: *Selecţiunea capacităţii şi orientarea profesională*, *Educaţia copiilor inferior şi superior dotaţi*, *Adaptarea socială*.

Prestigiul de care se bucură face ca, în anul 1932, Ştefănescu-Goangă să fie ales rector al Universităţii clujene, demnitate pe care o va deţine până în anul 1940. În tot acest timp va creşte de la an la an prestigiul centrului universitar de aici. Au fost construite cămine studenţeşti, s-au înfiinţat şi construit clinici pe lângă Universitate, s-a construit Casa universitarilor, s-a reorganizat şi îmbogăţit Grădina Botanică.

În anul 1937, activitatea ştiinţifică a lui Florian Ştefănescu-Goangă a fost încununată prin alegerea sa în rândul membrilor corespondenţi ai Academiei Române.

Prestigiul de care se bucura savantul şi mai ales disciplina pe care reuşise s-o impună în instituţia pe care o conducea, în condiţiile în care nu avea simpatii pentru o anumită mişcare politică din ţară, i-au atras ura unor conducători legionari.

Aşa se face că, la 28 noiembrie 1938, Florian Ştefănescu-Goangă, rectorul Universităţii din Cluj, este împuşcat cu mai multe gloanţe de pistol de către un grup de legionari.

Deşi rănit grav, este totuşi salvat şi îşi va continua activitatea până în anul 1940, când va fi schimbat din funcţia de rector. După război şi-a continuat activitatea universitară până la vremea pensionării.

De numele lui Ştefănescu-Goangă rămân legate iniţiative despre care nu am vorbit (de ex. extensiunea universitară). De asemenea, a ocupat o serie de funcţii în Ministerul Învăţământului.

Florian Ştefănescu-Goangă rămâne în cultura românească prin marea sa capacitate intelectuală ca un mare organizator al învăţământului universitar transilvan, în sfârşit, ca un promotor al psihologiei cu aplicaţii sociale din ţara noastră.

Victor Slăvescu

(Rucăr, 5 iunie 1891 – Bucureşti, 1977)
Membru titular al Academiei Române din anul 1939

Economistul Victor Slăvescu, unul dintre cei mai mari specialişti ai noştri în domeniul creditului, monedei şi tehnicii bancare,

s-a născut în localitatea de origine a mamei sale, ce se trăgea din renumita familie rucăreană Baştea, care a dat o serie de personalităţi vieţii noastre publice şi de stat. (În perioada guvernării liberale din anii 1933-1937, magistratul George I. Baştea a fost prefect de Muscel.)

La numai 23 de ani, Victor Slăvescu îşi susţinea doctoratul la Universitatea din Halle, cu o teză din domeniul ştiinţelor sociale, *Problema agrară în România* – 1 august 1914.

În primul război mondial, ca ofiţer de artilerie în rezervă, după ce a fost rănit grav într-o luptă de lângă Braşov, necesitând o spitalizare de şase luni, a luptat la Mărăşeşti, unde, pentru fapte de arme, a primit Coroana României cu panglică de Virtutea Militară.

Şi-a început cariera universitară la Academia Comercială din Bucureşti – conferenţiar în 1925, profesor agregat în 1928 şi din 1931 profesor titular.

A avut o activitate ştiinţifică deosebit de prolifică, scriind peste 40 de cărţi care totalizează mai mult de 10 mii de pagini tipărite.

În afara unor lucrări de strictă specialitate ca: *Analiza critică a bilanţului unei întreprinderi* (1928), *Tratat de bancă* (1930), *Curs de monetă, credit, schimb* (1932), *Elemente de economie politică* (1936), *Curs de economie naţională* (ediţia a 3-a, 1943), a scris câteva volume care se ocupă de diferite bănci din România, printre care şi *Istoricul Băncii Naţionale a României. 1880-1924* (1925).

Un adevărat capitol din activitatea ştiinţifică a lui Victor Slăvescu îl constituie cercetarea vieţii şi operei unor mari economişti români, care s-a realizat prin publicarea unor monografii, dintre care citãm: *Viaţa şi opera economistului Alexandru D. Moruzzi (1815-1878)* (1941), *Viaţa şi opera economistului Nicolae Şuţu. 1798-1871* (1941), *Economistul Bogdan Petriceicu-Hasdeu* (1943), *Ion Strat. Economist, financiar, diplomat. 1836-1879* (1946).

După ce în anul 1936 fusese primit membru corespondent, iar în 1939 membru activ al Academiei Române, în 1940, la 31 mai, şi-a ţinut discursul de recepţie în Academie, având ca subiect *Viaţa şi opera lui Dionisie Pop Marţian*, un alt mare economist. Răspunsul la discursul său de recepţie a fost rostit de Andrei Rădulescu, jurist celebru, fost preşedinte al Academiei Române, care şi-a început cariera la 5 august 1907 ca supleant la Tribunalul de Argeş.

A făcut politică liberală şi a ocupat o serie de demnităţi, ca acelea de subsecretar de stat şi ministru de finanţe, în perioada 1933-1935, precum şi ministru al înzestrării armatei, în perioada februarie 1939 – iulie 1940.

În această calitate a desfăşurat o prodigioasă activitate pentru înzestrarea armatei noastre cu tehnică de luptă modernă şi cu echipament corespunzător, străduindu-se să convingă atât regele cât şi guvernul de necesitatea unor alocaţii substanţiale în acest domeniu, ceea ce a reuşit.

Din anul 1937 a ţinut un curs la Şcoala Superioară de Război: *Economia naţională românească şi potenţialul ei de război.*

Este, astăzi mai ales, foarte interesant de observat care era punctul de vedere al lui Victor Slăvescu despre războiul pe care ar fi urmat să-l poarte România, în acele momente când Germania devenea tot mai ameninţătoare pentru pacea Europei. „Prin potenţialul de război al unei ţări se înţelege capacitatea pe care o are o ţară de a întrebuinţa, la un moment dat şi pentru un timp determinat, toate puterile spirituale, morale şi materiale de care dispune, prin populaţia, teritoriul şi organizaţia ei în vederea apărării graniţelor." Iar în anul 1940, când războiul începuse şi armatele germane repurtau victorii fulgerătoare, Victor Slăvescu afirma: „Eu am convingerea că Germania va fi învinsă..."

A mai îndeplinit o serie întreagă de funcţii pentru care îl recomanda înalta lui profesionalitate, cum sunt acelea de director general al Societăţii Naţionale de Credit Industrial, preşedintele Uniunii Industriaşilor din România şi altele.

În anii regimului comunist a avut de suferit, ca atâţia alţi mari oameni de stat pe care i-a avut ţara noastră.

Primirea lui Victor Slăvescu în Academia Română s-a impus ca o necesitate la vremea respectivă. El rămâne în continuare printre marile valori ale spiritului românesc.

Constantin I. Parhon

(Câmpulung, 28 octombrie 1874 – Bucureşti, 9 august 1969)
Membru titular al Academiei Române din 2 mai 1939

Savant de renume mondial, fondatorul şcolii româneşti de endocrinologie, născut la Câmpulung, unde tatăl său era institutor. După ce îşi petrece în oraşul natal primii ani ai copilăriei, este nevoit să-şi urmeze părinţii în Piatra-Neamţ şi Râmnicu Sărat, oraşe în care a urmat şi clasele primare. Studiile liceale le începe la Focşani şi le termină la Ploieşti în anul 1893, după care urmează cursurile Facultăţii de Medicină din Bucureşti. Aici este puternic atras de prelegerile şi activităţile profesorului Gheorghe Marinescu, marele neurolog. În anul 1900 îşi publică teza de doctorat cu subiectul *Contribuţiuni în studiul turburărilor vazomotorii în emiplegie*. În anii următori publică o serie de alte lucrări, singur ori în colaborare cu M. Goldstein sau Constanţa Parhon. Prezintă o serie de comunicări la congrese internaţionale.

În anul 1906 pleacă la München, unde face studii de profunzime în domeniul psihiatriei şi psihologiei criminale. În anul 1907, la un congres internaţional care a avut loc la Amsterdam, a susţinut împreună cu profesorul Gheorghe Marinescu o lucrare care s-a bucurat de mare succes în lumea medicală. În sfârşit, în anul 1909, împreună cu M. Goldstein, publică la Paris monografia *Les secrétions internes*, care îl consacră ca unul din fondatorii endocrinologiei.

În anul 1912 este numit profesor la Clinica de Neuropsihiatrie a Universităţii din Iaşi. Aici desfăşoară o bogată activitate ştiinţifică şi publică numeroase lucrări în ţară şi străinătate, rod al observaţiilor zilnice. La Congresul internaţional de neurologie de la Gand a prezentat lucrarea *Glandele cu secreţie internă şi raporturile lor cu patologia mintală şi cu psihologia*, care s-a bucurat de asemenea de un larg ecou.

Din anul 1917 este numit director al Spitalului Socola din Iaşi. Va avea un mare rol în organizarea şi desfăşurarea celui de-al treilea Congres de psihiatrie din România, ţinut la Iaşi în 1921. Scrie despre activitatea ştiinţifică şi didactică a prof. dr. Gheorghe Marinescu.

Înființându-se la Facultatea de Medicină din București Catedra de endocrinologie, C.I. Parhon va deveni titularul acesteia, stabilindu-se definitiv în București.

În anul 1935 participă la Congresul internațional de neurologie de la Londra. De-a lungul anilor a întreținut strânse legături cu cercurile democratice din țara noastră. În timpul celui de-al doilea război mondial s-a alăturat grupului de oameni de știință care au cerut ieșirea României din războiul antisovietic. Pentru vederile sale politice și pentru activitatea sa de militant democratic a fost numit, în anul 1944, președintele A.R.L.U.S.

Din inițiativa sa a fost creat Institutul de endocrinologie din București.

În anul 1948 a fost ales președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române. În anul 1928 fusese ales membru corespondent, iar în 1939 a devenit membru titular al Academiei Române. (Va fi membru al mai multor academii de științe din Europa, precum și *Doctor honoris causa* al unor universități.)

În anul 1950 a fost numit președinte de onoare al Academiei Române. A fost, de asemenea, membru de onoare al Academiei de Științe Medicale. A primit, pentru meritele sale științifice și pentru bogata activitate pe tărâm social, ordine și medalii din partea statului român, precum și Ordinul Lenin pentru pace. C.I. Parhon, creatorul Școlii românești de endocrinologie și gerontologie, autorul primului tratat de endocrinologie din lume, a scris peste o mie de lucrări originale. Între anii 1954 și 1962 i s-au editat cinci volume de *Opere alese*, în format mare.

George Oprescu

(Câmpulung, 27 noiembrie 1881 – București, 14 august 1969)
Membru titular al Academiei Române din anul 1948
Istoric, critic și colecționar de artă

După anii copilăriei petrecuți în orașul natal, a urmat cursurile Liceului „Matei Basarab" din București, unde i-a avut printre profesori pe G. Ionescu-Gion, G. Dem. Teodorescu și Sava Athanasiu, cărora le va păstra o neștearsă amintire. În toamna anului 1900, după ce făcuse în vară o călătorie în Grecia cu un grup de bursieri condus de Grigore Tocilescu, este numit pedagog la Liceul „Matei Basarab", la intervenția lui Ionescu-Gion, fapt care-i va permite să urmeze cursurile la universitate.

Deși urmează Literele, pasiunea sa pentru artă îl stăpânește din ce în ce mai mult, datorită apropierii de Ion Cantacuzino, medicul savant, om erudit, cu largi cunoștințe în domeniul artei și mare colecționar.

După terminarea studiilor la Universitatea din București, în anul 1904 este numit profesor de limba franceză în învățământul secundar, la Giurgiu, iar din anul 1907 la liceul din Turnu-Severin. Încă din acești ani devenise evidentă pasiunea lui pentru vizitarea muzeelor și pentru călătorii. În vacanțele sale a vizitat de mai multe ori Viena, care avea apreciate colecții de artă și în a cărei Operă era încă proaspătă atmosfera strălucitului secol al XIX-lea.

În discursul pe care îl ține cu ocazia unei sesiuni festive la Academia Română, în iunie 1969, găsim următorul fragment autobiografic: „După încheierea primului război mondial, am devenit conferențiar, tot de limba franceză, la Universitatea din Cluj, de unde, în 1923, am fost numit secretar al Comisiei de cooperație intelectuală a Ligii Națiunilor și, timp de șapte ani, până în 1930, am călătorit în voie, nu numai în toată Europa, dar și în părți din Asia și Africa, ocupându-mă – alături de problemele pentru care mă trimisese Liga – de chestiuni de artă pe care ajunsesem să le stăpânesc din ce în ce mai bine. La terminarea angajamentului meu ca funcționar al Ligii, în 1930, am ocupat – prin concurs – Catedra de istoria artei, nou formată, la Universitatea din București, dar n-am încetat să beneficiez de avantajele mele pe lângă Liga Națiunilor, călătorind, atunci, desigur, nu ca funcționar oficial, ci ca membru al uneia din subcomisiile ei și mai târziu al comisiei principale.

Tot atunci, adică în 1930, am fost numit director al Muzeului «Toma Stelian» și membru al Academiei" (membru corespondent – n.n.).

Rândurile de mai sus se referă la o epocă fundamentală pentru formarea și – în parte – realizarea lui George Oprescu, personalitate de excepție a culturii românești din secolul nostru.

La Liga Naţiunilor a ajuns prin intermediul lui Nicolae Titulescu, viitorul preşedinte al Ligii (1930-1931), căruia îi fusese recomandat de prestigiosul universitar clujean Sextil Puşcariu.

George Oprescu a continuat să lucreze pe lângă acest organism internaţional până în anul 1938, după 1930 putându-şi desfăşura însă şi activitatea la catedră.

Între anii 1923 şi 1938 a cunoscut o serie întreagă de personalităţi de frunte ale ştiinţei şi culturii mondiale, cum au fost: Henri Bergson, filosoful francez (Premiul Nobel în 1927), Hendrick Anton Lorentz, fizicianul olandez (Premiul Nobel în 1902), Marie Curie, fiziciană franceză de origine poloneză (Premiul Nobel pentru fizică în 1903 şi pentru chimie în 1911), Albert Einstein, fizician german (Premiul Nobel, 1921), Thomas Mann, scriitorul german (Premiul Nobel, 1929), Paul Valéry, poetul şi gânditorul francez, John Galsworthy, scriitorul englez (Premiul Nobel, 1923), Édouard Herriot, scriitor şi politician francez, Béla Bartók, compozitorul şi muzicologul maghiar, născut la Sânnicolaul Mare, Elena Văcărescu, scriitoarea română stabilită la Paris, Ana Brâncoveanu, contesa de Noailles, poeta franceză de origine română.

Lista aceasta ar putea continua, dar ne oprim făcând următoarea precizare: compatriotul nostru s-a bucurat de preţuirea tuturor şi de prietenia sinceră a multora dintre cei amintiţi. Imediat după cel de-al doilea război mondial, este numit decan al Facultăţii de Litere de la Universitatea din Bucureşti, iar în 1946 director al Muzeului de Artă din Palatul Republicii. În anul 1949 s-a creat Institutul de istoria artei al Academiei, al cărui director a fost până la încetarea sa din viaţă.

George Oprescu a îmbogăţit patrimoniul artistic al ţării noastre cu aproape zece mii de picturi, gravuri, desene şi alte opere de artă. A donat Muzeului de Artă al României o serie de tablouri de mare valoare, ale unor artişti români sau străini, iar cea mai mare parte din colecţia sa de artă a fost organizată în propria-i locuinţă de pe strada Doctor Clunet din Bucureşti, care a devenit încă din timpul vieţii sale Muzeul de Artă al Academiei. (Custode la acest muzeu a fost Radu Ionescu, istoric de artă din pleiada formată de George Oprescu în anii de după război.) În anul 1978, Colecţia George Oprescu a fost organizată în Muzeul colecţiilor de artă, instituţie nou creată, alături de

Colecţiile „Simu", „Dona", „Zambaccian", „Slătineanu" şi altele. Om de o mare erudiţie, George Oprescu a publicat studii fundamentale despre arta românească şi străină.

Bogata sa activitate, desfăşurată pe multiple planuri, a fost răsplătită atât în ţara noastră, cât şi în alte ţări: membru titular al Academiei Române din anul 1948, membru corespondent al Academiei de Belle-Arte San Fernando din Madrid şi al Academiei de Belle-Arte din Paris etc.

Constantin Baraschi

(Câmpulung, 27 nov. 1902 – Bucureşti, 22 martie 1966)
Sculptor, membru corespondent al Academiei Române din anul 1955

Constantin Baraschi completează în mod strălucit galeria marilor artişti plastici cu care Câmpulungul Muscelului s-a înscris în cultura naţională: pictorii I. Negulici, G.D. Mirea şi sculptorii D.D. Mirea şi D. Măţăoanu. Opera acestor artişti constituie un tezaur cu care s-ar putea mândri oricare ţară din Europa. Rămas de mic orfan de tată, a fost crescut de mama sa cu o dragoste total aparte, pe care viitorul artist nu o va uita până la sfârşitul vieţii.

În anii de şcoală s-a împrietenit cu doi copii de aceeaşi vârstă, cu Dan Simonescu (născut la 11 decembrie 1902, ajuns şi el academician) şi cu Tudor Muşatescu (născut la 23 februarie 1903). Fiecare dintre cei trei s-a mândrit cu prietenia celorlalţi toată viaţa lor.

După primele studii făcute la Câmpulung, a intrat prin concurs la Academia de arte frumoase din Bucureşti, condusă în vremea aceea de G.D. Mirea, unde va avea printre profesori pe Frederic Storck şi Dimitrie Paciurea.

În urma unui premiu obţinut pentru o lucrare (*Bust de fată*) admirabil executată, va putea urma timp de doi ani, la Paris, Academia Julien, unde îşi va desăvârşi pregătirea artistică, sub supravegherea lui Antoin Bourdelle şi a altor mari artişti francezi.

Din anul 1929, numele lui Constantin Baraschi se face cunoscut în Europa prin obținerea diplomei de onoare a expoziției de la Barcelona. Din acest an va expune cu regularitate în țară, fie în cadrul „Tinerimei artistice" sau al „Grupului nostru", fie cu alte ocazii.

A fost ales președintele Asociației sculptorilor români. Între anii 1931 și 1936 a organizat ample expoziții personale, timp în care a avut o serie de comenzi pentru lucrări importante în București sau în alte orașe ale țării.

În anul 1937 va obține două importante distincții pentru lucrări care au cucerit admirația unor jurii internaționale: medalia de aur la Paris și medalia de argint la Milano, unde a expus alături de nume consacrate pe plan mondial.

După cel de-al doilea război mondial a realizat câteva lucrări de mari proporții, care ne amintesc de înaintașul și maestrul său Dimitrie Paciurea; printre acestea se numără și monumentul lui Nicolae Bălcescu, care înnobilează centrul municipiului Pitești, atrăgând atenția și admirația privitorilor.

Insistă din ce în ce mai mult pe portret, realizând busturile unor personalități de seamă ale culturii noastre, cum sunt cele ale lui Mihail Sadoveanu, George Georgescu, George Calboreanu, Camil Ressu și altele.

A creat o serie de torsuri și portrete de tineri, printre care și fiica artistului, la care finisarea marmurei a mers până la limita posibilului. Printre busturile marilor personalități câmpulungene, aflate în grădina publică a orașului, se află și cel al lui... Constantin Baraschi – autoportret – o lucrare de mare valoare artistică.

Constantin Baraschi a fost profesor și director al Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu" din București, unde a desfășurat o remarcabilă activitate didactică. În acești ani a publicat *Tratatul de sculptură*, din care în anul 1964 apărea, la Editura Meridiane, ediția a doua.

În afara faptului că este primul tratat de sculptură din literatura noastră, lucrarea este remarcabilă atât prin modul cald în care artistul împărtășește experiența sa, cât și prin ilustrația bogată și de cea mai bună calitate.

Ca artist și cadru universitar s-a bucurat de aprecieri unanime.

Încetarea din viață i-a fost cauzată înainte de vreme de o maladie cardiacă. După incinerare, așa cum își dorise, urna cu cenușă i-a fost adusă la Câmpulung, unde, în cimitirul Flămânda, realizase un monument funerar de mare valoare artistică pentru mama sa.

Este impresionantă dedicația săpată în piatră, în semn de omagiu adus mamei: „În memoria scumpei mele mame și a tuturor mamelor care asemenea ei și-au închinat viața copiilor lor". Marele artist a așezat aici pe o coloană capul unui Crist, pe chipul căruia este imprimată parcă toată durerea omenirii.

Sculptorul Constantin Baraschi, în plină putere de creație, nu a mai putut realiza o serie întreagă de proiecte, pentru că „timpul nu a mai avut răbdare".

Nicolae Cernescu

(Câmpulung, 31 august 1904 – București, 25 aprilie 1967)
Membru titular al Academiei Române din 1963

Câmpulungul a avut șansa să dea societății românești o serie de mari universitari cum au fost: medicii Ion Nanu-Muscel și Constantin I. Parhon, matematicienii Constantin Gogu, Ion Tutuc și Dan Barbilian, artiștii plastici George D. Mirea și Constantin Baraschi, istoricul de artă George Oprescu, istoricul literar și bibliograful Dan Simonescu, în sfârșit, chimistul și pedologul Nicolae Cernescu.

Șapte dintre cei pe care i-am enumerat au ocupat fotolii în Academia Română.

Nicolae Cernescu a fost un savant care a ilustrat în mod strălucit pedologia românească, ale cărei baze fuseseră puse de George Murgoci-Munteanu, om de știință de recunoaștere internațională. A fost unul dintre cei șapte copii ai învățătorilor Elena și Constantin Cernescu din Câmpulung.

După ce a făcut studiile primare la școala unde profesau părinții săi, a fost bursier al Colegiului „Sf. Sava", după care, între anii 1922

şi 1925 a urmat cursurile Facultăţii de Ştiinţe de la Universitatea din Bucureşti.

Licenţiat la 21 de ani, din 1925 a început să lucreze la Institutul Geologic al României, condus în vremea aceea de savantul Ludovic Mrazec. Secţia de agrogeologie, în care venise ca chimist şi care nu după mult timp se va transforma în secţie de pedologie, avea câţiva specialişti de autoritate care se formaseră alături de George Murgoci şi în fruntea cărora se situa acum profesorul Teodor Saidel.

Între anii 1929 şi 1931 îşi pregăteşte şi îşi trece doctoratul la Politehnica federală din Zürich.

Întors din Elveţia la acelaşi institut, unde va lucra până la încetarea din viaţă, va desfăşura o amplă activitate ştiinţifică ce l-a impus în ţară şi în Europa ca unul dintre cei mai mari pedologi ai vremii. Paralel cu activitatea de cercetare, a desfăşurat cu distincţie o bogată activitate didactică. Din anul 1948 a fost profesor la Catedra de pedologie a Institutului Agronomic din Bucureşti.

De-a lungul anilor, cercetările şi întreaga activitate a lui Nicolae Cernescu au lărgit aria de cuprindere a pedologiei şi în acelaşi timp el a creat în jurul său o adevărată şcoală de pedologie românească, mai ales după cel de-al doilea război mondial când, ajuns la maturitate, a putut să dea întreaga măsură a capacităţii sale. Îl preocupă tot mai mult zonarea solurilor României, şi în acest sens face comunicări în conferinţe şi congrese interne şi internaţionale care au avut ca obiect problemele ştiinţei solului. A realizat „Harta solurilor României" (1971, la scara de 1 : 1 000 000) şi a întemeiat ştiinţa solului. A făcut parte din colectivul de realizare a hărţii solurilor din Europa.

În anul 1955 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1963 membru titular. A fost de asemenea membru al Academiei de Ştiinţe Agricole din Berlin şi al Societăţii Internaţionale de ştiinţa solului, al cărui preşedinte a fost în anii 1960-1964.

În sfârşit, a făcut parte dintr-un grup de savanţi din diferite regiuni ale globului, care formau Comitetul consultativ pentru aplicarea ştiinţei şi tehnicii în dezvoltarea agriculturii, comitet care a funcţionat în cadrul O.N.U.

Pentru unele din cele peste 100 de lucrări publicate a fost premiat de Academia Română cu Premiile „Gheorghe Doja" şi „Emil Racoviţă".

În anul 1973 a apărut volumul de *Opere alese*, publicat de Academia Română şi îngrijit de un grup de foşti colaboratori.

În „Cuvânt înainte", semnat de acad. C.D. Chiriţă, redactorul-responsabil al lucrării, citim printre altele: „Prin această readucere unitară în actualitate a operei deosebit de valoroase a acad. N. Cernescu, Academia R.S.R. aduce un omagiu postum ilustrului om de ştiinţă, fost preşedinte al Secţiei de ştiinţe agricole şi silvice, membru al prezidiului, fost preşedinte al Asociaţiei Internaţionale de ştiinţa solului".

Nicolae Cernescu, cel care a văzut lumina zilei în Câmpulungul Muscelului, a fost un autentic ambasador al patriei sale, pe care a reprezentat-o la numeroase reuniuni ştiinţifice în Europa şi pe alte continente.

Valerian Popescu

(n. 26 octombrie 1912, Negreşti, Argeş)
Membru corespondent al Academiei Române din 21 martie 1963

Valea Cârcinovului, de la Boţeşti, extrema sa nordică, şi până la Topoloveni, unde se hotărniceşte cu lunca Argeşului, a dat la rândul ei o serie de personalităţi societăţii româneşti, care se înscriu într-o paletă largă de preocupări.

Enumerând doar vârfurile, vom aminti de Benedict Stoenescu de la Boţeşti, jurist de excepţie, ajuns procuror general al României în anii dinaintea celui de al doilea război mondial; Benedict Gheorghescu din Dobreşti, profesor universitar doctor docent, specialist de recunoaştere europeană în domeniul gasteroenterologiei; fraţii Baicu din Fureşti, ingineri care au răspuns unor înalte responsabilităţi; Octavian Popescu din Fureşti, fost vicar al Patriarhiei Române şi preot al capelei române din Paris, parohul Bisericii Elefterie Nou din Bucu-

reşti; Constantin Rădulescu-Codin din Negreşti, cel mai mare folclorist al Munteniei; Valerian Popescu din Negreşti, profesor universitar; Ştefan C.A. Popescu din Beleţi, fost inspector general în Ministerul Învăţământului timp de aproape 40 de ani; Gheorghe I. Popescu-Judeţ, folclorist, coregraf şi etnolog de mare valoare; Gheorghe Gh. Popescu din Beleţi, colonel, profesor universitar doctor, fost şef de catedră la Academia Militară din Bucureşti; Nestor Badea din Priboieni, doctor în drept, fruntaş al Partidului Naţional Ţărănesc şi unul din ideologii acestuia, fost mulţi ani director general al Creditului Rural; Daniil Topoloveanu, mai întâi episcop de Buzău şi apoi mitropolit al Ţării Româneşti între 1719 şi 1732; Ion Mihalache din Topoloveni, care împreună cu Iuliu Maniu a fondat şi a condus timp de peste 20 de ani unul dintre cele mai mari partide din istoria noastră, Partidul National Ţărănesc, învăţătorul Dumitru Mihalache – fratele lui Ion – căzut în primul război mondial, valoros folclorist, încă puţin cunoscut; în sfârşit poetul şi filozoful Constantin Păunescu, tot din Topoloveni, unul dintre cei mai valoroşi logopezi ai ţării noastre.

Dintre toţi cei pe care i-am enumerat, doar medicul Valerian Popescu a avut cinstea de a fi primit în Academia Română.

După ce a urmat şcoala primară din comună şi Liceul „Matei Basarab" din Bucureşti, la 19 ani, în 1931, intra la Facultatea de Medicină din Bucureşti, unde în 1939 îşi trecea examenul de doctorat cu teza *Tratamentul fracturilor gâtului femural – osteo-sinteza extraarticulară după tehnica profesorului Amza Jianu.*

Cariera universitară a început-o la facultatea pe care o urmase, unde între 1942 şi 1949 a fost asistent, iar între 1949 şi 1955 conferenţiar.

Dr. Gheorghe Brătescu, cunoscutul istoric al medicinei noastre, făcând într-o lucrare de specialitate o scurtă prezentare a lui Valerian Popescu, îi enumera şi titlurile: „Profesor de clinică chirurgicală bucomaxilo-facială la I.M.F. Bucureşti (din 1955). Membru corespondent al Academiei R.P.R. (1963).

Membru titular al Academiei de Ştiinţe Medicale (1969). Membru al Academiei de chirurgie dentară din Paris (1965), al Academiei de ştiinţe din New York (1965), al Societăţii regale de medicină din Londra (1966), al Societăţii belgiene de stomatologie (1968), al

Societăţii Internaţionale de chirurgie maxilo-facială (1970). Preşedinte al Uniunii societăţilor de ştiinţe medicale din R.S. România (1969-1973). Preşedinte al Asociaţiei stomatologice Internaţionale (1975).

Premiul internaţional al filmului dentar (1965). Premiul Magitit al Academiei de medicină din Paris".

Doctorul Valerian Popescu a făcut ca medicina românească să se impună pe plan mondial şi pe această latură foarte specializată a sa care este chirurgia maxilo-facială.

Contribuţia stomatologului român a fost recunoscută pe plan mondial şi răsplătită cu o înaltă preţuire. O serie de universităţi din Europa şi Statele Unite l-au invitat să conferenţieze.

Totodată a reprezentat ţara la o serie de congrese şi conferinţe internaţionale de specialitate.

Activitatea savantului s-a materializat şi printr-un număr mare de scrieri apărute în ţară sau străinătate.

Din anul 1986 s-a stabilit la Paris, unde şi-a continuat fără preget activitatea.

Gheorghe Marinescu

(Piteşti, 20 septembrie 1919 – Bucureşti, 10 martie 1987)
Membru titular al Academiei Române din 21 martie 1974

Născut într-o familie de intelectuali, a urmat şcoala primară la Piteşti şi apoi primele patru clase ale Liceului „I.C. Brătianu" din localitate, unde catedra de matematică era condusă de cunoscutul profesor Ion Oncica.

Terminând liceul la Giurgiu, în anul 1937 s-a înscris la Facultatea de Matematică a Universităţii din Bucureşti, unde îşi ia licenţa în anul 1943. Imediat după terminarea facultăţii a intrat în învăţământul universitar şi până în anul 1947 a fost asistentul profesorului Nicolae Ciorănescu, titularul Catedrei de analiză matematică de la Politehnica din Bucureşti. În acest din urmă an, se transferă la Facultatea de Ma-

tematică a Universităţii din Bucureşti, unde a fost pe rând asistentul profesorilor Miron Nicolescu şi Gheorghe Vrânceanu.

În anul 1949 şi-a trecut examenul de doctorat cu teza: *Operaţii relativ complet continui*, în faţa unei comisii conduse de profesorul Simion Stoilow. După ce a fost doi ani lector, între anii 1951 şi 1960 a fost conferenţiar.

Din anul 1955 a predat ecuaţii diferenţiale la catedra condusă de profesorul Nicolae Teodorescu.

În anul 1960 a fost înaintat profesor şi a predat ecuaţii diferenţiale şi matematici superioare în cadrul catedrelor respective.

În sfârşit, din anul 1965 va fi profesor titular, şeful Catedrei de matematici superioare, de la Facultatea de Matematică şi Mecanică a Universităţii din Bucureşti, până în anul 1973. În acest an a devenit şeful Catedrei de analiză matematică, pe care o ilustrase timp de zece ani profesorul Miron Nicolescu, fost preşedinte al Academiei Române între anii 1966 şi 1973.

Ţinând cont de numărul mare de lucrări publicate începând din anul 1944, de ţinuta superioară a activităţii sale didactice şi de contribuţia la dezvoltarea gândirii matematice româneşti, la 21 martie 1963 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar din 1974 membru titular.

Pe lângă activitatea la catedră a fost, timp de aproape 25 de ani (1949-1973), şeful secţiei de teoria măsurii şi distribuţiilor la Institutul de matematică al Academiei, iar în anii 1962-1963, director general al învăţământului superior din Ministerul Învăţământului.

A participat la o serie de conferinţe şi congrese Internaţionale, reprezentând ştiinţele matematice româneşti în modul cel mai onorabil.

Opera ştiinţifică a academicianului Gheorghe Marinescu se înscrie într-o largă paletă de preocupări, în toate acestea contribuţia sa fiind de excepţie.

A realizat lucrări fundamentale în domeniul analizei funcţionale, ducând mai departe opera academicianului Alexandru Ghica, al cărui elev fusese. A lărgit cadrul analizei funcţionale, prin introducerea unor elemente noi, care sunt „spaţiile pseudotopologice“ şi care sunt cunoscute azi sub denumirea de „spaţii Marinescu“.

În prima parte a activităţii sale a avut contribuţii notabile în domeniul teoriei probabilităţilor, preluând de la academicianul Octav Onicescu, într-o viziune nouă, „teoria funcţiilor-sumă“. În acest domeniu a avut o colaborare fructuoasă cu C.T. Ionescu-Tulcea.

Într-un articol publicat în revista *Contemporanul* din 3 iulie 1987 de cunoscutul matematician Solomon Marcus – astăzi membru corespondent al Academiei Române –, vorbind despre academicianul Gheorghe Marinescu, autorul spunea printre altele: „În mod deosebit trebuie să subliniem meritele profesorului Gh. Marinescu în promovarea preocupărilor româneşti de analiză funcţională.

Este autorul primei cărţi tipărite care poate fi recomandată ca un adevărat manual de analiză funcţională, *Spaţii vectoriale normate* (1956), urmată, în 1959, de cartea *Spaţii vectoriale topologice şi pseudotopologice* şi de versiunea ei, mult ameliorată şi dezvoltată, în limba franceză, în 1963.

Scriind aceste cărţi, prof. Gh. Marinescu a avut de rezolvat însăşi problema elaborării unui limbaj românesc adecvat pentru exprimarea unor consideraţii funcţionale.

În anii '60, cărţile profesorului G. Marinescu au constituit pentru tânăra noastră generaţie de matematicieni un instrument principal de studiere a analizei funcţionale“. A avut de asemenea contribuţii şi în alte domenii: mecanică, ecuaţii diferenţiale, statistică matematică ş.a.

Academicianul Gheorghe Marinescu se numără printre cei mai valoroşi matematicieni români din generaţia de după cel de-al doilea război mondial.

Dan Barbilian

(Câmpulung, 19 martie 1895 – Bucureşti, 11 august 1961)
Membru al Academiei Române – post mortem din 31 ianuarie 1991

„Dintre toţi oamenii pe care i-am întâlnit în cursul unei existenţe îndelungate, nu găsesc nici unul pe care să-l pot asemăna lui Dan

Barbilian, în ceea ce privește inteligența și modul de viață. Acest om, cu totul deosebit, a trăit numai pentru matematică și poezie. Au mai fost în țara noastră și aiurea matematicieni care au scris versuri, poeți cu preocupări matematice, dar nici unii, nici alții n-au putut depăși limita amatorismului în ambele domenii, aparent disjuncte, de creație: matematica și poezia. Singur Dan Barbilian – Ion Barbu – strălucește ca mare matematician și poet deopotrivă."

Cu aceste aprecieri își începe academicianul Gheorghe Mihoc „Cuvântul înainte" la volumul lui Dan Barbilian – Ion Barbu, *Pagini inedite*, apărut în anul 1981 la Editura Albatros.

Dan Barbilian a fost unicul copil al Smarandei și al lui Constantin Barbilian, judecător de plasă în acei ani, care și-a exercitat profesia în mai multe localități din Muscel și Argeș: Topoloveni, Bălcești (pe Topolog), Stâlpeni și bineînțeles Câmpulung. După terminarea școlii primare, Dan Barbilian urmează clasa întâi la Liceul „I.C. Brătianu" din Pitești, iar următoarele trei clase la Gimnaziul „Dinicu Golescu" din Câmpulung.

Între anii 1910 și 1914 urmează clasele a V-a și a VI-a la Liceul „Gh. Lazăr", iar clasa a VII-a și a VIII-a la Liceul „Mihai Viteazul" din București.

În anul 1914 își susține bacalaureatul cu o comisie al cărei președinte era profesorul Gh. Țițeica, matematicianul de renume, care îl remarcase pe Dan Barbilian de la concursurile și colaborările acestuia la *Gazeta Matematică*. Tot în anul 1914 se înscrie la Facultatea de Științe din București.

Își va susține licența în matematici în octombrie 1920. (Întrerupsese studiile doi ani cât fusese concentrat în Moldova.)

Ca urmare a unei recomandări a profesorului Țițeica, în anul 1921 pleacă în Germania pentru a-și pregăti doctoratul la Göttingen.

Din 1923 își va continua pregătirea la Tübingen, oraș german cu vechi tradiții universitare, unde se afla și prietenul său, Tudor Vianu.

În anul 1924 se întoarce în țară, bolnav și fără să-și fi dat doctoratul. După mai bine de un an, timp petrecut mai mult la Giurgiu unde tatăl său fusese numit președinte la tribunal încă înainte de război, s-a căsătorit cu o tânără studentă de origine germană, cunoscută la

Tübingen, care va deveni neprețuita lui soție Gerda Barbilian și care va avea un rol important în editarea operei sale postume.

Asistent la catedra de geometrie analitică a profesorului Țițeica din anul 1926, își continuă pregătirea pentru doctoratul pe care-l va susține la 21 ianuarie 1929, cu teza *Reprezentarea canonică a adunării funcțiunilor ipereliptice*.

În anul 1932 câștigă prin concurs un post de conferențiar la catedra de matematici elementare și geometrie descriptivă.

Din anul 1934, după ce participă la congresele de matematică de la Praga și Pyrmont (Germania), se face cunoscut pe plan european și va fi prezent într-o serie de mari centre universitare. Va conferența la Universitatea din Hamburg și la Societatea de Matematică din Göttingen (1936), în același an participând la Congresul de matematică de la Oslo.

În 1938 va lua parte la Congresul internațional de matematică de la Baden-Baden. În țară este socotit drept unul dintre marii matematicieni ai vremii. În sfârșit, din anul 1942 va fi timp de 15 ani profesor la Catedra de algebră.

Dan Barbilian se numără printre membrii fondatori ai Institutului de Matematică al Academiei Române (1948). În anul 1956 primește din partea Academiei Române premiul „Gheorghe Lazăr" pentru volumul *Teoria aritmetică a idealelor*. În anul următor va participa la Congresul internațional de matematică de la Dresda.

În 1960 îi apare volumul *Grupuri cu operatori* și își petrece o bună parte din vacanță în casele Patriarhiei Române de la mănăstirea Curtea de Argeș. Cu foarte puțin timp înainte de a se stinge din viață, a revăzut Câmpulungul, pentru care a avut toată viața sentimente cu totul aparte.

Întorcându-ne în timp, vom cerceta, la fel de fugar, cealaltă latură a uriașei sale personalități – poetul. În anul 1918 debutează cu poezia *Ființa* (ulterior o va intitula *Elan*), în revista lui Al. Macedonski, *Literatorul*. În anul următor, 1919, îi prezintă lui Lovinescu un grupaj de poezii care sunt bine primite de maestru și publicate în *Sburătorul* din 6 decembrie sub pseudonimul Ion Barbu.

În 1921 debutează editorial, pe când se afla în Germania, cu volumul *După melci*, ilustrat de M. Teișanu. Surpriza pregătită de pri-

etenul său Tudor Vianu n-a fost nici pe departe cea scontată. Ion Barbu a dezavuat tipăritura, pentru motivul că el nu scrisese o carte pentru copii, aşa cum o văzuse ilustratorul. (Ajunsă azi o mare raritate, Biblioteca judeţeană Argeş are un exemplar al acestei ediţii din cele câteva care mai există.)

Întors din Germania, va continua să colaboreze la *Sburătorul*, dar va publica şi în alte reviste: *Contemporanul*, *Cetatea literară*, *Revista nouă*, *Viaţa literară*, *Ideea europeană*. În aceasta din urmă va publica pamfletele *Poetica d-lui Arghezi* şi *Evoluţia poeziei lirice după E. Lovinescu* (1927).

În anul 1930, la *Cultura Naţională* îi va apărea volumul *Joc secund*, care s-a bucurat de aprecierile elogioase ale unora dintre cele mai autorizate personalităţi ale momentului, cum au fost: George Călinescu, Şerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Al. Philippide, Al. Rosetti.

În anul următor, 1931, prefaţează volumul lui Dan Botta, *Eulalii*. Ion Barbu apreciază textul acesta, pe care îl semnează la începutul cărţii prietenului său, drept „cea mai bună pagină ce-am scris".

S-a bucurat încă din timpul vieţii, în ciuda manevrelor politice şi de culise, de respectul unanim al marilor matematicieni şi al studenţilor străluciţi din generaţia lui Solomon Marcus, precum şi de stima binemeritată a celor mai autorizaţi critici şi istorici literari.

După moartea sa, atât opera matematică, cât şi cea literară, au cunoscut ediţii bine îngrijite. Aceasta din urmă a avut printre editori nume ca Al. Rosetti, Liviu Călin, Dinu Pillat, Romulus Vulpescu şi alţii.

Este de datoria mea să semnalez aici că volumul de *Pagini inedite*, prefaţat de acad. Gheorghe Mihoc şi îngrijit de Gerda Barbilian, V. Protopopescu şi Viorel Gh. Vodă, l-a avut referent ştiinţific pe dr. docent Marius Iosifescu, piteştean de origine, astăzi membru al Academiei Române.

Faptul că în Academia Română este primit post-mortem, nu trebuie să ne mire, cazul nu e singular. Aceeaşi soartă a avut-o şi Eugen Lovinescu. S-a făcut totuşi un act de dreptate, pentru care noi, cei care trăim aici de unde a plecat Dan Barbilian – Ion Barbu –, suntem profund recunoscători.

Marius Iosifescu

(n. 12 august 1936, Piteşti)

În martie 1991 membru corespondent al Academiei Române, iar din 24 noiembrie 2000 membru titular; vicepreşedinte al Academiei Române din anul 2002

Născut într-un mediu intelectual, după terminarea şcolii elementare a urmat clasele Liceului „N. Bălcescu", (avându-l profesor de matematică pe Dumitru Mihalaşcu), unde a fost în toţi anii şef de promoţie. Elev supradotat, a fost cel mai bun din clasă la toate materiile, dintr-o clasă de 36 de elevi, dintre care 34 au absolvit diferite forme de învăţământ superior.

În anii 1952-1954 era unul din voleibaliştii redutabili din echipa liceului şi cânta la vioară în orchestra profesorului Constantin Albu.

Absolvind liceul în 1954, în acelaşi an a început cursurile Facultăţii de Matematică a Universităţii din Bucureşti, pe care le-a terminat în 1959.

La sfârşitul anului 1963 şi-a trecut doctoratul în matematici la Universitatea din Bucureşti, iar în decembrie 1969 a devenit doctor docent în ştiinţe al aceleiaşi universităţi.

La 33 de ani era nu numai un matematician consacrat, ci şi un nume în matematicile româneşti, colaborator apropiat al lui Octav Onicescu şi Gheorghe Mihoc, autor al unor cărţi şi studii de mare valoare, publicate în ţară şi străinătate, în sfârşit, laureat al Academiei Române. (În 1965 premiul „Gheorghe Lazăr" pentru contribuţii la teoria sistemelor aleatoare cu legături complete. În 1972 va primi un al doilea premiu „Gheorghe Lazăr" din partea Academiei Române, pentru contribuţii aduse la teoria proceselor stochastice care apar în biologie şi medicină.)

După primii paşi în învăţământul universitar s-a dedicat cercetării, cu precădere în domeniul statisticii matematice.

Din anul 1976 este directorul Centrului de Statistică Matematică, centru care din 1990 este al Academiei Române.

În noiembrie 1970 a fost ales membru al Institutului Internaţional de Statistică. În 1971 a primit de la Churchill College,

din Cambridge, titlul de „Overseas Fellow“ (acordat pentru prima dată unui matematician român). În 1975 a primit medalia de bronz a Universității din Helsinki.

Pentru activitatea desfășurată ca profesor invitat la Universitatea Sorbona, între anii 1974 și 1991, pentru valoarea conferințelor ținute în învățământul universitar parizian și pentru contribuția deosebită adusă în cadrul proiectului „Matarom“ (Matematici aplicate pentru România), printr-un decret din 16 iulie 1993, primul-ministru al Republicii Franceze l-a numit pe Marius Iosifescu „Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques“.

În afara universităților pariziene a mai fost invitat să țină cursuri la Universitatea din Mainz în 1977-1978, la Universitatea din Frankfurt pe Main în 1979-1980, la Universitatea din Bonn în 1981-1982 și la Universitatea din Melbourne, în 1991.

Este membru al unor societăți internaționale cum sunt: Bernoulli Society for Mathematical Statistics and Probability și Biometric Society, din conducerile cărora a făcut parte.

Face, de asemenea, parte din colegiile de redacție ale unor periodice de specialitate care apar pe plan intern sau internațional.

Din anul 1971 este conducător de doctorat, timp în care aproximativ 25 de doctoranzi au obținut titlul sub conducerea sa.

Tot mai cunoscut pe plan internațional în ultimii 30 de ani, Marius Iosifescu a fost invitat să prezinte expuneri la conferințele internaționale organizate la: Budapesta (1972), Vilnius (1973, 1977, 1981, 1985, 1989), Varna (1978), Praga (1978, 1986), Varșovia (1981, 1990), Salonic (1987), Olsztyn (1988), Palermo (1988), Uppsala (1990), Amsterdam (1993), Paris (1994) etc., etc.

De asemenea, a conferențiat în universitățile din: Moscova, Varșovia, Viena, Cambridge, Oxford, Paris, Bonn, Braunschweig și Duisburg, Frankfurt pe Main, Heidelberg, Mainz, Düsseldorf, München, Londra, Manchester, Salonik, Göteborg, Stockholm, Uppsala, Florența și Pisa, Cracovia, Canbera, Melbourne și Sidney, Clermont-Ferand, Nancy, Lille ș.a. (la unele de câte două sau mai multe ori).

A publicat singur sau în colaborare 13 volume din diverse domenii ale matematicii, totalizând 4400 de pagini și peste 100 de studii,

dintre care o bună parte au apărut în volume de studii și comunicări în străinătate.

Primirea lui Marius Iosifescu în Academia Română, ca membru corespondent și apoi titular, este un act de dreptate care ar fi trebuit să i se facă de mult savantului de origine argeșeană.

Putem afirma că și în domeniul matematicilor județul nostru ocupă un loc de frunte în spiritualitatea românească, pentru că nu este puțin lucru să fi dat trei academicieni cum au fost Gheorghe Marinescu și Dan Barbilian, la care se adaugă și Marius Iosifescu, reprezentant de seamă al școlii matematice românești de azi.

Eugen Proca

(n. 12 ianuarie 1927, Godeni, județul Argeș)
Membru de onoare al Academiei Române din 10 noiembrie 1992

I-a dat Dumnezeu Muscelului – cu un teritoriu mic printre fostele județe ale României – un număr foarte mare de minți strălucite care s-au impus cu autoritate în cultura românească.

Enumerând numai o anumită categorie dintre acestea, profesorii universitari, de la Constantin Gogu, care se stinge din viață în 1897, până la Eugen Proca, universitarul și savantul cu care suntem contemporani, vom întâlni nume ca: Ion Nanu-Muscel, Constantin I. Parhon, Ion Tutuc, George Oprescu, Istrate Micescu, Christian Musceleanu, Victor Slăvescu, I.C. Petrescu, Dan Barbilian, Dan Simonescu, Constantin Baraschi, Nicolae Cernescu, Justin Moisescu (fost rector al Institutului Teologic din București, înainte de a fi mitropolitul Moldovei și apoi Patriarh al României), Valerian Popescu, Aurel Mareș, Benedict Gheorghescu, Laurențiu Mircea Popescu, rectorul Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila“ după 1992, Ion Dumitrache, care din anul 2000 este rectorul Universității Politehnice din București (și alții, cărora le cer iertare că n-au apărut aici, din cauza neștiinței mele).

Dintre cei enumeraţi mai sus, un număr de 10 au păşit în Academia Română, printre nemuritorii acestui neam (alături de care trebuie trecuţi şi fraţii Ionel şi Vintilă Brătianu, născuţi la Florica, tot în fostul judeţ Muscel).

Ca medic, Eugen Proca se alătură în Academia Română lui Constantin I. Parhon şi Valerian Popescu.

S-a născut în comuna Godeni, cunoscută în bazinul carbonifer al Muscelului prin exploatarea de lignit de aici.

După ce şi-a făcut studiile primare în sat, între 1937 şi 1945 a urmat clasele Liceului „Dinicu Golescu" din Câmpulung, iar între 1945 şi 1951 cursurile Facultăţii de Medicină din Bucureşti.

În anul 1957 şi-a susţinut doctoratul în ştiinţe medicale la Institutul Medico-Farmaceutic Bucureşti cu teza *Insuficienţa renală acută*. A efectuat studii ştiinţifice în Anglia, la Londra şi Leeds (1963-1964), şi în S.U.A., la Boston (1968).

Intrat în învăţământul universitar, a fost asistent în anii 1967-1971, conferenţiar în anii 1971-1973 şi, în sfârşit, din 1973, profesor de clinică urologică la Bucureşti. A fost unul dintre studenţii şi apoi subalternii preferaţi ai profesorului Theodor Burghele, creatorul şcolii bucureştene de urologie. De altfel, într-una dintre lucrările fundamentale ale profesorului Proca, *Diagnosticul cancerului de prostată*, a cărei prefaţă a scris-o prof. Th. Burghele, găsim interesante aprecieri ale prefaţatorului: „Lucrare foarte grea, impunând un perfect cunoscător al problemei abordate, un desăvârşit clinician, bazat pe o experienţă proprie, bogată, un foarte bun specialist urolog.

Aceste criterii m-au făcut să-l rog pe E. Proca, vechiul şi bunul meu colaborator, să-şi asume această sarcina. El a dus-o la îndeplinire; eram, de altfel, perfect convins de aceasta, şi astăzi îmi face o deosebită bucurie să văd că nu m-am înşelat în alegerea mea.

Este vorba de o lucrare care ne interesează pe toţi, care evidenţiază calităţile deosebite cu care este dotat autorul ei şi care-l situează, pe drept cuvânt şi pe netăgăduit merit, pe poziţia de şef al şcolii de urologie din învăţământul postuniversitar".

Aceste aprecieri, făcute de un savant de talia lui Theodor Burghele (fost preşedinte al Academiei Române în anii 1976-1977), fac gratuite orice alte aprecieri.

Între anii 1976 şi 1978 profesorul Eugen Proca a fost rectorul I.M.F. Bucureşti, iar din 1978 şi până în 1983, ministru al sănătăţii, calitate în care s-a remarcat ca bun organizator, printre altele şi în domeniul activităţilor preventive.

Cunoscut în lumea medicală internaţională, este membru al unor societăţi de chirurgie şi urologie din Europa şi S.U.A.

Din anul 1980 face transplanturi de rinichi (primele în acest domeniu la noi în ţară) şi se numără printre primii chirurgi români care au folosit bisturiul cu laser şi pe care continuă să-l folosească cu mare succes în cadrul Clinicii de urologie de la spitalul Fundeni.

Este autorul unui mare număr de lucrări, proprii sau în colaborare. Din anul 1983 a început să apară, sub redacţia profesorului Eugen Proca, monumentalul *Tratat de patologie chirurgicală*, ajuns la volumul opt.

Primirea, în anul 1992, ca membru de onoare în Academia Română, este un act pe care savantul îl merita mai de mult, iar pentru înaltul forum ştiinţific, un act pe deplin benefic.

Dan Simonescu

(Câmpulung, 11 decembrie 1902 – Bucureşti, 11 martie 1993)
Membru de onoare al Academiei Române
din 11 decembrie 1992

Revista *Calende* a găzduit în numărul său din luna februarie articolul închinat lui Ion I.C. Brătianu, membru de onoare al Academiei din 1927.

Cronologic, ar fi urmat Vintilă I.C. Brătianu, dar pe 11 martie, în ziua când împlinea 90 de ani şi trei luni, a trecut „în lumea dreptilor" cărturarul Dan Simonescu, cel care a slujit cu un nețărmurit devotament, de-a lungul a 65 de ani, cultura românească, în general, şi istoria literaturii române vechi, în special.

În paginile revistei *Calende* va rămâne încadrat de fraţii Ionel şi Vintilă Brătianu, toţi trei membri de onoare ai Academiei Române

BIBLIOTECA UNIVERSITARE 1

şi fii ai Muscelului legendar, care au avut o contribuţie atât de substanţială la spiritualitatea românească.

Născut într-o familie cu 17 copii, Dan Simonescu îşi petrece copilăria în oraşul scăldat de apa cristalină a Râului Târgului şi presărat cu numeroase monumente istorice, unele din timpul primilor Basarabi, care au avut aici scaun voievodal şi care i-au lăsat Câmpulungului blazon de oraş domnesc.

Încă de pe băncile Liceului „Dinicu Golescu" este atras de viaţa culturală a oraşului, susţinută de intelectuali de elită, provenind mai ales din rândul numeroşilor profesori şi preoţi, care vor sădi de timpuriu în sufletul tânărului Dan Simonescu dragostea pentru trecutul oraşului natal, care mai avea încă perioade şi fapte mai puţin cunoscute.

Între 1921 şi 1925 a urmat cursurile Facultăţii de Litere din Bucureşti, unde a avut printre profesori câţiva savanţi de valoare mondială cum au fost: Nicolae Iorga, Vasile Pârvan, Ov. Densusianu.

Cei care l-au atras însă în mod hotărâtor şi i-au canalizat interesul spre bibliografia şi istoria literaturii române vechi au fost marii cărturari Ion Bianu şi Nicolae Cartojan, alături de care a lucrat şi cărora le-a dus mai departe preocupările cu statornică devoţiune până la sfârşitul vieţii.

Opera lui Dan Simonescu se compune din peste 800 de lucrări apărute în volum, reviste de studii şi cercetări, în presa literară sau de specialitate. A scris cursuri universitare şi manuale şcolare (o parte dintre acestea în colaborare). Cunoscător profund al cerinţelor editoriale, a îngrijit o serie întreagă de ediţii – unele critice, altele comentate –, a scris studii introductive, prefeţe, postfeţe, tabele cronologice, bibliografii adnotate, note bibliografice, interviuri, recenzii etc.

Dintre lucrările sale fundamentale amintim contribuţia la *Bibliografia românească veche* (fasciculele 4-8 din vol. III), în colaborare cu Ion Bianu (1936), volumul IV, pe care l-a scris singur şi care conţine descrierea a 491 de cărţi ce n-au fost cuprinse în volumele I-III (1944); *Literatura română de ceremonial. Cronica lui Ghiorgachi. 1762. Studiu şi text* (1939).

Pentru această lucrare, care fusese teza sa de doctorat susţinută în 1938 şi apreciată cu *Summa cum laudae*, a trebuit să facă cercetări

şi studii de documentare la Atena, Constantinopol şi Paris. Unică în cultura românească, teza lui Dan Simonescu este de notorietate europeană privind epoca fanariotă şi ceremonialul bizantin.

Dan Simonescu are de asemenea contribuţii fundamentale la cunoaşterea operei lui Mihail Kogălniceanu, a cronicarilor munteni, a operei lui C.D. Aricescu şi a vieţii şi operei folcloristului Constantin Rădulescu-Codin.

O altă latură majoră a personalităţii lui Dan Simonescu este aceea de ctitor al biblioteconomiei româneşti moderne şi în acelaşi timp al învăţământului biblioteconomic.

În anul 1962 i se conferă titlul de doctor docent în ştiinţe filologice, iar din anul 1965 a fost membru al Uniunii Scriitorilor. A reprezentat bibliotecile din ţara noastră la mai multe congrese internaţionale.

Profesor universitar la Iaşi şi la Bucureşti, Dan Simonescu a fost întotdeauna cu sufletul lângă oamenii şi locurile de unde a plecat.

Personal am avut şansa să mă număr printre cunoştinţele sale. Mi-a scris bucuros prefaţa la volumul *Argeşeni în spiritualitatea românească*, apărut în 1980, şi a fost de mai multe ori oaspetele Bibliotecii Judeţene Argeş.

Dar cea mai mare şansă a mea a fost aceea de a mă afla, împreună cu alţi admiratori ai ilustrului cărturar, la 11 decembrie 1992, în casa din str. Icoanei nr. 105 A, în ziua când împlinea 90 de ani şi când preşedintele Academiei Române i-a comunicat că în şedinţa ce încă nu se terminase, fusese ales membru de onoare al acestei înalte instituţii ştiinţifice.

Titlul nobiliar cu care fusese încununat marele cărturar ne-a cinstit pe toţi cei de faţă, care am sărbătorit cel de al doilea eveniment al zilei cu lacrimi de bucurie.

Prin opera sa trainică, academicianul Dan Simonescu a intrat în istorie, învingând timpul şi putând să trăiască mai departe alături de noi, cei care l-am iubit, şi de generaţiile care vor urma.

În încheierea acestui medalion, voi reproduce ultimul articol pe care l-a semnat Dan Simonescu şi care a apărut în *Agenda culturală a municipiului Bucureşti* pe săptămâna 15-21 martie 1993, deci după încetarea sa din viaţă:

„Universitatea.

Eram copil, la Câmpulung, când mi-a adus tatăl meu o carte cu poze. Acolo am văzut, pentru prima oară, palatul Universității din Bucureşti. N-aş putea spune că m-a fermecat. Mai văzusem, în ilustrații, şi alte palate, mai vechi şi celebre, dar acesta a avut asupra mea un efect neobişnuit.

Am ştiut, de cum am văzut fotografia, că va avea un rol în viața mea. Imediat i-am spus tatii, cu naivitate, că aici voi învăța eu când voi fi mare.

Mi-a ajutat Dumnezeu mai mult decât am sperat. Universitatea din visurile copilăriei a fost leagănul tinereții mele. A fost clădirea bucureşteană care m-a impresionat cel mai mult.

Dar nu numai palatul aflat în inima oraşului, lângă statuia lui Mihai Viteazul, lângă monumentul lui Heliade şi acela al lui Spiru Haret, ci mai ales biblioteca de la etajul întâi, mai ales marii profesori pe care mi-a fost dat să-i am. Cei de azi nu-şi pot închipui ce însemna pe atunci Universitatea. Avea un prestigiu la fel de mare ca şi Academia şi ca Ateneul; erau trei instituții complementare, în care oficiau mai toți marii oameni ai neamului şi ai vremii.

Am fost unul dintre privilegiații care i-au ascultat şi un norocos, căci n-am fost numai student, la Universitatea la care am visat, dar mai târziu am funcționat şi ca profesor, urmând înaintaşilor pe care i-am admirat.

acad. Dan Simonescu".

Laurențiu Mircea Popescu

(n. 15 aprilie 1944, Câmpulung-Muscel)
Medic, profesor universitar.
Membru corespondent al Academiei Române din 1995.
Membru titular al Academiei Române din 2001

După absolvirea Colegiului Național „Gheorghe Lazăr" din Bucureşti (1957-1961), urmează Facultatea de Medicină generală din

I.M.F. Bucureşti (1961-1967), unde a fost şef de promoție. Grija pentru o pregătire solidă l-a preocupat tot timpul. Aşa se şi face că la numai 28 de ani, în 1972, era doctor în ştiințe medicale.

În învățământul universitar a avansat astfel: 1971-1979 – asistent, 1979-1990 – şef de lucrări, 1990-1992 – conferențiar, din 1992 – profesor la Catedra de Biologie Celulară şi Histologie de la Facultatea de Medicină a Universității de Medicină şi Farmacie „Carol Davila" din Bucureşti.

Din anul 1992 este rectorul acestei Universități, iar din 1993 este directorul Institutului de Patologie „Victor Babeş".

Pentru activitatea sa prodigioasă materializată în sute de conferințe, comunicări ştiințifice, articole în reviste de specialitate, cărți, tratate şi cursuri universitare, a fost cooptat ca membru într-o serie de societăți ştiințifice internaționale, cum sunt: European Cell Biology Organization, 1974; American Association for the Advancement of Science, 1977; European Society for Muscle Research, 1979; The New York Academy of Sciences, 1980; The American Society for Cell Biology, 1982; Microbial Analysis Society, 1982; European Membrane Club; European Muscle Club, 1984; Confederation of Chivalry, 1988; International Committee of Histochemistry and Cytochemistry, 1990; International Society for Analytical Cytology, 1992; The Calcium Club, 1993; The American Biographical Institute Research Association Life Fellow (membru pe viață), 1995.

Din anul 1995 este membru de onoare al Academiei de Ştiințe Medicale a Poloniei, din anul 1998 este membru al Academiei Internaționale „Albert Schweitzer" din Elveția, iar din anul 2001 este membru al Academiei Internaționale pentru Studiul Cordului (din S.U.A.).

În anul 1985 a primit Premiul „Victor Babeş" al Academiei Române.

În anul 1993 a primit Medalia de Argint a Academiei din Paris – Universitatea „René Descartes".

În anul 2001 a primit Medalia de Merit a Societății Internaționale pentru Studiul Cordului.

În anul 2002 a primit Premiul pentru cea mai bună carte de specialitate acordat de Colegiul Medicilor din România.

A primit titlul de *Doctor honoris causa* al unor universităţi: Universitatea din Caserta – Italia (1996), Universitatea din Oradea (1998), Universitatea din Sibiu (2001), Institutul Paulescu din Bucureşti (2002).

Dintre numărul mare de lucrări publicate, 75 sunt publicate în străinătate, iar dintre comunicări, un număr de 40 au fost de asemenea publicate în străinătate.

Dintre lucrările sale, vom prezenta o listă selectivă, în ordine cronologică: *Experientia* (Elveţia, 1970); *Experimental Cell Research* (Suedia, 1971, 1973); *Cell and Tissue Research* (Germania, 1971, 1974); *Journal of Cell Biology* (S.U.A., 1975); *Studia Biophysica* (Germania, 1974); *Drug Research* (Germania, 1976); *Journal of Molecular and Cellular Cardiology* (S.U.A., 1978); *Cell Calcium* (Anglia, 1983, 1984); *Biochemical Pharmacology* (Belgia, 1985); *European Journal of Pharmacology* (Olanda, 1985, 1986, 1987); *Bioscience Reports* (Anglia, 1985, 1987, 1989); *Acta Histochemica et Cytochemica* (Japonia, 1971, 1988); *Biochemical and Biophysical Research Communications* (S.U.A., 1988, 1991); *Molecular Brain Research* (S.U.A., 1988); *FEBS Letters* (Anglia, 1990, 1991); *American Journal of Physiology* (1991, 1997); *Biochimica et Biophysica Acta* (Olanda, 1992, 1995); *Annals of the New York Academy of Sciences* (1994, 1996); *Journal of Neurochemistry Research* (S.U.A., 2001); *Peptides* (S.U.A., 2001); *Haematologia* (2002) etc.

Aceste publicaţii au fost citate de aproximativ 800 de ori în jurnale ştiinţifice şi de 200 de ori în cărţi de specialitate – *Science Citation Index*.

Dintre cărţile apărute în ţara noastră enumerăm: primul *Atlas color de Histologie* din România, Editura Medicală, Bucureşti, 1996; *Imunologia Medicală*, Editura Universitară Carol Davila, 1998; *Dicţionar de Imunologie Medicală*, Editura Universitară Carol Davila, 2002.

A conferenţiat în 10 ţări, printre care: S.U.A., Anglia, Franţa, Germania, Japonia, Belgia, Olanda, Austria şi în 35 de universităţi dintre cele mai importante, cum sunt cele din: Oxford, Harward, London, Paris, Heidelberg, Wurtzburg, Tokyo, Nagoya, Leiden, Leuvan, Stanford, Yale, Chicago, Pennsylvania, Connecticut, Suny at Stony Brook, Columbia, N.Y. Rutgers, N.J. Bordeaux.

Paralel cu activitatea ştiinţifică şi universitară, desfăşoară o importantă activitate socială. Este senator în Parlamentul României, unde este membru în comisia de sănătate.

Este de asemenea membru în Comitetul O.S.C.E. al Parlamentului. Desfăşoară şi o intensă activitate editorială.

N.B. În ziua de 23 decembrie 2002, academicianul Laurenţiu Mircea Popescu a primit Ordinul Naţional „Serviciul Credincios", gradul de comandor.

Gheorghe Păun

(n. 6 decembrie 1950, Cicăneşti)
Membru corespondent al Academiei Române din 24 octombrie 1997

După terminarea şcolii generale din comuna natală, urmează cursurile Liceului „Vlaicu-Vodă" din Curtea de Argeş. În anul 1974 a absolvit Facultatea de Matematică a Universităţii Bucureşti, iar în 1977, adică la 27 de ani, obţinea doctoratul în matematică, sub conducerea profesorului Solomon Marcus, cu teza *Simularea unor procese economice cu ajutorul teoriei limbajelor formale*.

Între 1974 şi 1994 a fost analist sau cercetător principal, în cea mai mare parte din aceşti ani la Universitatea din Bucureşti. În august 1994 a fost numit cercetător principal 1 la Institutul de Matematică al Academiei Române.

În întreaga perioadă de care am amintit (1974-1994) a publicat mai multe lucrări în volum şi un număr mare de articole de specialitate în ţară sau în străinătate. Aşa se face că în anul 1983 a primit premiul „Gheorghe Lazăr" al Academiei Române, pentru cărţi publicate în 1981, iar în 1994, a primit în capitala Austriei premiul „The Best Paper Award".

Până în anul 2000 a publicat în limba română cinci monografii de informatică teoretică şi patru în limba engleză, unele dintre acestea însă în colaborare.

A publicat aproximativ 250 de articole de informatică teoretică şi este citat în peste 1100 de lucrări ale unor autori români şi străini, cei mai mulţi dintre ei fiind cunoscuţi pe plan mondial.

Din anul 1990 este conducător de doctorat în specialitatea „Teoria limbajelor formale". A participat cu comunicări la peste 60 de conferinţe internaţionale. Este membru al Societăţii Americane de Matematică şi al Societăţilor române de Matematică şi Informatică. Din anul 1991 este membru al Consiliului de conducere al Asociaţiei Europene de Informatică Teoretică.

Din anul 1998 este *Doctor honoris causa* şi membru de onoare al Academiei Internaţionale de Informatizare de pe lângă O.N.U., filiala Chişinău.

Printre premiile acordate se numără şi cel al revistei *Argeş*. Din 1999 este Cetăţean de Onoare al municipiului Curtea de Argeş.

În *Dicţionarul membrilor Academiei Române*, ediţia a II-a, întocmit de dr. Dorina Rusu şi apărut în 1999, îi sunt menţionate următoarele lucrări publicate: • *Mecanisme generative ale proceselor economice* (1980); • *Gramatici contextuale* (1982); • *Probleme actuale în teoria limbajelor formale* (1984); • *Paradoxurile clasamentelor* (1987).

Din anul 1984 este membru al Uniunii Scriitorilor din România. Îi semnalăm romanele: *O mie nouă sute nouăzeci şi patru* (Ed. Ecce Homo, Bucureşti, 1993), care a fost tradus şi în limba engleză, *Oglinzi mişcătoare* (Ed. Scripta, Bucureşti, 1994), *Hotel Anghila* (Ed. Scripta, Bucureşti, 1994).

Se înscrie printre cei mai importanţi matematicieni din cultura românească şi este cel de-al patrulea argeşean primit în Academia Română ca matematician, după Gheorghe Marinescu, Dan Barbilian (Ion Barbu) şi Marius Iosifescu.

În numărul din 20 august 2003 al cotidianului *Argeşul*, se vorbeşte despre „Al 3-lea Simpozion Internaţional de Calculatoare Biologice la Curtea de Argeş".

Vom reproduce informaţia în întregime, pentru că este legată de activitatea academicianului Gheorghe Păun:

„Un tânăr academician argeşean lucrează la calculatorul viitorului

Ieri, la Casa Armatei din Curtea de Argeş s-au deschis lucrările celui de-al treilea Simpozion Internaţional de Calculatoare Biologice, iniţiat de academicianul argeşean Gh. Păun şi organizat de Institutul de Matematică al Academiei Române, Universitatea Milano-Bicocca din Italia şi Colegiul Naţional „Vlaicu-Vodă". Lucrările simpozionului se desfăşoară până la 23 august, reunind nume de primă mână ale matematicii, informaticii şi biologiei româneşti şi din lume (Italia, Franţa, Spania, India).

Povestea acestei reuniuni este extrem de simplă.

A fost să fie un argeşean, Gheorghe Păun, care a uimit lumea prin inteligenţa pusă în joc la rezolvarea marilor probleme ale matematicii. De la algoritmi la *go*, de la informatică la proza S.F. – totul i-a reuşit acestui om încă de tânăr. Dovadă şi alegerea sa în Academia Română la o vârstă la care alţi savanţi nici nu visează să ajungă printre «nemuritori».

Tot «navigând» printre «sferele paralele», Gh. Păun a descoperit, într-o bună zi a anului 1998, un model original de calcul, denumit «P. System» după numele său, inspirat din structura şi funcţionarea celulei vii. Un model ce poate fi aplicat într-un domeniu ce ţine de viitor, cel al calculatoarelor biologice. Ideea savantului argeşean a făcut ocolul lumii, astfel încât, în anul 2000, în Curtea de Argeş (tânărul academician nu a uitat de unde a plecat şi unde a învăţat carte) se organiza primul Simpozion Internaţional de Calculatoare Biologice.

Astăzi există deja peste 200 de studii scrise în lume pe această temă, o bună parte din acestea fiind prezentate la Curtea de Argeş.

De altfel, zilele trecute, academicianului Păun i-a apărut un tratat despre acest domeniu revoluţionar, «Membrane Computing», la Editura «Spranger Verlag» din Germania.

Ieri, în deschiderea simpozionului, au vorbit despre «calculatoarele vii» J.P. Banatre, academicianul Solomon Marcus, savanţii ro-

mâni I. Ardelean, A. Popescu, A. Profir, E. Boian, C-tin Ciobanu, B. Tănasă, D. Dumitriu, Dumitru Huzum şi G. Moruz.

Astăzi, vor conferenţia savanţii P. Frisco, R. Freund, M. Oswald, P. Sosik, H.J. Hoogeboom, E. Csuhai-Varju, Gh. Păun, T. Bălănescu, M. Gheorghe, F. Ipate, M. Ionescu ş.a.

Academicianul Păun ne declara ieri, într-o pauză de cafea: «Subiectul calculatoarelor biologice ţine de informatica teoretică, inspiraţia venind dinspre biologie, în încercarea de a realiza un calculator al viitorului care să fie pe baze vii, de biomolecule.

Deocamdată, din punct de vedere teoretic, calculatoarele biologice pot spune că s-au dezvoltat mult. Ca teorie, repet, întrucât nu există încă implementări experimentale. În definitiv, nici nu trebuie neapărat, cercetările conducând în multe direcţii de lucru importante. Totul este să putem controla o celulă astfel încât să o punem să calculeze cum vrem noi, să dea, dacă îi comandăm 7 ori 7, atât cât face, şi nu radical din 7!»"

Vasile Tonoiu

(n. 3 februarie 1941, Corbeni, judeţul Argeş)

Filosof român. Membru corespondent al Academiei Române din 24 octombrie 1997, membru titular din 21 iulie 2003

Studii liceale la Curtea de Argeş şi universitare (Facultatea de Filosofie) la Bucureşti, unde în 1971 a obţinut titlul de doctor în filosofie. A fost preparator (1962-1965), asistent (1965-1968), lector (1968-1989) şi profesor (din 1990) la Universitatea din Bucureşti, predând cursuri de filosofie generală, filosofia ştiinţei şi metafilosofie.

A desfăşurat şi desfăşoară o susţinută activitate ştiinţifică, cu precădere în domeniile filosofiei ştiinţei, ontologiei şi hermeneuticii, tratate pe larg în peste 50 de lucrări şi studii, între care: *Idoneismul, filosofie a deschiderii* (1972), în care a încercat, pentru prima oară în România, reconstituirea cvasimonografică şi după o topică originală unei orientări epistemologice moderne, inaugurată de filosoful

elveţian F. Gonseth; *Dialectică şi relativism* (1978), o încercare de elaborare a ideii de referenţial ca mediator al celor mai variate puneri în situaţie ale omului; *Spiritul ştiinţific modern în viziunea lui G. Bachelard* (1974), în care se apleacă asupra unor teme de fenomenologie şi psihanaliză ale spiritului ştiinţific modern, mai puţin familiare epistemologilor de formaţie logic-lingvistică; *Ontologii arhaice în actualitate* (1989), un demers reflexiv-hermeneutic original de înscriere şi valorizare a mentalităţii mitico-religioase în câmpul modernităţii ştiinţifice şi filosofice; *Omul dialogal* (1995) ş.a.

Este autorul antologiilor *Gaston Bachelard. Dialectica spiritului ştiinţific modern* (2 vol., 1986) şi *F. Gonseth. Filosofia deschisă* (2 vol., 1995), precum şi al traducerii lucrărilor *Experienţa microfizică şi gândirea umană* de Ştefan Lupaşcu (1992); *Eseuri de hermeneutică* de Paul Ricœur (1993); *Dezvrăjirea lumii* de M. Gauchet (1993).

Membru fondator al Asociaţiei de Filosofie „F. Gonseth" (din 1970); a fost distins cu Premiul „Vasile Conta" al Academiei Române (1972).

N.B. Acest portret a fost preluat *ad litteram* din volumul *Membrii Academiei Române. Dicţionar* de dr. Dorina N. Rusu, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1999, pag. 530.

Horia Dan Mazilu

(n. 20 aprilie 1943, Piteşti)

Istoric literar, profesor universitar. Membru corespondent al Academiei Române din 29 noiembrie 2001

După terminarea cursului primar şi a celui gimnazial, între 1957 şi 1961 a fost elevul Liceului „Nicolae Bălcescu" din Piteşti, azi Colegiul Naţional „I.C. Brătianu".

Între anii 1961 şi 1966 a fost studentul Facultăţii de Filologie de la Universitatea din Bucureşti, unde în anul 1972 şi-a luat şi doctoratul. Între anii 1967 şi 1970 a fost preparator la Catedra de Limbi Slave

a Facultății de Filologie din Universitatea Bucureşti. Între 1970 şi 1975 a fost asistent universitar la aceeaşi catedră.

Între 1972 şi 1974 a fost lector de limba şi literatura română la Universitatea din Sofia, Bulgaria. Între 1975 şi 1983 a fost lector universitar la Catedra de Limbi Slave a Facultății de Filologie din Universitatea bucureşteană.

În următorii şapte ani, 1983-1990, a fost conferențiar universitar la Catedra de Istorie a Literaturii Române din cadrul Facultății de Litere. În anul 1993 a fost profesor-invitat al Institutului de Romanistică de la Universitatea din Viena, Austria.

Din anul 1991 este profesor universitar la Catedra de Istoria Literaturii Române a Facultății de Litere de la Universitatea Bucureşti, unde, din anul 1994, este şi decan.

În toți aceşti ani, în care a urcat treptele universitare până la funcția de decan, Dan Horia Mazilu a muncit enorm, dând la lumină o serie de scrieri care s-au bucurat de aprecierile unor nume de seamă din istoria literară şi cultura românească, aşa cum au fost: N. Manolescu, D. Micu, M. Iorgulescu, Al. Duțu, E. Papu, Al. Piru, M. Ungheanu ş.a.

Dintre scrierile sale, unele sunt autentice lucrări de referință, în fruntea acestora situându-se monografia *Udrişte Năsturel* (teza sa de doctorat, publicată la Editura Minerva, în 1974).

De aprecieri elogioase s-au mai bucurat: *Varlaam şi Ioasaf. Istoria unei cărți*, apărută tot la Editura Minerva, în 1981, *Proza oratorică în literatura română veche*, apărută în două volume, 1986-1987, la aceeaşi editură. În acest volum, istoricul literar stabileşte originile bizantine ale vechii oratorii româneşti, în care vor excela o serie de ierarhi, atât din Moldova cât şi din Țara Românească.

Dintre lucrările sale trebuie să mai amintim: *Barocul în literatura română din secolul al XVII-lea* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1976); *Cronicarii munteni* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1978); *Literatura română în epoca Renaşterii* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1984); *Vocația europeană a literaturii române vechi* (Ed. Universității din Bucureşti, 1991); *Recitind literatura română veche* (Ed. Universității din Bucureşti, vol. I – 1994 şi vol. II – 1998); *Literatura română barocă în context european* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1996); *Cronicarii moldoveni* (Editura Humanitas, Bucureşti, 1997); *Introducere în opera lui Dosoftei* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1997); *Noi despre ceilalți. Fals tratat de imagologie* (Ed. Polirom, Iaşi, 1999); *Introducere în opera lui Antim Ivireanul* (Ed. Minerva, Bucureşti, 1999); *O istorie a blestemului* (Ed. Polirom, Iaşi, 2001); *Dimitrie Cantemir, un prinț al literelor* (Ed. Elion, Bucureşti, 2001); *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat* (Ed. Floarea darurilor, Bucureşti, 2001).

A îngrijit o serie de ediții, scriind prefețe, studii introductive, glosare şi bibliografii, tabele cronologice, postfețe etc. În anul 2000 a scos o ediție bilingvă româno-ucraineană a poeziilor lui Eminescu, la Editura Elion.

A tradus din limba ucraineană romanul *Canalul* al lui Ivan Hrihurko, publicat la Bucureşti în anul 1979 şi tot din aceeaşi limbă, romanul *Stolul de lebede* al romancierului Vasil Zemljak. Scriindu-i şi prefața, traducerea a fost publicată la Bucureşti, în anul 1985.

În afara lucrărilor publicate în volum, Dan Horia Mazilu este autorul unui mare număr de articole, care au apărut în diferite reviste. (Trebuie să precizăm că primul său articol a apărut în revista *Argeş* în anul 1969.)

Dintre revistele la care a colaborat amintim: *Revista de istorie şi teorie literară, Limba română, Studii şi cercetări lingvistice, Romanoslavica, Fonetică şi dialectologie, Limbă şi literatură, România literară, Luceafărul* şi altele.

Prodigioasa sa activitate i-a adus o serie de premii, dintre care amintim: Premiul revistei *Argeş* în anul 1985; Premiul „Titu Maiorescu" al Academiei Române, în anul 1994; Premiul „Nicolae Iorga" al Centrului Național Ecumenic pentru Dialog Spiritual în anul 1996; Premiul Uniunii Scriitorilor, filiala municipiului Bucureşti, în anul 2000; Premiul Centrului de Studii Medievale „Antim Ivireanul", acordat de Episcopia Râmnicului în anul 2000.

Socot că este de datoria mea să observ pentru cititorii lui că Piteştii au avut noroc de un alt mare academician – în ordine cronologică – după matematicienii Gheorghe Marinescu şi Marius Iosifescu.

Profesorul universitar Dan Horia Mazilu are până la acest moment, când este în plină putere de muncă, o importantă operă, atât la

catedră cât şi în domeniul scrisului, care îl recomandă ca pe o mare personalitate a culturii româneşti.

Dan Horia Mazilu a fost primit în Academia Română la propunerea lui Gheorghe Mihăilă, membru corespondent al Academiei Române, la 29 noiembrie 2001.

De asemenea, mai trebuie observat faptul că Argeşul a dat culturii româneşti doi mari exegeţi ai literaturii române vechi, pe Dan Simonescu şi pe Dan Horia Mazilu.

Ion G. Dumitrache

(n. 26 august 1940, Dărmăneşti, judeţul Argeş)
Profesor dr. ing., rectorul Universităţii Politehnice Bucureşti. Membru corespondent al Academiei Române din 21 iulie 2003

După terminarea şcolii elementare din comună, a fost elevul Liceului „I.C. Brătianu" din Piteşti. Între anii 1957 şi 1962 a urmat cursurile Institutului Politehnic din Bucureşti, Facultatea de Energetică, specialitatea Termoenergetică. După temeinice studii postuniversitare, în anul 1970 îşi trece doctoratul cu teza *Contribuţii la sinteza sistemelor numerice fluidice*. Şi-a început activitatea didactică universitară imediat după terminarea facultăţii. Mai întâi ca preparator la Catedra de Automatică (1962). Apoi asistent la Catedra de Automatică (1963), şef de lucrări la aceeaşi catedră (1967), conferenţiar (1974), în sfârşit, profesor titular la Catedra Automatică şi ingineria sistemelor (din 1982).

Până să ajungă profesor titular, Ion Dumitrache era deja o autoritate în domeniul preocupărilor lui. În anul 1973 i s-a oferit premiul „Traian Vuia" al Academiei Române. În afara unor articole bine primite publicate în reviste de specialitate, din anul 1967 va publica în colaborare sau singur, în volum, o serie de cărţi cum sunt: *Elemente de execuţie hidraulice şi pneumatice*, Editura Didactică şi Pedagogică (în

colab. cu S. Florea), în anul 1973 cursul de *Automatizări electronice*, E.D.P. (în colaborare cu S. Florea).

În anul 1979, *Optimizări în sisteme industriale*, Editura Tehnică (în colab. cu S. Călin şi M. Tortico). Tot în 1979, *Elemente şi circuite fluide*, Editura Academiei (în colab. cu S. Florea). În 1980, *Tehnologia reglării automate*, E.D.P. (volum pe care l-a semnat singur). Tot în anul 1980, *Elemente de electronică şi automatizări*, E.D.P. (în colaborare cu S. Florea). În anul 1982 va semna singur volumul *Automatizări şi echipamente electronice*, E.D.P. Din anul 1987 a fost conducător de doctorat în specialitatea *Sisteme automate*. În anul 1998 a fost numit profesor onorific al Universităţii Tehnice din Timişoara. Din anul 1999 este membru al Academiei de Ştiinţe Tehnice şi tot din acest an este membru al Academiei din New York. În anul 2000 i s-a acordat titlul de *Doctor honoris causa* al Universităţii Tehnice din Timişoara.

Între timp, concomitent cu îndeplinirea unor responsabilităţi ştiinţifice, a continuat să publice. Astfel, în anul 1983, *Elemente de electronică industrială şi automatizări*, E.D.P. (în colab. cu S. Florea), în 1984, *Reglarea numerică a proceselor tehnologice*, Editura Tehnică (în colab. cu S. Călin), în 1985, *Regulatoare automate*, E.D.P. (în colab. cu S. Călin), în 1993, *Automatizări electronice*, E.D.P. (în colab.). În anul 1995, *Intelligent control of industrial robots*", editura Mediamira, Cluj-Napoca. În anul 1999, *Reţele neuronale în identificarea şi conducerea proceselor*, Editura Matrix (în colab. cu N. Constantin şi M. Dragoicea). În anul 2000, *Algoritmi genetici*, Editura Mediamira (în colab. cu C. Buiu) şi tot în anul 2000, *Intelligent control of industrial robots*, Editura Mediamira, Cluj-Napoca.

Trebuie să fac precizarea că lucrările citate mai sus au fost luate selectiv şi că în afara acestora, prof. univ. dr. ing. Ion Dumitrache a mai publicat o serie de lucrări în volumele colective ale unor conferinţe internaţionale sau naţionale. Pentru activitatea ştiinţifică desfăşurată în cadrul învăţământului universitar şi nu numai, în anul 1981 a primit titlul de „Conferenţiar evidenţiat", iar în 1987 de „Profesor evidenţiat".

Din anul 2000, profesorul univ. dr. ing. Ion Dumitrache este rector al Universităţii Politehnice din Bucureşti, iar din luna iulie, anul 2003, membru corespondent al Academiei Române.

Capitolul IV

INTERVIURI

Pentru o mai vie viață spirituală a Piteștiului

• *Ce părere aveți, domnule Silvestru Voinescu, despre climatul literar din Piteşti, despre posibilitățile de afirmare ale scriitorilor de aici, în comparație cu efervescența culturală din alte orașe de provincie?*

— În Piteşti există un climat literar, dar nu la nivelul posibilităților pe care le-ar putea avea un oraş cu un număr atât de mare de intelectuali care cochetează cu literatura.

• *Cum credeți că ar putea revigora Primăria (respectiv Centrul Cultural) şi Inspectoratul pentru Cultură Argeş viața literară a urbei?*

— Printr-o mai strânsă legătură cu cenaclurile de creație şi prin prezența directă la activitățile care se întreprind – atâtea câte sunt.

• *Ce proiecte ar putea înnobila viața literară a acestui mare oraş?*

— „Imaginea culturală" este o noțiune mai largă decât „viața literară". Instituțiile specializate, muzee, şcoli de artă, teatru, bibliotecă ş.a., desfăşoară activități meritorii care au impus Piteştiul printre oraşele țării. Cred că viața literară ar putea fi revigorată prin întâlniri ale creatorilor de aici cu scriitorii noştri consacrați şi cu alte personalități din țară, în cadrul unor activități periodice, programate şi popularizate din timp. Creatorii noştri, chiar şi cei neconsacrați, ar trebui stimulați şi material.

• *Ce impresie v-a lăsat colocviul „Cartea şi scriitorii români în tranziție" şi lansarea celor şapte cărți de poezie sponsorizate de Consiliul local şi Primărie?*

— La colocviul „Cartea şi scriitorii români în tranziție" nu am participat. Cunosc subiectul doar din ce a scris presa. Am participat în

schimb la lansarea celor şapte cărţi de poezie, care a avut loc la Centrul Cultural. Manifestarea a fost o reuşită din toate punctele de vedere, aşa cum a apreciat şi respectatul critic Alex Ştefănescu. Primăria şi Consiliul Local, care au sponsorizat tipărirea celor şapte cărţi, merită toată lauda. Câte patru-cinci astfel de acţiuni pe an ar însemna foarte mult pentru viaţa literară piteşteană.

Printre sponsori ar trebui să se înscrie şi editurile din Piteşti, care fac o afacere profitabilă din tot ce se tipăreşte, mai ales în condiţiile în care editorul, după ce şi-a încasat banii, îi pune cărţile în braţe bietului autor, fără să-l mai intereseze dacă acesta îşi mai recuperează banii.

• *Ce părere aveţi despre atenţia pe care mass-media din Piteşti o acordă scriitorilor şi, în general, culturii de performanţă de aici?*

— Apreciez că o parte din mass-media piteşteană semnalează succesele scriitorilor noştri şi în general actele de cultură care au loc aici. Din păcate, o parte din presa noastră rămâne roaba informaţiilor facile, relaţiilor despre prostituate, imaginilor deocheate, tip „Superpoziţii" (sexuale) sau „Sex-text". Mai putem vorbi despre rolul presei în educaţia tineretului?

• *La ce instituţii şi firme particulare s-ar putea apela în vederea constituirii unui fond destinat acordării unor premii anuale substanţiale, editării cărţilor scriitorilor piteşteni şi susţinerii unei reviste literare?*

— Cred că editurile şi tipografiile ar trebui să constituie un fond de premiere pentru lucrările meritorii. De asemenea, firmele care au cifre mari de afaceri, precum şi instituţiile judeţene de cultură, în frunte cu fostul Inspectorat de Cultură, care pot subvenţiona, de exemplu, revistele *Calende* şi *Cultura*.

• *Ce importanţă credeţi că are colectivul redacţional al unei reviste în ţinuta spirituală pe care ar putea să o impună? Numiţi câţiva dintre piteştenii care ar putea fi redactori ai acestei reviste literare.*

— Colectivele redacţionale au un foarte mare rol în realizarea unor reviste interesante şi valoroase. Trebuie aruncate la coş patimile şi căutaţi oameni cu experienţă şi rezultate bune de-a lungul anilor. Nu trebuie ignorate experienţele unora ca Sergiu Nicolaescu, Dan Rotaru,

Virgil Diaconu, Toma Biolan, Mircea Bârsilă, Nicolae Oprea etc. Am convingerea că în Piteşti se pot face lucruri bune.

(Ancheta redacţiei revistei *Săgetătorul* din 21.IV.2001)

O viaţă dăruită cărţii

• *Stimate d-le Voinescu, aş dori să începem dialogul nostru pornind de la titlul ultimei dv. cărţi, apărute în două volume deocamdată:* O viaţă printre cărţi. *Ce înseamnă pentru dvs. acest lucru?*

— *O viaţă printre cărţi*, titlul ultimelor două volume pe care le-am publicat, înseamnă, de fapt, statutul socio-profesional al tinereţii şi anilor mei de maturitate, pentru că din 1954, adică de aproape 50 de ani, am fost numai bibliotecar, în ciuda faptului că am absolvit facultatea de drept. Îmi amintesc că în primii ani, când eram bibliotecar la Topoloveni, am avut salariu 425 lei pe lună, care nu-mi ajungeau, pentru că eram şi student la fără frecvenţă şi ca să mai câştig un ban făceam texte şi brigăzi artistice la Cooperativa „Muncitoarea" şi la Fabrica de conserve din Topoloveni. Într-o vară am făcut o brigadă artistică la Căteasca, din sarcina conducerii raionului, cu care am luat un premiu pe regiunea Argeş. Cântam şi în Corul Căminului Cultural Călineşti, care a luat în anii aceia mai multe premii naţionale. Păstrez şi azi cu drag câteva numere din *Flacăra* anilor 1954 şi 1955, în care mi-au apărut numele şi fotografia. Toate acestea le făceam în afara programului de lucru, în cadrul căruia, ca şef al Bibliotecii raionale, mergeam des la căminele culturale unde funcţionau biblioteci săteşti şi mergeam pe bicicletă de la Cândeştii din Deal şi Boţeşti, până la Teiu şi Răteşti.

Începând din anul 1955, ajutat de părinţi şi de fratele meu mai mare, am construit casa în care locuiesc din anul 1965, când m-am căsătorit. În anul 1963, când am plecat de la Topoloveni, biblioteca ajunsese la 16 000 de volume, înscria 1 500 de cititori şi împrumuta

peste 12 000 de cărți. Între 1955 și 1960 am mutat biblioteca de două ori din dispoziția „tovarășului" președinte Debu. Prima dată am făcut schimb de spațiu cu farmacia și a trebuit să scoatem noi cărțile pe trotuar, unde le-am păzit două zile și două nopți (împreună cu Constantin Popescu, consăteanul și colegul meu la Topoloveni și la Pitești, care s-a pensionat în 1990, dar s-a stins din viață până să primească prima pensie).

Din 1963 am început să lucrez la Biblioteca Regională Argeș, pe care se străduia s-o scoată din anonimat Petre Popa, azi cunoscut istoric și profesor la Universitatea din Pitești. Începând din anul 1964, când am fost numit director, am pornit un amplu proces de reorganizare a tuturor serviciilor bibliotecii, avându-i alături de mine pe Nicolae Rizescu și Virginia Călinescu, care au fost și primii șefi de serviciu ai bibliotecii. Au fost ani de muncă dârză, la care a participat întregul colectiv.

Biblioteca Județeană Argeș se numără azi printre bibliotecile mari ale țării, cu un fond de carte de 500 000 de volume, care înscrie 22 000 de cititori și împrumută 600 000 de unități de bibliotecă. În 1965 biblioteca avea mai puțin de 90 000 de volume, înscria 7 500 de cititori și împrumuta sub 100 000 de cărți.

• *Ați publicat 12 cărți, toate – caz rarisim – despre oameni și locuri din Argeș și din Muscel. De ce? Ce rol (și loc) credeți că ocupă cultura argeșeană în cadrul culturii naționale? Se poate vorbi despre un localism creator, un specific argeșean-muscelean?*

— În anul 1967, când am scris prima carte în numai o săptămână, din sarcina lui Gheorghe Năstase, secretarul regiunii de partid – pe care l-am regretat sincer și când a plecat din muncă, și când a plecat din viață –, colaboram deja la revista *Argeș*, care începuse să apară din iunie 1966. Pe la sfârșitul lui iulie '67 am început să strâng impresiile unor călători străini despre ctitoria lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeș. Pe 12 august, cartea s-a terminat de tipărit și toate cele 4 000 de exemplare s-au vândut la Curtea de Argeș, pe 15 august, când s-a sărbătorit aici, de către Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, împlinirea a 450 de ani de la sfințirea catedralei episcopale.

Cea de-a doua carte, care este o istorie a vieții muzicale a Piteștilor, a apărut în anul 1971, după ce făcusem o cercetare de

aproape doi ani, prilejuită de faptul că se împlinise un secol de activitate corală neîntreruptă în capitala județului nostru. Cartea, având prefața maestrului Dumitru Botez, s-a bucurat de un mare succes, nu numai în Pitești și în județ, ci și în afară, așa cum rezultă din numeroasele scrisori primite din țară.

Aceste două cărți mi-au trezit pasiunea pentru cercetare și celelalte cărți au urmat aproape inevitabil.

Între anii 1970 și 1980 am scormonit adânc în trecutul istoric și cultural al județului nostru. O adevărată mină de diamante, din care s-a extras puțin și s-a valorificat tot atât de puțin. Faptul că aici au fost primele două capitale ale Țării Românești, unde s-au născut, au domnit și au trăit o serie de Basarabi, faptul că aici a fost prima Mitropolie a Țării Românești, că aici a fost una dintre primele tipografii ale evului mediu românesc, că am avut un număr mare de centre de copiști, că de aici s-a ridicat un număr mare de chiriarhi ai bisericii noastre ortodoxe, faptul că în secolele al XIX-lea și al XX-lea Argeșul și Muscelul au dat cei mai valoroși revoluționari și politicieni societății românești, ei bine, toate acestea au însemnat un teren fertil de cercetare, care mi-a dat posibilitatea să scriu și să public mult.

De Argeș și Muscel și-au legat numele peste 30 de academicieni și putem spune, fără să riscăm, că Argeșul de azi a însemnat și continuă să însemne mult în cultura românească. Putem vorbi și de un specific argeșean și muscelean dacă la toate cele de mai sus adăugăm și etnografia împreună cu arhitectura populară: un mare folclorist cum a fost Gr.T. Niculescu-Varone a spus că bogăția motivelor artistice din această zonă este de neegalat.

• *Ați cunoscut și întreținut relații de prietenie cu mari oameni de cultură ai țării. Amintiți câteva personalități și, eventual, o întâmplare-două petrecute la Pitești.*

— De-a lungul anilor, biblioteca noastră a fost vizitată de mari personalități ale culturii românești, care s-au întâlnit aici cu publicul nostru de zeci și zeci de ori.

În martie 1973 am avut vizita lui Eugen Jebeleanu, academician și laureat al Premiului Herder, care a venit la Pitești, în aceeași zi cu Marin Preda. Conveniserăm în prealabil să-i așteptăm la intrarea în Pitești. Împreună cu profesorul Petre Popa, care avea atunci o muncă

importantă, dar care urmărea şi sprijinea cultura îndeaproape, primim la intrarea dinspre magistrală pe Marin Preda şi pe tânăra şi frumoasa lui soţie. Eugen Jebeleanu nu venise. A vizitat biblioteca şi pe urmă a dat autografe pe *Marele singuratic*, ultima sa carte.

În acelaşi timp vine cineva şi ne spune: „Să ştiţi că la «Bar de zi» din spatele teatrului se află Eugen Jebeleanu cu două femei". Am ajuns acolo şi l-am găsit pe maestru furios (era cu fiica sa şi cu poeta Ileana Mălăncioiu). „Păi bine, bă, n-a fost vorba să mă aşteptaţi la intrarea în oraş?" „V-am aşteptat şi cu şampanie, maestre, dar n-a venit decât domnul Preda cu doamna". „Păi eu am venit pe drumul vechi, bă, deştepţilor, unde e şampania?" Am alergat la „Unic" şi în trei minute eram la „Bar de zi" cu şampania. „Hai s-o bem! Marinică să m-aştepte, că şi eu am aşteptat". Totul s-a terminat memorabil, cu o petrecere până după miezul nopţii în vila Ghelmegeanu din viile de la Valea Mare, cu vinuri bune, fripturi şi lăutari.

Până în anul 1980, aici era prezent de două-trei ori pe an academicianul Nicolae Teodorescu, preşedintele Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă, care susţinea activitatea unui cenaclu bucureştean de inginerie istorică. Unul dintre protagoniştii acestui cenaclu era inginerul octogenar Nicolae Miulescu, piteştean de origine, care, deşi locuia în Bucureşti, studia aproape tot timpul în biblioteca noastră. El a adus o mulţime de noi argumente pe linia celor susţinute de Nicolae Densusianu în celebra sa *Dacia preistorică*. Nicolae Miulescu l-a adus la noi chiar şi pe Iosif Constantin Drăgan, care scosese în 1976 volumul *Noi, tracii*, pe care l-am primit de la autor în ianuarie 1977 cu un autograf măgulitor.

În anul 1980, când am sărbătorit centenarul bibliotecii noastre, i-am avut printre invitaţi pe academicianul Alexandru Balaci, care a venit de mai multe ori la noi, pe Constantin Bălăceanu-Stolnici, pe Dan Simonescu – viitori membri de onoare ai Academiei Române – care ne-au vizitat şi în anii următori, pe Ovidiu Papadima şi Edgar Papu, pe Ştefan Pascu, pe Dumitru Almaş, pe Ioana Postelnicu şi o serie întreagă de nume de rezonanţă ale culturii româneşti.

Radu Boureanu a fost de multe ori oaspetele bibliotecii noastre. Înainte de 1970, din iniţiativa lui Mihail Diaconescu, au început să se decerneze anual premiile revistei *Argeş*. Până la încetarea apariţiei

revistei, aceste festivităţi, care au adus mulţi oameni de seamă, s-au desfăşurat în sala de lectură a bibliotecii noastre.

În anul 1969 m-a vizitat pe neaşteptate academicianul Demostene Botez, împreună cu care am mers la Valea Mare, la inaugurarea Casei memoriale Liviu Rebreanu. Aici am avut cinstea să vorbesc şi eu după profesorul Augustin Z.N. Pop, încheind şirul vorbitorilor. Vorbisem frumos şi am primit multe felicitări. Prima a fost doamna Fani Rebreanu, căreia i-am sărutat mâna, apoi i-am sărutat mâna lui Puia Rebreanu, apoi mâinile câtorva cucoane din compania celor două şi, în sfârşit, fără să-mi dau seama, mâna uriaşă a lui Demostene Botez, care, luând-o în serios, mi-a spus: „Nu trebuia, tinere, dar aşa simţiţi voi, poeţii".

Gafa a fost nostimă şi mi-o amintesc întotdeauna cu plăcere.

• *Ce ne puteţi spune despre fondul de aur al Bibliotecii Judeţene Argeş?*

— Biblioteca noastră este mare şi importantă nu numai prin numărul mare de volume, ci şi prin raritătile sale din secţia de colecţii speciale. Aici avem câteva mii de volume cu valoare bibliofilă, unele unicat în ţară. De pildă, avem două albume mari cu pictură originală japoneză din secolul al XIX-lea, unicate pe mapamond.

Avem o colecţie mare de cărţi cu autografe din secolele al XIX-lea şi al XX-lea, din care nu lipsesc semnăturile lui Heliade Rădulescu, Mihail Kogălniceanu, dr. Carol Davila, V.A. Urechia, Grigore Tocilescu, Titu Maiorescu, Ioan Slavici, Mihail Sadoveanu, Victor Eftimiu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu şi alţii. Cărţi din această colecţie sunt adesea expuse în vitrine care le asigură securitatea.

• *Inauguraţi în curând noul sediu al bibliotecii. Ce a însemnat pentru dv. această realizare excepţională, menită să dăinuie peste decenii?*

— Noul local al bibliotecii este una din cele mai mari realizări ale Piteştilor de după 1990. Localul acesta nu a fost „clocit" de mine, cum spune Marin Ioniţă în cartea lui cu „roata".

Prin înfiinţarea Curţii de Apel, am rămas fără clădire. Meritul cel mare este al celor doi preşedinţi ai Consiliului Judeţean Argeş, domnul ing. Florea Costache, preşedinte în legislatura 1992-1996,

când s-a proiectat, s-a deschis finanțarea, și s-a pornit lucrarea, și domnul dr. ec. Ion Mihăilescu, care a preluat cu toată căldura inițiativa începută și a continuat eforturile financiare.

Va fi cea mai frumoasă clădire din Pitești. Meritul meu a fost de conjunctură, pentru că putea fi altcineva director în acești ani.

• *În activitatea dv. creatoare ați avut un model? Ce planuri aveți?*

— Trebuie să împart răspunsul în două. În activitatea mea de organizator și conducător de bibliotecă am avut-o tot timpul model pe doamna Angela Popescu-Brădiceni, fosta directoare a Bibliotecii Centrale de Stat, care a făcut din această instituție prima bibliotecă a țării și una dintre bibliotecile importante din Europa. Astăzi, după ce a fost trimisă la pensie, doamna Brădiceni trăiește într-un nepermis anonimat, luptându-se cu lipsurile, iar creația sa, Biblioteca Națională a României, nu-și mai motivează de mult numele, mai precis de când este condusă de un anonim.

În privința scrierilor mele, modelele le-am găsit aici. Ele au fost Constantin Rădulescu-Codin, Ion Gh. Nicolaescu-Mățău, preotul Ioan Răuțescu, preotul Constantin Dejan – fost protopop de Pitești, Dumitru Udrescu și alți câțiva care au încercat cu bună-credință să șteargă colbul așternut peste oameni și fapte ce au însemnat zestrea cea mai de preț a trecutului.

Primul și cel mai important plan este acela de a vedea biblioteca reorganizată în noul sediu și funcționând la nivelul pretențiilor mileniului în care am intrat. Nu mă pot abține și mărturisesc dorința de a avea grijă de niște nepoței cărora să le spun povești și basme și pe care să-i învăț primele rugăciuni.

• *Ce vă leagă de revista* Argeș*?*

— De revista *Argeș* am fost legat chiar înainte de apariția ei, pentru că am făcut parte din cei câțiva apropiați ai lui Gheorghe Năstase care au fost consultați asupra numelui ce urma să-l poarte revista. În ianuarie 1996 a apărut primul număr intitulat *Meșterul Manole*. Era atunci un entuziasm general pentru hidrocentrala de la Vidraru, care urma să se pună în funcțiune. În cabinetele înalte, numele nu a fost acceptat, probabil socotindu-l legat de biserica lui Neagoe Basarab.

În luna iunie a apărut primul număr al revistei intitulate *Argeș*. Pentru acest nume optaseră de la început atât Gheorghe Năstase, cât și Mihail Diaconescu. Din primul comitet de redacție mi-i amintesc pe Șerban Cioculescu, pe Gabriel Țepelea, pe Augustin Z.N. Pop, pe Baruțu Arghezi și pe Al. Cerna-Rădulescu. Redacția era condusă de Mihail Diaconescu, adus de la Brașov la Institutul Pedagogic din Pitești ca să conducă această revistă. De la primele numere, revista a apărut în cele mai bune condiții, bogat ilustrată și bine orientată, așa încât cei câțiva veleitari care se visaseră redactori-șefi au fost nevoiți să renunțe.

În redacția revistei am cunoscut în anii de început, în afara celor amintiți mai sus, o serie de nume mari, cum au fost: Gheorghe Vrabie, Aurelian Sacerdoțeanu, Vasile Netea, Barbu Brezianu, Horia Oprescu, Marin Bucur, Romul Munteanu și alții. Colaborarea mea la revistă a început chiar din 1966, când în numărul din octombrie mi s-a acordat o jumătate de pagină pentru articolul *Strângerea și valorificarea cărții vechi în biblioteci*.

• *Într-o fotografie din 1973 apăreți alături de directorul revistei noastre la lansarea de la Pitești a cărților sale* Culorile sângelui *și* Gib I. Mihăescu. *Știu că vă leagă de Mihail Diaconescu o veche și statornică amiciție literară. Ce înseamnă pentru dv. romanele și lucrările sale științifice?*

— Fotografia de care vorbiți dumneavoastră cred că a fost făcută de Baruțu Arghezi în redacția revistei, care era atunci pe strada Justiției. Eu am citit întreaga operă apărută în volum a lui Mihail Diaconescu. Operă de mii de pagini a unui mare scriitor, care este și istoric. Am recitit de curând trei dintre romanele sale: *Culorile sângelui*, *Adevărul retorului Lucaci* și *Marele cântec*.

Mihail Diaconescu este unul dintre marii noștri prozatori și faptul că se află din nou în fruntea revistei *Argeș* trebuie socotit de noi ca un privilegiu.

(Interviu consemnat de Jean Dumitrașcu
în *Argeș* – seria nouă, an II, nr. 10, iulie 2002)

Reuşita în carieră şi calitatea vieţii bibliotecarilor

„Dacă ar fi să o iau de la început, cred că tot în bibliotecă mi-aş găsi locul." (Silvestru Voinescu)

Cariera d-lui Silvestru Voinescu – personalitate distinsă a biblioteconomiei româneşti şi a managementului de bibliotecă – este un model pentru devenirea profesională şi afirmarea publică a unui om care îşi dedică viaţa culturii şi instituţiei cărţii.

Lucrează în bibliotecă de cca 50 de ani, fiind, vreme de 40 de ani directorul prestigioasei biblioteci argeşene. „A trăit" printre cărţi şi printre oamenii care iubesc cărţile, în sensul cel mai adânc şi emoţionant al cuvântului. A publicat, singur sau în colaborare, 14 cărţi, dintre care amintim: Istoria Municipiului Piteşti, *elaborată împreună cu profesorul univ. Petre Popa şi Paul Dicu şi publicată la Editura Academiei Române în anul 1998 – când Piteştii împlineau 600 de ani de atestare documentară;* Argeşeni şi musceleni în Academia Română, *prefaţată de acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici, 1995;* O viaţă printre cărţi, *două volume – 1997 şi respectiv 2001 – dedicate cărţilor, bibliotecii piteştene, culturii din zonele Muscel şi Argeş.*

Este renumit şi stimat în lumea bibliotecară, este iubit şi apreciat de oamenii locului. La 15 iunie 2002, comuna argeşeană Călineşti, în care s-a născut şi a locuit, i-a conferit titlul de „Cetăţean de onoare", în prezenţa unor personalităţi din Parlamentul Românei şi din structurile judeţene care, după cum singur se exprimă, ştiau că toată viaţa a fost bibliotecar.

• *Profesia de bibliotecar între hazard şi destin*

— Părinţii mei au vrut să mă facă preot şi m-au înscris la Seminarul Central Bucureşti. În urma reformei Vasilichi, din 1948, seminariile teologice s-au desfiinţat, aşa că mi-am continuat studiile liceale la Liceul de băieţi din Piteşti – actualul „I.C. Brătianu" – pe care l-am absolvit în anul 1954. În acelaşi an m-am înscris la Facultatea de Drept din Bucureşti, secţia fără frecvenţă, şi tot atunci am fost

angajat, la cerere, pe postul de responsabil al Bibliotecii raionale Topoloveni. Întotdeauna am socotit ca un semn al destinului vacantarea acelui post, pentru că la facultate mi se cerea adeverinţă „din câmpul muncii" şi pentru că am intrat într-o meserie care m-a cucerit pentru totdeauna.

Încă din prima săptămână m-am apucat să reaşez cărţile în sala unde intrau cititorii. Nu aveam nici o idee despre regulile biblioteconomice de aşezare a cărţilor la raft, dar m-am gândit că le-ar sta mai bine dacă le-aş pune după mărime (înălţime), asigurând o mai bună ordine în polițe. După trei zile de muncă, biblioteca arăta într-adevăr altfel. Preşedintelui raional i-a plăcut tot ce făcusem eu în acea săptămână şi mult timp după aceea se felicita în mod public că a găsit omul potrivit pentru bibliotecă.

Profesia de bibliotecar nu intrase în proiectele mele profesionale, dar chiar din primele zile m-am îndrăgostit de bibliotecă. Cine ar fi putut bănui atunci că şi peste 50 de ani voi fi tot în bibliotecă?

• *„Punctele de cotitură" din carieră*

— „Punctele de cotitură" din cariera mea nu le pot asocia decât cu momentele faste din viaţa instituţiei, aşa cum s-au derulat ele, fără salturi spectaculoase, dar în continuu progres. Aceasta a presupus o foarte bună pregătire de specialitate, de aceea primul demers semnificativ în profesie îl identific cu participarea mea la cursul de iniţiere în biblioteconomie, desfăşurat pe o perioadă de trei luni la şcoala de activişti culturali din Bucureşti. Aici i-am avut ca profesori pe doi dintre autorii de referinţă ai bibliologiei româneşti – N. Georgescu-Tistu şi Dan Simonescu – şi i-am cunoscut pe cei care au marcat în felul lor ştiinţa şi instituţia bibliotecară: Mircea Tomescu, Atanase Lupu, Gheorghe Pârnuţă, Ştefan Gruia – pe atunci directorul Direcţiei biblioteci din Ministerul Culturii şi apoi, mulţi ani, redactor-şef al revistei *Călăuza bibliotecarului* (azi *Biblioteca*).

Cunoştinţele dobândite la acel curs mi-au fost utile în decursul activităţii şi îmi sunt utile şi astăzi. De pildă, principiile clasificării zecimale, predate atunci de apreciata profesoară Simona Iancovici, actualizate şi adaptate cerinţelor de modernizare a domeniului, îmi vor fi necesare în curând – toamna anului 2002 – când biblioteca piteşteană se va muta în noul sediu.

Dând timpul înapoi pot spune că toate acțiunile importante din viața bibliotecii, de la organizarea depozitului de unicate pentru sala de lectură a Bibliotecii regionale Argeș, a sistemului de cataloage pentru public, a secției de colecții speciale în care am strâns cartea de patrimoniu și cea cu valoare bibliofilă, la sărbătorirea centenarului bibliotecii în anul 1980 și la reînființarea posturilor de bibliotecari comunali cu normă întreagă în cele 93 de comune din județ și încadrarea lor cu oameni selecționați prin concurs, au reprezentat tot atâtea trepte urcate cu satisfacție într-o carieră profesională construită cu responsabilitate.

În esență, „punctele de cotitură" pot fi abordate și în termenii performanței.

• *Mizele performanței. Rolul lor în evoluția carierei*

— O primă miză a performanței vizează punerea în practică a cunoștințelor teoretice asimilate în mod sistematic. Primele performanțe au apărut în primii ani de activitate și pot spune că au avut un rol determinant în cariera mea. La începutul deceniului al șaptelea, când s-a desființat raionul Topoloveni – o dată cu multe alte raioane din țară – biblioteca la care lucram a devenit comunală. Puteam atunci să-mi găsesc alt loc de muncă – eram în pragul absolvirii facultății –, dar n-am plecat din bibliotecă. Curând după aceea am fost promovat bibliograf la Biblioteca Regională Argeș. În anul următor, 1964, am fost numit director. Aveam atunci 29 de ani.

Înaintea mea fuseseră directori ai bibliotecii doi oameni de valoare excepțională: profesorul de engleză Marcel Ghibernea, plecat în diplomație, și profesorul de istorie Petre Popa, astăzi profesor universitar.

A doua miză este, în opinia mea, comunicarea eficientă cu semenii: colegi, cititori, reprezentanți ai comunității locale. Mi-am tratat întotdeauna colegii cu multă considerație. Ei au fost lângă mine în toate acțiunile întreprinse, făcând eforturi deosebite și acumulând, ca și mine, multe nopți nedormite din cauza grijilor și a răspunderii pe care ne-o asumam.

Practic, tot ce am realizat este rezultatul unei largi susțineri a celor din jurul meu.

Dacă Biblioteca Județeană Argeș a evoluat de la cca. 90 000 de volume, 7 500 de cititori înscriși și sub 100 000 volume împrumutate în 1965, la 500 000 de volume, 22 000 de cititori înscriși și 200 000 frecvență anuală, 600 000 de împrumuturi în zilele noastre, aceasta s-a datorat întregului colectiv, dar mai ales celor care au condus diverse sectoare: Nicolae Rizescu, Virginia Călinescu și Mihai Radu – acum trecuți în lumea umbrelor, Mihai Sachelarie, actualul director adjunct, pregătit să conducă în viitor biblioteca, Elena Roceanu – contabil-șef, care a drămuit fiecare bănuț pentru a ne realiza proiectele, ș.a.

Cu Constantin Popescu, cu care am și copilărit, am lucrat cinci ani la biblioteca din Topoloveni și alți 25 la cea din Pitești, practic până s-a pensionat (1990). Ajunsese un foarte bun legător de cărți.

În privința oamenilor cu care am lucrat, cred că m-a urmărit norocul. De când sunt director, nu am avut niciodată convulsii în colectiv. M-a preocupat foarte mult atmosfera din bibliotecă, am comunicat foarte bine unii cu alții. Totul s-a făcut în condiții de normalitate, fără ton de comandă, fără sancțiuni. Oamenii au venit cu drag la serviciu. Mulți și-au completat studiile, au avut condiții să se perfecționeze, să scrie cărți.

Eu cred că nu numai directorul unei biblioteci mari trebuie să fie un om de prestigiu, ci și ceilalți specialiști din bibliotecă. Toți trebuie să beneficieze de recunoaștere publică. Prestigiul nu îl capeți o dată cu numirea în funcție, ci îl cucerești prin muncă, dedicație, creativitate.

De exemplu, colegii noștri Nicolae Rizescu și Octavian Sachelarie s-au făcut cunoscuți nu numai prin strădania pusă în slujba bibliotecii și a vieții spirituale a localității, ci și prin cărțile pe care le-au scris. (Octavian Sachelarie își dă acum doctoratul în sociologie, fiind și lector la Universitatea Pitești.)

• *Reflecții despre eșecuri*

— Așadar, după o viață în care proiectele proprii se confundă cu cele ale instituției în care lucrezi, performanțele profesionale nu pot fi disociate de succesele ei. Nici eșecurile nu pot fi disociate. În ce mă privește, a fost vorba de unele neîmpliniri generate de neajunsurile sistemului. Ministerul Culturii a fost întotdeauna mai sărac decât celelalte ministere, iar lipsurile materiale au afectat împlinirea multor

proiecte. Faptul că după 1990 am fost trecuți la consiliile județene a fost pentru noi o mare șansă. Consiliul Județean Argeș a cheltuit 40 de miliarde de lei pentru noul sediu al bibliotecii în care ne vom muta curând.

• *Șansele carierei în contextul activității de bibliotecă*

— Cariera poate fi și o problemă de șansă, dar șansele nu țin toată viața. Pentru o carieră se cere pregătire și muncă. Munca trebuie făcută sistematic și cu bună-credință. Cel care intră în bibliotecă și pleacă la prima ofertă de salariu mai bun nu va face niciodată o carieră profesională de care să fie mulțumit.

Cariera cere sacrificii. Sunt oameni care nu pot face niciodată sacrificii și care cea mai mare parte din viață vânează „șansele".

Eu consider că activitatea în bibliotecă permite realizarea unei cariere profesionale remarcabile. Din generația mea s-au ridicat nume de referință în biblioteconomia românească contemporană. Mă refer la Nedelcu Oprea de la Galați, la Dumitru Zamfir de la Constanța, la Gh. Maxim de la Ploiești, la Nicolae Busuioc de la Iași, la Dimitrie Poptămaș de la Târgu Mureș, la Alexandru Oproescu de la Buzău, la Victor Petrescu de la Târgoviște și la alți directori de unități, care nu numai că au organizat biblioteci de nivel european, dar au și scris o serie de cărți care i-au consacrat în domeniu și care îi recomandă culturii românești.

De asemenea, unii șefi de servicii sau simpli bibliotecari au realizat lucrări de biblioteconomie sau din domenii conexe, care i-au scos din anonimat și le-au asigurat reperele unei cariere profesionale recunoscute.

În ce mă privește, dacă ar fi să o iau de la început, cred că tot în bibliotecă mi-aș găsi locul, având în preajmă cărțile, oamenii și calculatorul fără de care nu ne putem imagina biblioteca viitorului.

(Interviu consemnat de dr. Maria Moldoveanu,
în revista *Biblioteca*, nr. 6/2002)

O viață închinată cărții

• *Domnule Voinescu, sunteți o personalitate care a semnat deseori în paginile revistei* Aripi, *spre onoarea noastră, încurajându-ne și fiind chiar în mijlocul nostru la unele momente deosebite din viața școlii. Dorim să cunoaștem momente din activitatea dumneavoastră, care a devenit model. Legăturile dv. cu Argeșul sunt strânse. Originar din Călinești, absolvent al unui liceu de prestigiu – „Nicolae Bălcescu", acum Colegiul „I.C. Brătianu" – și al Facultății de Drept din București, ați ales ca loc de desfășurare a activității dv. Argeșul – Topoloveni, unde ați intrat în 1954 la Biblioteca raională. Din 1963 sunteți la Biblioteca Județeană Argeș, pe care o conduceți cu toată competența, din 1964.*

Aproape 49 de ani! O cifră impresionantă, o activitate frumoasă, complexă. Care a fost perioada cea mai grea pentru dv.? Care au fost dificultățile pe care le-ați întâmpinat ca director? Cum s-au închegat bunele relații cu personalitățile din județul nostru?

— Deși am absolvit Facultatea de Drept a Universității București, am lucrat toată viața numai în bibliotecă. După ce am lucrat aproape zece ani la Topoloveni, din 1964 sunt director la principala bibliotecă publică din Pitești, care, de la 8 martie 2003, când a fost inaugurat noul sediu, poartă numele lui Dinicu Golescu, marele cărturar și patriot din Golești, autorul primului memorial de călătorie publicat în anul 1826, a cărui prospețime se păstrează și astăzi.

De-a lungul celor aproape 40 de ani de când sunt director aici, am avut multe momente grele, pe care însă le-am trecut luând hotărâri chibzuite și bazându-mă pe sprijinul colectivului. Cele mai grele momente le-am avut între anii 1995 și 2002, perioadă în care s-a construit noul sediu. Cu toată grija Consiliului Județean Argeș care ne-a finanțat în acești ani, greutățile au fost multe și mari: lipsa de fonduri suficiente la achiziții, scumpirea exagerată a cărților, salariile mici, lipsa de spațiu în vechiul local ș.a. Bunele relații cu personalitățile județene au pornit de la faptul că biblioteca a răspuns cu solicitudine, întotdeauna, de lunea până sâmbăta, tuturor celor care au apelat la serviciile sale.

• *Contribuția dv. la construirea noului sediu al Bibliotecii „Dinicu Golescu" din municipiul Pitești a fost enormă. Ați fost suflet și mistuire în toți anii cât a durat construcția acestui local. Corespunde actuala bibliotecă cerințelor impuse de municipiul Pitești, de județul nostru? Ce se poate spune în legătură cu noul spațiu al bibliotecii, în raport cu acela pe care l-ați părăsit în 2002?*

— La construcția noului local al bibliotecii era firesc să mă zbat pentru nevoile ce se iveau. Aș putea spune că a fost șansa mea. Noul spațiu, pe lângă faptul că este foarte modern, este și mult mai generos. Putem oferi servicii la care în vechiul local nici nu ne puteam gândi. Avem cu 180 de locuri mai mult spațiu în sălile de lectură, avem o sală de conferințe cu 140 de locuri, avem o sală de lectură pentru învățământul teologic și, în sfârșit, am început un amplu proiect de informatizare, care peste un timp își va arăta eficiența.

• *Știm că dispuneți de un fond de carte considerabil. Ați lărgit acest fond? V-ați bucurat de anumite donații în ultimii ani?*

— Avem un fond valoros de carte care a depășit 500 000 de volume. Acest fond s-a mărit continuu. Cu toate lipsurile noastre, în anul 2002 am cumpărat carte curentă din țară și din afară, în valoare de un miliard de lei. În ultimii ani am primit și donații valoroase. O donație franceză de peste 10 000 de volume și una de fizică de la doi fizicieni care au studiat la Dubna, în limba rusă, de peste 1 000 de volume.

• *Găsiți că pretențiile publicului sunt ridicate? Există un interes pentru literatura de specialitate din partea profesioniștilor, sau numai a studenților și a elevilor?*

— Pretențiile publicului sunt ridicate. Literatura beletristică de bună calitate circulă foarte mult, dar specialiștii și studenții caută literatură de specialitate, pe care de cele mai multe ori o găsesc la noi. Profesioniștii și studenții au cererile cele mai elevate. Elevii găsesc întreaga bibliografie școlară, indiferent de nivelul la care se află.

• *Cum ați organizat secția pentru copii? Ce fel de cărți ați primit în ultimii ani și spre ce se îndreaptă preferințele acestora?*

— Secția de copii, care dispune de un fond de aproximativ 60 000 de volume, are la dispoziție un spațiu amplu, care ne-a permis să expunem la raftul liber 35-40 de mii de volume. Fără îndoială, aici

literatura cea mai căutată este cea din bibliografia școlară, dar, cu „toată ploaia" de filme violente pe care le difuzează televiziunea pe toate canalele, marii autori de literatură pentru copii, români și străini, sunt căutați. Încă în anii din urmă ne-am propus să organizăm pentru cititorii mici o ludotecă, pe care din lipsă de fonduri n-am putut s-o realizăm, dar ne rămâne în vedere pentru anii viitori.

• *Într-o epocă dominată de calculator, se citește mai puțin. Lipsește răbdarea pe care o impune lecturarea unei cărți ce oferă, într-un spațiu limitat, un larg univers estetic și etic. Ce recomandați în acest sens? Ce părere aveți despre literatura oferită publicului și cum vedeți o atragere a acestuia pentru o lectură de calitate? Nu toți oamenii au capacitate de discernământ.*

— Eu, care mă aflu la sfârșitul unei îndelungate cariere de bibliotecar, n-am fost niciodată împotriva metodelor moderne de informare. Trebuie să spun însă răspicat că „galaxia Gutenberg" va mai rezista și de aceea trebuie să oferim servicii tot mai calificate. Nu pot spune că azi se citește mai puțin. Am terminat anul 2001 (în 2002 am lucrat numai până în luna august) cu 22 000 de cititori înscriși, care au împrumutat cca. 600 000 de volume.

Biblioteca noastră, care expune la accesul liber aproape 120 000 de volume din cele mai diverse domenii (aici am luat în calcul și cele câteva mii de lucrări de referință din sala de lectură), dă posibilitatea cititorilor noștri să-și aleagă cărțile dorite. Trebuie să mai adăugăm că la etajul I, într-o sală largă și foarte luminoasă, avem cataloagele generale pentru cititori, printre care și catalogul noutăților intrate în bibliotecă. Cât despre posibilitățile de alegere ale unor cititori, trebuie să precizăm că bibliotecarii noștri îndrumă lectura cu toată bunăvoința.

• *Ați dus o viață printre cărți, ați trăit pentru ele și ați semnat multe, în calitate de autor sau coautor. Mărturisiți într-un volum că visul nu vă era să fiți „bibliotecar". Ce ați fi vrut să deveniți? Vă pun această întrebare deoarece destinul dv. profesional și literar a fost și este acesta, culminând cu o împlinire în plan spiritual – editarea propriilor cărți și articole, ridicarea unui for de cultură, Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu", și realizarea unui climat favorabil în căminul dv. Dacă ați săvârșit ceva ce nu ați dorit, în mod special, și*

ați făcut-o la superlativ, sunteți un model, domnule Voinescu, un om admirabil! Ce ați vrut să deveniți?

— Din generația părinților mei, au fost în familia noastră mai mulți preoți. Și eu am început seminarul, care s-a desființat în 1948. Fratele meu mai mare a făcut dreptul și în anii de liceu și eu visam să fac dreptul și să profesez avocatura, dar am profesat munca de bibliotecar. Gheorghiță, băiatul meu cel mare, a făcut tot dreptul și de câțiva ani e consilier juridic într-un minister.

• *Ați studiat mult, ați scris peste 200 de articole, ați elaborat lucrări de valoare* (Mănăstirea Curtea de Argeș. Impresii, *1967;* Un secol de activitate corală în Pitești, *1971;* Argeșeni în spiritualitatea românească, *vol. I, 1980;* Călinești 600, Pitești, *1971;* Argeșeni și musceleni în Academia Română, *1995;* Istoria municipiului Pitești, *1988; O lucrare în colaborare cu Nicolae Rizescu și Octavian Sachelarie:* Argeșeni în spiritualitatea românească, *vol. II, 1988. Care vă este cartea cea mai dragă sufletului? Sus am amintit câteva dintre ele. Răsfoind* O viață printre cărți, *vol. I și II, am observat zeci de articole care vă aparțin, articole bine documentate, variate, utile pentru cercetare, întâmpinate favorabil de către public. Publicațiile ilustrează perfect relația care se poate crea între autor și cititor.*

— Am scris articole și studii pe care le-am publicat, tot așa cum am scris un număr de 15 cărți, singur sau în colaborare. Tatăl meu, care era născut la sfârșitul secolului al XIX-lea, îmi spunea adesea: „Pe unde treci, să se cunoască orice ai fi în viață, dar fără să faci rău cuiva". Acest sfat m-a urmărit toată viața. Mi-a plăcut să cercetez trecutul și foarte multe din scrierile mele sunt rezultatul cercetării trecutului istoric și cultural al zonei Argeș-Muscel.

• *Ce aveți în prezent pe masa de lucru?*

— În prezent am pe masa de lucru volumul al treilea de la *O viață printre cărți*. Cu această carte voi încheia un ciclu cu care sper că, măcar parțial, mă voi achita de o profesie care mi-a fost dragă toată viața.

• *Nu vă întreb dacă aveți timpul necesar pentru lectură. Opera dv. mărturisește. Cum arată o zi din viața dv., domnule director?*

— O zi din viața mea încearcă să arate ca în anii de tinerețe, dar de câțiva ani am început să-mi simt vârsta. Locuiesc la țară, la Călinești, și sunt foarte multe de făcut. Cel de-al doilea băiat al meu,

Spiridon, de câțiva ani îmi tot preia din responsabilități, deși, până la 29 de ani câți are, a publicat trei volume de versuri.

• *Care sunt trăsăturile caracteristice ale vieții culturale din Pitești? Ne înscriem în parametrii impuși de cultură, de tradiție, de standardele europene și occidentale?*

— Piteștenii au o viață culturală normală. Chiar dacă nu avem o filarmonică, ne ridicăm cu mult peste media de activitate culturală a țării. Avem școli multe și bune, avem două universități cu cca. 20 000 de studenți, cu o populație civilizată. Cât despre „standardele europene", noțiunea sună de câțiva ani tot mai fals. Dacă țara noastră ar fi mai bine condusă, ar râvni Europa la noi. Dar nu trebuie să ne pierdem nici un moment încrederea în forțele și mai ales în șansele noastre.

• *Ce recomandați dascălilor din Argeș pentru a desăvârși un proces de educație?*

— În Argeș avem dascăli buni, dar mulți dintre ei pun problema salariilor înaintea îndatoririlor. Faptul se leagă de ideile de mai sus.

• *Colectivul de redacție, cititorii revistei* Aripi, *elevii și cadrele didactice din Școala Nr. 11 „Mihai Eminescu" vă admiră. Personal, văd în dv. „un profet al neamului" în viața culturală a Piteștiului. Ce le spuneți cititorilor revistei* Aripi?

— Revista *Aripi* este una din cele mai bune reviste școlare din țară. În paginile ei se scrie frumos și bine. Ideea de a acorda spații în revistă unor profesioniști cum sunt domnii Marin Ioniță sau Sergiu Nicolaescu e foarte bună. Am citit multe poezii de valoare scrise de elevii dv. E normal... doar școala poartă numele lui Eminescu. În ce mă privește, am sentimente aparte pentru această școală. Am fost prezent și la inaugurare. Nu numai că eram director unde sunt și azi, dar eram consătean cu Mișu Păunescu, directorul de atunci. Doresc Școlii Nr. 11 și revistei sale să crească și să înflorească.

• *Domnule director Voinescu, vă mulțumesc pentru amabilitatea arătată, pentru frumoasa activitate desfășurată în viața orașului nostru. Ați intrat în istoria Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu", în istoria Argeșului. Vă mulțumim pentru tot și vă dorim sănătate, ani buni de creație, de împlinire!*

(Interviu consemnat, în anul 2003, de prof. Renata Alexe,
în revista *Aripi* a Școlii Nr. 11 din Pitești)

Noul sediu al Bibliotecii Judeţene Argeş, un foarte mare vis împlinit

Fără îndoială că evenimentul săptămânii trecute a fost inaugurarea noului sediu al Bibliotecii Judeţeane Argeş. Un motiv de mare bucurie şi pentru directorul Silvestru Voinescu, un om dăruit total culturii şi cărţii.

• *Reprezintă noul sediu un vis împlinit?*

— Un foarte mare vis împlinit. Pentru că biblioteca din Piteşti nu mai avea sediu şi avea toate şansele să ajungă în stradă. Şi, în loc să ajungem în stradă, am ajuns într-o clădire nouă. Faptul că avem acest nou edificiu se datorează inginerului Florea Costache, cel care era preşedintele Consiliului Judeţean în 1994. În acel an s-a hotărât înfiinţarea Curţii de Apel Piteşti şi Primăria a cedat Justiţiei Palatul Culturii. Atunci, inginerul Florea Costache a lansat un concurs la Institutul Judeţean de Proiectări pentru un proiect al viitoarei Biblioteci Judeţene. Proiectul a fost câştigat de soţii Maria şi Alexandru Mulţescu.

• *De câţi ani sunteţi în slujba cărţii?*

— De 50 de ani. Mi-am început activitatea la Biblioteca raională Topoloveni. În 1963 am venit la Biblioteca judeţeană.

• *Câte cărţi avea atunci biblioteca?*

— În 1963 avea 90 000 de exemplare. Acum, în 2003, avem un total de peste 500 000 de volume.

• *Care sunt cele mai vechi şi valoroase cărţi?*

— Avem mai multe cărţi din secolul al XVI-lea. Cea mai veche – un volum din 1545 cu scrisori ale lui Cicero. Avem şi cărţi româneşti foarte vechi: *Îndreptarea legii*, Târgovişte (1652). Avem şi cărţile lui Şerban Cantacuzino: *Apostol* (1683), *Evanghelia* (1682), *Biblia* (1688).

(Interviu consemnat de Denis Meraru
în *Argeşul*, 11 martie 2003)

Capitolul V

VARIA

Iunie '90, de bun augur pentru bibliotecile publice din Argeş

Despre instituţiile de cultură, în general, şi despre biblioteci, în special, se scrie puţin, şi judeţul nostru nu face excepţie. Ultimele decenii ne-au obişnuit cu situaţii pe cât de umilitoare, pe atât de revoltătoare; prezenţa unui mare universitar sau scriitor într-o bibliotecă nu era semnalată, în timp ce presa anunţa producţii iluzorii de pe tarlalele cu pălămidă sau din sectoare zootehnice, în care o parte din vaci nu se mai puteau ridica singure.

Astfel de situaţii nu ne-au împiedicat să ne vedem de treburile noastre şi să punem în permanenţă cartea bună la dispoziţia iubitorilor de lectură. Foarte dureros a fost faptul că, după 1975, pentru a se putea face faţă „marilor investiţii", statul socialist nu i-a mai putut plăti pe bibliotecarii de la sate, urmând ca activitatea din aceste instituţii de cultură să se desfăşoare pe baze obşteşti.

Judeţul Argeş are, prin cele 93 de biblioteci comunale ale sale, o zestre materială uriaşă. Peste 50 de unităţi au mai mult de 8 000 de volume din cele mai diverse domenii de cunoaştere, făcând ca numărul total de cărţi din această reţea să se cifreze în jurul a 800 000. (Dacă adunăm şi cele peste 500 000 de volume din biblioteca judeţeană şi pe cele din cinci biblioteci orăşeneşti, ne putem da seama cu uşurinţă de câtă carte dispune reţeaua de biblioteci publice a judeţului nostru.)

Îndurerat de sângele nevinovat care a curs şi care ne este cu atât mai scump, Moş Crăciunul anului 1989 de-abia în februarie 1990 a scos din sacul lui cu bunătăţi darul pentru bibliotecile de la sate. România îşi plăteşte din nou bibliotecarii comunali şi la apariţia acestor rânduri, în aproape toate cele 93 de biblioteci comunale avem un bi-

bliotecar remunerat cu normă întreagă (Ordinul nr. 70, din 10.II.1990, al Ministerului Culturii).

S-a făcut un act de justiție socială, care ne reașază și din acest punct de vedere pe locul ce îl merităm în Europa, în această Europă din care n-am lipsit după 1944 nici o clipă și care trebuie să recunoască în patrimoniul său prezența spiritului românesc, pe care nici un fel de „indicații" nu l-au putut ține închis.

Deschizându-ne cu cheia sa uriașă porțile spre mai bine, județul Argeș va avea, în ziua Sfântului Petru (29 iunie), o rețea de biblioteci publice – 93 de biblioteci comunale, cinci biblioteci orășenești și o bibliotecă județeană, instituție culturală de prestigiu, care împlinește anul acesta (1990) 110 ani de existență.

Tablou de promoție. Omagiu profesorilor noștri

Privesc adesea, cu o încărcătură sentimentală lesne de înțeles, o fotografie de format mare, făcută în anul 1979 pe scările de la intrarea în Liceul nostru. Suntem aproape 40 de foști colegi care am absolvit în anul 1954 (Clasa a XI-a A). Pe prima treaptă, sunt o parte din profesorii noștri: I. Steriopol, Gh. Toma (foști directori), Ovidiu Dumitrescu (diriginte), D. Mihalașcu, Fl. Cosmescu și Gh. Muranievici. (Dintre profesorii a căror absență am regretat-o au fost Marin Bădescu și Titus Păuna – directorii de mai târziu ai liceului.)

Din clasa noastră doar doi colegi nu au urmat cursurile unei forme de învățământ superior; unul a îmbrățișat cariera de învățător, iar celălalt a condus grefa unei judecătorii foarte mulți ani.

Treizeci și șase de absolvenți dintr-o singură clasă au pășit în învățământul superior, fără meditații, numai cu cât ne-au dat profesorii noștri, unii absolvind în mod strălucit în frunte cu șeful promoției, Marius Iosifescu, astăzi membru al Academiei Române – nume de circulație internațională în matematicile contemporane; opt medici, zece ingineri, printre care nume de prestigiu în județul nostru, cum

sunt Gheorghe Budan și Iancu Vasiliu, sau în Regionala de căi ferate Cluj, unde Sabin Ionescu conduce un important sector de foarte mulți ani; patru colonei, printre care fostul meu coleg de bancă Daniel Barbu, pe care sunt sigur că am să-l văd purtând tresele de contraamiral; profesori (Costel Cucurezeanu în învățământul universitar), economiști, cercetători, printre aceștia un Râpeanu, nume în fizica nucleară românească etc.

Pe chipul fiecăruia eu citesc emoția cu care am plecat din clasă, unde s-a strigat catalogul și am asistat la lecția de geografie a profesorului Gh. Toma. Ne-a vorbit despre „hotar".

Astăzi, în 1990, îmi dau seama că lecția aceea a fost nu numai temerară, ci, mai ales, consecința patriotismului plin de demnitate și încredere în viitor pe care distinsul dascăl le-a purtat până dincolo de viață.

Îl aud și acum pe profesorul Toma spunând atunci în clasă: „Hotarul unei țări trebuie să îndeplinească trei condiții: să fie natural, să fie istoric și să fie demografic. Un astfel de hotar este Nistrul, care ne-a despărțit și ne va despărți totdeauna de vecinii noștri de la Răsărit..."

Fără îndoială, ziua aceea din 1979 rămâne una dintre amintirile noastre scumpe în care au fost imortalizați liceul pe care l-am absolvit – căruia i s-a spus „I.C. Brătianu" și va trebui să i se spună la fel –, și iluștrii noștri profesori în fața cărora ne-am plecat de atâtea ori frunțile și cărora astăzi le suntem datori cu rugăciunile noastre.

De pe malurile Argeșului pe malul Nistrului, împreună cu P.S. Calinic

La sfârșitul lunii mai 1994, un grup de colegi și prieteni din instituții de cultură ale județului am făcut o călătorie în raionul Rezina din Republica Moldova, răspunzând astfel vizitei făcute în Argeș, cu două luni înainte, de un grup de rezineni, în general cu aceleași

preocupări ca ale noastre. Cu acest prilej s-au dus şi 25 de colete cu cărţi bibliotecii din Rezina.

Am avut prilejul să fim însoţiţi în călătoria noastră de P.S. Calinic, Episcopul Argeşului şi Muscelului, care, pe lângă faptul că s-a dovedit a fi un admirabil companion, a dat grupului nostru mai multă importanţă. Sfinţia Sa a fost însoţit de Părintele Mărgăritescu, secretarul Episcopiei Argeş. Atmosfera oarecum sobră din timpul călătoriei a fost din plin răsplătită de imaginile mirifice ale plaiurilor străbune. În opririle noastre la câteva mănăstiri, am beneficiat şi noi cu emoţie de cinstirea ce se acorda, după tipic, Vlădicăi de Argeş.

Oraşul Rezina, nou din punct de vedere urbanistic, este totuşi o aşezare veche, ce vine din evul mediu moldovenesc, capitală de plasă, din vechiul judeţ Orhei. Vestiţii arcaşi orheeni din oastea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt, cum i se spune pe acele meleaguri, au dispărut, dar dârzenia oamenilor a rămas.

Aşa se face că cei din Rezina vorbesc aceeaşi limbă românească pe care o vorbim şi noi şi care ne-a îngăduit să cântăm împreună aceleaşi cântece, să recităm din Eminescu sau Mateevici, din Alecsandri sau Coşbuc. Totul mi s-a părut cu atât mai firesc, cu cât la aceeaşi masă şedeau Mihai şi Radu, Vasile şi Petre, Ion şi Alexandru, Nicolae şi Constantin, deşi unii erau de pe malurile Argeşului, iar alţii de pe malul Nistrului.

Contactele culturale ne-au demonstrat că „amândoi suntem de-o mamă", că *Balada* lui Ciprian Porumbescu, cântată de o fetiţă de 10 ani, care ne-a înfiorat ca şi cea pe care o ascultam cântată de maestrul Ion Voicu, este şi a unora şi a altora, chiar dacă administrativ unii nu recunosc.

Prima vizită în zonă am făcut-o la schitul Ţâpova, săpat în malul calcaros al Nistrului, la 20 km aval de Rezina, unde nu se poate ajunge decât pe apa fluviului. Coborâţi de pe puntea vaporaşului am urcat pe o potecuţă, până am ajuns pe platforma din faţa fostului schit, ale cărui chilii şi biserică au fost săpate în peretele vertical al stâncii. Totul e impresionant. În primul rând, uriaşa strădanie a oamenilor din timpurile vechi de a-şi crea adăpost şi apărare şi, în al doilea rând, panorama ce se deschide peste apa Nistrului şi a dealurilor transnistrene.

Schitul Adormirii de la Ţâpova este din secolul al XVII-lea. Tradiţia însă spune că aici Ştefan cel Mare s-ar fi cununat cu Maria Vochiţa, iar cercetările arheologice, care mai continuă încă, demonstrează că o parte din spaţii au fost săpate încă din timpul getodacilor. Ultimii călugări au trăit la Ţâpova în sihăstrie până în jurul anului 1950.

Întorşi pe vas, căpitanul ne-a informat că Nistrul are, în porţiunea pe care navigăm, 120 m lăţime şi între 3 şi 8 m adâncime. În călătoria noastră am fost însoţiţi de arhitectul-şef al Rezinei, Ion Perciun, cunoscut poate mai ales pentru poeziile sale de un vibrant patriotism.

A doua zi, însoţiţi de acelaşi arhitect şi poet, în care am descoperit un mare suflet de român, am mers la mănăstirea Saharna. Datând din secolul al XVIII-lea, mănăstirea a fost desfiinţată după ocupaţia sovietică, dându-i-se întrebuinţări laice. În ultimii ani, până în aprilie 1991, când s-a reînfiinţat, în biserică a fost un disco-club pentru tineretul satului aflat în apropiere. În mai puţin de două luni, aici s-a reînfiripat viaţa monahală, paralel cu organizarea şantierului pentru restaurarea generală a bisericii.

Vizitând biserica în care se făceau săpături, iar pictura era total degradată, starețul ni s-a plâns că fondurile alocate pentru restaurare sunt mici şi întreprinderea care o execută lucrează foarte încet. P.S. Calinic a explicat starețului şi arhitectului cum trebuie tencuită biserica în interior, urmând ca în 1992 pictura să se facă în frescă pe cheltuiala Episcopiei Argeşului, de către pictorii acesteia.

În timpul mesei care a urmat, arhitectul Ion Perciun ne-a recitat din versurile sale, iar părintele Adrian, starețul şi pictorul amator, Malai, a cărui casă, adevărată galerie de artă, o vizitaserăm în satul Suharna, în drum spre mănăstire, ne-a mulţumit pentru vizită, arătând că prezenţa Vlădicăi de Argeş se va înscrie ca o dată memorabilă în istoria mănăstirii. Am mai întârziat câteva minute în jurul maşinii, admirând de departe locuinţele rupestre ale unor schimnici din vremurile de demult, săpate în stânca ce închide valea în spatele mănăstirii. În acest timp, părintele Mărgăritescu – secretarul Episcopiei Argeşului, a consemnat datele necesare pentru înscrierea starețului Saharnei la una din facultăţile de teologie din ţară, cu o bursă acordată de P.S. Calinic.

*

Într-una din zile, am făcut o călătorie mai lungă, mergând aproximativ 80 de km spre nord, printre ogoare bine lucrate, cultivate cu grâu şi orz, porumb, floarea soarelui şi tutun. La capătul drumului nostru, am ajuns în oraşul Soroca, aşezat pe dealuri şi udat de apa Nistrului – care curge dinspre nord spre sud.

Am poposit la Casa de cultură, o construcţie modernă de proporţii impresionante şi, însoţiţi de cineva din conducerea acesteia, am mers să vizităm cetatea aflată în apropiere şi aşezată chiar pe malul Nistrului, în apele căruia îşi oglindeşte maiestatea zidurilor de peste 25 m înălţime, încă din secolul al XV-lea. Impresionant de bine conservată, cu ziduri groase din bolovani de munte, de formă circulară, cu turnuri în patru părţi şi cu creneluri trainice, cetatea a fost ridicată la sfârşitul secolului al XV-lea de Ştefan cel Mare, se pare pe locul unui fost fort genovez, şi durată în piatră în forma actuală de Petru Rareş.

Cetatea a fost aşezată în acest punct unde Nistrul, având vadul larg, era trecut de tătari călări în incursiunile lor de pradă. De-a lungul istoriei sale, cetatea Soroca a adus servicii reale Moldovei, ţinând sub supraveghere Nistrul pe o distanţă de zeci de kilometri, atât spre Hotin cât şi spre Tighina. Nu este lipsit de semnificaţie faptul că cetatea Soroca nu a fost niciodată cucerită de duşmani.

După ce am primit explicaţii foarte preţioase de ordin istoric şi militar de la o tânără profesoară de istorie care vorbea o admirabilă limbă românească, am părăsit celebrul monument îndreptându-ne spre „Muzeul de etnografie şi îndeletniciri casnice de ieri şi de azi".

Aflându-ne în faţa clădirii, n-aveam prea mare entuziasm pentru vizita ce urma să facem, dar în timpul acesta am trăit sentimentul straniu că ne aflăm la noi în Argeş, în Muscel sau în Teleorman, printre unelte cu care mamele noastre împodobeau casele şi ne făceau albiturile înflorate cu care am crescut. Aceeaşi meliţă, aceleaşi fus şi furcă, sucală şi vârtelniţă, spată şi vătale, suveici şi tindeche etc. Ţesăturile care făceau piesele de rezistenţă ale expoziţiei, din in, din cânepă, din pânză topită sau din lână, parcă atunci fuseseră dezbrăcate de părinţii noştri şi puse în cui. O asemenea identitate de preocupări casnice pornind de la origini identice nu puteam bănui. Ghidul muzeului, care n-a

trebuit să ne dea nici un fel de explicaţii, a fost la fel de fericit ca şi noi, care ne-am simţit pur şi simplu acasă.

Ultimul obiectiv vizitat la Soroca a fost Biserica Stratilat, catedrala oraşului, monument de arhitectură cu totul deosebit de la începutul secolului nostru. Am fost impresionat de cantitatea enormă de verdeaţă cu care era împodobit interiorul. A doua zi era Pogorârea Sfântului Duh sau Duminica Rusaliilor. În timpul cât P.S. Calinic s-a întreţinut în altar cu protopopul oraşului – parohul catedralei – noi am cercetat cu atenţie biserica, complet renovată, cu policandre, catapeteasmă şi icoane împărăteşti valoroase, dar cu o pictură modestă, la care contribuia şi stridenţa culorilor.

În drumul de întoarcere spre Rezina ne-am oprit în comuna Ţarenca – fostă Ţăreni – unde eram aşteptaţi. Aici am vizitat Casa de cultură şi Biblioteca şi am ascultat un taraf dirijat cu nerv de o tânără profesoară care cânta şi la vioară. Clopotele care l-au salutat pe Vlădica de Argeş au strâns tot satul la biserică. Am fost întâmpinaţi cu colaci mari, împletiţi şi cu sare. P.S. Calinic le-a vorbit sătenilor, care nu văzuseră niciodată un episcop în biserica lor, despre rolul bisericii, despre buna înţelegere, despre pace şi le-a dat binecuvântarea arhierească. Seara le-am povestit entuziasmaţi prietenilor noştri de la Rezina tot ce văzuserăm în călătoria de peste zi.

*

Ultima zi de şedere la Rezina – Duminica Rusaliilor (26 mai). Potrivit programului făcut de sâmbătă seara, grupul trebuia să se împartă în două: P.S. Calinic trebuia să meargă la Episcopia din Bălţi să oficieze liturghia împreună cu P.S. Petru, episcopul de aici, iar o altă parte a grupului să viziteze oraşul Rîbniţa, de pe malul stâng al Nistrului.

Ploaia torenţială însă a făcut imposibilă călătoria la Bălţi (peste 100 de km) şi de aceea P.S. Calinic, împreună cu părintele Mărgăritescu, secretarul Episcopiei Argeşului, a mers la Mănăstirea Saharna, din apropierea Rezinei.

Ceilalţi am trecut Nistrul la Rîbniţa, peste podul care leagă cele două oraşe. Am vizitat câteva magazine, cu mărfuri puţine şi sortimente şi mai puţine, apoi am întârziat toţi într-o librărie mare şi bine

aprovizionată cu carte numai în limba rusă. Rîbnița s-a încorporat mișcării transnistrene și deși 25 % din populație e moldovenească, nu mai are nici o școală cu predare în limba română. Copiii moldovenilor de aici vin la școală în Rezina. Pe un raft am găsit totuși cărți în limba română cu scriere latină, de autori români și străini, ieftine și foarte frumos legate. Am ieșit toți cu brațele pline de cărți, singura răsplată a vizitei noastre în acest oraș de peste Nistru, în care ne-a plouat atât cât să nu-l uităm multă vreme.

Printre cărțile pe care le-am cumpărat se află și volumul – singurul care mai era în librărie – *Cartușiera*, al poetului basarabean Efim Tarlapan, de care auzisem cu câțiva ani înainte ca fiind un mare patriot și un talent cu totul aparte. În câteva ore i-am citit volumul pe nerăsuflate – circa 30 de rondeluri și foarte multe epigrame și aforisme – cu o superbă ilustrație făcută de pictorul Dumitru Trifan. *Rondelul intrusului* a făcut mare vâlvă într-o anumită presă, de aceea îl transcriu aici integral:

„Venetice, ce te-așezi?
Vrei să stau eu în picioare
În căsuța mea? Nu-ți pare
Că prea mult pe-aici îmi șezi?

Loc în țara ta cea mare...
Este cât cu ochii vezi !...
Venetice, ce te-așezi?
Vrei să stau eu în picioare?

Pleacă ! Și-aș vrea să mă crezi:
Primitor sunt din născare
Dar mai am și-o zicătoare,
Te rog s-o memorizezi:

NEPOFTITUL SCAUN N-ARE !..."

După ce critica de stânga l-a atacat, poetul Efim Tarlapan a răspuns cu încă un rondel din care citez doar ultima parte:

„Recunoscu-mi vina mare
Față de partid și stat.

Am greșit când am strigat
«Nepoftitul scaun n-are !»

Și-ntrucât m-am corectat,
Strig cum este, dar mai tare:
«Nepoftitul scaun are
Fiindcă Stalin i l-a dat!!!»

Știu de ce v-ați supărat..."

La ora 14 am avut o întâlnire oficială la care au participat întreaga noastră delegație și conducerea orașului și raionului Rezina. Am fost primiți de Domnul Nicolae Proca, președintele executivului local, deputat în Parlamentul Republicii Moldova. Au mai fost de față domnul Anatolie Badan, prim-locțiitorul președintelui, și ceilalți doi locțiitori, Zaharia Groza și doamna Eugenia Chișlean, care răspunde, printre altele, și de cultură. Discuțiile s-au purtat într-o atmosferă caldă, informându-ne reciproc despre realitățile și viața argeșenilor și a celor din Rezina.

Domnul președinte Nicolae Proca, foarte la curent cu întreaga viață social-politică din România, ne-a spus: „Parlamentul Moldovei și eu personal urmărim cu viu interes, ca întreaga republică de altfel, tot ce se întâmplă la dumneavoastră. Televizoarele noastre șed deschise mai mult pe București. Cunoaștem întreaga activitate a domnului Iliescu, a lui Petre Roman și a Parlamentului României. Speranțele noastre sunt mari".

Cuvinte cu mare încărcătură emoțională.

Mi-am îngăduit, ca șef al delegației noastre, să-i invit la Pitești pe conducătorii Rezinei să realizeze contacte directe cu conducătorii județului Argeș și municipiului Pitești, pentru integrarea acestei legături în mișcarea amplă ce se desfășoară astăzi între România și frații noștri de dincolo de Prut. Au mai fost de față domnii Mihail Prepeliță, șeful secției culturale de la Rezina, violonist și dirijor, sufletul întregii mișcări culturale de aici, și prietenul nostru, celălalt prieten al nostru, arhitectul poet Ion Perciun, precum și conducătorii ziarului local *Farul Nistrean*.

Toţi cei care am participat la această întâlnire am prânzit împreună cu conducătorii instituţiilor de cultură. A fost o atmosferă de o înaltă simţire românească. S-a cântat, s-a recitat şi s-au ridicat pahare pentru viitorul comun al patriei noastre. Ne-am despărţit târziu în noapte, ca de la o reuşită petrecere în familie.

A doua zi dimineaţa, luni, tot pe ploaie, ne-am despărţit după îmbrăţişări calde şi ne-am îndreptat spre Chişinău, unde am făcut numai un scurt popas din cauza ploii care nu a contenit nici un moment. Am traversat un oraş mare, care se situează ca dimensiune între Bucureşti şi oricare din marile oraşe româneşti.

De la plecarea din Chişinău şi până la destinaţie, două momente merită, mai ales, a fi consemnate. Punctul de graniţă de la Leuşeni, de pe malul stâng al Prutului, unde şirul de maşini pe două coloane este de 3-4 km şi unde se staţionează câte 50-60 de ore este pur şi simplu una din cele mai jenante situaţii ce se petrec azi în Europa. Noi am trecut fără să aşteptăm şi, o dată ajunşi în vama românească, parcă am intrat în altă lume.

A doua zi, după o noapte dormită la Huşi, tot pe ploaie am oprit la Episcopia Buzăului, unde am fost onoraţi de primirea P.S. Teofanie, în sala de protocol a palatului episcopal. Pe registrul superior al acestei săli se află portretele tuturor episcopilor care au păstorit aici. Undeva, în dreapta intrării, se află portretul Vlădicăi Daniil Topoloveanu, fost stareţ al Mănăstirii Aninoasa, de unde în 1716 a fost ales episcop de Buzău. Între 1719 şi 1732 a fost Mitropolitul Ţării Româneşti.

În drum spre Piteşti ploaia ne-a însoţit până aproape de Leordeni, unde am trecut într-o zonă în care soarele se uita bucuros în urmă, într-un superb asfinţit. Am încheiat astfel o călătorie emoţionantă, dar mai ales plină de promisiuni pentru un viitor românesc.

(Note de călătorie, publicate parţial în săptămânalul argeşean *Imposibil*, din iunie şi iulie 1991)

Pe marginea unui autograf

Cu puţin timp în urmă am primit o carte cu autograf din partea unei vechi cunoştinţe cu care am lucrat la Topoloveni până în anul 1960.

După desfiinţarea raionului, ne-am despărţit. Domnul profesor Petre Popa, fiindcă despre dânsul este vorba, venea la Piteşti director al Bibliotecii Regionale Argeş, până când, în 1964, am fost numit eu în locul domnului Popa, care primea alte responsabilităţi. După anul 1980 ne-am apropiat din nou, în cadrul unei colaborări rodnice, care a avut rezultate deosebit de benefice pentru Argeş, în general, şi pentru Piteşti, în special.

Aşa s-a făcut că, din iniţiative care i-au aparţinut, a apărut în anul 1984 *Cartea Eroilor*, lucrare monumentală, unică în România, iar în 1985, 1986 şi 1988, cele trei variante ale *Istoriei Piteştiului*, ultima dintre ele apărând la Editura Academiei, cu prefaţa acad. Ştefan Ştefănescu. (Nu pot să nu menţionez aici şi colaborarea distinsului profesor Paul Dicu la realizarea lucrării privind istoria Piteştiului.)

Concomitent cu cercetarea şi elaborarea variantelor *Istoriei Piteştiului*, la care trebuie adăugat şi serialul de 25 de articole ample în 25 de numere consecutive din revista *Argeş*, profesorul Petre Popa a publicat două ediţii, 1984 şi 1988, dedicate *Mausoleului de la Valea Mare (Mateiaş)* şi *Piteşti. Microalbum.*

Aşadar, până la revoluţia din 1989, profesorul Petre Popa publicase, singur sau în colaborare, 10 volume. După 1990, trecut la catedră, şi-a început seria de volume tipărite cu *Monografia Liceului „Alexandru Odobescu"*, în 1994.

După trecerea în învăţământul universitar, cu o putere de muncă aproape ieşită din comun, profesorul Petre Popa a început să scrie şi să publice lucrări care se adresează cu precădere studenţilor de la facultatea de istorie.

Astfel au apărut, rând pe rând, volumele:

- *Istoriografie universală (1)*, Ed. Universităţii din Piteşti, 1998;
- *Istoria economiei naţionale a României (1)*, Ed. Universităţii din Piteşti, 1999;

• *Istoria sistemelor administrative (1)*, Ed. Universității din Pitești, 1999;

• *Tradiție și actualitate în istoriografia românească*, Ed. Universității din Pitești, 2000;

• *Studii istorice (culegere)*, Ed. Universității din Pitești, 2000.

Tot în anul 2000, ca dovadă a preocupărilor ample pe care le are, istoricul Petre Popa a mai publicat volumele: *China, Sensuri istorice* și *Ion Ionescu de la Brad, enciclopedist român*.

În același an de sfârșit de secol și mileniu, a mai publicat volumul de *Studii istorice*, în care a selectat o parte din articolele pe care le-a împrăștiat cu generozitate prin diferite periodice cu profil istoric sau cultural.

În anul 2001 a publicat la Editura Didactică și Pedagogică volumul *Performanțe istoriografice românești*, având peste 320 de pagini. Pe acest al XX-lea volum al său, profesorul Petre Popa de la Universitatea din Pitești mi-a scris o dedicație care mi-a produs o mare, o foarte mare bucurie. (În colecția mea de cărți cu autografe, acest volum va sta alături de cele primite de la o serie de academicieni, mari universitari sau oameni politici, cărți la care țin cu pasiunea colecționarului.)

Cartea aceasta este unică în felul ei în istoriografia românească, atât privind modul în care a fost gândită, cât și realizată. Cele 12 capitole care împart materia sunt o autentică sinteză a istoriografiei, de la evul mediu românesc și până în a doua jumătate a secolului al XX-lea.

Volumul are un aparat critic redutabil, care se întinde pe aproape 75 de pagini și conține 325 de note, o bibliografie selectivă și un amplu indice de persoane. Ceea ce-i conferă însă unicitate este un inventar al tuturor istoricilor noștri, împărțiți în două grupe: prima, sub genericul „In gloriam aeternitatis", conține 176 de nume așezate în succesiunea anilor de naștere, iar a doua („Autori români contemporani preocupați constant de elaborări istorice reprezentative") însumează, la rândul ei, 199 de autori.

Până să-i citești titlul, cartea ți se impune prin fotografia istoricului martir Gheorghe I. Brătianu, aflat la masa lui de lucru. După ce

trecem de pagina de titlu, găsim „În loc de prefață. Cuvântarea lui Nicolae Iorga la intrarea în Academia Română", din 17 mai 1911.

În cele 27 de pagini, marele istoric evocă personalitatea lui Grigore Tocilescu, al cărui fotoliu era chemat să-l ocupe la Academie. Dar după binecunoscutu-i obicei, Iorga face, pe lângă evocarea obligatorie, ample incursiuni în istoriografia românească și universală, subliniind, în ceea ce ne privește, realizările notabile de până la el. Inspirată idee de a începe această sinteză cu un amplu cuvânt al marelui savant Nicolae Iorga, față de care, este evident, istoricul Petre Popa are o mare considerație.

Cea de-a 20-a carte a universitarului piteștean este o reușită pentru care îi adresez cele mai calde felicitări și îl asigur de marea mea admirație.

Cunoscându-l de-o viață, știu că de câte ori a trecut prin momente grele, în loc să devină contemplativ, a muncit cu încrâncenare și a realizat lucruri de excepție.

Una dintre dovezi este chiar această carte – *Permanențe istoriografice românești* – care n-a fost scrisă nici pe departe în momente de liniște sufletească.

(Revista *Cultura* nr. 1-4, 2001)

Când fiul se lansează alături de tatăl său

Silvestru Voinescu – *O viață printre cărți*
Spiridon Voinescu – *Încă visător*

Vineri 9 martie, de ziua Sfinților Mucenici, în sala de lectură a Bibliotecii Județene Argeș a avut loc un eveniment cultural unic în viața Piteștiului și anume o dublă lansare de carte. Spunem unic, pentru că autorii lansați sunt tată și fiu, primul aflat la a 12-a carte, iar fiul la cea de-a doua.

Este vorba de volumul antologic *O viață printre cărți* de Silvestru Voinescu, directorul Bibliotecii Județene Argeș, și de volumul

de versuri *Încă visător*, de Spiridon Voinescu, fiul directorului. Ambele cărți sunt apărute la Editura Paralela 45 din Pitești.

La lansare au participat numeroși oameni de cultură, dintre care enumerăm pe criticul literar Sergiu I. Nicolaescu, directorul Muzeului Județean, Radu Stancu, noul consilier-șef al Inspectoratului pentru Cultură, Sevastian Tudor, poeții Virgil Diaconu, Toma Biolan și Florian Stanciu, istoricii Spiridon Cristocea, Vasile Novac și Constantin Iliescu, gazetarul și criticul Gabriel Grigore, profesorul și istoricul literar I.M. Dinu, învățătoarea și poeta Elena Marin, dirijorul Emanoil Popescu, alți oameni de cultură, de talia lui Costin Alexandrescu, Radu Oprea și Octavian Sachelarie, soții Mulțescu, bibliotecari și cititori. Nu în ultimul rând, o muză a poeziei de dragoste a lui Spirică Voinescu!

În cuvântul său, criticul Sergiu I. Nicolaescu a subliniat că noul volum al d-lui Silvestru Voinescu reprezintă o contribuție deosebită la istoria culturii argeșene. Cât privește cartea fiului, Spiridon Voinescu, dl. Nicolaescu a recitat, spre exemplificare, o poezie sugestivă. Dl. Radu Stancu a arătat apoi că se bucură că participă „la lansarea cărții unui om pe care-l prețuiesc foarte mult și care e prietenul meu cel mai de demult. Când eu eram un biet muzeograf la Muzeu, Silvică era deja director al bibliotecii. Și asta la nici 30 de ani. Chiar mă gândeam cum e să fii director la această vârstă. Ne știm, așadar, de atunci și mi se pare neschimbat. Mă bucur și când văd copii care țâșnesc așa, chiar dacă tatăl e cărturar.

De fapt, dl. Voinescu este o enciclopedie vie. Sergiu Nicolaescu zice că ar fi citit toate cărțile din Biblioteca Județeană! Și sunt vreo 500 000! Nu le-a citit, sigur, pe toate, dar este omul care cunoaște cel mai bine istoria acestei instituții prestigioase de cultură. Spune în prefață că cineva ar trebui să scrie istoria Bibliotecii Județene, dar cine altul o poate face decât omul care o păstorește de 40 de ani?! Practic, o treime din istoria bibliotecii de 120 de ani își leagă numele de dl. Voinescu!

Titlul cărții spune, de fapt, totul: o viață printre cărți. În fine, am mandatul Comisiei de Cultură și Învățământ a Consiliului Județean Argeș să aduc un omagiu d-lui Voinescu și să-l felicit!"

A luat cuvântul apoi dl. Octavian Sachelarie, directorul adjunct al B.J.A.: „Am și eu 23 de ani de când lucrez în bibliotecă, alături de dl. director, de la care am învățat foarte multe. Țin să-i mulțumesc pentru faptul că mi-a insuflat pasiunea cărții. Prin cărțile pe care le-a scris, dl. director a dat curs unuia dintre deziderateле lui Dimitrie Gusti, acela de a se realiza o hartă a spiritualității românești. Dar această hartă se poate face numai din mici bucăți, iar dl. Voinescu, prin cele scrise despre Argeș și argeșeni, și-a adus o contribuție importantă la realizarea acestei hărți a spiritualității românești".

D-na profesoară Virginia Biolan a început *ex abrupto*: „D-le Voinescu, vă rog să zâmbiți! Noi așa vă știm și nu se poate ca tocmai acum să stați așa! Sunteți un Lord! Zâmbiți!" Replica d-lui Voinescu nu s-a lăsat așteptată: „Sunt un lord cu leafă mică!"

Poetul Virgil Diaconu a făcut, mai întâi, o prezentare a poeziei d-lui Spiridon Voinescu, iar mai apoi a cărții d-lui Silvestru Voinescu, după care a ținut să facă un apel la noul consilier-șef al Inspectoratului pentru Cultură Argeș, dl. Sevastian Tudor, să sprijine apariția cărților scriitorilor argeșeni. Și asta pentru că la Pitești trăiesc o serie de membri ai Uniunii Scriitorilor, alături de alți scriitori de valoare. Unul este chiar dl. Silvestru Voinescu, cel care, deși are 12 cărți de valoare publicate, nu e membru al U.S.

Pentru că nu era momentul, cum s-a exprimat, să dea un răspuns pe loc, dl. Tudor a promis că va organiza o întâlnire cu scriitorii argeșeni exact pe această temă.

În fine, a luat cuvântul și tânărul poet aflat la a doua sa carte (anul trecut a mai publicat *Taxa pe vis*), Spiridon Voinescu: „Este o mare bucurie și o cinste pentru mine să lansez cartea mea alături de cea a tatălui meu! O altă cinste este aceea că am fost publicat în seria *Scriitorii orașului Pitești*, după seria poeților consacrați, și acest lucru mă onorează foarte mult!"

Cât îl privește pe directorul Voinescu, acesta s-a limitat să mulțumească și să remarce prezența în sală a marilor săi prieteni din lumea culturii argeșene. A găsit, cu înțelepciune, calea de a vorbi doar despre alții și mai nimic despre sine. Spunem „mai nimic", pentru că întâlnirea s-a încheiat cu o replică spirituală la o remarcă a d-lui Radu

Stancu (aceea că dl. Voinescu nu s-ar fi schimbat de peste 30 de ani): „Bine, dragă Radule, aşa de bătrân arătam eu acum 30 de ani?"

Nici nu se putea un final mai inspirat, cu o nouă floare de spirit dăruită nouă de dl. director Voinescu.

(A consemnat Jean Dumitraşcu,
în revista *Săgetătorul* din 13.03.2001)

Biblioteca Judeţeană în anul 2002

La 31 decembrie 2001 municipiul Piteşti avea 200 000 de locuitori. Biblioteca Judeţeană Argeş avea 457 000 de volume, 110 abonamente la periodice româneşti şi străine, 21 977 de cititori înscrişi şi 528 245 de unităţi bibliotecare împrumutate.

De la începuturi până în anul 1950

Primele biblioteci din Piteşti sunt semnalate în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Astfel, la 25 mai 1852, revizorul şcolar Nicolae Simonide raportează printre altele Eforiei Şcoalelor că în „biblioteca" Şcoalei Primare Domneşti nu se mai aflau decât câteva cărţi. Semnalând în raportul său şi acest fapt, este foarte posibil ca această bibliotecă să fi fost creată chiar de Simonide, care fusese primul director al şcolii între 1832 şi 1843.

O altă bibliotecă despre care se ştie este aceea a „Şcolii de candidaţi" (la preoţie) pe care o înfiinţase şi o întreţinea pe cheltuială proprie Episcopul Argeşului între 1845 şi 1850, Samuil Tărtăşescu. Acesta pusese la dispoziţia şcolii propria sa bibliotecă, cu cărţi şi manuscrise şi cu *Gazeta de Transilvania* la care era abonat.

Dezvoltarea economică a oraşului, care a accelerat mărirea numărului ştiutorilor de carte, a făcut să se simtă lipsa unei biblioteci, de la care să poată împrumuta cărţi toţi cei care voiau să citească. Aceasta este una dintre explicaţiile ce se pot da gestului pe care Paraschiva Ştefu, proprietară din Piteşti, îl face în anul 1869, când,

întocmindu-şi testamentul, lăsa o sumă de bani pentru înfiinţarea unei biblioteci publice în oraş.

Prin actul autentificat la Tribunalul Argeş (nr. 15/1869) se spune: „Vor fi datori moştenitorii mei să dea 200 de galbeni austrieci pentru înfiinţarea unei biblioteci în acest oraş, publică, pentru instruirea poporului şi care doresc să poarte numele soţului meu pentru memoria lui în eternitate; această sumă de galbeni – 200, se vor depune de către moştenitorii mei în termen de un an după decedarea mea, primăriei, spre a executa imediat a mea dorinţă fără a fi permis a se urma altfel".

Testatoarea încetând din viaţă în acelaşi an, la 20 februarie 1870, moştenitorul principal S. George Ştefu depune primăriei oraşului suma de 2350 lei noi.

În petiţia pe care o depune la primărie cu această ocazie, face precizarea: „Scopul pentru care mătuşa mea face această donaţie primăriei este de a se forma o bibliotecă publică, care să poarte numele Ştefu".

Primăria oraşului tărăgăneză cu totul nemotivat înfiinţarea bibliotecii, cu toate intervenţiile lui S. George Ştefu, care până la urmă se plânge ministrului Cultelor şi Instrucţiunii publice. În anul 1878 ministrul cere primăriei o copie după testament şi după ce o primeşte intervine energic în favoarea bibliotecii. În sfârşit, primăria este sensibilizată şi în luna noiembrie 1878 cere directorului gimnaziului să întocmească o listă de cărţi necesare bibliotecii.

În luna august 1879, primăria organizează licitaţia pe care o câştigă librarul I. Racoviceanu, care până la sfârşitul anului predă primăriei cea mai mare parte din cărţile cuprinse în listă. La 26 iunie 1880, primăria predă directorului gimnaziului cele 175 de volume împreună cu inventarul lor, spre „a le conserva".

Biblioteca este organizată într-o cameră a gimnaziului şi începând din martie 1881 de conservarea ei va răspunde profesorul Ion Trifonescu ce fusese numit de primărie. După câtva timp, biblioteca este mutată din nou la primărie, fapt care îl face pe directorul gimnaziului să intervină cu un memoriu în care se face şi precizarea: „Cărţile sunt şi continuă de a fi ale comunei, ele se vor ţine numai la gimnaziu, de unde procurarea şi lectura lor vor fi mai accesibile, decât în birourile primăriei". Conducerea primăriei este de acord cu propu-

nerea directorului, dar dispune ca mai întâi să se întocmească un regulament de organizare şi funcţionare a bibliotecii. Regulamentul a fost întocmit şi aprobat de Consiliu la 16 martie 1886. Prin acest regulament care poartă semnătura primarului N. Constantinescu şi care a fost tipărit, directorul gimnaziului era administratorul şi conservatorul principal al bibliotecii.

Biblioteca a crescut de la an la an, atât prin alocaţiile primăriei, cât şi prin unele donaţii.

În anul 1904 biblioteca se măreşte cu cele 1000 de volume pe care istoricul piteştean Gh. Ionescu-Gion – mort în acel an – le lasă prin testament urbei sale natale.

Din anul 1897 Gimnaziul din Piteşti se transformase în Liceul „I.C. Brătianu" şi funcţiona în monumentalul local existent şi astăzi, construit după proiectele arhitectului Alexandru Băicoianu.

În zilele primului război mondial, când Piteştiul a fost sub ocupaţia duşmană iar localul liceului a fost transformat în spital, întregul inventar al şcolii, ca şi biblioteca, au fost salvate prin grija profesorului Ghimpa, unul dintre cei mai străluciţi directori pe care i-a avut liceul piteştean.

După război, când liceul şi-a mărit considerabil numărul de elevi, accesul publicului la bibliotecă a început să stânjenească procesul de învăţământ. Pe de altă parte, cu ajutorul Casei Şcoalelor şi al donaţiilor unor profesori, liceul îşi organizase propria bibliotecă, iar directorul acestuia încetase de mult să mai fie primul custode al bibliotecii publice. Se punea deci problema mutării bibliotecii din clădirea liceului. Soluţia s-a găsit de-abia în anul 1928, prin înfiinţarea Ateneului popular „Gh. Ionescu-Gion" care, începând din 1929, va funcţiona neîntrerupt timp de 20 de ani cu bibliotecă şi muzeu.

Sufletul activităţii ateneului, dar mai ales a bibliotecii, a fost în această perioadă institutoarea Tatiana Bobancu. Au fost aduse de la liceu cărţile pe care le-a avut biblioteca încă din primii ani, mai puţin tratatele şi lucrările enciclopedice din donaţia Ionescu-Gion, care se găsesc şi astăzi în biblioteca liceului.

Între 1930 şi 1940, biblioteca a avut de mai multe ori oaspeţi pe Nicolae Iorga şi pe Gh. Bogdan-Duică, ce conferenţiau în cadrul ateneului. (Soţul Tatianei Bobancu, braşovean de origine, se înrudea în-

deaproape cu familia Bogdanilor, în care intrase prin alianţă N. Iorga şi din care făcea parte Bogdan-Duică.) Printre ceilalţi oaspeţi de seamă, care erau adesea văzuţi la biblioteca ateneului, semnalăm pe Liviu Rebreanu, care în aceşti ani a locuit mai mult la Valea Mare, lângă Piteşti, precum şi pe Mihail Sorbul şi pe Mihail Lungianu, care profesau avocatura la Piteşti.

Până în anul 1949, cartea din biblioteca Ateneului „Gh. Ionescu-Gion" a cunoscut o intensă circulaţie în rândurile cititorilor. În acest an, ateneul se desfiinţează şi întreaga lui activitate este preluată de Căminul Cultural Judeţean.

Biblioteca între anii 1950 şi 1990

O dată cu apariţia Hotărârii Consiliului de Miniştri din 23 iulie 1950, privind noua împărţire teritorială a ţării, biblioteca publică din Piteşti a devenit bibliotecă regională.

La această dată biblioteca avea un număr de 8.000 de volume şi o dată cu noua titulatură „Biblioteca Regională Piteşti" a fost reorganizată într-un local care se afla pe strada Victoriei, colţ cu strada Griviţei, pe locul de unde începe azi marele magazin „Fortuna". Clădirea avea parter, unde se aflau secţia de împrumut pentru adulţi şi depozitul, şi un etaj unde era o sală de lectură cu 10 locuri şi o secţie de împrumut pentru copii.

În anul 1955, biblioteca s-a mutat în Palatul Culturii – fosta clădire a Justiţiei – monument de arhitectură terminat în anul 1914 şi construit după proiectele arhitecţilor Eracle Lăzărescu şi Aghir Culina.

Între timp regiunea Piteşti devenise regiunea Argeş, care se extinsese şi peste teritoriul fostei regiuni Vâlcea. Biblioteca Regională Argeş a trebuit să-şi organizeze un serviciu metodic pentru a presta îndrumare de specialitate în cele 12 raioane: Găeşti, Topoloveni, Piteşti, Muscel, Curtea de Argeş, Vâlcea, Horezu, Drăgăşani, Vedea, Slatina, Drăgăneşti-Olt şi Costeşti, care totalizau în jur de 250 de comune.

A fost o perioadă în care au trebuit învinse o mulţime de greutăţi: lipsa de bibliotecari, lipsa de spaţiu, lipsa de mobilier, lipsa de cărţi care trebuiau în permanenţă „purificate" potrivit cataloagelor publicate pe plan central etc.

Cu toate acestea, biblioteca piteşteană s-a preocupat în permanenţă de creşterea fondului de carte, de atragerea spre lectură a unui număr tot mai mare de beneficiari şi de organizarea unor mijloace de informare – cataloage generale şi speciale pentru cititori – precum şi de reprezentarea în aceste cataloage a întregului fond de carte.

Strădaniile noastre au dat roade, fapt confirmat de bilanţul general făcut cu ocazia sărbătoririi centenarului bibliotecii în anul 1980.

Câteva repere vor fi edificatoare:

31 decembrie 1951 – 12 195 volume existente;
31 decembrie 1960 – 18 872 volume existente;
31 decembrie 1970 – 138 670 volume existente;
31 decembrie 1980 – 215 000 volume existente;
31 decembrie 1990 – 329 000 volume existente.

În privinţa cititorilor şi a volumelor împrumutate, statisticile arată astfel:

1951 – 2 315 cititori înscrişi cu 15 752 volume împrumutate;
1960 – 7 236 cititori înscrişi cu 98 446 volume împrumutate;
1970 – 7 742 cititori înscrişi cu 142 309 volume împrumutate;
1980 – 12 500 cititori înscrişi cu 275 500 volume împrumutate;
1988 – 14 400 cititori înscrişi cu 370 616 volume împrumutate;
1990 – 11 338 cititori înscrişi cu 255 430 volume împrumutate.

În anul 1974 biblioteca a devenit judeţeană, îndeplinind în continuare funcţia de bibliotecă publică pentru municipiul Piteşti şi principalul for metodologic pentru cele 99 de localităţi ale judeţului, dintre care 93 de comune şi cinci oraşe.

La data sărbătoririi centenarului bibliotecii, în 1980, aceasta se prezenta ca una dintre instituţiile de cultură cu cele mai adânci implicaţii în viaţa spirituală a municipiului Piteşti. Biblioteca lucra de luni până sâmbătă după un program de 12 ore zilnic pentru public, cu secţia de împrumut pentru adulţi organizată cu acces liber la raft, unde erau expuse aproape 25 000 de volume din cele mai diverse domenii, cu o sală de lectură pentru studiul cărţii cu 70 de locuri, care avea în gestiune proprie şi principalul fond de referinţă (enciclopedii, dicţionare, mari lucrări de sinteză, româneşti şi străine). Avea, de

asemenea, secţia de împrumut pentru copii care dispunea de peste 50 000 de volume şi de 10 locuri într-un spaţiu propriu pentru lectură, sală de lectură pentru presă cu un număr de 16 locuri, cataloage generale pentru cititori – alfabetic, sistematic, index alfabetic al catalogului sistematic, catalog pentru periodice, catalog pentru noutăţi şi altele. Biblioteca avea şi o secţie de colecţii speciale în care erau incluse şi lucrări pasibile de a face parte din patrimoniul cultural naţional, cu un număr de peste 10 000 de unităţi şi cu 12 locuri în spaţiul propriu, pentru lectură.

La sărbătorirea centenarului bibliotecii au participat pe parcursul a zece zile o serie de personalităţi, cum au fost: academicianul Nicolae Teodorescu – preşedintele Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă, academicianul Alexandru Balaci, profesorul Constantin Bălăceanu-Stolnici, George Macovescu – preşedintele Uniunii Scriitorilor, Angela Popescu-Brediceni, directoarea Bibliotecii Centrale de Stat, cea mai mare parte dintre directorii bibliotecilor judeţene, conducătorii judeţului Argeş şi alte personalităţi locale şi din afara judeţului.

Cu această ocazie s-a turnat o medalie la Monetăria Naţională care evoca centenarul, iar pe faţada Palatului Culturii s-a aplicat un medalion de 50 de cm în diametru, sculptat în calcar de Albeşti, care consemnează acelaşi eveniment.

În anii 1981-1985 am organizat în fiecare lună iunie o decadă de manifestări intitulată „Zilele Bibliotecii Judeţene Argeş". În fiecare an am avut câte un invitat de onoare: în 1981, prof. univ. dr. doc. Dan Simonescu; în 1982, prof. univ. dr. doc. Ion Zamfirescu; în 1983, poetul Radu Boureanu; în 1984, poeţii Ion Bănuţă şi George Marinescu Dinizvor; în 1985, istoricul Dumitru Almaş.

Anul 1990 s-a încheiat cu rezultate modeste, mai slabe decât cele din anul 1980. Explicaţiile sunt multiple şi uşor de găsit.

Biblioteca în anii 1991-2001

După revoluţie, activitatea bibliotecii a intrat în cursul ei normal, mai ales din anul 1991. Cataloagele generale ale cititorilor s-au îmbogăţit cu câteva sute de lucrări, unele de mare valoare, ale unor scriitori ca: Gheorghe Brătianu (istoric), Nichifor Crainic, Nae Ionescu, Radu Gyr, Vasile Militaru, Ionel Gr. Perieţeanu,

P.P. Negulescu, mitropolitul Irineu Mihălcescu, Petru Dumitriu, Ion Caraion şi alţii.

Lucrările acestor personalităţi ale culturii noastre existau şi în timpul regimului comunist, dar în depozitul general, care este organizat pe cote de format, pierdute printre celelalte câteva sute de mii de cărţi. Nu a fost nevoie decât să reintroducem fişele în cataloagele cititorilor şi ele au început să circule.

După revoluţie, Piteştiul a devenit un puternic centru universitar. În anul 1992 s-a înfiinţat Universitatea „Constantin Brâncoveanu".

Astăzi oraşul de pe Argeş are 25 000 de studenţi, într-o paletă largă de facultăţi. La sfârşitul anului 2001 la biblioteca noastră se găseau înscrişi peste 11 000 de studenţi. Dispunând de clădiri noi şi bine dotate, cele două universităţi din Piteşti se constituie într-un centru universitar puternic şi mai ales de mare viitor.

În anul 1995 biblioteca a sărbătorit 115 ani de existenţă. În afara bucuriei de a avea printre oaspeţii de onoare pe regretatul academician Alexandru Balaci şi pe doamna Georgeta Clinca, directoarea Bibliotecii Naţionale a României şi preşedinta Asociaţiilor bibliotecarilor din bibliotecile publice, am avut o surpriză cu totul aparte. Auzind de dimineaţă la radio pe un post central ce se petrece la Piteşti, P.S. Gherasim – Episcopul Vâlcii – ne-a trimis o valoroasă donaţie constând din cărţi de cult, printre care „Biblia de la Bucureşti", cu text în litere chirilice şi latine într-o ediţie de lux, îmbrăcată în piele şi scrisă cu aur. Donaţia a fost adusă de părintele Gh. State – consilier episcopal – şi de regretatul Marian Creangă, bunul nostru coleg şi prieten, fostul director al Bibliotecii Judeţene „Antim Ivireanul" din Rm. Vâlcea.

Cu prilejul acestei aniversări am scos o insignă cu email la Monetăria Naţională.

Întorcându-mă puţin, trebuie să spun că din anul 1993 Justiţia şi-a reluat clădirea pentru a găzdui Curtea de Apel Argeş, de care ţine şi judeţul Vâlcea.

Dacă trebuia să se mai întoarcă la Justiţie această clădire, rămâne o chestiune discutabilă; în ce ne priveşte, faptul este depăşit, numai că Piteştiul a rămas fără cea mai bună Casă de cultură cu destul de multă uşurinţă.

În anul 1994 conducerea Consiliului Judeţean Argeş – preşedinte ing. Florea Costache – a depus eforturi susţinute pentru obţinerea Hotărârii de Guvern nr. 346 din 23 iunie 1994 pentru construirea unui nou sediu al Bibliotecii Judeţene Argeş.

Prin protocolul încheiat între Primăria municipiului Piteşti şi Ministerul Justiţiei pentru trecerea fostului Palat de Cultură la Justiţie, s-a stipulat că Biblioteca Judeţeană Argeş va rămâne în spaţiul pe care îl ocupă până se va putea muta într-un local propriu. Proiectul noului sediu a fost întocmit de arhitecţii Maria şi Alexandru Mulţescu, de la Institutul de Proiectări Argeş. Clădirea este prevăzută cu cinci niveluri: subsol, parter şi trei etaje, totalizând 4 900 mp. Proiectul a fost gândit astfel încât să răspundă tuturor cerinţelor unei biblioteci moderne pentru o perioadă de cel puţin 50 de ani.

În ziua de 11 septembrie 1995 a fost organizată o licitaţie la care au participat şase firme de construcţii din Piteşti şi cunoscuta firmă Erbaşu din Bucureşti. A câştigat Societatea de Construcţii-Montaj Argeş (SOCOMAR, care mai construise în Piteşti palatul ALCATEL).

În ziua de 25 octombrie 1995 s-au bătut pe teren primii ţăruşi, în prezenţa prefectului Constantin Nicolescu, a preşedintelui Consiliului Judeţean Florea Costache, a primarului de Piteşti, Tudor Pendiuc, a unor miniştri şi a altor personalităţi.

În anul 1996, SOCOMAR (director general ing. Gh. Năstase) a încheiat un contract de subantrepriză cu Aedificia Carpaţi – cunoscută pe plan european – pentru calitatea lucrărilor de construcţii şi de finisare. Termenele de execuţie au fost depăşite din cauza unor deficienţe de organizare, cu toate că ordonatorul principal de credite – Consiliul Judeţean Argeş – ne-a alocat an de an sumele necesare pentru construcţie.

Între anii 1996 şi 2000, preşedinte al Consiliului Judeţean Argeş a fost ales dr. ec. Ion Mihăilescu, omul care a preluat cu foarte multă căldură ideea necesităţii acestei construcţii şi care a făcut în toţi aceşti ani eforturi să avem finanţarea corespunzătoare.

În vara acestui an, 2002, după recepţia ce se va face în luna iulie, vom începe imediat mutarea întregii noastre avuţii, care este, privită cu ochiul cunoscătorului, impresionantă.

Nu este vorba atât de numărul mare de cărți pe care le avem, cât, mai ales, de valoarea acestora. Avem în primul rând un fond de referință pe care doar puține biblioteci din țară îl au, în care se află și o serie de lucrări recent apărute la Paris și Londra.

De asemenea, ne putem lăuda cu aproape întreaga literatură română apărută de la Unirea Principatelor până la al doilea război mondial. În fondul nostru de colecții speciale avem peste 5 000 de volume cu valoare bibliofilă, cum sunt: cărți vechi străine (cea mai veche, *Epistolae familiares* de Cicero, apărută la Lyon în 1545), o colecție de 12 Elzeviruri, *Historia della Transilvania* a lui Ciro Spontoni, apărută la Veneția în 1638, și alte aproape 100 de volume din secolul al XVII-lea apărute la Lyon, Cambridge, Paris, Dresda, Frankfurt și Lipsca.

Dintre cărțile românești vechi semnalăm: *Evanghelia învățătoare*, Govora, 1642, Dealu, 1644; *Îndreptarea legii*, Târgoviște, 1652; *Evanghelia*, 1682, *Apostolul*, 1683 și *Biblia*, 1688, toate trei de la București, din timpul lui Șerban Cantacuzino.

Din secolul al XVIII-lea avem câteva zeci de cărți dintre care semnalăm seria celor 12 Minee apărute la Rm. Vâlcea între anii 1776 și 1780, monumentală operă de cultură românească, realizată de episcopii cărturari Chesarie și Filaret.

Un domeniu în care avem un număr mare de cărți este cel al autografelor și însemnărilor manuscrise.

Pe *Nouveau vocabulaire français*, apărut la Paris în 1834, și-a pus semnătura autorul – Alfred de Wailly, Cavaler al Legiunii de Onoare, care va deveni rector al Academiei din Bordeaux. Pe același volum și-a pus semnătura amiralul francez Benjamin Jaurés, care va fi ambasadorul Franței la Madrid și Saint Petersburg și, în sfârșit, la 3 iulie 1838, același volum este dăruit de Dumitru Brătianu lui Ion Ghica, cu o dedicație foarte frumoasă care se încheie cu: „Salut și frațietate". Scriitoarea franceză Daniil Stern – pseudonimul literar al contesei Maria d'Agoult – îi trimite volumul *Florence et Turin* în anul în care a apărut, 1862, doctorului Carol Davila, cu o dedicație plină de sentimente materne.

Pe volumul *Histoire politique et sociale des Principautes Danubiennes*, autorul, cunoscutul istoric Elias Regnault, a scris o

dedicație lui Ravenel, care între 1859 și 1879 a fost subdirector al Bibliotecii Naționale din Paris.

Rezumându-ne numai la aceste trei autografe străine, vom enumera câteva personalități ale culturii române ale căror autografe le avem pe cărți din această colecție: Ion Heliade-Rădulescu, George Sion, dr. Gheorghe Polizu, Mihail Kogălniceanu, Gh. Ionescu-Gion, V.A. Urechia, Ioan Kalinderu, Ioan Nenițescu, George Bengescu, Pericle Papahagi, Alexandru Vlahuță, Alexandru Lapedatu, Simion Mehedinți, Ioan Slavici, Grigore Antipa, Victor Eftimiu, Octavian Goga, Eugen Lovinescu, Nicolae Bănescu, Alexandru Philippide, I. Al. Brătescu-Voinești, Gheorghe Brătianu, Emanoil Bucuța, Camil Petrescu, George Oprescu, Ion Pillat, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Armand Călinescu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, C.C. Giurescu ș.a.

Am fost preocupați în permanență ca cititorii noștri să cunoască marile valori pe care le aveam în bibliotecă, chiar dacă uneori n-am putut face acest fapt decât prin intermediul expozițiilor. Bunăoară, avem două albume mari cu pictură japoneză originală din secolul al XIX-lea, care sunt unicate pe mapamond. În acest caz, este de la sine înțeles că astfel de lucrări nu pot fi lăsate la foiletat.

Toate manifestările cu public pe care le-am organizat în ultimii 30-40 de ani au fost însoțite de expoziții de carte și de alte tipărituri, pentru care încă de mulți ani ne-am confecționat mobilier adecvat.

În noul local vom avea o sală de conferințe cu 150 de locuri, în care vom invita cititorii și publicul piteștean iubitor de carte. Vom avea în acest nou spațiu posibilitatea să oferim cititorilor noștri o serie de servicii noi, cum ar fi: o sală de audiții muzicale – individuale și colective, o sală de lectură pentru studiul cărții religioase și de învățământ teologic, un spațiu pregătit special pentru preșcolari, un spațiu larg pentru studiul presei – curente și din secolele al XIX-lea și al XX-lea – cu cca 80 de locuri.

Cea mai mare surpriză pe care sper că o vom face cititorilor noștri va fi trecerea întregului sistem informațional pe calculatoare. În momentul de față suntem în curs de completare a echipamentelor necesare cu care să putem face față programului îndrăzneț pe care specialiștii noștri în domeniul informaticii l-au întocmit.

Realizările obținute la 30 aprilie 2002

Cărți existente: 470.073
Cititori înscrişi: 12.519
Cărți împrumutate: 209.073
Frecvență: 86.599

Despre Biblioteca Județeană Argeş se poate vorbi mult, fără să ai certitudinea că ai spus tot. Important este că de luni până sâmbătă sălile de lectură sunt pline şi cărțile noastre, inclusiv cele din filiale, sunt într-o intensă circulație.

Peste un an, când vom funcționa în noul sediu, fără îndoială, vom putea spune mai multe.

(Apărut în *Biblioteca Bucureştilor*, iunie 2002, pp. 21-25)

Omul săptămânii – Silvestru Voinescu

(Săptămâna 10 – 16 iunie 2002)

Cel mai longeviv director de instituție culturală din Argeş, directorul Bibliotecii Județene, domnul Silvestru Voinescu, va primi la finele acestei săptămâni titlul de **cetățean de onoare al comunei Călineşti**, localitate unde s-a născut.

E un gest de recunoaştere care onorează în egală măsură Consiliul Local din Călineşti şi pe primarul Nicolae Gavrilescu.

Silvestru Voinescu este nu numai un om de o verticalitate aparte, ci şi unul din patriarhii vieții culturale argeşene din ultimii 30 de ani, o personalitate completă şi complexă a cărei activitate merită să primească o recunoaştere oficială, acum în pragul senectuții.

Bine ar fi ca şi Primăria Piteşti să urmeze exemplul Călineştiului, fiindcă mii de tineri şi intelectuali din oraşul reşedință de județ au beneficiat, în timp, de o bibliotecă județeană ireproşabil pusă la punct.

Este şi motivul pentru care *Jurnalul* îl declară pe **Domnul Silvestru Voinescu – Omul Săptămânii.**

Cetățean de onoare al comunei Călineşti

În satul Călineşti, din comuna Călineşti, m-am născut şi am locuit tot timpul. Aici sunt mormintele părinților mei şi cele ale moşilor şi strămoşilor din partea tatălui meu.

Bunicii şi străbunicii mei au fost ctitori ai bisericii Sf. Nicolae, care se află la şoseaua națională, în vechiul centru al comunei. Părinții mei şi-au câştigat la rândul lor statutul de ctitori prin ajutorul pe care l-au acordat toată viața bisericii, aşa cum se poate constata cu uşurință în interiorul acesteia şi cum este consemnat şi în pisanie.

La rândul meu, tot timpul am sprijinit biserica.

Din anul 1963 fac zilnic naveta la Piteşti, iar în anul 1965 m-am mutat din casa părintească în cea pe care mi-am construit-o eu şi în care locuiesc de atunci cu familia.

Până în anul 2002 am publicat 12 volume şi câteva sute de articole, studii şi cercetări, toate având ca obiect trecutul Piteştilor, al Argeşului şi al zonei Muscel.

Printre preocupările mele a fost şi cercetarea trecutului satului Călineşti, a cărei atestare documentară datează de la 20 mai 1388, într-un act al lui Mircea cel Bătrân, în care sunt pomenite pentru prima dată localitățile Piteşti şi Călineşti.

Cu prilejul acestei sărbătoriri, împreună cu Vasile Meilescu, primarul din 1988 al comunei Călineşti, am publicat o broşură de format mare, bogat ilustrată, intitulată *Călineşti – Argeş. 600 de ani de la prima atestare documentară.* De asemenea, la Căminul Cultural s-a organizat o sesiune festivă, la care au participat câteva sute de locuitori ai comunei şi fii ai satului cu domicilii în alte localități. Manifestarea s-a încheiat cu un memorabil concert coral, susținut de corul Călineşti, dirijat de prof. Gheorghe Gomoiu, corala bărbătească „D.G. Kiriac", dirijată de prof. Emanoil Popescu, fiu al comunei, şi de

alte coruri din judeţ şi din afară. De întreaga manifestare s-a ocupat învăţătorul Eugeniu Nae, directorul Căminului Cultural, un vechi şi pasionat susţinător al culturii şi unul dintre ctitorii noului local al Căminului Cultural.

Despre Călineşti, în afara anuarelor muzeelor Judeţean şi Goleşti, am scris şi în cele două volume ale mele *O viaţă printre cărţi*, (vol. 1, 1997, vol. 2, 2001). Am ajutat, de asemenea, câţiva tineri din comună să întocmească, pentru examenele lor de licenţă, monografii ale satului Călineşti sau ale unor instituţii din comună.

Ţinând cont de cele prezentate mai sus şi de alte considerente, Consiliul Local al comunei Călineşti, în şedinţa sa din luna aprilie 2002, a hotărât să mi se acorde titlul de „Cetăţean de onoare al comunei Călineşti". Festivitatea decernării acestui titlu a fost stabilită pentru 15 iunie 2002. Au fost invitaţi mulţi locuitori ai comunei, cadre didactice şi alţi intelectuali, precum şi o serie de demnitari din conducerea ţării şi a judeţului.

Cu o săptămână înainte a fost trimisă invitaţia cu următorul text:

„Prin hotărârea Consiliului local al comunei Călineşti din aprilie 2002, a fost conferit titlul de **Cetăţean de onoare al comunei domnului Silvestru Voinescu**, pentru activitatea sa îndelungată în domeniul culturii şi al cercetării trecutului istoric al judeţului nostru.

Vă rugăm să ne onoraţi cu participarea Dumneavoastră la festivitatea decernării acestui titlu, care va avea loc în ziua de 15 iunie 2002, la ora 11, în localul Şcolii Generale Călineşti.

Nicolae Gavrilescu
Primarul comunei Călineşti"

În dimineaţa zilei de 15 iunie, la 10.30, în curtea şcolii erau cu mult mai mulţi cetăţeni decât ar fi putut intra înăuntru. La ora 11 au sosit oficialităţile invitate.

În prezidiu au luat loc alături de primarul comunei, Nicolae Gavrilescu, domnii Nicolae Văcăroiu, preşedintele Senatului României – senator de Argeş –, Constantin Nicolescu, secretarul Senatului, senator de Argeş, fost prefect al judeţului, Filip Georgescu, director

general al Romsilva, deputat de Argeş în Parlament, Constantin Tămagă, prefectul judeţului, şi Ion Mihăilescu, preşedintele Consiliului Judeţean Argeş.

Primarul comunei m-a invitat în prezidiu lângă Domnia Sa şi apoi a deschis adunarea. În alocuţiunea pe care a ţinut-o a evidenţiat o parte din meritele mele care i-au făcut pe membrii Consiliului Local să-mi acorde titlul de Cetăţean de onoare al comunei, după care mi-a înmânat Diploma şi o superbă cupă de porţelan comandată expres la ARPO. Apoi a mulţumit înalţilor oaspeţi că au acceptat invitaţia la această manifestare.

Au mai luat cuvântul domnii Nicolae Văcăroiu, Constantin Nicolescu, Filip Georgescu, Constantin Tămagă – prefectul de Argeş – şi Ion Mihăilescu – preşedintele Consiliului Judeţean. Toţi au arătat că îmi cunosc activitatea şi au apreciat în gradul cel mai înalt iniţiativa Consiliului Local şi a Primăriei Călineşti de a-şi răsplăti concetăţenii care au activitate meritorie.

Au cerut apoi cuvântul o serie de participanţi. Primul a fost P.C. preot Nicolae Brânzea, vicarul Episcopiei Argeşului, fostul Secretar de Stat de la Culte, care a citit mesajul P.S. Calinic, Episcopul Argeşului şi Muscelului, şi mi-a înmânat Distincţia de Vrednicie acordată de P.S. Calinic.

Au urmat la cuvânt prof. univ. dr. Radu Stancu, directorul Muzeului Judeţean Argeş, şi şef de catedră la Universitatea Piteşti, prof. Costin Alexandrescu, directorul Centrului Judeţean de îndrumare a creaţiei populare, Mihai Octavian Sachelarie, doctor în sociologie, director adjunct al Bibliotecii Judeţene Argeş, preotul Ion Dumitrică, de la parohia Văleni, care a arătat printre altele că de câţiva ani reprezint Protopopiatul Topoloveni în Consiliul Eparhial al Episcopiei Argeşului. Seria de vorbitori a fost încheiată de prof. Corneliu Roşu, respectată personalitate a învăţământului din Călineşti, şi Eugen Ciobotariu, directorul Complexului Hotelier Muntenia, fiu al satului, care mi-a dăruit macheta în miniatură a corabiei Santa Maria, cu care în 1492 Cristofor Columb a descoperit America.

Plin de emoţie, am mulţumit cu stângăcie pentru onoarea ce mi s-a făcut, în sală aflându-se soţia mea, Elena Voinescu, precum şi cei

doi fii ai mei, Gheorghe şi Spiridon, licenţiaţi în drept şi limba engleză, respectiv A.S.E.

A fost un moment unic din viaţa mea, cu o teribilă încărcătură emoţională.

A urmat o agapă la care au luat parte invitaţii de onoare şi alte aproximativ 70-80 de persoane, reprezentanţii presei şi televiziunii, consilieri, profesori şi funcţionari din comună ş.a.

În toată organizarea acestei manifestări un rol deosebit l-au avut bunii mei prieteni Vasile Meilescu şi Eugeniu Nae, care au fost tot timpul alături de primar în tot ceea ce s-a făcut.

Şi astăzi, când scriu aceste rânduri, la aproape un an de la eveniment, mă gândesc cu recunoştinţă la cei din comună, care m-au onorat cu acest titlu, precum şi la înalţii demnitari din conducerea ţării şi a judeţului, care m-au cinstit cu prezenţa domniilor lor.

Silvestru Voinescu – Cetăţean de onoare al comunei Călineşti

Sâmbătă, 15 iunie, Primăria şi Consiliul Local Călineşti au acordat, în cadrul unei emoţionante ceremonii ce a avut loc la Şcoala Nr. 1 Călineşti, de pe strada dr. Ioan Crăciun, primul titlu de „Cetăţean de onoare" unei personalităţi culturale cu care se mândreşte întreg judeţul, nu numai această comună.

Şi cine poate fi această personalitate a Călineştiului decât dl. Silvestru D. Voinescu, directorul Bibliotecii Judeţene Argeş?!

Dl. Voinescu nu a părăsit niciodată satul natal, precum odinioară Kant oraşelul natal, Königsberg, deşi a avut atâtea prilejuri s-o facă, preferând să trăiască în casa pe care a construit-o cu propriile mâini şi să fie o viaţă întreagă navetist la Piteşti. După aproape 50 de ani de activitate, ce poate fi mai frumos şi mai înalt decât titlul de Cetăţean de onoare?! De aceea, primarul Nicolae Gavrilescu trebuie felicitat pentru idee!

De altfel, dacă punem în balanţă cât a făcut pentru Călineşti şi cât a făcut pentru Piteşti, credem că dl. Voinescu ar merita cu prisosinţă şi titlul de Cetăţean de onoare al municipiului reşedinţă de judeţ!

Au intuit acest lucru şi personalităţile politice şi culturale ale judeţului nostru, în frunte cu preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, prezente la această festivitate, fapt pentru care merită felicitări, întrucât e un semnal că adevăraţii oameni de cultură sunt preţuiţi şi de „cine trebuie".

Înainte de a trece la prezentarea vieţii şi operei d-lui Silvestru Voinescu (prezentare, credem, necesară pentru noua generaţie), dorim să remarcăm un aspect mai puţin discutat, acela că este un caz rarisim ca un scriitor să publice 13 cărţi din 13 despre oameni şi locuri din judeţul său!

Dl. Silvestru Voinescu (domnul Silvică, pentru prieteni) s-a născut în comuna Călineşti, judeţul Argeş (pe atunci Muscel), la 2 ianuarie 1935, ca fiu al Elenei şi al lui Dumitru Voinescu. A făcut şcoala primară în comună şi, după ce a urmat două clase la Seminarul Central din Bucureşti, s-a întors în comună, unde a terminat clasa a VII-a elementară. În anul 1954 a absolvit Liceul de băieţi Nr. 1 din Piteşti, de 11 clase (astăzi, Colegiul Naţional „I.C. Brătianu").

În anul 1960 a terminat, la fără frecvenţă, Facultatea de Drept din Bucureşti. Din anul 1954 şi-a început activitatea ca bibliotecar, la Biblioteca raională din Topoloveni, unde a rămas până în 1963, când a trecut la Biblioteca regională Argeş. Acum 38 de ani, mai precis la 1 septembrie 1964, a fost numit director al acesteia, funcţie pe care o ocupă şi în prezent, fiind cel mai vechi director din judeţ şi poate din ţară.

În anul 1955 a urmat un curs de calificare de trei luni în domeniul biblioteconomiei şi, din 1965, a făcut, la fiecare cinci ani, cursuri de conducere a bibliotecilor, în cadrul Centrului de perfecţionare din Ministerul Culturii. În anul 1971 a fost trimis în Germania Democrată, pentru a cerceta mijloacele tehnice (mecanizate şi electrice) care se folosesc în bibliotecile publice. Cu această ocazie a cunoscut îndeaproape modul de organizare şi funcţionare al bibliotecilor publice din oraşe precum Berlin, Dresda, Potsdam, Rostok ş.a.

În anul 1980 a fost trimis din nou în Germania, tot pentru 20 de zile, de data aceasta la Leipzig, unde se află cea mai mare bibliotecă

de carte germană din lume, Deutsche Bucherei, pentru a cerceta tehnica hârtiei medievale şi a tipăriturilor din evul mediu german.

Trăind printre cărţi, domnul Silvestru a început să publice diverse articole cu caracter cultural încă din tinereţe. Astfel, au apărut, după cum îşi aminteşte, peste 350 de articole şi studii în ziare centrale şi locale, cum ar fi: *Secera şi ciocanul, Argeşul liber, Argeş, Calende, Săgetătorul, Dor, Cultura, Gazeta de Argeş, Jurnalul de Argeş ş.a.* dar şi din afara judeţului: *Contemporanul, Revista de istorie, Biblioteca, Biblioteca Bucureştilor, Datini* ş.a. De asemenea, a publicat mult în revistele de studii şi cercetări ale muzeelor din Piteşti, Goleşti şi Câmpulung, precum şi în revista Institutului de Învăţământ din Piteşti.

Din 1984 este membru al Asociaţiei oamenilor de ştiinţă, azi Academia Oamenilor de Ştiinţă din România, iar din 1995 este membru în Consiliul Eparhial al Episcopiei Argeşului şi Muscelului.

Dl. Silvestru Voinescu a mai publicat, până la această dată, 13 cărţi, pe care le consemnăm aici în ordinea apariţiei:

- *Mănăstirea Curtea de Argeş. Impresii*, Piteşti, 1967
- *Un secol de activitate corală în Piteşti*, Piteşti, 1971
- *Argeşeni în spiritualitatea românească*, vol. I, Piteşti, 1980
- *Argeş – Cartea eroilor* (în colaborare, coordonator prof. dr. Petre Popa), Piteşti, 1984
- *Piteşti* (în colaborare cu Petre Popa şi Paul Dicu), Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1985
- *Piteşti 600* (în colaborare cu Petre Popa şi Paul Dicu), Muzeul Judeţean Argeş, Piteşti, 1986
- *Istoria municipiului Piteşti* (în colaborare cu Petre Popa şi Paul Dicu), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1988
- *Argeşeni în spiritualitatea românească*, vol. II (în colaborare cu N. Rizescu şi M.O. Sachelarie), Piteşti, 1988
- *Călineşti 600*, Piteşti, 1989
- *Argeşeni şi musceleni în Academia Română*, Editura Calende, Piteşti, 1995
- *O viaţă printre cărţi*, vol. I, Editura Cultura, Piteşti, 1997
- *O viaţă printre cărţi*, vol. II, Editura Paralela 45, Piteşti, 2001
- *Judeţul Argeş – mică enciclopedie* (în colaborare, coordonator – general dr. Florian Tucă), Editura Sylvi, Bucureşti, 2001

Pentru activitatea depusă de-a lungul anilor pe linie profesională şi culturală, dl. Silvestru Voinescu a primit mai multe diplome şi distincţii.

Dintre acestea menţionăm: Marele premiu al revistei Argeş, pentru *Istoria municipiului Piteşti*, în 1988, Omul caritabil al anului 1998 (diplomă oferită de către P.S. Calinic, episcopul Argeşului şi Muscelului), titlul de Fondator onorific pentru contribuţia adusă la dezvoltarea Universităţii Constantin Brâncoveanu, Diploma de Excelenţă a Direcţiei Judeţene de Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Naţional, pentru întreaga activitate publicistică, în 2002, şi Diploma jubiliară primită cu ocazia împlinirii a 10 ani de la constituirea Consiliului Judeţean Argeş.

La acestea mai pot fi adăugate titlul de Omul de cultură al anului 1995, conferit de *Jurnalul de Argeş*, titlul de Bibliotecarul anului 1995 din România, oferit de *Revista Bibliotecii Naţionale*.

Nu putem încheia aceste rânduri fără a menţiona măcar şi cea mai... vizibilă dintre operele domniei sale, şi anume noul sediu al Bibliotecii Judeţene Argeş, pe ale cărei schele este de găsit, la propriu, zilnic, din dorinţa ca această capodoperă arhitectonică să fie dată în folosinţă cât mai repede!

(A consemnat Jean Dumitraşcu, în *Săgetătorul* – supliment al cotidianului *Argeşul*, 18.VI.2002)

Centenar Dan Simonescu

Profesor universitar doctor docent, membru de onoare al Academiei Române

S-a născut la Câmpulung-Muscel în ziua de 11 decembrie 1902. A fost unul dintre cei 17 copii ai Ecaterinei şi ai lui Iancu Simonescu, dintre care 11 au ajuns la maturitate. Iancu (Ion) Simonescu era de fel din Suslăneşti (azi, sat al comunei Mioarele). A fost administrator financiar la Rm. Vâlcea, apoi în cea mai mare parte din anii de serviciu la Câmpulung.

Ecaterina Simonescu, născută Slăvescu, era din Bucureşti, unde absolvise Şcoala Centrală de Institutoare. Nu a predat niciodată, pentru că împovărată cu atâţia copii, a trebuit să se ocupe de creşterea lor.

Patru dintre fraţi au îmbrăţişat cariera armelor. Doi dintre aceştia au căzut eroic în cel de-al doilea război mondial. Constantin Simonescu, general, a căzut la Cotul Donului, în fruntea unităţii pe care o comanda. Vladimir Simonescu, colonel, a căzut în luptele de la Oarba de Mureş, pentru eliberarea Transilvaniei. Alţi doi fraţi, Gheorghe şi Ion, au urcat până la gradul de căpitan, după care şi-au continuat carierele în rezervă. (De cel de-al cincilea dintre fraţi, Dan, ne vom ocupa după ce vom scrie câteva rânduri despre cele şase surori). Marga a fost măritată cu generalul Theodor Nicolau, fost prefect al judeţului Muscel – un mare colecţionar de carte românească veche din secolele al XVI-lea – al XIX-lea. Eugenia a fost măritată cu colonelul Vasile Ivanovici. Celelalte patru surori, Ana, Sofia, Matilda şi Ecaterina, au fost măritate cu profesori sau funcţionari. Ecaterina, care a fost profesoară la Liceul „Dinicu Golescu", până în anul 1964, a moştenit casa părintească din strada Matei Basarab nr. 2, unde s-a născut şi Dan Simonescu.

Pe zidul dinspre stradă al casei cu cerdac la etaj, în stil muscelean, autorităţile municipale au aşezat o placă pe care stă scris: „În această casă s-a născut Dan I. Simonescu. Prof. univ. dr. docent. Membru de onoare al Academiei Române. 1902 -1993".

După absolvirea şcolii primare, 1909-1912, urmează cursul gimnazial şi clasele V-VII la Liceul „Dinicu Golescu" din Câmpulung (care între 1894 şi 1917 a fost gimnaziu). Clasa a VIII-a o urmează la Liceul „I.C. Brătianu" din Piteşti, unde în 1921 susţine şi bacalaureatul. Din acelaşi an, 1921 este student la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti.

În 1925 îşi susţine licenţa sub îndrumarea lui Ion Bianu, cu teza *Viaţa literară şi culturală a mănăstirii Câmpulung-Muscel în trecut*.

Printre marii universitari cărora le-a fost student trebuie amintiţi: Nicolae Cartojan, Ovid Densusianu, Mihai Dragomirescu, Dimitrie Caracostea.

Având o adevărată predilecţie pentru cultura şi literatura românească veche, a fost studentul favorit al lui Ion Bianu şi Nicolae

Cartojan. Chiar până să-şi susţină licenţa, a lucrat un an ca paleograf la Arhivele Statului din Bucureşti, ceea ce îi va fi de folos tot restul vieţii.

Probabil la insistenţele familiei, după terminarea facultăţii va fi un an, 1926-1927, profesor la Liceul de fete din Câmpulung.

În următorii trei ani se va afla din nou la Bucureşti, profesor la Liceul „Mihai Eminescu" şi în acelaşi timp bibliotecar la Seminarul de Istoria literaturii române din cadrul Facultăţii de Litere şi Filozofie.

În anul 1931, Ion Bianu îl aduce la Biblioteca Academiei Române, unde era director, şi-l numeşte bibliotecar la secţia de manuscrise şi cărţi vechi. Venirea în acest post îşi va pune amprenta pe întreaga lui carieră.

În acest timp, Ion Bianu lucra la volumul 3 al monumentalei sale *Bibliografia Românească veche*, la care l-a asociat pe Dan Simonescu, dar în anul 1935 s-a stins din viaţă, dată la care nu erau definitivate decât primele două fascicule. Astfel, Dan Simonescu a lucrat singur la fasciculele 3-8 şi în anul 1936 volumul a văzut lumina tiparului. Volumul 4 a fost lucrat numai de Dan Simonescu şi a ieşit de sub tipar în 1944.

Între timp, tânărul cărturar se gândea tot mai intens la doctorat. Fără îndoială, la alegerea temei trebuie să se fi consultat cel puţin cu Nicolae Cartojan.

După ce cu câţiva ani în urmă făcuse călătorii la Atena şi Constantinopol, în anul 1937 merge pentru completarea documentării la Paris. Foarte temeinic pregătit, în anul 1938 îşi susţine doctoratul, cu o teză unică în epocă: *Literatura română de ceremonial. Condica lui Ghiorgachi, 1762*. Doctoratul l-a luat cu *Summa cum laudae*.

După ce în 1941 va ocupa postul de profesor suplinitor la Facultatea de Litere şi Filozofie a Universităţii din Iaşi, în anul următor devine profesor titular al Catedrei de Istoria literaturii române vechi, funcţie în care rămâne timp de cinci ani, până în 1947, când este numit director în ministerul învăţământului, ţinând în continuare cursurile la Iaşi.

Îndepărtat de la catedra universitară între 1953 şi 1958, va fi profesor la Secţia de Biblioteconomie a Şcolii Tehnice de Activişti Culturali din Bucureşti. (În anul 1955, în perioada ianuarie – martie, am făcut primul curs de bibliotecari, fiind la Biblioteca raională Topoloveni, şi am avut şansa de a avea profesori pe Dan Simonescu şi

pe Nicolae Georgescu-Tistu, o altă mare personalitate a biblioteconomiei româneşti.)

Paralel cu activitatea de la această şcoală şi după încetarea activităţii aici, până în 1968, va fi cercetător ştiinţific principal la Institutul „N. Iorga" al Academiei Române.

În anul 1962 i se conferă titlul ştiinţific de „doctor docent în ştiinţe filologice".

În anul 1965 este ales membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Din anul 1968 va fi din nou profesor universitar, de data aceasta la Universitatea din Bucureşti. Din acelaşi an, aici se vor putea susţine doctorate în bibliologie, sub conducerea profesorului universitar Dan Simonescu.

În anii 1967, 1972, 1977, 1982, 1987 este sărbătorit cu multă dragoste de către colegii mai tineri şi foştii studenţi, la împlinirea vârstei de 65, 70, 75, 80 şi 85 de ani, atât prin organizarea unor agape la Casa Universitarilor, cât, mai ales, prin apariţia în presă a unor articole elogioase.

Printre cei care au scris despre marele cărturar s-au aflat: I. Chiţimia, I. Lăudat, G. Mihăilă, Al. Zub, Gabriel Ştrempel, Gh. Buluţă, Emil Vasilescu, George Corbu şi alţii.

În ziua de 11 februarie 1992, când profesorul Dan Simonescu a împlinit 90 de ani, am fost prezent atât la sesiunea omagială organizată de Biblioteca „Mihail Sadoveanu", cât şi la agapa din casa sa din Grădina Icoanei 105 A, unde, la ora 13, a fost anunţat că în şedinţa Academiei Române, ce încă nu se terminase, fusese ales Membru de onoare. Toţi cei care eram în jurul profesorului – imobilizat într-un fotoliu – i-am cântat „Mulţi ani trăiască!", cu ochii inundaţi de lacrimi.

Pe 11 martie 1993 – tot pe „11" – profesorul Dan Simonescu s-a stins din viaţă. A fost cel de-al 12-lea academician pe care Muscelul l-a dat spiritualităţii româneşti.

N.B. Este de datoria mea să aduc cuvenitele mulţumiri domnului inginer Dragoş Băjan, nepot de soră al lui Dan Simonescu, cel care locuieşte azi în casa din strada Matei Basarab nr. 2, pentru informaţiile – unele inedite – pe care mi le-a dat cu multă amabilitate.

Capitolul VI

PALATUL CĂRŢII

Certitudinea modernităţii

Într-o zi cu rezonanţă internaţională, dar şi una vestitoare a primăverii, pe 8 martie 2003, Piteştiul a fost martor la o unică sărbătoare a spiritului: inaugurarea noului edificiu al Bibliotecii Judeţene „Dinicu Golescu" Argeş. În centrul istoric al localităţii, deopotrivă şi centru civic şi administrativ, a fost înălţat, după o muncă asiduă de peste opt ani, noul sediu al Bibliotecii, construcţie monumentală, masivă, pe cât de austeră, pe atât de elegantă, îmbinând într-o sinteză originală echilibrul clasic al unor asemenea construcţii cu aspiraţiile arhitecturii de ultimă oră.

Proiect al arhitecţilor Maria şi Alexandru Mulţescu, finanţat integral de Consiliul Judeţean Argeş, noul edificiu aduce o notă distinctă în peisajul stradal pe care îl îmbogăţeşte cu volume echilibrate şi îl personalizează prin asocierea bazaltului roşu cu tâmplăria metalică care susţine pe ample suprafeţe sticla termopan. Coloanele simple de la intrarea principală înălţate deasupra unor scări masive dau întregului ansamblu monumentalitatea necesară, firească unor astfel de instituţii de cultură reprezentative pentru orice localitate. Interiorul se impune prin amplul hol înălţat pe două etaje şi închis de un vitraliu unicat în ţara noastră, de 112 mp, realizat de artistul piteştean Emanuel Zoe. Nu intrăm în alte amănunte constructive care dau funcţionalitate edificiului, ci doar ne mulţumim să arătăm că prin cei 5.000 mp cât însumează suprafaţa desfăşurată a clădirii, Biblioteca Judeţeană e unul dintre cele mai mari de acest fel din ţară, cu o funcţionalitate similară cu a celor mai moderne instituţii de acest gen.

Numeroase săli rezervate lecturii pentru adulţi şi separat pentru copii, o sală pentru periodice, fiecare asociată cu depozitul aferent cu

acces liber la raft, fac ca circulația cărții să se desfășoare rapid și fluent.

Depozitul de la subsol e deservit de lifturi și este protejat cu instalații antiincendiu de ultimă oră, de menținere a unui microclimat controlat, iluminarea este naturală, generoasă, inclusiv a subsolului, cu largi curți englezești. Clădirea dispune de propria centrală termică și de aer condiționat. Holul de la intrare elegant și spațios, ca și sala de conferințe cu 150 de locuri permit organizarea unor manifestări culturale ample. Construcția a fost prevăzută cu facilitățile necesare unui complex sistem informatizat, deja sala multimedia fiind dotată cu 10 calculatoare, 2 imprimante și 2 copiatoare de înaltă eficiență. Având deja programul TINLIB instalat ca și serverul, biblioteca a trecut la utilizarea acestei forme rapide de lucru pentru alcătuirea unei baze de date electronice.

Cu o asemenea zestre proaspătă pornește vechea bibliotecă județeană piteșteană la un nou drum la acest început de mileniu. Un dar pentru argeșeni, pentru copii, tineri și vârstnici, profesioniști ai lecturii și culturii sau doar începători în tainele cărții, care vor găsi în noul lăcaș cele mai bune condiții pentru a ajunge la informațiile dorite. Totul a fost posibil prin angajarea deplină a Consiliului Județean, finanțatorul lucrării, Primăria Municipiului Pitești, care a asigurat terenul de construcție într-o zonă de maxim interes, Prefectura județului, Direcția de Cultură, fiind sprijinitori fermi ai proiectului pe toată durata derulării lui. Și să recunoaștem, nu au fost mici dificultățile, constrângerile bugetare de tot felul presând continuu asupra mărimii și ritmului alocațiilor, chiar dificultățile sau inconsecvențele legislative.

Resursele alocate au fost utilizate de constructorul general S.C. Socomar din Pitești, de toți subcontractanții care au contribuit la realizarea unei construcții de bună calitate. Să nu omitem nici sprijinul organelor guvernamentale, al căror aviz devenea hotărâtor pentru demararea investiției. Primul-ministru de atunci, dl. Nicolae Văcăroiu, a consfințit prin semnătura domniei sale calea liberă în realizarea construcției.

Am lăsat în urmă pe cei dintâi, pe cei care au visat, au gândit și au stăruit zi de zi la realizarea proiectului: bibliotecarii din Biblioteca Județeană. Dl. Silvestru D. Voinescu, sufletul și mintea noului edificiu, directorul Bibliotecii, nu a avut o clipă de răgaz – și nu exagerăm –

până nu și-a văzut opera împlinită. Nimic nu i-a scăpat, nimic nu a fost lăsat la voia întâmplării, nici un efort nu a fost inutil. Cel mai vechi director în funcțiune de bibliotecă județeană, cu o vastă experiență organizatorică, și-a pus întreaga capacitate în slujba acestui edificiu, poate cea mai importantă operă a vieții sale de bibliotecar, pentru care și-a riscat sănătatea, chiar viața, în spiritul celei mai autentice mitologii argeșene, cea a Meșterului Manole.

Aducem omagiul nostru întâiului constructor al Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" și îi urăm multă sănătate și o viață lungă. Fără îndoială, singur, d-sa ar fi avut o misie peste putință, însă în jurul său s-au aflat oameni de nădejde, dăruiți profesiei lor și împlinirii acestui vis, care a devenit și visul lor. Să amintim pe domnul Octavian Sachelarie, mereu aproape de problemele curente, pe doamna Elena Roceanu, cea care s-a luptat cu formidabila birocrație a hârtiilor, care ar fi descurajat pe oricare altul, pe toți bibliotecarii mai vechi sau mai noi, atașați deplin procesului, împărțiți între îndatoririle zilnice și efortul îndelungat, de „campanie", al edificării construcției. La confluența tuturor acestor voințe: bibliotecari, factori de decizie națională și județeană, constructori, s-a înălțat această zidire pe care atâția au visat-o, dar căreia i-a fost dat să se împlinească acum. Fiecare cu responsabilitatea lui, dar numai toți împreună au putut să ducă la împlinire această misiune de spirit singulară. Tuturor, celor de azi și de mâine le suntem recunoscători!

(Emil Vasilescu, în revista *Biblioteca*, nr. 3 din 2003)

Un edificiu pentru viitor. Inaugurarea Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu" din Pitești

Construcția Bibliotecii Județene Argeș este aprobată în 1994. În toamna anului următor începe intens lucrul pe un amplasament situat în centrul istoric și civic al municipiului Pitești. Edificiul este inaugurat în ziua de 8 martie 2003.

Suprafaţa: *5 000 mp format din subsol, parter şi trei etaje. Sala de conferinţe cu 150 de locuri, săli pentru public cu acces liber la rafturi. Sală multimedia cu 10 calculatoare.*

Un vitraliu excepţional de 112 mp dă lumină şi multă personalitate holului central. În faţa noului edificiu s-a amplasat bustul scriitorului argeşean Dinicu Golescu, care dă şi numele bibliotecii. Aceasta are azi peste 500 000 u.b. şi înscrie peste 22 000 de cititori care împrumută circa 600 000 u.b. anual.

În ziua de 8 martie 2003 a avut loc la Piteşti un eveniment aşteptat de mulţi ani de către iubitorii de carte: a fost inaugurat noul sediu al Bibliotecii Judeţene, început în anul 1995, după proiectul arhitecţilor Maria şi Alexandru Mulţescu şi finanţat în exclusivitate de Consiliul Judeţean Argeş, care a susţinut întreaga investiţie de 45 miliarde lei.

Având o suprafaţă de 5000 mp, construcţia a fost aprobată prin H.G. nr. 346/1994, semnată de Nicolae Văcăroiu, premierul de atunci. În anul următor a avut loc licitaţia pe care, dintre şapte firme participante, a câştigat-o S.C. SOCOMAR S.A. din Piteşti. Până toamna au fost săpate fundaţiile, iar prima cupă de beton a turnat-o prefectul Constantin Nicolescu – azi, senator de Argeş şi secretar al Senatului Românei.

Au fost de faţă toate oficialităţile judeţului şi municipiului, în frunte cu ing. Florea Costache, preşedintele Consiliului Judeţean, cel care ne-a întins prima mână în 1994, când Ministerul Justiţiei a preluat clădirea care timp de 50 de ani fusese Palatul Culturii.

În cei şapte ani cât a durat construcţia, am avut parte de tot felul de surprize – unele mai colorate decât altele – dar, privind retrospectiv, surpriza cea mai importantă (şi fericită în acelaşi timp) a fost numirea la conducerea Consiliului Judeţean, în urma alegerilor din 1996, a lui Ion Mihăilescu, cel care a îmbrăţişat cu căldură iniţiativele predecesorului său în domeniul culturii. (Din 1996 se derulează o altă investiţie, cu cca 20 de miliarde mai mare, aceea a lărgirii Muzeului Judeţean.)

În vara anului 2002 construcţia a fost terminată, iar din luna august am început mutarea în noul sediu. Operaţiunea s-a desfăşurat greoi, deoarece întregul fond de publicaţii a fost reorganizat şi aşezat

în mobilierul deţinut în clădirea veche. În final, a trebuit să confecţionăm în mare grabă o nouă serie de rafturi pentru depozite, totalizând peste 1000 m.l. de poliţe.

Noua clădire oferă, în afara aspectului foarte modern, şi o serie de facilităţi pe care beneficiarii noştri şi le doreau de mult.

Astfel, la parter avem o sală de conferinţe de 150 de locuri şi, tot la parter, împrumutul pentru adulţi care expune la liber acces 50 000 de volume.

La etaj, sala de lectură pentru studiul cărţii, cu 100 de locuri, sala de împrumut pentru copii care expune la liber acces 50 000 de volume şi 40 de locuri pentru lectură. Tot la acest nivel se află cataloagele generale pentru public, într-o sală largă şi bine luminată.

La etajul al II-lea, sală de lectură pentru presă cu 80 de locuri, colecţiile speciale cu 10 locuri pentru lectură şi o sală de lectură cu 20 de locuri, cu depozitul aferent, pentru învăţământul teologic. La acelaşi etaj se află o sală multimedia dotată cu 10 calculatoare, două imprimante şi două copiatoare, a cărei eficienţă se va face din ce în ce mai simţită.

Între etajele al II-lea şi al III-lea se află un vitraliu amplu, de 112 mp, realizat de artistul piteştean Emanuel Zoe, specializat la Veneţia. La etajul al III-lea sunt birourile diferitelor servicii ale bibliotecii. Tot aici se află depozitul legal, arhiva, centrala telefonică, legătoria, spaţiul pentru un viitor atelier foto etc.

Clădirea are două scări de serviciu prin partea din spate, un lift pentru persoane şi unul pentru cărţi.

Mai are, de asemenea, un subsol amplu, luminat ziua prin geamuri largi, permise de curţile englezeşti aflate pe părţile laterale, şi un spaţiu A.L.A. prevăzut cu dotări moderne de aerisire, filtre anti-noxe, tunel de alarmă, uşi anti-foc, 20 de grupuri sanitare etc.

În faţa clădirii, pe o coloană de 4 m înălţime, îmbrăcată în granit, am aşezat bustul din bronz al lui Dinicu Golescu, opera artistului plastic Vasile Rizeanu din Piteşti.

După ce luni, 3 martie, am deschis biblioteca pentru public, pe 8 martie am inaugurat-o în prezenţa unor demnitari cum sunt: Nicolae Văcăroiu, preşedintele Senatului României, miniştrii Şerban Valeca şi Georgiu Gingăraş, parlamentarii Constantin Nicolescu, Mihai Un-

gheanu, Nicolae Leonăchescu, Alexandru Stănescu, Ion Burnei şi Gheorghe Marin, prefectul judeţului, Constantin Tămagă, preşedintele Consiliului Judeţean, Ion Mihăilescu, consilierul ministrului Culturii şi Cultelor, Carmen Pintilie, Doina Banciu, director general al I.C.I., Tudor Pendiuc, primarul Piteştiului şi alte personalităţi locale.

În cuvântările ţinute s-a apreciat la modul superlativ realizarea noii construcţii, s-au promis donaţii, s-a apreciat ca bine orientată noua denumire a Bibliotecii „Dinicu Golescu (1777-1830)" etc.

Biblioteca Judeţeană „Dinicu Golescu" din Piteşti are azi peste 500 000 de volume, înscrie 22 000 de cititori şi împrumută în jur de 600 000 de unităţi bibliotecare.

Cei care au pus umărul la această realizare au cu ce se mândri.

Manifestarea s-a încheiat cu un concert susţinut de corul mixt „Ars Nova", dirijat de prof. Gheorghe Gomoiu, şi de Corala preoţilor din Piteşti, dirijată de preotul Marin Drăguşin.

(Silvestru Voinescu, în revista *Biblioteca*, nr. 3/2003)

Avalanşă de VIP-uri la inaugurarea Bibliotecii Judeţene

Toată lumea bună a Piteştiului şi-a dat sâmbătă dimineaţa întâlnire la inaugurarea Bibliotecii Judeţene. Evenimentul a fost onorat de numeroase oficialităţi: preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, ministrul Cercetării, Şerban Valeca, senatorii Constantin Nicolescu şi Mihai Ungheanu, deputaţii Alexandru Stănescu, Ion Burnei şi Nicolae Leonăchescu.

De asemenea, au mai participat: preşedintele Consiliului Judeţean, Ion Mihăilescu, prefectul Constantin Tămagă, subprefectul Mircea Drăghici, primarul Tudor Pendiuc, şeful D.A.A.V. Marin Ciungu, directorul D.S.V., Ion Falcă, şeful Poliţiei Argeş, Ion Stoica, directorul Arpechim, Mihai Georgescu, prim-vicepreşedintele P.R.M.

Argeş, Cornel Nicolae, preşedintele P.S.M. Argeş, Ion Vlad, şi numeroşi consilieri judeţeni.

În acordurile imnului naţional, Ion Mihăilescu şi Nicolae Văcăroiu au dezvelit monumentul închinat lui Dinicu Golescu şi amplasat chiar în faţa Bibliotecii Judeţene. Pânza care acoperea bustul lui Golescu nu s-a lăsat coborâtă cu una-cu două. În fine, după intervenţia energică a lui Ion Mihăilescu, această problemă a fost rezolvată!

S-a tăiat şi panglica de la intrare, iar apoi au început cuvântările.

Seria discursurilor a fost deschisă de Silvestru Voinescu, directorul Bibliotecii Judeţene. În acest timp a sosit şi ministrul Tineretului şi Sportului, Georgiu Gingăraş, care s-a postat imediat în spatele lui Nicolae Văcăroiu. Silvestru Voinescu a ţinut să precizeze că preşedintele Senatului şi Mihai Ungheanu au avut o contribuţie deosebită în realizarea noului sediu.

De asemenea, a fost salutat gestul ministrului Valeca, acesta anunţând că se va ocupa de tot ce înseamnă sistem informaţional în cadrul bibliotecii.

Astfel, în opinia lui Silvestru Voinescu „Piteştii vor deveni un centru cultural modern". Preşedintele C.J., Ion Mihăilescu, a susţinut că „Ridicarea modernei clădiri n-a durat mult, deoarece în şapte ani am reuşit să facem ceva de-o valoare deosebită. E o mare mulţumire pentru noi! Această clădire înscrie Piteştiul în circuitul european şi vine în sprijinul cititorilor."

Biblioteca „Dinicu Golescu" a primit din partea reprezentanţilor Universităţii din Piteşti o diplomă şi o medalie. Şi primarul Pendiuc s-a grăbit să facă o donaţie: o lalea de porţelan şi câteva cărţi, printre care *Istoria Primăriei Piteşti* şi *Managementul administraţiei publice*. Gestul său a fost imediat taxat de senatorul Nicolescu. Acesta l-a sfătuit pe primar să fie mai larg la inimă şi să dea o mie de cărţi pentru Bibliotecă.

Manifestarea a continuat cu un program artistic.

În prima parte, manechinele pregătite de Gina Bilous au încântat asistenţa cu o paradă a modei, iar apoi corul „Ars Nova" a susţinut un mic concert coral.

La final am reuşit să aflăm cum au perceput oficialităţile această inaugurare.

• Preşedintele Senatului: „Având în vedere că şi Bucureştiul are nevoie de o bibliotecă, şi ştiţi bine câte discuţii sunt pe această temă... cred că este o mare realizare pentru Piteşti deschiderea noului sediu. Oaspeţii din străinătate care vor sosi de acum înainte vor fi invitaţi să vadă această bibliotecă. Vom aduce şi colegi din alte judeţe să vadă că se poate. Aş adăuga un lucru foarte important, acela că suntem preocupaţi să oferim servicii de calitate pentru cititori, mult îmbunătăţite. Vom continua informatizarea, vrem să avem inclusiv imprimante, iar oamenii să poată selecta şi scoate din cărţi doar pasajele de care au nevoie. Eu cred că merită să ne felicităm!..."

• Primarul Tudor Pendiuc: „Am inaugurat o bijuterie a Piteştiului, pentru zeci de mii de cititori care vor să se îmbogăţească din seva acestei biblioteci. Este un lucru deosebit, pentru că ne gândim la cultură şi la dezvoltarea ei. Nu întâmplător a dat Dumnezeu ca de Ziua Femeii să primim un asemenea dar. Sper că şi în alte localităţi se vor construi asemenea biblioteci moderne!"

• Ministrul Şerban Valeca: „De mic copil am fost pasionat de cartea de aventuri, apoi am optat pentru lucrări tehnice de specialitate.

Această bibliotecă are două componente: cartea clasică, pe care o răsfoim, o putem atinge, şi cea electronică! Este vorba de fapt de câteva sute de cărţi electronice pentru oamenii ocupaţi, care n-au timp să stea prin biblioteci. Astfel, nu mai trebuie să le împrumute şi să le aducă înapoi! Cu ajutorul calculatorului fac imediat rost de ceea ce au nevoie!"

(Georgiana Popescu, în *Observator*, 10 martie 2003)

Nicolae Văcăroiu donează cărţi pentru Biblioteca Judeţeană

Sâmbătă dimineaţa pe strada Victoriei au început mişcările de trupe. Poliţişti, jandarmi, oameni de ordine şi câţiva băieţi de la S.P.P. şi-au preluat posturile şi şi-au intrat în atribuţii. La ora zece şi câteva minute circulaţia pe străzile care duc în centru s-a oprit.

Motivul pentru care s-au făcut toate aceste pregătiri: deschiderea oficială a Bibliotecii Judeţene Argeş, la care au luat parte doi dintre membrii Guvernului, Şerban Valeca şi Georgiu Gingăraş, parlamentari de Argeş şi nu în ultimul rând numărul doi în stat, preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu.

Reţea informatică de ultimă generaţie

Peste o sută de piteşteni, la care s-au adăugat reprezentanţii administraţiei locale şi judeţene, au participat sâmbătă la unul dintre evenimentele aşteptate de mult timp de argeşeni.

După mai bine de şapte ani de la începerea lucrărilor la Biblioteca Judeţeană Argeş, administraţia judeţeană a putut răsufla, în sfârşit, uşurată.

Edificiul cultural a fost deschis publicului larg, după o întrerupere a activităţii de mai bine de jumătate de an, timp în care cititorii au fost nevoiţi să caute informaţiile necesare sau cărţile pentru lectură la bibliotecile universităţilor sau să apeleze la cu totul alte surse.

Patrimoniu impresionant

Cum era şi firesc, la deschiderea Bibliotecii Judeţene, Silvestru Voinescu a invitat toţi factorii care au contribuit la punerea în practică a unuia dintre cele mai îndrăzneţe proiecte de după Revoluţie. Fără a mai ţine cont de culoarea politică sau de doctrină, oamenii politici şi cei cu funcţii de răspundere au fost prezenţi la această manifestare.

Cu o valoare totală de 45 de miliarde de lei şi o reţea informatică de ultimă generaţie, donată de Ministerul Cercetării, Biblioteca din Argeş se doreşte a fi cea mai mare instituţie de acest gen din ţară. Şanse ar avea dacă ţinem cont de patrimoniul propriu, de aproximativ 500 de mii de exemplare, de cărţi rare precum *Scrisorile lui Cicero* (datate 1545) sau albumele japoneze pictate, unice în lume.

Preşedintele Senatului a ţinut să puncteze că „edificiul nu putea fi construit dacă nu se polarizau toate forţele", dorind, de asemenea, să vină în ajutorul bibliotecii printr-o donaţie consistentă de carte: „Proiectul Bibliotecii l-am stabilit cu ceva timp în urmă cu senatorul P.R.M. Mihai Ungheanu... Voi încerca să ajut, aşa că voi face o donaţie de carte consistentă. În biblioteca personală am *Istoria Cultu-*

rii Române, titluri ale marilor clasici autohtoni şi internaţionali, pe care aş dori să le donez Bibliotecii Judeţene".

La rândul său, primarul Tudor Pendiuc a ţinut să-i acorde directorului Silvestru Voinescu, „unul dintre simbolurile municipiului Piteşti", evident, citând aici lucrarea *Istoria Primăriei Piteşti*.

(Mariana Radomir, în *Ziarul de azi*, 10 martie 2003)

„Piteştiul are cea mai frumoasă bibliotecă judeţeană din ţară"

Zeci de personalităţi au fost prezente la inaugurarea oficială de sâmbătă. O investiţie de 45 de miliarde

După ce lunea trecută şi-a deschis porţile pentru cititori, sâmbătă, noul sediu al Bibliotecii Judeţene a fost inaugurat oficial.

Alături de gazde, directorul Silvestru Voinescu şi directorul adjunct Octavian Sachelarie, au fost prezente numeroase personalităţi: preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, senatorii Constantin Nicolescu şi Mihai Ungheanu, deputaţii Alexandru Stănescu, Nicolae Leonăchescu, Gheorghe Marin şi Ion Burnei, ministrul Cercetării – Şerban Valeca, ministrul Tineretului şi Sportului – Georgiu Gingăraş, consilierul ministrului Culturii – Carmen Pintilie şi, bineînţeles, toată conducerea judeţului.

Ziua cărţii

Primul moment a fost reprezentat de dezvelirea bustului patronului spiritual al bibliotecii – Dinicu Golescu – „operaţiunea" fiind executată de preşedintele Senatului şi preşedintele C.J. Argeş.

Primul cuvânt i-a aparţinut directorului Silvestru Voinescu, care nu a uitat să menţioneze că întreaga investiţie de 45 de miliarde de lei a fost realizată prin eforturile Consiliului Judeţean Argeş.

Dar nici că Hotărârea de Guvern nr. 346/1994, prin care s-a decis construirea acestui sediu, a fost dată când premier era... Nicolae Văcăroiu.

Preşedintele Ion Mihăilescu a găsit un nume sugestiv pentru inaugurare: „Ziua Cărţii".

„Cartea a primit un dar: Biblioteca Judeţeană"

Preşedintele Senatului a avut numai cuvinte la superlativ despre edificiu: „O bijuterie. Piteştiul are cea mai frumoasă bibliotecă judeţeană din ţară".

Prorectorul Gheorghe Secară i-a acordat directorului Bibliotecii Judeţene Diploma jubiliară a Universităţii Piteşti.

Primarul Tudor Pendiuc a donat câteva zeci de cărţi bibliotecii, spunând apoi foarte inspirat: „Cartea a primit un dar: Biblioteca Judeţeană".

După spectacolul... discursurilor a urmat un minispectacol artistic susţinut de corul „Ars Nova", de solista Loredana Calotescu şi de fotomodelele Agenţiei Gina Bilous.

(Denis Meraru, în ziarul *Argeşul*, 10 martie 2003)

Biblioteca Judeţeană Argeş conectată la Internet

La Biblioteca Judeţeană Argeş este implementat un sistem informatic performant acordat la cele mai noi cerinţe ale domeniului informării şi comunicării.

Ideea executării acestui proiect a apărut în urma unei discuţii pe care dl. ministru Şerban Valeca a avut-o cu dl. Nicolae Văcăroiu, preşedintele Senatului.

Sistemul informatic implementat la Biblioteca Judeţeană Argeş este rezultat al activităţii de cercetare în cadrul proiectului „Reţea distribuită de informare bibliografică şi documentară bazată pe TI&C",

proiect conceput de către ministrul delegat pentru cercetare, domnul Şerban Valeca şi finanţat de Ministerul Educaţiei şi Cercetării, ca proiect prioritar. Proiectul a fost executat de Institutul Central de Cercetare-Dezvoltare în Informatică, ICI, şi a avut o valoare de peste un miliard lei.

Sistemul este în prezent exploatat pe o reţea locală formată din: • server Intel dual procesor (XEON, 2 GHz) cu licenţă de sistem de operare; • 3 staţii de lucru (1,7 GHz) complet echipate multimedia şi cu licenţă de sistem de operare; • imprimantă coduri de bare; • cititor coduri de bare; • echipament complet de conectare la Internet.

În această reţea este utilizat software-ul TINLIB, sistem aplicat informatizării activităţilor de bibliotecă, ce permite exploatarea conform cerinţelor moderne a bazelor de date locale sau pe Internet.

Prin implementarea acestor sisteme hardware-software în Biblioteca Judeţeană Argeş se pot consulta: • bibliografia şcolară compusă din 35 000 pagini fulltext, adică 106 opere ale clasicilor români, avizate de M.E.C.; • bibliografia naţională a României (aproximativ 300 000 de titluri) cu acordul Bibliotecii Naţionale a Românei; • catalogul electronic al Bibliotecii Judeţene Argeş, catalog aflat în curs de formare prin introducerea datelor de descriere bibliografică; • baze de date şi informaţii de uz general pe Internet.

Prin realizarea acestui proiect, cetăţenii au acces liber la toate informaţiile enumerate mai sus şi la alte resurse de informare disponibile pe Internet, biblioteca fiind conectată la Internet.

(Ziarul *Argeşul*, 10 martie 2003)

Perfect şi nimic mai mult

Nimeni din afara puterii nu vrea să apere decisiv Biblioteca. Nici universităţile, nici profesorii, nici scriitorii. Ciudat. Toţi intelectualii se plâng de numărul mare de cârciumi, dar nici unul nu vrea să-şi pună numele la bătaie şi să spună: „Da, domnule, politicienii

ăştia pe care nu-i iubeşte nimeni, cam îmbogăţiţi, cam îngâmfaţi, cam bizantini, ne-au dat o Bibliotecă de o rară frumuseţe şi cu o personalitate ieşită din comun".

Dacă nu o face nimeni, o fac eu şi încep prin a spune că valoarea, utilitatea, semnificaţia acestei Biblioteci nu pot fi puse la îndoială, că nu are rost să calculăm câte apartamente se făceau cu preţul ei sau câte străzi s-ar fi asfaltat. O bibliotecă se judecă în alţi termeni şi nu se ştie dacă în următoarea sută de ani sau în următoarele două sute chiar, această Bibliotecă a Argeşului nu va contribui, în felul ei, la diminuarea nefericirii, agresivităţii, ipocriziei şi la sporirea sincerităţii, sănătăţii, bucuriei de a exista.

Cred că de când fac ei politică în Argeş, domnii Văcăroiu, Nicolescu, Mihăilescu et comp. nu au realizat ceva mai indubitabil decât această Bibliotecă şi nici nu cred că vor mai reuşi ceva pe măsură. Fiindcă se poate bârfi pe seama oricărei investiţii de interes public, se pot spune istorii ale corupţiei, se pot face diferite scenarii. Tocmai de aceea, despre Bibliotecă nu e cazul să vorbim urât.

Acum, Biblioteca este cea mai frumoasă clădire din oraş şi din judeţ, cea mai luxoasă, cea mai reprezentativă.

Este imposibil ca aceste calităţi să nu spună nimic bun tineretului. Văd ei tinerii vile, maşini de lux, curve şi şmecherii, dar văd şi faptul că Biblioteca e ca un templu, că totuşi cartea are o catedrală a ei, că a studia poate să însemne a oficia în numele raţiunii şi al sensibilităţii.

Poate că aceste rânduri sunt inutile şi poate că unii le vor găsi prea simpliste. Corect. Adevărurile peremptorii seamănă mult, când le exprimi, cu banalitatea. Nu-i nimic, de data asta vreau să fiu banal, cenuşiu, simplist, plictisitor, dar îi rog pe toţi cei care au ceva de zis sau vor avea ceva de zis împotriva Bibliotecii să se abţină. Probabil că nu realizăm, fiind prea aproape de eveniment, ce miracol trăim prin inaugurarea acestui edificiu. Vor realiza, cred, generaţiile viitoare.

Sunt voci care spun că Biblioteca este inutilă sau nu poate fi utilă decât dacă devine un fel de internet-café. Informaţia culturală şi ştiinţifică se va stoca şi pe hârtie, şi pe suport electronic, important este să existe clădirea, centrul în care să poată fi ordonate informaţiile, să poată fi clarificate şi comunicate publicului.

Evident că va conta enorm modul în care Biblioteca va fi exploatată. Şi va trebui exploatată ştiinţific şi modern.

Asta e altă poveste.

Deocamdată trebuie să acceptăm necondiţionat că Biblioteca Argeşului, departe de a fi o greşeală, e un regal. Şi mai e prima demonstraţie vie că, împotriva oricăror nostalgii, democraţia poate face mai mult decât comunismul şi în domeniul cultural.

Este prima oară când se realizează, în Argeş, o astfel de demonstraţie.

(Un editorial de Gheorghe Smeoreanu,
în *Curierul zilei*, 10 martie 2003)

ANEXĂ

Diplome ale autorului

REVISTA „ARGEŞ" PITEŞTI

DIPLOMA

Se acordă cercetătorului
Silvestru Voinescu

MARELE PREMIU
al Revistei „Argeş"
pentru *Istoria municipiului Piteşti*

PITEŞTI,
1988

PREŞEDINTELE JURIULUI,

EPISCOPIA ARGEŞULUI
ŞI MUSCELULUI

„Fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui"
(Matei, cap.V, 7)

Conferim
titlul de onoare

OMUL CARITABIL AL ANULUI 1998

D-lui(D-nei), *Silvestru Voinescu*
pentru
sfânta
lucrare
în slujba
obştii
creştine

CALINIC,
Episcop al Argesului si Muscelului

O Revistă pentru o profesie

BIBLIOTECA

O profesie pentru societate

Diplomă

cu prilejul aniversării a 50 de ani de apariție
se acordă
Domnului / Doamnei

SILVESTRU D. VOINESCU

DIPLOMA DE EXCELENȚĂ

redactor șef

decembrie 1998

JUDEȚUL ARGEȘ

MINISTERUL CULTURII ŞI CULTELOR
DIRECŢIA JUDEŢEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE
ŞI PATRIMONIUL CULTURAL NAŢIONAL ARGEŞ

DIPLOMĂ DE EXCELENTĂ

Se acordă domnului SILVESTRU VOINESCU, director al Bibliotecii Judeţene Argeş, pentru felul în care a organizat şi condus instituţia, în anul 2001.

20 decembrie 2001

ARGEŞ

DIRECTOR,
Prof. drd. Sebastian Tudor

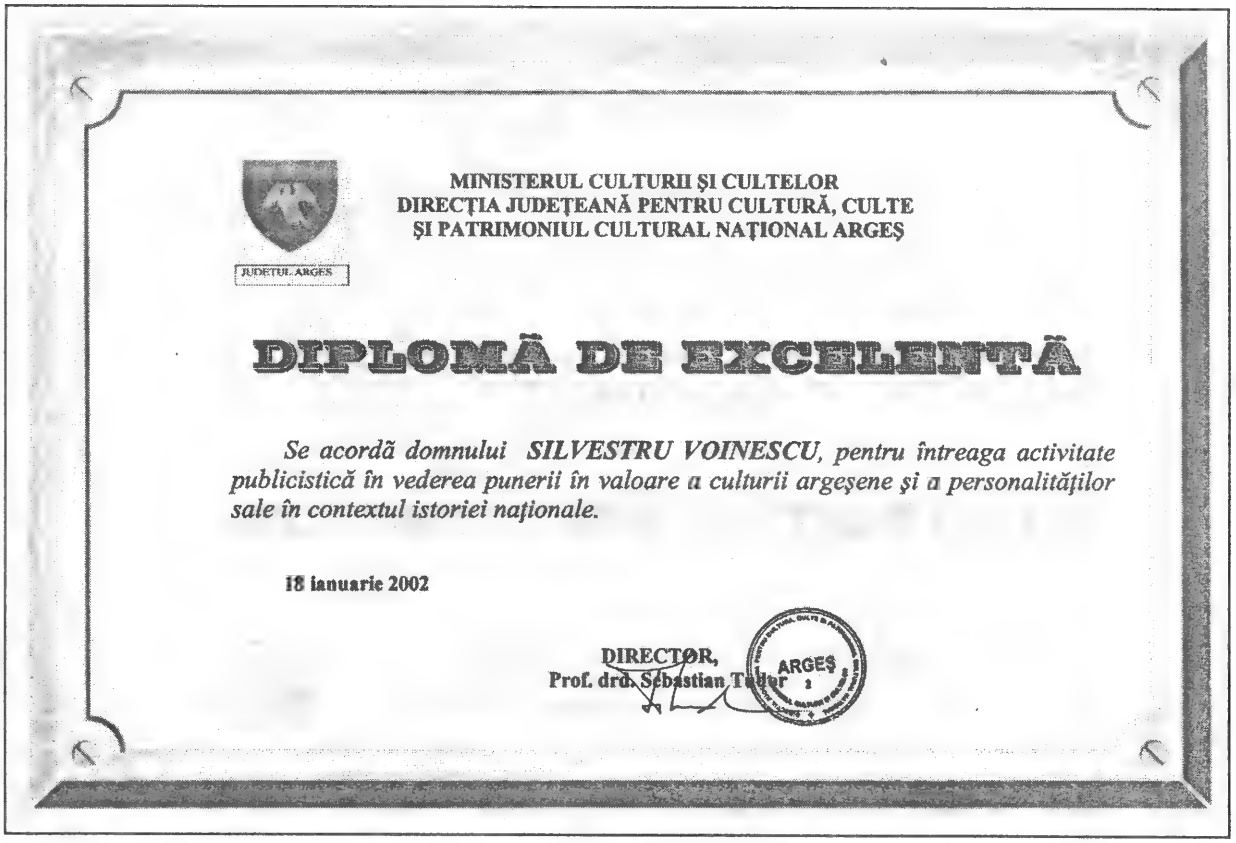

MINISTERUL CULTURII ŞI CULTELOR
DIRECŢIA JUDEŢEANĂ PENTRU CULTURĂ, CULTE
ŞI PATRIMONIUL CULTURAL NAŢIONAL ARGEŞ

JUDEŢUL ARGEŞ

DIPLOMĂ DE EXCELENŢĂ

*Se acordă domnului **SILVESTRU VOINESCU**, pentru întreaga activitate publicistică în vederea punerii în valoare a culturii argeşene şi a personalităţilor sale în contextul istoriei naţionale.*

18 ianuarie 2002

DIRECTOR,
Prof. drd. Sebastian Tudor

ARGEŞ

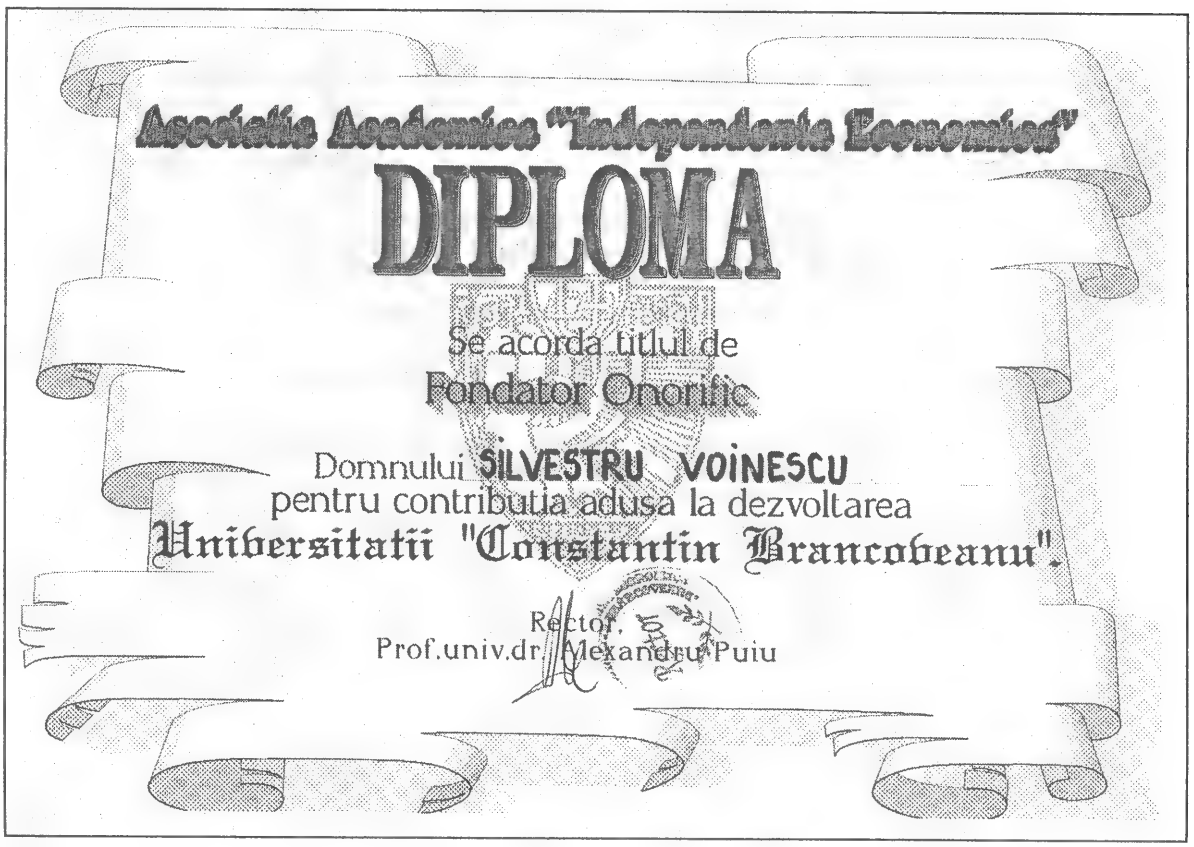

Asociatia Academica "Independenta Economica"

DIPLOMA

Se acorda titlul de
Fondator Onorific

Domnului SILVESTRU VOINESCU
pentru contributia adusa la dezvoltarea
Universitatii "Constantin Brancoveanu".

Rector,
Prof.univ.dr. Alexandru Puiu

CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI CĂLINEȘTI
JUDEȚUL ARGEȘ

Diploma

PENTRU ACORDAREA TITLULUI
"CETĂȚEAN DE ONOARE"
AL COMUNEI CĂLINEȘTI

CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI CĂLINEȘTI,
CONVOCAT ÎN ȘEDINȚA DIN 2002

CONFERĂ
TITLUL DE CETĂȚEAN DE ONOARE

DOMNULUI *Silvestru Voinescu*, FIU AL COMUNEI, PERSONALITATE DE PRESTIGIU
A CULTURII ROMÂNEȘTI, MINUNAT OM DE CARTE, CUNOSCĂTOR PERFECT AL ISTORIEI MUSCELENE ȘI ARGEȘENE, INSPIRAT IZVODITOR DE LITERATURĂ, SFĂTUITOR DE BINE ÎN TOATE ȘI PENTRU ORICARE FIINȚĂ ÎNTÂLNITĂ.

APRILIE 2002

ROMÂNIA

CONSILIUL JUDEȚEAN ARGEȘ

1992 2002

DIPLOMĂ

- JUBILIARĂ -

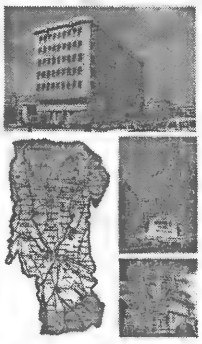

Se acordă domnului

SILVESTRU VOINESCU

Director

Biblioteca Judeţeană

cu ocazia aniversării a 10 ani de la constituirea CONSILIULUI JUDEŢEAN ARGEŞ pentru contribuţia adusă la dezvoltarea şi modernizarea administraţiei publice locale.

16 MAI 2002

Conf. univ. dr. ION MIHĂILESCU
Preşedintele
Consiliului Judeţean ARGEŞ

EPISCOPIA ARGEŞULUI ŞI MUSCELULUI

DISTINCŢIE DE VREDNICIE

Fii credincios până la moarte şi îţi voi da cununa vieţii.
(Apocalipsa 2, 10)

Noi, *CALINIC*, prin harul lui Dumnezeu *EPISCOP AL ARGEŞULUI ŞI MUSCELULUI*, urmând cuvântul Sfintei Scripturi care spune că în Biserică „sunt felurite slujiri, dar acelaşi Domn; şi lucrările sunt felurite dar este acelaşi Dumnezeu care lucrează toate în toţi" (I Corinteni 12, 5-6), Ne bucurăm când fiii şi fiicele Bisericii noastre dreptmăritoare înmulţesc talanţii primiţi în dar de la Preamilostivul Dumnezeu, apărând credinţa ortodoxă şi lucrând pentru binele Bisericii.

Conferim, cu părintească dragoste, această

DISTINCTIE DE VREDNICIE

Domnului Silvestru Voinescu

din parohia Director Bibliotecă **localitatea** Mun. Piteşti

protopopiatul ..... **judeţul** ARGEŞ, **ca semn al preţuirii şi binecuvântării Noastre, pentru râvna şi dărnicia arătate faţă de Biserică.**

Anul mântuirii 2002 **luna** iunie **ziua** 15.

† CALINIC
EPISCOP AL ARGEŞULUI ŞI MUSCELULUI

CONSILIUL JUDEŢEAN ARGEŞ
MUZEUL JUDEŢEAN ARGEŞ

1928 75 2003

DIPLOMĂ

Se acordă doamnei/domnului SILVESTRU VOINESCU

cu ocazia aniversării a 75 de ani de activitate muzeografică la Piteşti, pentru colaborarea la dezvoltarea Muzeului Judeţean Argeş şi a muzeografiei româneşti

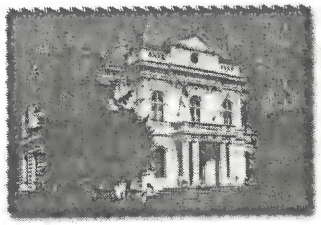

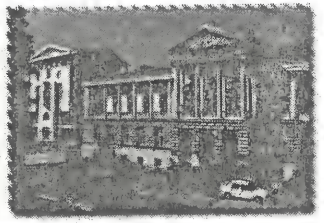

Prof. univ. dr. Radu Stancu
Director general
al Muzeului Judeţean Argeş

Cuprins

Prefață 7

Capitolul I. CĂRȚI VECHI, CĂRȚI NOI... CĂRȚI

Carte veche românească (până în anul 1830) existentă în fondul de patrimoniu al Bibliotecii Județene Argeș 9
25 de tipărituri cu literă de tranziție, apărute între 1831 și 1859, existente în colecțiile noastre 14
Patru cărți tipărite la Câmpulung-Muscel în prima jumătate a sec. al XVII-lea 15
O carte rară: *Istoria generală a Daciei* de Dionisie Fotino 18
O carte care ar onora orice bibliotecă mare din Europa 20
Destine literare de Grigore Constantinescu 23
Frumusețea lumii văzute de Calinic Argatu, episcop al Argeșului și Muscelului 27
Cartea anului 2001 30
O viață dăruită muzicii 32
Două cărți valoroase ale prof. dr. Ion M. Dinu: *Figuri de dascăli argeșeni*, vol. 2 și *Restituiri: popas de cultură și lumină* 34
Jean Dumitrașcu: trei cărți și câteva mii de articole, în doi ani 37
Istoricului Florian Tucă i-a ieșit de sub tipar cea de a 60-a carte 40
O nouă monografie sătească apărută recent în județul nostru 42

Capitolul II. DIN ISTORIA ARGEȘULUI ȘI MUSCELULUI

La 475 de ani de la sfințirea ctitoriei lui Neagoe Basarab din Curtea de Argeș. Trei momente de referință din istoria acestui monument 45
Neagoe Basarab, protector al Bisericii Ortodoxe 49
O aniversare de prestigiu: 150 de ani de la înființarea Școlii naționale din Pitești 52
Două figuri temerare ale Războiului de Independență: Titus Dunca și Nicolae Codreanu 54

Capitolul III. ARGEȘENI ȘI MUSCELENI ÎN SPIRITUALITATEA ROMÂNEASCĂ. ACADEMICIENII

Constantin Bălăceanu-Stolnici 61
Ion C. Brătianu 62
Gheorghe Ionescu-Gion 65
Constantin Gogu 67
Constantin I. Brătianu 69

Ion I.C. Brătianu ... 72
Vintilă I.C. Brătianu ... 74
Florian Ştefănescu-Goangă ... 76
Victor Slăvescu ... 78
Constantin I. Parhon ... 81
George Oprescu ... 82
Constantin Baraschi ... 85
Nicolae Cernescu ... 87
Valerian Popescu ... 89
Gheorghe Marinescu ... 91
Dan Barbilian ... 93
Marius Iosifescu ... 97
Eugen Proca ... 99
Dan Simonescu ... 101
Laurenţiu Mircea Popescu ... 104
Gheorghe Păun ... 107
Vasile Tonoiu ... 110
Horia Dan Mazilu ... 111
Ion G. Dumitrache ... 114

Capitolul IV. INTERVIURI
Pentru o mai vie viaţă spirituală a Piteştiului ... 117
O viaţă dăruită cărţii ... 119
Reuşita în carieră şi calitatea vieţii bibliotecarilor ... 126
O viaţă închinată cărţii ... 131
Noul sediu al Bibliotecii Judeţene Argeş, un foarte mare vis împlinit ... 136

Capitolul V. VARIA
Iunie '90, de bun augur pentru bibliotecile publice din Argeş ... 137
Tablou de promoţie. Omagiu profesorilor noştri ... 138
De pe malurile Argeşului pe malul Nistrului, împreună cu P.S. Calinic ... 139
Pe marginea unui autograf ... 147
Când fiul se lansează alături de tatăl său ... 149
Biblioteca Judeţeană în anul 2002 ... 152
Omul săptămânii – Silvestru Voinescu ... 162
Cetăţean de onoare al comunei Călineşti ... 163
Silvestru Voinescu – Cetăţean de onoare al comunei Călineşti ... 166
Centenar Dan Simonescu ... 169

Capitolul VI. PALATUL CĂRŢII
Certitudinea modernităţii ... 173
Un edificiu pentru viitor ... 175
Avalanşă de VIP-uri la inaugurarea Bibliotecii Judeţene ... 178
Nicolae Văcăroiu donează cărţi pentru Biblioteca Judeţeană ... 180
„Piteştiul are cea mai frumoasă bibliotecă judeţeană din ţară" ... 182
Biblioteca Judeţeană Argeş conectată la Internet ... 183
Perfect şi nimic mai mult ... 184

ANEXĂ. ***Diplome ale autorului*** ... 187

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România, nr. 2511.1-171.1 ROL, deschis la BCR, Filiala Sector 1, Bucureşti.

Editura Paralela 45

Piteşti, jud. Argeş, cod 110174, str. Fraţii Goleşti 128-130;
tel./fax: (0248)63.14.39; (0248)63.14.92; (0248)21.45.33;
e-mail: redactie@edituraparalela45.ro; comenzi@edituraparalela45.ro

Bucureşti, cod 71341, Piaţa Presei Libere nr. 1, Casa Presei Libere,
corp C_2, mezanin 6-7-8, sector 1, tel./fax: (021)224.39.00; OP 33, CP 13
e-mail: bucuresti@edituraparalela45.ro, depbuc@edituraparalela45.ro

Braşov, jud. Braşov, cod 500222, str. Hărmanului, nr. 21, bl. 31, sc. D, et. III,
ap. 14; tel./fax: (0268)33.36.01; e-mail: ep45@deltanet.ro

Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400153, str. Ion Popescu-Voiteşti 1-3, bl. D, sc.
3, ap. 43; tel./fax: (0264)43.40.31 e-mail: depcluj@edituraparalela45.ro

Oradea, jud. Bihor, cod 410095, str. Rimanoczy Kalman 16;
tel./fax: (0259)12.79.13; (0259)13.09.06

www.edituraparalela45.ro

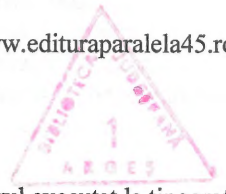

Tiparul executat la tipografia
Editurii Paralela 45

50.000 lei

De același autor:

- **Mănăstirea Curtea de Argeș. Impresii**, Pitești, 1967
- **Un secol de activitate corală la Pitești**, Pitești, 1971
- **Argeșeni în spiritualitatea românească**, vol. I, Pitești, 1980
- **Argeș - Cartea eroilor** (în colaborare, coordonator prof. dr. Petre Popa), Pitești, 1984
- **Pitești** (în colaborare cu Petre Popa și Paul Dicu), Ed. Sport-Turism, București, 1985
- **Pitești 600** (în colaborare cu Petre Popa și Paul Dicu), Muzeul Județean Argeș, Pitești, 1986
- **Istoria municipiului Pitești** (în colaborare cu Petre Popa și Paul Dicu), Ed. Academiei Române, București, 1988
- **Argeșeni în spiritualitatea românească**, vol. II (în colaborare cu Nicolae Rizescu și Octavian Sachelarie), Pitești, 1988
- **Călinești 600**, Pitești, 1989
- **Argeșeni și musceleni în Academia Română**, Ed. Calende, Pitești, 1995
- **O viață printre cărți**, vol. I, Ed. Cultura, Pitești, 1997
- **O viață printre cărți**, vol. II, Ed. Paralela 45, Pitești, 2001
- **Județul Argeș - mică enciclopedie** (în colaborare, coordonator general dr. Florian Tucă), Ed. Sylvi, București, 2001
- **O viață printre cărți**, vol. III, Ed. Paralela 45, Pitești, 2004

PARALELA 45 EDITURA

ISBN 973-697-045-0

5 948362 013175